

Henkilöliikenne- tutkimus 2021

Suomalaisten liikkuminen

Yhteistyökumppanit

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo.....	3
Tiivistelmä.....	4
Sammanfattning.....	5
Abstract.....	6
Esipuhe.....	7
Käsitteet.....	8
1. Johdanto	12
1.1 Tietoa tutkimuksesta	12
1.2 Perusjoukko	13
1.3 Koronapandemia	14
2. Keskeiset tulokset	15
3. Vertailu aiempiin tutkimuksiin	20
3.1 Vertailtavuuden rajoitteet	20
3.2 Kotimaanmatkat vuosina 1974–2021	21
3.3 Matkojen lukumäärän ja suoritteiden jakaumat	21
3.4 Virhemarginaalit	23
4. Kotimaanmatkojen kulkutavat	24
4.1 Pääasiallinen kulkutapa	24
4.2 Matkojen pituusjakaumat kulkutavoittain ja kulkutapaosuuksien pituusjakauma.....	28
4.3 Vaihtoehtoiset kulkutavat	32
4.4 Henkilöautoilu, ajokortin haltijat ja kotitalouden ajoneuvot	34

5. Kotimaanmatkojen tarkoitukset ja matkakohteet.....	40
5.1 Matkaryhmät	40
5.2 Matkakohteet	48
5.3 Kulkutapojen käyttö erityyppisillä matkoilla.....	51
6. Liikkuminen eri alueilla ja asuinympäristöissä	56
6.1 Kaupunki-maaseutuluokitus	56
6.2 Liikkuminen kuntaryhmittäin.....	60
6.3 Seutujen vertailu	64
7. Eri väestöryhmien liikkuminen	66
7.1 Eri-ikäisten miesten ja naisten liikkuminen	66
7.2 Liikkumattomuus	72
7.3 Liikkumisen esteet	73
8. Kotimaanmatkojen ajalliset vaihtelut	76
8.1 Kuukausivaihtelut	76
8.2 Viikontähtäilyvaihtelut	82
8.3 Tuntivaihtelut	86
9. Etätyö ja työmatkat	91
9.1 Etätöiden tekeminen	91
9.2 Etätöiden tekeminen eri väestöryhmissä	92
9.3 Matkamäärät ja etätyöt	94
9.4 Etätöiden tekemisen pääasiallinen syy.....	96
Liitteet	98
LIITE 1 Tutkimusmenetelmä	98
LIITE 2 Tutkimuslomakkeet	100

Tiivistelmä

Julkaisun nimi: Henkilöliikennetutkimus 2021	Julkaisupäivämäärä: 25.1.2023, päivitetty 31.5.2024 (tiedot päivityksistä sivulla 117)		
Tekijät: Riikka Kallio, Timo Kärkinen, Juhani Mutikainen ja Atte Supponen			
Toimeksiantaja ja asettamispäivämäärä: Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, 6.2.2020			
Julkaisusarjan nimi ja numero: Traficomin tutkimuksia ja selvityksiä 1/2023	ISBN 978-952-311-836-2 ISSN 2669-8781 (verkkojulkaisu)		
Asiasanat: henkilöliikennetutkimus, matkaluku, matkasuorite, matkapäiväkirja, koronapandemia, etätyö			
Vuoden 2021 aikana suomalaiset tekivät vuorokaudessa keskimäärin 2,3 kotimaanmatkaa (matkaluku) ja liikkuiivat näillä matkoillaan 35 kilometriä (matkasuorite). Kaikista matkoista 62 % tehtiin henkilöautolla joko kuljettajana tai matkustajana. Toiseksi yleisin kulkutapa oli jalankulku, jolla tehtiin 23 % matkoista. Pyörällä tehtyjen matkojen osuus oli 7 % ja joukkoliikenteellä tehtyjen 6 %. Kotimaanmatkojen matkasuoritteesta 84 % tehtiin henkilöautolla kuljettajana tai matkustajana. Jalankulun ja pyöräliikenteen suoriteosuus oli yhteensä 5 % ja joukkoliikenteen 8 %. Suomalaisten kotimaanmatkoista 31 % liittyi ostoksiin ja asiointiin ja 31 % vapaa-aikaan. Työ- tai koulutuspaikkaan suuntautuneiden matkojen osuus oli 26 %. Suoritteen osalta suurin matkaryhmä olivat vapaa-ajanmatkat, joiden osuus oli 37 % matkasuoritteesta. Koronapandemian vaikutukset liikkumiseen näkyivät vuonna 2021 matkojen määrissä ja pituuksissa selvästi. Päivittäisten matkojen määrä pieneni 0,4 matkalla (2,7 matkaa päivässä vuonna 2016) ja matkasuorite laski 6 kilometriä (41 kilometristä päivässä vuonna 2016). Päivittäinen kuljettu matka kävellen ja pyörällä olivat samalla tasolla kuin edellisessä tutkimuksessa, kun muilla kulkutavoilla tehtyjen matkojen suoritteet vähentyivät. Etätöiden tekemisen useus ja kesto kasvoivat merkittävästi vuodesta 2016. Vuonna 2021 työssäkäyneistä vastaajista 31 % oli tehnyt etätyötä tutkimuspäivää edeltäneiden seitsemän vuorokauden aikana. Työssäkäyvistä yli kaksi päivää etätöitä tehneiden osuus oli 21 %. Vuoden 2016 tutkimuksessa etätöitä tehneiden osuus oli 22 % ja yli kaksi päivää etätöitä tehneiden osuus 5 %. Tutkimuksen kohderyhmään kuuluivat kaikki kuusi vuotta täyttäneet vakituisesti Suomessa asuvat henkilöt Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksessa selvitettiin suomalaisten liikkumista ajanjaksolla 1.1.2021–31.12.2021. Valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus on suomalaisten liikkumistottumuksia kuvaava seurantatutkimus. Tutkimus on toteutettu kuuden vuoden välein vuodesta 1974 alkaen. Tutkimus kertoo suomalaisten liikkumisesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä sekä henkilöliikennematkojen väestöryhmittäisistä, alueellisista ja ajallisista vaihteluista. Lisätietoja tutkimuksesta on saatavilla verkko-osoitteesta www.hlt.fi			
Yhteyshenkilö: Hanna Strömmer, Traficom	Raportin kieli: Suomi	Luottamuksellisuus: Julkinen	Kokonaissivumäärä: 118
Jakaja: Traficom		Kustantaja: Traficom	

Sammanfattning

Publikation: Resvaneundersökning 2021	Utgivningsdatum: 25.1.2023, uppdaterad 31.5.2024 (information on uppdateringar på sidan 117)		
Författare: Riikka Kallio, Timo Kärkinen, Juhani Mutikainen och Atte Supponen			
Tillsatt av och datum: Transport- och kommunikationsverket Traficom, 6.2.2020			
Publikationsseriens namn och nummer: Traficoms forskningsrapporter och utredningar 1/2023	ISBN 978-952-311-836-2 ISSN 2669-8781 (onlinepublicering)		
Ämnesord: persontrafikundersökning, restal, reparation, resdagbok, Corona pandemin, distansarbete			
Under året 2021 gjorde finländarna i genomsnitt 2,3 inrikes enkelresor per dag (reseantal) och rörde sig 35 kilometer under dessa resor (reslängd). Av alla resor gjordes 62 % med personbil antingen som förare eller passagerare. Det näst vanligaste transportsättet var till fots, med 23 % av resorna gjorda gåendes. Andelen resor gjorda med cykel var 7 % och kollektivtrafik 6 %. Av inrikesresornas reslängd gjordes 84 % med personbil som förare eller passagerare. Andelen för gång- och cykeltrafiken var 5 % sammanlagt, och kollektivtrafikens 8 % av reslängden. Av finländarnas inrikesresor var 31 % relaterade till inköp och ärenden och 31 % till fritid. Andelen resor till arbetsplats eller utbildningsanstalt var 26 %. Av reslängden hörde den största andelen till fritidsresor, som stod för 37 % av den totala reslängden. År 2021 syntes Corona pandemins inverkan på rörligheten tydligt i antalet resor och resornas längder. Antalet resor minskade med 0,4 (2,7 resor per dag år 2016) och reslängden minskade med 6 kilometer (från 41 km per dag år 2016). Den dagliga sträckan som färdats till fots och med cykel var på samma nivå som i den föregående undersökningen, samtidigt som antalet resor med de andra undersökta transportsätten minskade. Frekvensen och varaktigheten av distansarbete ökade avsevärt från 2016. År 2021 hade 31 % av arbetande personer under de föregående sju dagarna före undersökningdagen arbetat på distans. Bland dessa personer var andelen som arbetade på distans i mer än två dagar 21%. I undersökningen från 2016 var andelen som arbetat på distans 22 % och andelen som arbetade på distans i mer än två dagar 5 %. Målgruppen för studien omfattade alla personer som fyllt sex år och varaktigt bor i Finland, med undantag för Åland. I undersökningen undersöktes finländarnas rörlighet under perioden 1.1.2021–31.12.2021. Den nationella persontrafikundersökningen är en uppföljningsstudie som beskriver finländarnas rörlighetsvanor. Undersökningen har genomförts med sex års mellanrum sedan 1974. I studien beskrivs finländarnas rörlighet och de faktorer som påverkar den, samt befolkningsvariationerna och de tidsmässiga variationerna i persontrafikresorna. Mer information om studien finns på nätsidan www.hlt.fi.			
Kontaktperson: Hanna Strömmer, Traficom	Språk: Finska	Sekretessgrad: Offentlig	Sidoantal: 118
Distribution: Traficom		Förlag : Traficom	

Abstract

Title of publication: National Travel Survey 2021		Date of publication: 25.1.2023, updated 31.5.2024 (information about updates on page 117)		
Author(s): Riikka Kallio, Timo Kärkinen, Juhani Mutikainen and Atte Supponen				
Commissioned by, date: Finnish Transport and Communications Agency Traficom, 6.2.2020				
Publication series and number: Traficom Research Reports 1/2023		ISBN 978-952-311-836-2 ISSN 2669-8781 (online publication)		
Keywords: passenger transport survey, number of trips, distance travelled, travel diary, COVID-19, remote working				
On average in 2021, Finns made 2,3 trips each day and travelled 35 kilometers during these trips. Of all trips 62 % were travelled by car, whether as the driver or a passenger. 23 % of trips were made by foot, which was the second most common transport mode. The share of trips made by bike was 7 % while 6 % of trips were made by public transportation. 84 % of kilometers travelled domestically were made by car, whether as the driver or a passenger. The combined share of kilometers travelled by foot and by bike combined was 5 % while the share of public transportation was 8 %. Of the domestic trips made by Finns, 31 % were related to shopping or running errands and 31 % to leisure. The share of trips oriented to workplaces or studying was 26 %. The greatest share of distance travelled was related to leisure with 37 % of kilometers travelled. The effects of the COVID-19 pandemic on the amount and length of trips in 2021 were evident. The number of trips per day decreased by 0,4 trips (2,7 trips per day in 2016) and the distance travelled decreased by 6 kilometers (41 km per day in 2016). The daily distance travelled by foot and by bike was similar to the previous survey while the distance of other modes decreased. The frequency and duration of remote working increased significantly from the year 2016. In 2021, 31 % of working respondents had worked remotely during seven days preceding their survey day. The share of working respondents who had worked remotely more than two days was 21 %. In the 2016 survey, the share of remote workers was 22 % and the share of respondents who had worked remotely for more than two days was 5 %. The target group of the survey included all Finns who were at least six years old excluding the residents of Åland. The survey studied the mobility of Finns during 1.1.2021–31.12.2021. The National Travel Survey is a monitoring study of the mobility habits of Finns. The survey has been conducted every six years since 1974. The survey provides an overview of the mobility of Finns and factors affecting it, as well as demographic, regional and temporal variations of passenger trips. Additional information about the survey is available online at www.hlt.fi.				
Contact person: Hanna Strömmer, Traficom		Language: Finnish	Confidence status: Public	Pages, total: 118
Distributed by: Traficom		Published by: Traficom		

Esipuhe

Valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus on suomalaisten liikkumista varsin kattavasti kuvaava tutkimus. Vuonna 2021 toteutettu tutkimus oli järjestyksessään yhdeksäs. Tutkimuksen päätilaajana toimi Liikenne- ja viestintävirasto Traficom.

Tutkimukseen osallistui myös kaupunkeja ja kaupunkiseutuja omilla lisäotoksillaan. Mukana olivat Hämeenlinnan, Joensuun, Kajaanin ja Porin kaupungit, Helsingin, Jyväskylän, Oulun, Tampereen ja Turun seudut sekä Päijät-Hämeen maakunta ja itäinen ja läntinen Uusimaa.

Työn ohjausryhmään kuuluivat Traficomista Hanna Strömmer (puheenjohtaja), Juha-Pekka Kontinen, Mika Idman, Annu Korhonen, Eetu Pilli-Sihvola ja Irene Keskihannu (7/2021 asti). Suomen ympäristökeskuksesta ohjausryhmään kuului Antti Rehunen, Väylävirastosta Riitta Tammi, Tilastokeskuksesta Matti Kokkonen, ympäristöministeriöstä Kaisa Mäkelä ja liikenne- ja viestintäministeriöstä Niko-Matti Ronikonmäki (11/2021 asti).

Seutujen edustajina ohjausryhmässä toimivat:

- Elina Brandt, Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymä HSL (10/2022 asti)
- Pekka Rätty, Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymä HSL (10/2022 alkaen)
- Jenni Sabel, Hämeenlinnan kaupunki
- Jarmo Tihmala, Joensuun kaupunki
- Hannu Onkila, Jyväskylän kaupunki
- Jari Kauppinen, Kajaanin kaupunki
- Minna Immonen, Keski-Suomen ELY-keskus
- Hanna Kunttu, Keski-Suomen liitto
- Claes Krüger, Oulun kaupunki
- Suvi Vainio, Pirkanmaan ELY-keskus (10/2021 asti)
- Arto Luoma, Pirkanmaan ELY-keskus (10/2021 alkaen)
- Päivi Hautaniemi, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
- Eija Riihimäki, Porin kaupunki
- Jaana Martikainen, Päijät-Hämeen liitto (8/2022 asti)
- Niina Ahlfors, Päijät-Hämeen liitto (8/2022–11/2022)
- Jukka Mikkonen, Päijät-Hämeen liitto (8/2022–11/2022)
- Petra Reimi, Päijät-Hämeen liitto (11/2022 alkaen)
- Tapani Touru, Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä
- Pasi Kouhia, Uudenmaan liitto
- Heikki Saarento, Varsinais-Suomen liitto

Työn toteuttamisesta vastasivat WSP Finland Oy ja Kantar TNS Oy. WSP Finland Oy:ssä työryhmään kuuluivat projektipäällikkö Riikka Kallio, Timo Kärkinen, Atte Supponen, Juhani Mutikainen, Annika Rantala, Hannu Lehto, Pasi Haapakorva, Elli Happonen ja Ari Kujala. Kantar TNS Oy:ssä projektipäällikkönä toimi Joni Vallenius (2/2020 asti), Tanja Kyhälä (2/2020-10/2021) ja Mikko Paronen (10/2021 alkaen). Alihankkijoina työssä toimivat Tikkurilan Kopiopalvelu Oy ja Frantic Oy.

Tässä julkaisussa on esitetty tutkimuksen keskeiset tulokset. Lisäksi on erikseen julkaistu seutu-kohtaiset raportit ja tekninen raportti. Julkaisut sekä lisätietoja tutkimuksesta on saatavissa tutkimuksen verkkosivuilta www.hlt.fi.

Helsingissä tammikuussa 2023

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Käsitteet

Kiertomatka

Yhdestä paikasta alkavaa ja samaan paikkaan päättyvää matkojen sarjaa kutsutaan englannin kielessä nimellä ”journey”, joka on suomennettu kiertomatkaksi erotuksena matkaketjusta.

Kiertomatkat voivat alkaa kodin lisäksi myös muualta. Esimerkiksi käynti kesken työpäivän lounaalla muodostaa oman kiertomatkinsa ja sekä meno että paluu luokitellaan lounasmatkoiksi tai yleisemmin vapaa-ajan matkaksi.

Kokonaismatka-aika

Kokonaismatka-ajalla tarkoitetaan henkilön määrättynä ajanjaksona tekemien matkojen yhteenlaskettua kestoa. Kokonaismatka-ajan yksikkönä on käytetty minuuttia vuorokaudessa (min/vrk). Kokonaismatka-aikaan sisältyy myös kulkutavan vaihtoon ja pysähdyksiin kuluva aika.

Kulkutapavaihtoehdot

Matkan pääasiallinen kulkutapa on se kulkutapa, jolla matkasta on kuljettu kilometreissä pisin osuus. Pääasiallisen kulkutavan lisäksi matkaan liittyy usein myös muita kulkutapoja, tyyppillisesti ainakin jalankulkua tai pyöräilyä. Pääasiallinen

kulkutapa on ilmoitettu koko matkaketjulle. Tämän lisäksi tutkimuksessa on kerätty tiedot kaikista matkan eri osilla käytetyistä kulkutavoista. Kulkutapavaihtoehtoja tutkimuksessa oli kaikkiaan yli 30.

Liikkumismuotojen määrä on kasvanut. Erityisesti vuoden 2016 jälkeen ovat lisääntyneet erilaiset kevyet ja sähköiset liikkumisvälineet, kuten potkulaudat, sähköpotkulaudat ja kaupunkipyörät. Tähän tutkimukseen uusina pääasiallisen kulkutavan vaihtoehtoina mukaan otettiin kaupunkipyörät ja potkulaudat, sillä näiden käytön ennakoitiin olevan vuonna 2021 tai seuraavina lähivuosina jos sen verran yleistä, että ne saattaisivat erottua kulkutapajakaumissa omina kulkutapoinaan.

Autoliikenteessä sähkö on voimanlähteenä kasvamassa merkittävästi. Autoliikenteen käyttövoimien kehityksen seurantaan on kuitenkin olemassa tätä tutkimusta parempia tietolähteitä, minkä takia autoliikenteen käyttövoimia ei otettu mukaan vaihtoehtoihin.

Pieniä nykyistä tilannetta paremmin kuvaavia tarkentavia ja selkeyttäviä muutoksia kulkutapojen ryhmittelyihin tehtiin myös taksin, raideliikenteen, bussiliikenteen ja vesiliikenteen määrittelyihin.

Pakettiautoilla tehdyt matkat on analyyseissa yhdistetty henkilöautomatkoihin. Useat pakettiau-

toiksi rekisteröidyt autot palvelevat käytännössä henkilökuljetuksia. Itse aineistosta pakettiautot ovat eroteltavissa tarvittaessa myös omaksi kulkutavakseen.

Tarkennuksia muutamien kulkuvälineiden nimityksiin:

- bussi on julkisen henkilöliikenteen käytössä oleva linja-auto
- taksi on julkisen henkilöliikenteen käytössä oleva henkilöauto.

Kulikutapojen vaihtoehdot tutkimuksessa

Kävely, pyöräily ja ulkoliikunta

1. Jalankulku (kävely, juoksu, pyörätuoli, rollaattori)
2. Polkupyörä (myös sähköpyörä)
3. Kaupunkipyörä
4. Potkulauta (myös sähköpotkulauta)
5. Muu liikunnallinen kulutapa

Henkilö- tai pakettiauto

1. Henkilöauto (kuljettajana)
2. Henkilöauto (matkustajana)
3. Pakettiauto (kuljettajana)
4. Pakettiauto (matkustajana)

Taksi- tai kutsuliikenne

1. Taksi
2. Koulutaksi
3. Kutsubussi tai -taksi

Bussi

1. Lähiliikenteen bussi
2. Kaukoliikenteen bussi
3. Tilausbussi (esim. turistibussi tai koululaisretkibussi)
4. Muu bussi

Raideliikenne

1. Lähi- tai taajamajuna
2. Kaukojuna
3. Raitiovaunu
4. Metro
5. Muu raideliikenne

Ilmaliikenne

1. Reittilento
2. Tilauslento
3. Muu lentokone (pienkone, helikopteri)
4. Muu moottoroimaton ilmaliikenne

Vesiliikenne

1. Soutuvene
2. Purjevene
3. Moottorivene
4. Laiva/autolautta/pika-alus
5. Lossi/yhteysalus/lautta
6. Muu vesiliikenne

Muu ajoneuvo

1. Moottoripyörä
2. Mopo
3. Mopoauto
4. Kuorma-auto
5. Traktori, työkone
6. Muu

Kulikutapojen pääryhmät analyyseissä

KESTÄVÄT KULKUTAVAT

Kestävillä kulikutavoilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa jalankulkua, pyöräliikennettä ja joukkoliikennettä.

JALANKULKU

Kävely, juoksu, pyörätuoli, rollaattori

PYÖRÄLIIKENNE

polkupyörä, sähköavusteinen polkupyörä, kaupunkipyörä

JOUKKOLIIKENNE

BUSSI: lähiliikenne, kaukoliikenne, tilausajo, muu bussi. RAIDELIIKENNE: lähi- ja taajamajuna, kaukojuna, raitiovaunu, metro, muu raideliikenne. Huom! Vuoden 2016 raportissa on käytetty myös ryhmittelyä julkinen liikenne. Julkinen liikenne sisältää joukkoliikenteen lisäksi myös taksit, ilmaliikenteen ja laiva-, lautta- ja lossiliikenteen.

HENKILÖAUTO

HENKILÖAUTO, KULJETTAJA: henkilöauto ja pakettiauto kuljettajana. HENKILÖAUTO, MATKUSTAJA: henkilöauto ja pakettiauto matkustajana.

MUU

potkulauta, muu liikunnallinen, taksi- ja kutsuliikenne, ilmaliikenne, vesiliikenne ja muut ajoneuvot

Kyyditsemismatka

Matkat, joiden tarkoituksena on henkilön saattaminen tai kyyditseminen, luokitellaan kyyditsemiseksi ja saattamiseksi sekä saattajan että niiden osalta, jotka olivat kyyditsemismatkalla mukana, mutta eivät saattajana eikä saatettavana. Saatettavan henkilön osalta matkan tarkoitus määräytyy matkakohteen mukaan.

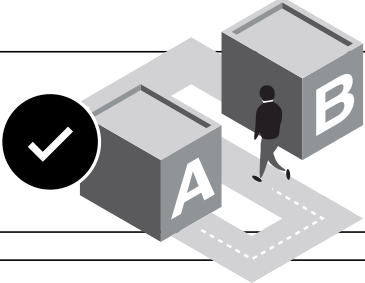
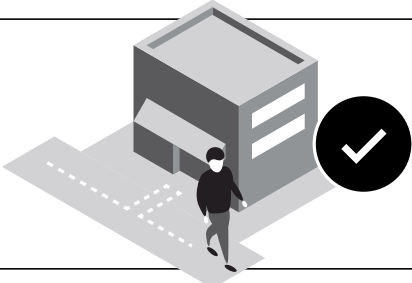
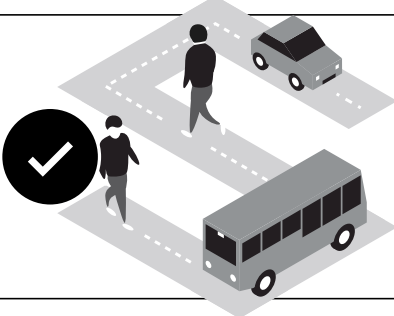

Kyyditsemismatkojen kysymys- ja analysointitapaa tarkennettiin vuoden 2016 tutkimukseen verrattuna siten, että vuoden 2021 tutkimuksessa kysyttiin henkilön roolia kyyditsemismatkalla.

Matka

Matka on siirtymistä paikasta toiseen, esimerkiksi kotoa kauppaan tai työpaikalle. Meno ja paluu ovat erillisiä matkoja. Myös lähtöpaikkaan päättyvä lenkki on matka. Lenkki lasketaan yhdeksi matkaksi.

Matkoiksi luetaan kaikki matkat, myös lyhyet, jos ne ulottuvat pihapiiriin ulkopuolelle. Pihapiiri voi tarkoittaa vastaajan oman kodin pihapiiriä tai muuta sen hetkistä oleskelupaikkaa ympäröivää pihapiiriä. Matkoiksi ei lasketa liikkumista omassa pihapiirissä tai tilalla eikä ammattiautoilijoiden ja muiden liikennevälineissä työskentelevien työsään tekemiä matkoja.

Mikä on matka?

	Matkalla tarkoitetaan siirtymistä paikasta toiseen. Myös lähtöpaikkaan päättyvä lenkki on matka.
	Matka voi sisältää pieniä pysähdyksiä tai poikkeamia, esimerkiksi kioskille. Jos kulkeminen keskeytyy pidemmäksi aikaa tai matkan tarkoitus muuttuu, katsotaan matkan loppuvan ja uuden alkavan.
	Matkan voi kulkea yhdellä tai useammalla kulkutavalla. Jos vaihdat kulkuvälinettä kesken matkan esimerkiksi bussista toiseen, merkitse molemmat bussit erikseen. Myös kävely pysäkillä tai pysäkiltä toiselle kuuluu matkaan.
	Omassa pihapiirissä tai tilalla liikkumista ei katsota matkaksi. Myöskään ammattiautoilijan tai muun ammatikseen muita ihmisiä tai esineitä kuljettavan työssä tapahtuvaa liikkumista ei merkitä tutkimukseen. Matkat työpaikalle ja takaisin katsotaan kuitenkin matkoiksi.

Matkaketju

Matkaketjulla tarkoitetaan yhteen ovelta ovelle -matkaan sisältyviä matkan vaiheita, joita etenkin joukkoliikennematkoilla voi olla useita.

Joukkoliikennematka koostuu useimmiten liityntä-, vaihto- ja odotusosuuksista sekä itse joukko-liikennevälineessä matkustamisesta.

Matkaluku

Matkaluvulla tarkoitetaan henkilön määrättyä ajanjaksona tekemien matkojen yhteenlaskettua lukumäärää. Tässä tutkimuksessa matkaluvun yksikköinä on käytetty matkalukua vuorokaudessa (matkaa/vrk) tai vuodessa (matkaa/v).

Matkan tarkoitus

Matkan tarkoitus määräytyy matkan määräraikan mukaan, jos matka on kotoa alkava tai kotiin päättyvä ja kiertomatkaan ei liity muita matkakohteita. Kiertomatkat voivat alkaa kodin lisäksi myös muualta. Esimerkiksi käynti kesken työpäivän lounaalla muodostaa oman kiertomatkinsa. Jos taas kohteita on useita, määräytyy matkan tarkoitus Eurostatin suositusten mukaisesti kauimpana kiertomatkan lähtöpaikasta olevan kohteen mukaan.

Poikkeuksen edellä mainittuun, matkakohteisiin perustuvaan matkan tarkoituksen päättelyyn muodostavat matkat, joiden tarkoituksena on ollut henkilön saattaminen tai kyyditseminen (ks. kyyditsemismatka).

Koulutukseen luetaan niin lasten ja nuorten koulumatkat kuin aikuisten opiskelumatkatkin. Koulutukseen on luettu myös osa varhaiskasvatuksellisia matkoista. Monissa Euroopan maissa esikoulunomainen koulunkäynti aloitetaan aiemmin kuin Suomessa, joten määrittely on näin mahdollisimman lähellä Eurostatin suosituksia.

Esimerkki matkojen tarkoituksesta:

- ① = saattaminen, osa kiertomatkaa, johon kuuluvat myös matkat ② ja ⑤
- ②, ⑤ = työmatkoja, osa kiertomatkaa, johon kuuluu myös matka ①
- ③, ④ = lounasmatkoja, yksi kiertomatka
- ⑥ = ulkoilu, liikunta, yksi kiertomatka

Matkasuorite

Matkasuoritteella tarkoitetaan henkilön määrätyn ajanjaksona tekemien matkojen yhteenlaskettua pituutta. Tutkimuksessa matkasuoritteen yksikköinä on käytetty kilometriä vuorokaudessa (km/vrk) tai vuodessa (km/v).

Pääasiallinen kulkutapa

Pääasiallinen kulkutapa on se, josta kilometrejä kertyi eniten ovelta ovelle -matkan aikana. Pääasiallinen kulkutapa perustuu vastaajan ilmoitukseen.

Tutkimusjakso

Tutkimuspäivän matkoihin sisältyvät kaikki matkat klo 00.00 ja puolenyön 23.59 välillä. Tutkimusjakso on siis kokonainen vuorokausi.

Tutkimusjakson matkoihin luetaan kaikki matkat, jotka alkavat määritellyn jakson aikana.

1. Johdanto

1.1 Tietoa tutkimuksesta

Valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus on suomalaisten liikkumistottumuksia kuvaava seuranta-tutkimus. Ensimmäisen kerran tietoa kerättiin vuonna 1974. Tutkimus on sen jälkeen tehty noin kuuden vuoden välein vuosina 1980, 1986, 1992, 1998–1999, 2004–2005, 2010–2011 ja 2016. Nyt tehty tutkimus kuvaa suomalaisten liikkumista vuonna 2021. Vuoden 2016 tutkimuksen jälkeen tutkimusten väliä päätettiin lyhentää. Vuodesta 2021 alkaen koko vuoden kattava pää-tutkimus tehdään neljän vuoden välein, ja vuosina 2022–2024 tehdään suppeampi kolmen syyskuukauden mittainen tutkimus. Vuosittaisen seurannan tarkoituksena on mm. vastata eri poliittikatoimenpiteiden vaikutusten seurannan tarpeisiin.

Henkilöliikennetutkimuksen tavoitteena on luoda yleiskuva suomalaisten liikkumisesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä sekä henkilöliikennematkojen väestöryhmittäisistä, alueellisista ja ajallisista vaihteluista. Tutkimusaineisto sisältää tietoa eri kulkutavoista, matkojen syistä ja väestöryhmien välisistä eroista liikkumisessa. Tuloksia käytetään liikennettä koskevassa päätöksenteossa sekä liikenteen palvelujen ja maankäytön suunnittelussa. Lisäksi tavoitteena on ollut kerätä perusaineistoa erilaisten liikenteeseen ja maankäyttöön liittyvien tutkimusten ja liikenteen mallinnuksen pohjaksi.

Valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus on ympärivuotinen ja kattaa kaikki viikonpäivät ja vuodenajat. Tässä raportoitavan tutkimuskierroksen tarkastelujakso oli 1.1.–31.12.2021. Tutkimus perustuu tilastollisesti edustavaan, väestötietojärjestelmästä poimittuun otokseen. Tutkimuksen kohderyhmään kuuluivat kaikki kuusi vuotta täyttäneet Suomessa henkikirjoitetut henkilöt Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Valtakunnallinen otos oli 25 000 ja seutuotokset yhteensä 63 000. Vastausaste tutkimuksessa oli 27 %. Tutkimukseen vastasi noin 23 500 henkilöä, joista noin 6 600 kuului valtakunnalliseen otokseen ja noin 16 900 seutuotoksiin. Tarkemmat tiedot otoksesta ja vastanneista seuduittain on esitetty liitteessä 1.

Tutkimuksessa kukin vastaaja on ilmoittanut yhden, hänelle ennalta valitun, tutkimuspäivän kaikki matkansa. Niistä on selvitetty kellonaika, matkakohde, kulkutavat, kesto, pituus, matkaan kuuluneet jalankulku- ja pyöräilyosuudet ja matkaseurueen koko. Lisäksi tutkimuksessa on kysytty vaihtoehtoista kulkutapaa matkalle ja liittyykö matka kyyditsemiseen tai saattamiseen.

Liikkumisen ilmiön ymmärtämiseksi vastaajilta on kysytty erilaisia taustatietoja, kuten vastaajan ikä, sukupuoli, asumismuoto, kotitalouden jäsenet, henkilöauton käyttö ja omistus, ajokortin

hallinta, työssäkäynti sekä omat ja kotitalouden vuosiansiot. Tutkimusteemoja olivat myös liikkumista vaikeuttavat esteet ja etätyö. Täydentävinä tietoina aineistoon on liitetty Tilastokeskuksen ja SYKE:n tuottamia alueluokitustietoja matkakoh-teiden sijainnin perusteella.

Tutkimus kuvaa liikkumista vuonna 2021, jolloin koronapandemian vuoksi asetetut kokoontumis- ja ravintolarajoitukset sekä etätyösuositukset vaikuttivat suuresti liikkumiseen koko vuoden aikana. Rajoitukset vaihtelivat alueittain ja vuoden mittaan merkittävästi. Eniten rajoituksia maan laajuisesti oli tammi-toukokuussa. Lisäksi Länsi- ja Sisä-Suomessa sekä Uudellamaalla oli kesällä lyhyt rajoitusten jakso, ja joulukuussa 2021 rajoitukset palasivat taas koko Suomeen. Rajoituk-sista seurannut kaiken taloudellisen toiminnan väheneminen vaikutti kaikkiin liikennemääriin ja suuntautumisiin. Koronapandemian vaikutuksia on käsitelty luvussa 2.1.

Tutkimuksen tuloksia on tätä raporttia laajemmin esitelty verkossa osoitteessa www.hlt.fi. Sivustolta löytyvät mm. seutukohtaiset julkaisut, teemakohtaiset faktakortit ja tutkimusmenetelmää kuvaava tekninen raportti. Saavutettavuus: kaikkien tässä raportissa esitettyjen kaavioiden pohjana olevat tiedot löytyvät sivustolta www.hlt.fi taulukkomuodossa.

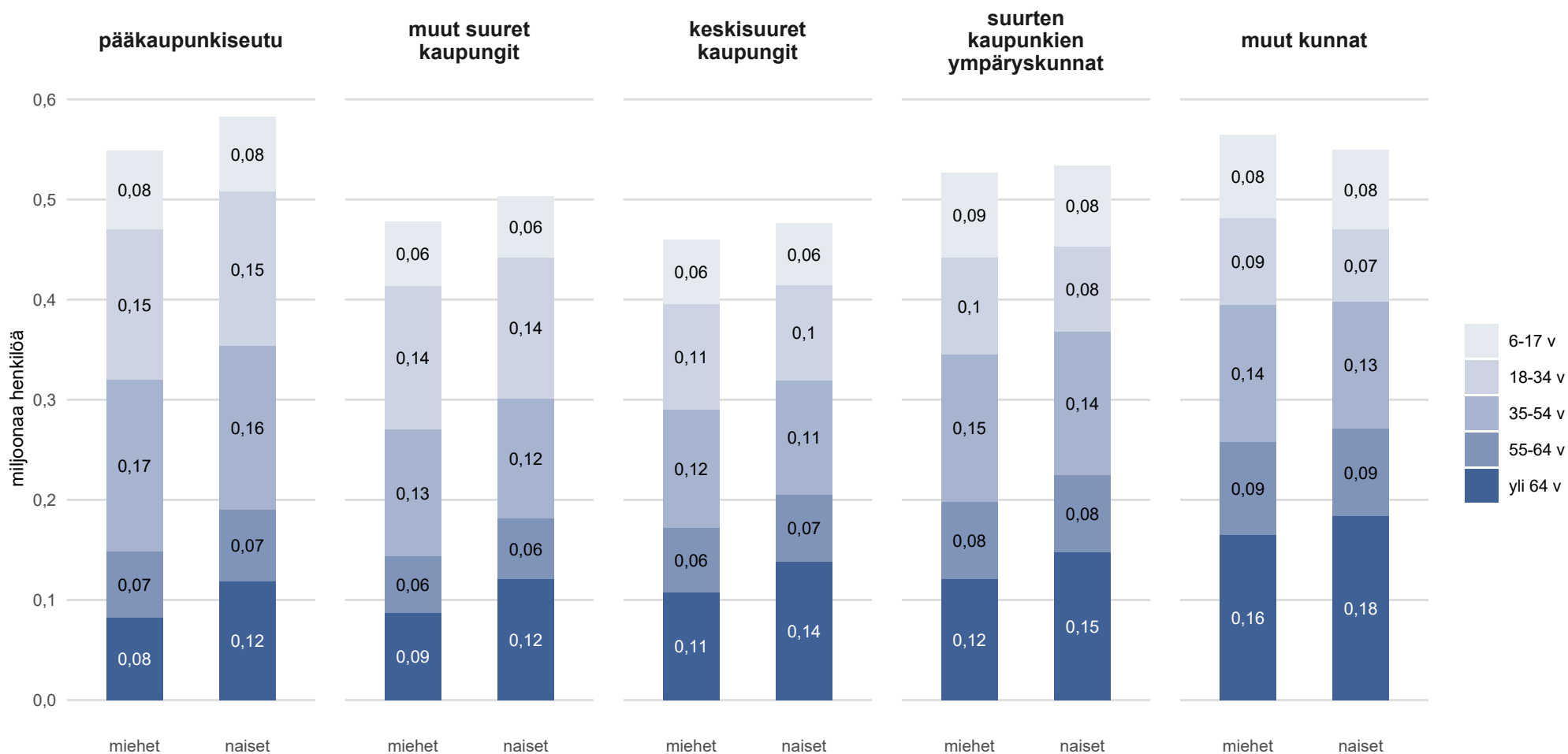
1.2 Perusjoukko

Tutkimus kattaa kuusi vuotta täyttäneet Suomessa asuvat henkilöt, pois lukien Ahvenanmaalla ja laitoksissa asuvat henkilöt. Perusjoukon koko oli vuoden 2021 lopussa 5,22 miljoonaa henkeä.

Perusjoukkoon kuulumattomien alle kuusivuotiaiden osuus koko Manner-Suomen väestöstä oli 5,4 prosenttia.

Alueellisen kattavuuden ja otannan tehokkuuden varmistamiseksi tutkimuksen otos ositettiin alu-

eellisesti, ikäryhmittäin ja sukupuolen mukaan. Tutkimuksen perusjoukko kunta- ja väestöryhmittäin on esitetty kuvassa 1. Kuntaryhmittely on esitetty kartalla kuvassa 48.

Kuva 1. Perusjoukon väestö 31.12.2021 (Tilastokeskus 2022).

1.3 Koronapandemia

Vuoden 2021 tutkimuksen tuloksissa on nähtävissä maailmanlaajuisen koronapandemian vaikutukset ihmisten liikkumiseen. Vuodenvaihteessa 2019–2020 alkanut koronapandemia ja sen aiheuttamat rajoitukset jatkuivat koko tutkimusvuoden 2021 ajan. Taudin leviämisen vähentämiseksi mm. julkisten tilojen käyttöä, yleisötilaisuuksia ja kansainvälistä liikennettä rajoitettiin. Kulloisenkin tautitilanteen mukaan määritetyt rajoitukset vaihtelivat ajallisesti vuoden aikana ja Suomen sisällä alueittain. Koronarajoitusten tilannetta vuoden 2021 aikana on esitetty kuvassa 2.

Rajoitukset vaikuttivat merkittävästi ihmisten liikkumiseen, mutta vaikutukset olivat osittain väliaikaisia. Esimerkiksi etätyö ja etäopetus, yleisötapahtumien rajoittaminen, ravintoloiden rajoitukset sekä sosiaalisten kontaktien välttäminen vaikuttivat henkilöliikenteeseen ja liikenteen palvelujen käyttöön, mikä näkyi tutkimustuloksissa.

Vuoden 2021 tutkimustuloksia tulee siksi tulkita edellä esitetty tausta muistaen. Tässä raportissa on esitetty vuoden 2021 tulosten rinnalla lähes aina myös vuoden 2016 tutkimuksen tulokset, mikä antaa vertailupohjaa suhteessa normaali-ai-kojen liikkumiseen.

	2021																																																					
Kuukausi	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu																																										
Viikko	53	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	1
Koronarajoitus tai -vaihe																																																						
Sisäraja- ja ulkorajaliikenne	ohjeistusta, kehoituksia koronatestauksiin tai todistuksen näyttöön, pistokokeita ja maahantulon ehtoja kaikille						siirtymä-aika	26.7–27.12 ei EU-sisärajarajoituksia, ulkorajan vihreää listaa päivitetään 1–2 viikon välein																																														
Poikkeusolot	poikkeusolot																																																					
Julkisten tilojen käytön rajoittaminen/ sulkeminen	*																																																					
Yleisötilaisuuksien kieltäminen/ rajoittaminen	*																																																					
Ravintolarajoitukset	rajoitettu		sulku (l&k)		rajoitettu		ulkotilarajoituksia						lisä-rajoitettu																																									
Rajoitukset joukkoliikenteessä	matkustajamäärä- rajoituksia (HUS, V-S)																																																					
Etätyösuositukset	valtakunnallinen etätyösuositus									15.10–2.12 hybridityösuositus			etätyösuositus leviämis-alueille																																									
Etäopetus	peruskoulussa etäopetusta tilannekohtaisesti						toinen aste ja kkt: mikäli opetusta järjestetään suu- relle osallistujajoukolle, hyödynnetään etäyhteyksiä																																															

*tartuntatilanteesta riippuvia alueellisia rajoituksia

Kuva 2. Koronarajoitusten tilanne vuoden 2021 aikana.

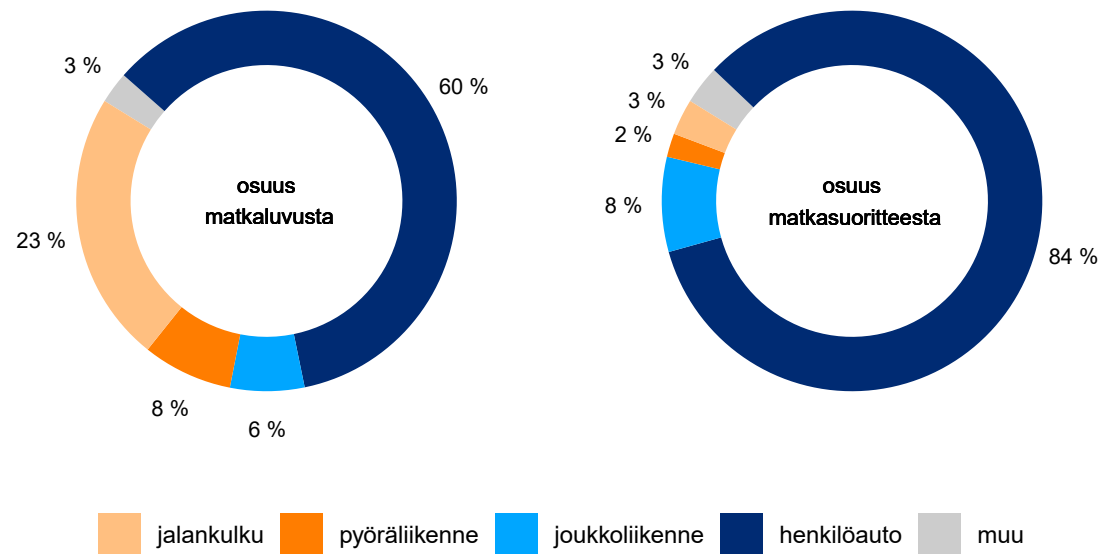
2. Keskeiset tulokset

Matkaluku, matkasuorite ja kulkutapajakauma

Vuoden 2021 aikana suomalaiset tekivät vuorokaudessa keskimäärin 2,3 matkaa ja liikkuiivat näillä matkoillaan 34 kilometriä. Päivittäisten matkojen määrä (matkaluku, matkaa/hlö/vrk) ja niillä kuljettu matka (matkasuorite, km/hlö/vrk) olivat selvästi pienemmät kuin edellisessä tutkimuksessa. Vuonna 2016 matkaluku oli 2,7 matkaa päivässä ja matkasuorite 41 kilometriä päivässä. Päivittäinen kuljettu matka kävellen ja pyörällä olivat vuonna 2021 samalla tasolla kuin vuonna 2016, kun muilla kulkutavoilla tehtyjen matkojen suoritteet vähentyivät. Koronapandemian vaikutukset liikkumiseen näkyvät vuoden 2021 matkojen määrissä ja kulkutapojen käytössä selvästi. Yksi syy matkaluvun vähentymiseen oli niiden vastaajien osuuden kasvu, jotka olivat tehneet päivässä vain yhden matkan tai eivät olleet tehneet yhtään matkaa.

Kaikista kotimaanmatkoista 60 % tehtiin henkilöautolla joko kuljettajana tai matkustajana. Toiseksi yleisin kulkutapa oli jalankulku, jolla tehtiin 23 % matkoista. Pyörällä tehtyjen matkojen osuus oli 8 % ja joukkoliikenteellä tehtyjen 6 %. Kulkutapaosuuksissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoteen 2016 verrattuna. Kotimaanmatkojen kulkutapaosuudet on esitetty kuvassa 3.

Kotimaanmatkojen suoritteesta 84 % tehtiin henkilöautolla kuljettajana tai matkustajana. Jalankulun ja pyöräliikenteen suoriteosuus oli yhteensä 5 % ja joukkoliikenteen 8 %. Kotimaanmatkojen suoriteosuudet kulkutavoittain on esitetty kuvassa 3.

Kuva 3. Kotimaanmatkojen matkaluvun ja matkasuoritteiden jakautuminen kulkutavoittain.

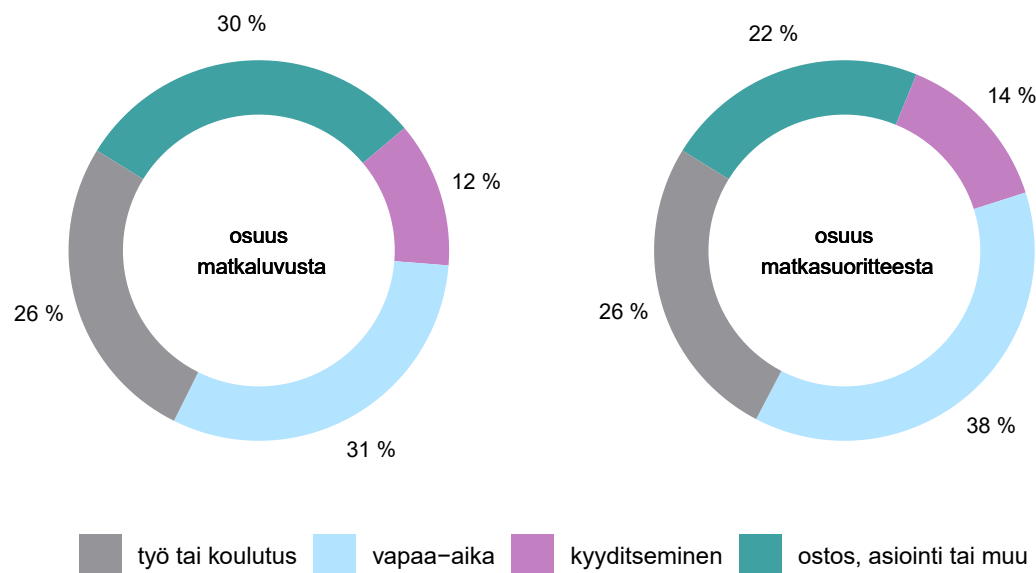
Liikkumiseen käytetty kokonaismatka-aika henkilöä kohden vuonna 2021 oli 67,0 minuuttia vuorokaudessa. Tämä on 6,4 minuuttia vähemmän kuin vuonna 2016. Yhtä matkaa kohden käytetty aika oli keskimäärin 29,4 minuuttia, eli 2,5 minuuttia enemmän kuin vuonna 2016. Matkojen keskimääräinen kesto on siis kasvanut, vaikka kokonaismatka-aika onkin laskenut. Liikkumisen tunnusluvut on esitetty taulukossa 1. Luvut ovat koko vuoden kaikkien päivien keskiarvoja eli mukana ovat myös loma-ajat ja viikonloput.

Matkan tarkoitukset

Vapaa-ajan matkat olivat suurin matkaryhmät vuonna 2021. Niiden osuus kaikista matkoista oli 31 %. Ostos- ja asiointimatkojen osuus oli 30 % ja työhön tai koulutukseen liittyvien matkojen osuus 26 %. Suoriteosuuksissa vapaa-ajanmatkat olivat suurin ryhmä 38 %:n osuudella. Matkaryhmien osuudet matkaluvusta ja matkasuoritteesta on esitetty kuvassa 4. Työmatkojen matkaluku (0,36 matkaa/hlö/vrk) ja matkasuorite (5,9 km/hlö/vrk) vähenivät vuonna 2021 vain hieman vuoteen 2016 verrattuna, vaikka koronapandemian aikana oli voimassa etätyösuositus. Eniten vuonna 2021 vähentyivät vapaa-ajan matkat ja vapaa-ajan matkojen matkasuorite. Kyyditsemismatkojen matkat ja matkasuorite lisääntyivät hieman vuodesta 2016. Kyyditsemismatkojen osalta tutkimuksen kysymyksenasettelu poikkesi vähän aikaisemmasta tutkimuksesta, mikä voi osaltaan vaikuttaa tuloksiin.

Taulukko 1. Liikkumisen tunnusluvut.

Tutkimusvuosi	Matkaluku (matkaa/hlö/vrk)	Matkasuorite (km/hlö/vrk)	Kokonaismatka-aika (min/hlö/vrk)	Matkan keskipituus (km/matka)	Matka-ajan keskiarvo (min/matka)
2016	2,73	40,7	73,4	14,9	26,9
2021	2,28	33,6	67,0	14,8	29,4

Kuva 4. Kotimaanmatkojen matkaluvun ja matkasuoritteen jakautuminen matkan tarkoituksen mukaan.

Koronapandemian vaikutukset

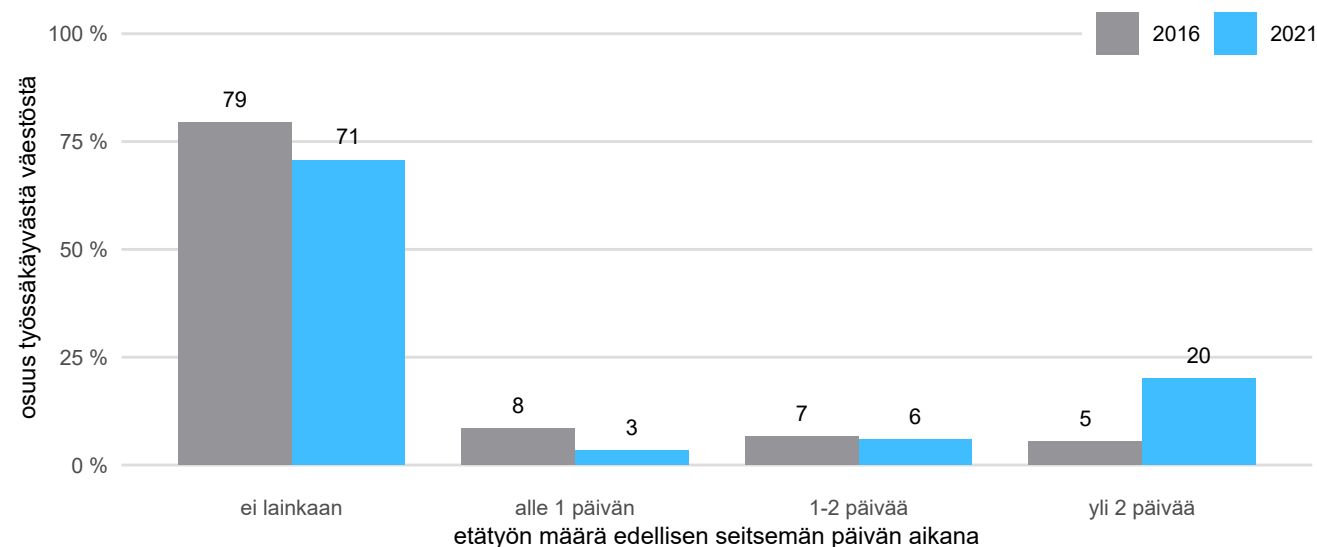
Koronapandemian aikana alkuvuodesta ja keväällä 2021 oli voimassa rajoituksia kokoontumiseen ja julkisten tilojen käyttöön sekä suosituksia etätöiden tekemiseksi ja etäopetuksen järjestämiseksi. Rajoituksia kevennettiin vähitellen kesästä 2021 alkaen, ja syksyllä rajoituksia oli pääasiassa vähemmän kuin kesällä alueellisista vaihteluista huolimatta. Joulukuussa 2021 tulivat voimaan uudet etätö- ja etäkoulusuositukset pandemiatilanteen taas pahennuttua. Rajoitukset vaikuttivat merkittävästi ihmisten liikkumiseen, mikä näkyy selvästi tutkimustuloksissa.

Päivän aikana tehtyjen matkojen kokonaismäärä ja päivän aikana kuljettu kilometrimäärä vähentyivät merkittävästi. Matkaluku on vuoden 1974 tutkimuksesta lähtien pysytellyt lähellä kolmea matkaa henkilöä kohden vuorokaudessa, kun se vuonna 2021 oli 2,3 matkaa vuorokaudessa. Matkasuorite on pysynyt noin 40 kilometrissä vuodesta 1999 lähtien, kun vuonna 2021 matkasuorite oli 34 kilometriä henkilöä kohden. Vuonna 2021 havaitut muutokset ovat todennäköisesti väliaikaisia ja pandemiasta johtuvia, vaikkakin hienoista laskua matkaluvussa on ollut nähtävissä vuoden 2010 jälkeen.

Keskimääräinen matkaluku vähentyi yhtäläisesti kaikissa matkaryhmissä, eikä muutosta matkaluvussa voi selittää vain etätöiden lisääntyneellä määrällä. Suurimmat matkojen määrän vähenevät tapahtuivat vapaa-ajanmatkoissa ja ostosmatkoissa. Vapaa-ajanmatkojen ja ostosmatkojen

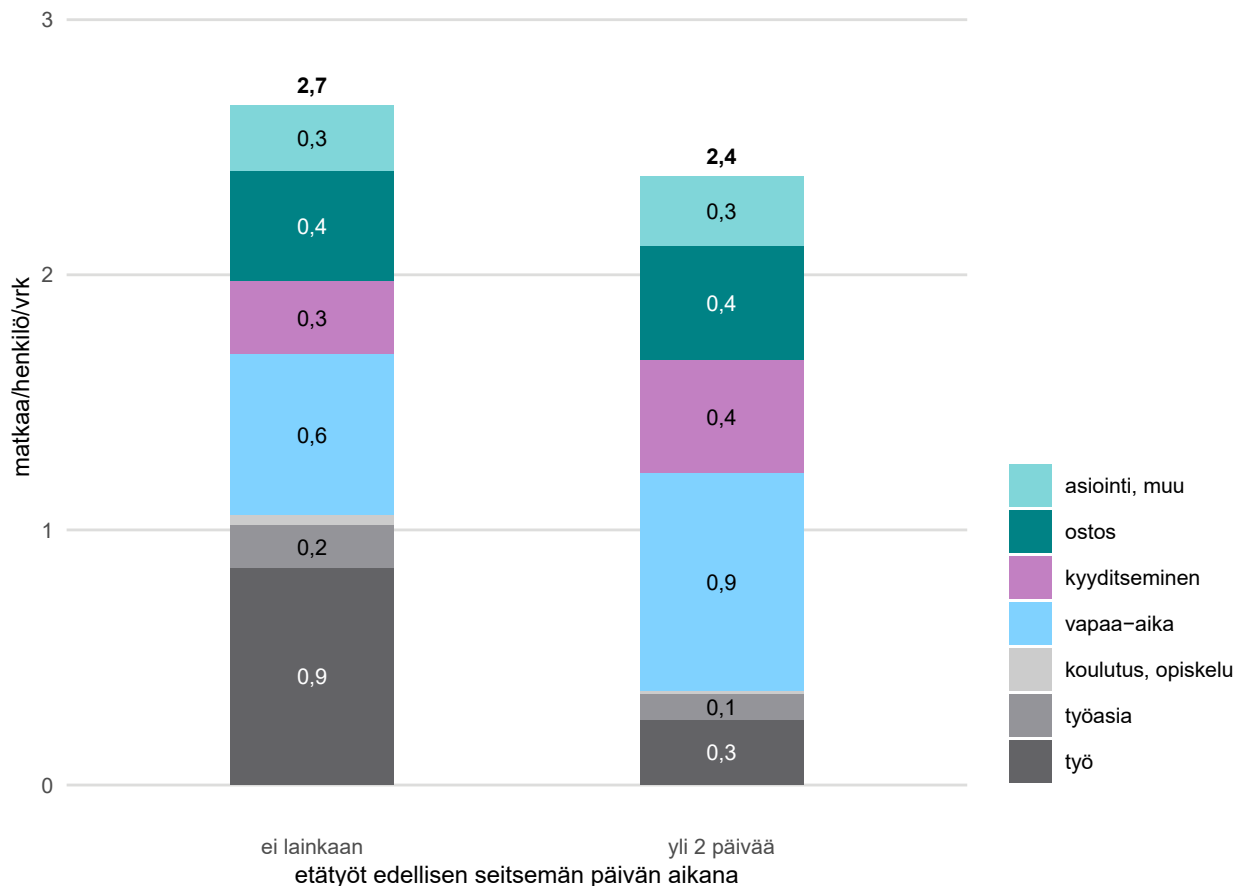
vähentymistä selittävät koronapandemian ajan kokoontumisrajoitukset ja julkisten tilojen rajoitukset.

Etätöiden osalta tutkimuksessa havaittiin, että etätöiden tekeminen lisääntyi vuoden 2021 aikana ja erityisesti yli 2 päivää viikossa etätöitä tehneiden henkilöiden määrä kasvoi merkittävästi. Kuitenkin 71 % työssäkäyvistä ei tutkimuksen mukaan tehnyt lainkaan etätöitä ja etätöiden tekeminen jakautui epätasaisesti sekä maantieteellisesti että koulutustaustan mukaan. Eniten etätöitä tehtiin pääkaupunkiseudulla ja korkeakoulutettujen joukossa. Etätöitä edellisen seitsemän päivän aikana tehneiden osuus väestöstä on esitetty kuvassa 5.

Kuva 5. Etätöitä edellisen seitsemän päivän aikana tehneiden osuus väestöstä.

Etätöiden tekemisen vaikutus liikkumisen kokonaismäärään oli pieni. Etätöitä vähintään kaksi päivää viikossa tehneet kompensoivat säästyneet työmatkat lähes kokonaan muilla vapaa-ajan matkoilla sekä ostos- ja asiointimatkoilla. Matkaluku yli kaksi päivää etätöitä tehneillä sekä ei lainkaan etätöitä tehneillä matkan tarkoituksen mukaan ryhmiteltynä on esitetty kuvassa 6.

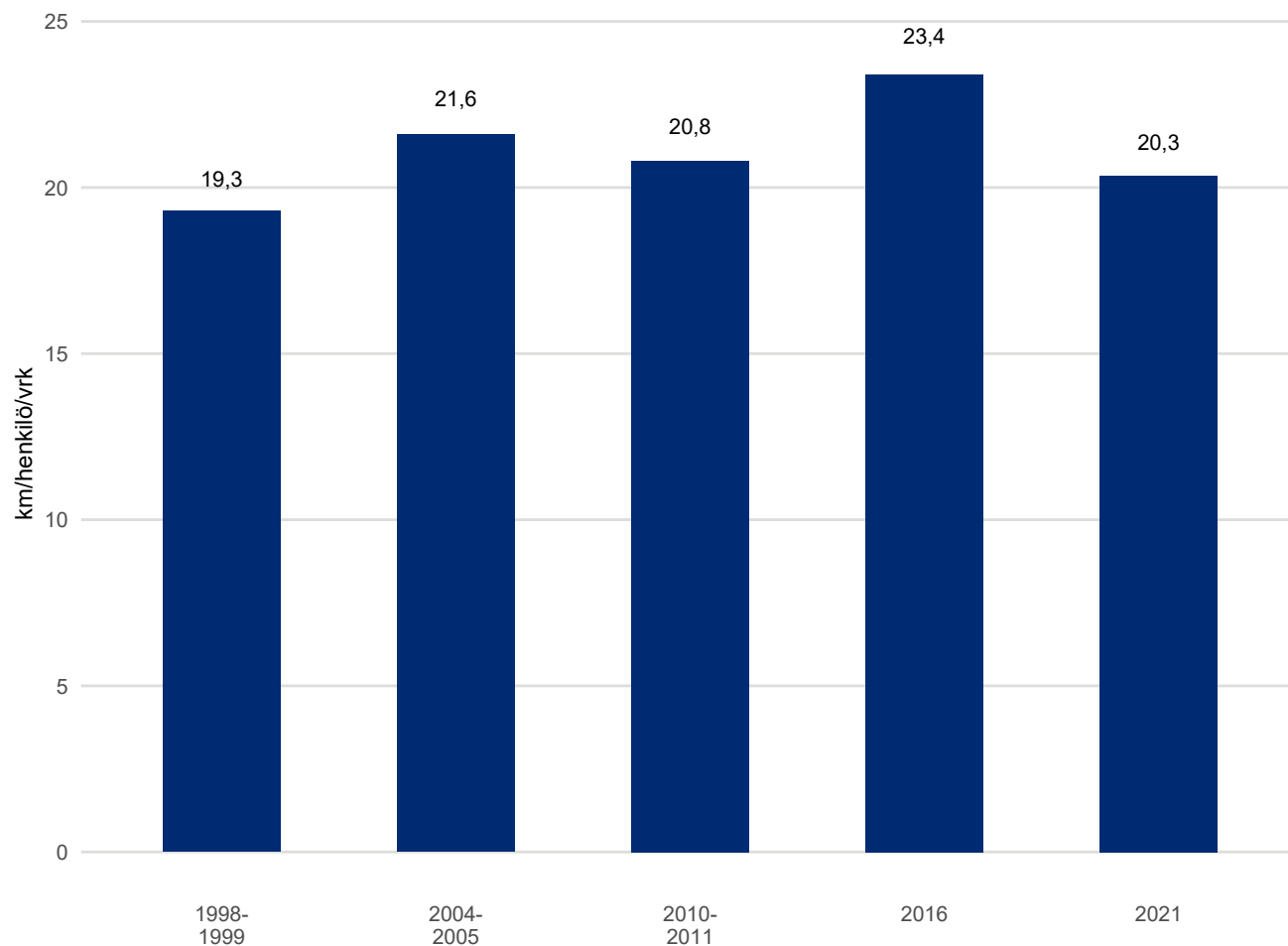
Kuva 6. Matkaluku matkan tarkoituksen mukaan ei lainkaan etätyötä tehneiden ja yli kaksi päivän etätöitä tehneiden joukossa.

Liikkumisen kehitys suhteessa tavoitteisiin

Suomi on sitoutunut vuoden 2016 energia- ja ilmastostrategiassa ja vuoden 2019 hallitusohjelmassa vähentämään kotimaan liikenteen päästöjä vuoden 2005 tasosta vähintään 50 % vuoteen 2030 mennessä. Pitkän aikavälin tavoitteena hallitusohjelmassa on, että Suomen tulee olla hiilineutraali vuonna 2035 ja liikenne muutetaan nollapäästöiseksi viimeistään vuoteen 2045 mennessä. Fossiilittoman liikenteen tiekartassa on esitetty tavoitteeksi, että liikennejärjestelmän energiatehokkuus paranee siten, että henkilöautojen ajoneuvokilometrit eivät enää vuosina 2020–2045 kasva verrattuna vuoteen 2019 (Fossiilittoman liikenteen tiekartta, Valtioneuvoston periaatepäätös kotimaan liikenteen kasvihuonepäästöjen vähentämisestä. Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisu 2021:15). Vuonna 2016 henkilöautolla kuljettajana ajettiin 23,4 km/hlö/vrk, ja vuonna 2021 vastaava määrä oli 20,3 km/hlö/vrk. Henkilöautoilun suorite vähentyi suhteellisesti vähemmän kuin kokonaismatkaluku. Viimeaikaisten autoliikennemäärien laskentatulosten perusteella on nähtävissä, että maanteiden liikennesuorite on lähtenyt uudelleen kasvuun koronapandemian aiheuttaman laskun jälkeen (Traficom, Liikenne maanteillä tilannekuva 8.6.2022). Kuvassa 7 on esitetty henkilöautolla kuljettajana ajettujen kilometrien kehitystä vuodesta 1999 lähtien.

Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa vuosille 2021–2032 mainitaan liikkumista koskevinä tavoitteina mm. kestävien liikkumis-
muotojen edistäminen monipuolisella keinovalikoimalla erityisesti kaupunkiseuduilla, joilla päästövähennysten aikaansaaminen on väestöpohjan vuoksi kustannustehokasta. Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn ja muiden kestävien liikkumis-
muotojen osuutta halutaan kasvattaa ja liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä vähentää ja siten edistää ilmastotavoitteen saavuttamista (Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021–2032, Valtioneuvoston julkaisu 2021:75).
Vuonna 2016 kestävien kulkutapojen osuus oli 37 % matkoista ja 15 % matkasuoritteesta. Vuonna 2021 kestäville kulkutavoille kuljettiin 37 % matkoista ja 13 % matkasuoritteesta. Muutos matkamäärissä ja matkasuoritteesta ei ole tilastollisesti merkitsevä.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmassa vuoden 2030 tavoitteeksi asetettiin 30 % matkamäärien kasvu vuodesta 2018 (Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma, Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisu 5/2018). Jalankulun ja pyöräiliikenteen matkamäärät eivät vuodesta 2016 vuoteen 2021 ole kehittyneet tavoitteen suuntaan: jalankulku-
matkojen määrä on laskenut 11 % ja pyöräliikennematkojen määrä 19 %.

Kuva 7. Henkilöauton kuljettajana ajettu matkasuorite vuosina 1999–2021.

3. Vertailu aiempiin tutkimuksiin

3.1 Vertailtavuuden rajoitteet

Tutkimuksen vertailtavuuteen aiempien henkilöliikennetutkimuksien kanssa vaikuttaa erityisesti käytetty perusjoukon rajaus ja tutkimusmenetelmä. Tämä tutkimus toteutettiin samalla perusjoukon rajauksella ja menetelmällä kuin vuoden 2016 henkilöliikennetutkimus, joten vuosien 2016 ja 2021 tutkimustulokset ovat menetelmällisesti vertailukelpoisia. Aiemmissä valtakunnallisissa tutkimuksissa (1974–2011) käytettiin erilaisia perusjoukon rajauksia ja tutkimusmenetelmiä, mikä aiheuttaa poikkeamaa myös tutkimustuloksiin. Henkilöliikennetutkimuksien 1974–2021 perusjoukot ja tutkimusmenetelmät on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2. Henkilöliikennetutkimukset, perusjoukon rajaus ja tutkimusmenetelmä.

Tutkimusvuosi	Perusjoukko	Tutkimusmenetelmä
1974	13–64-vuotiaat	postikysely
1980	13–64-vuotiaat	postikysely
1986	13–64-vuotiaat	postikysely
1992	18–70-vuotiaat	postikysely
1998–1999	6 vuotta täyttäneet	puhelinhaastattelut
2004–2005	6 vuotta täyttäneet	puhelinhaastattelut
2010–2011	6 vuotta täyttäneet	puhelinhaastattelut
2016	6 vuotta täyttäneet	postikysely, puhelinhaastattelu, verkkolomake
2021	6 vuotta täyttäneet	postikysely, puhelinhaastattelu, verkkolomake

Seuraavissa luvuissa on esitetty keskeisten tulosten vertailua aiempiin tutkimuksiin. Perusjoukon määritelmän ja menetelmämuutosten vuoksi täydellistä vertailtavuutta edeltäviin tutkimuksiin ei kuitenkaan voida taata. Aikasarjat ovat katkenneet menetelmämuutosten seurauksena vuosien 2010–2011 ja 2016 sekä 1992 ja 1998–1999 tutkimusten välissä. Perusjoukon määritelmä on pysynyt samana vuosien 1998–1999 tutkimuksesta.

Tutkimusten vertailtavuuteen voi vaikuttaa myös vastausasteen pientyminen, vaikka tästä aiheutuvaa vääristymää korjataan aineiston painotuksen avulla. Vastausaste oli 56 % vuosien 2010–2011 tutkimuksessa, 45 % vuonna 2016 ja 27 % vuonna 2021.

Vuoden 2021 tutkimukseen ei sisällynyt erillistä pitkien matkojen osuutta, jollainen oli vuoden 2016 tutkimuksessa.

3.2 Kotimaanmatkat vuosina 1974–2021

Vuonna 2021 henkilön keskimäärin vuorokauden aikana tekemien matkojen (matkaluku) ja kilometrien (matkasuorite) määrät jäivät pienemmiksi kuin aiemmissa tutkimuksissa vuodesta 1973 lähtien. Sen sijaan matkan keskimääräinen matka-aika kasvoi edeltäneestä vuoden 2016 tutkimuksesta. Kotimaan matkojen tunnusluvut vuosien 1974–2021 tutkimuksissa on esitetty taulukossa 3.

3.3 Matkojen lukumäärän ja suoritteen jakaumat

Vuonna 2021 aiempaa suurempi osuus väestöstä ei tehnyt päivän aikana yhtään matkaa tai teki vain yhden matkan. Nolla matkaa päivän aikana tehneiden osuus väestöstä vuonna 2021 oli 23 %, kun aiemmissa tutkimuksissa osuus oli alle 20 %. Samoin yhden matkan tehneiden henkilöiden osuus oli 13 %, kun se aiemmin oli 6–8 %. Vastaavasti yli kaksi matkaa päivän aikana tehneiden osuus oli pienempi kuin aiemmissa tutkimuksissa. Henkilöiden jakautuminen päivittäisten kotimaanmatkojen lukumäärän mukaan vuosina 2004–2005, 2010–2011, 2016 ja 2021 on esitetty kuvassa 8.

Edellä (luku 3.2) havaittu ero keskimääräisessä matkaluvussa selittyy siten pääosin sillä, että liikukumattomien ja yhden matkan tekevien osuus väestössä oli suurempi vuonna 2021 kuin aiem-

Taulukko 3. Kotimaan matkojen tunnusluvut vuosien 1974–2021 tutkimuksissa. Tutkimusten vertailua rajoittaa erilainen perusjoukon rajaus ja tutkimusmenetelmien muutokset (kts. luku 3.1).

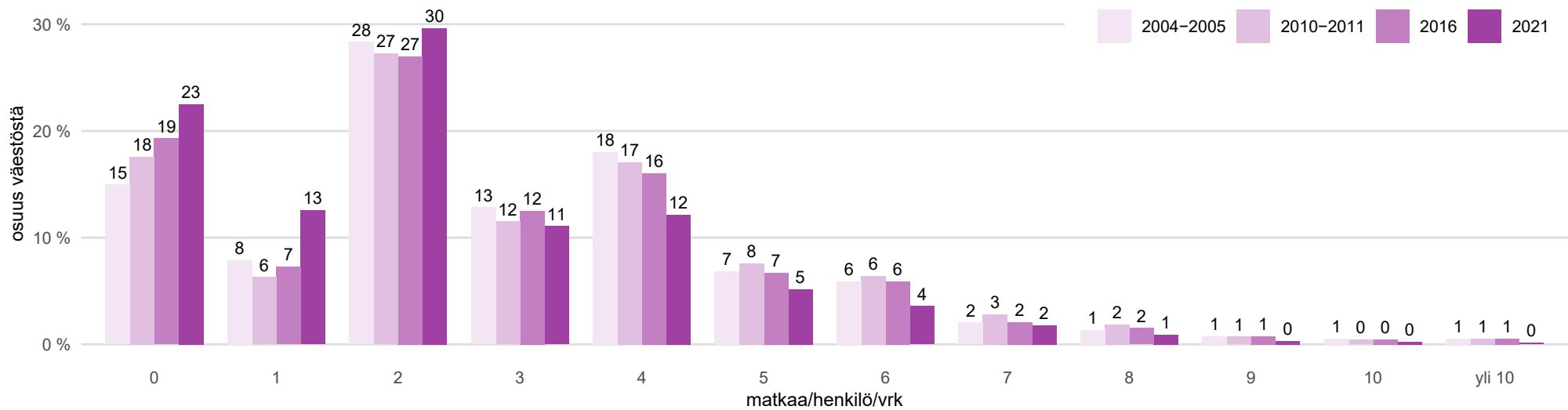
Tutkimusvuosi	Matkaluku (matkaa/hlö/vrk)	Matkasuorite (km/hlö/vrk)	Matka pituus (km/matka)	Aikasuorite (min/hlö/vrk)	Matkan kesto (min/matka)
1974	2,96	36,1	12,3	73	24,7
1980	3,14	38,5	12,2	70,3	22,4
1986	3,12	41,9	13,4	71,4	22,9
1992	2,97	51,2	17,2	76,9	25,8
1998–1999	2,86	39,6	13,8	69,8	24,4
2004–2005	2,86	41,8	14,6	70,8	24,7
2010–2011	2,89	41,4	14,3	65,5	22,7
2016	2,73	40,7	14,9	73,4	26,9
2021	2,28	33,6	14,8	67,0	29,4

missä tutkimuksissa vuosina 2004–2005, 2010–2011 ja 2016.

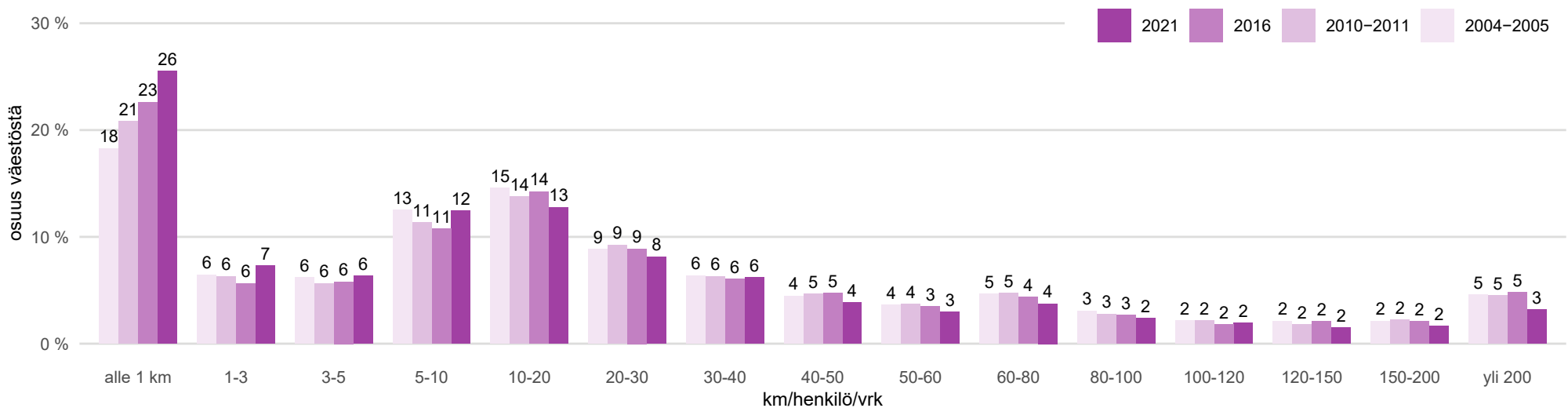
Tutkimuksessa matkalla tarkoitetaan siirtymistä paikasta toiseen. Esimerkiksi työpaikalla käynti sisältää kaksi matkaa, matka kotoa töihin ja matka töistä kotiin. Tämän määritelmän vuoksi henkilöiden matkaluku on ollut tyypillisesti kaksi matkaa tai enemmän. Jos päivän aikana on tehty vain yksi matka, on se tyypillisimmin lenkki tai yöpymisen sisältävä vapaa-ajan matka.

Matkasuoritteessa selkeästi kasvoi alle kilometrin päivässä liikkuneiden osuus, joka oli 26 % henkilöistä. Muutokset muissa matkasuoriteryhmissä olivat pieniä vuoteen 2016 verrattuna. Henkilöi-

den jakautuminen vuorokauden kotimaanmatkojen matkasuoritteen mukaan vuosina 2004–2005, 2010–2011, 2016 ja 2021 on esitetty kuvassa 9.

Kuva 8. Henkilöiden jakautuminen päivittäisten kotimaanmatkojen lukumäärän mukaan vuosina 2004-2005, 2010-2011, 2016 ja 2021.

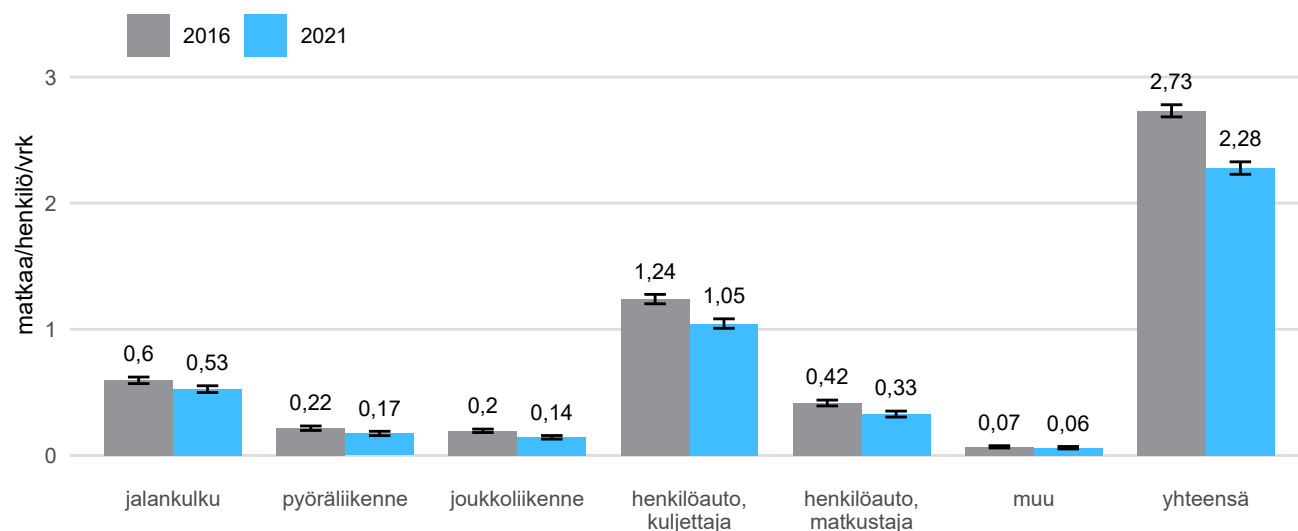

Kuva 9. Henkilöiden jakautuminen vuorokauden kotimaanmatkojen matkasuoritteen mukaan vuosina 2004-2005, 2010-2011, 2016 ja 2021.

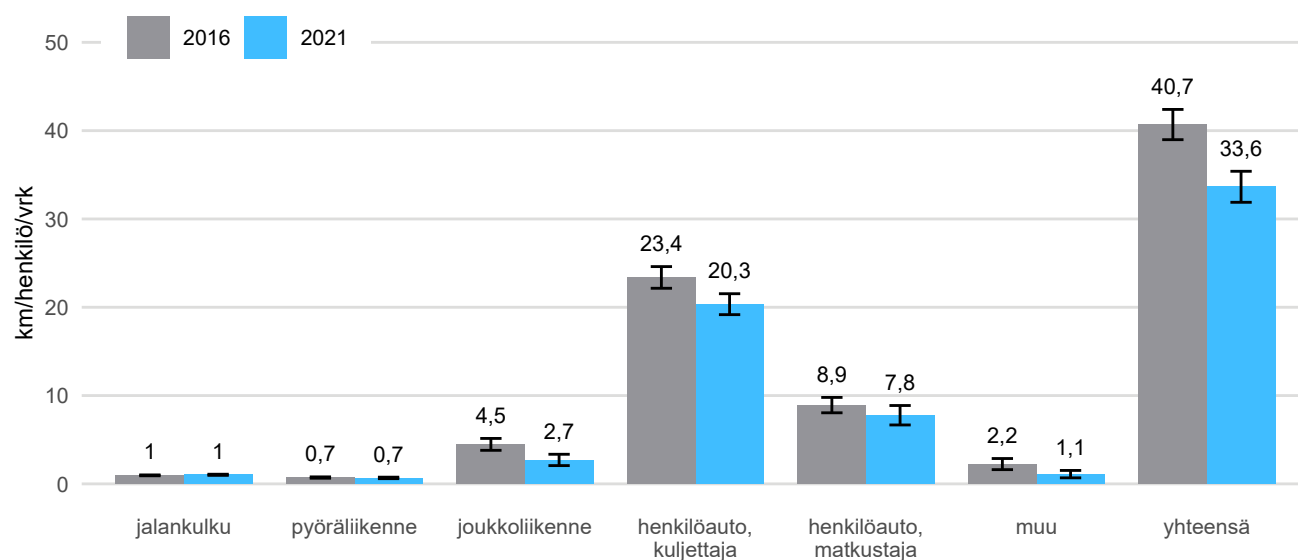
3.4 Virhemarginaalit

Henkilöliikennetutkimus toteutetaan otantatutkimuksena ja sen tuloksiin sisältyy tästä johtuvaa satunnaisvaihtelua. Tämä tarkoittaa, että mikäli tutkimusta toistettaisiin useaan kertaan, niin poimittava otos ja siitä väestötasolle yleistettävät tunnusluvut olisivat jokaisella kerralla hieman erilaisia. Tätä vaihtelua ja sen merkitystä mitataan virhemarginaalien avulla. Tässä tutkimuksessa virhemarginaali esitetään 95 prosentin luottamustasolle, mikä tarkoittaa, että todellinen perusjoukon keskiarvo on virhemarginaalin sisällä 95 % todennäköisyydellä. Tässä raportissa esitetyt vuoden 2016 virhemarginaalit on laskettu uudelleen vastaavalla menetelmällä kuin vuoden 2021 tulosten virhemarginaalit.

Matkaluvun havaittuja eroja eri kulkutavoilla vuosina 2016 ja 2021 voidaan pitää merkittävänä suhteessa virhemarginaaliin henkilöauton kuljettajana ja matkustajana sekä joukkoliikenteellä tehtyjen matkojen osalta. Sen sijaan matkasuoritteeseen sisältyy enemmän vaihtelua ja virhemarginaali on suurempi. Erityisesti henkilöauton kulkutapakohtainen suoritemuutos 2016–2021 on pieni suhteessa virhemarginaaliin. Sen sijaan päivittäisen kokonasmatkasuoritteen vaihtelu on suurempaa kuin 95 % luottamustason virhemarginaalit. Kotimaanmatkojen matkaluvun 95 prosentin luottamusväli on esitetty kuvassa 10 ja matkasuoritteen tunnuslukujen 95 prosentin luottamusväli kuvassa 11.

Kuva 10. Kotimaanmatkojen matkaluku vuosina 2016 ja 2021 sekä tunnuslukujen 95 prosentin luottamusväli.

Kuva 11. Kotimaanmatkojen matkasuorite vuosina 2016 ja 2021 sekä tunnuslukujen 95 prosentin luottamusväli.

4. Kotimaanmatkojen kulutavat

4.1 Pääasiallinen kulkutapa

Matkan pääasiallinen kulkutapa on se kulkutapa, jolla matkasta on kuljettu kilometreissä pisin osuus. Pääasiallisen kulkutavan lisäksi matkaan liittyy usein myös muita kulkutapoja, tyypillisesti ainakin jalankulkua tai pyöräilyä. Kaikkiaan erilaisia kulkutapavaihtoehtoja on kymmeniä.

Vuoden 2021 henkilöliikennetutkimukseen tehtiin uudistuksia kulkutapojen määrittelyihin, koska liikkumismuotojen valikoima on monipuolistunut vuodesta 2016. Uusina pääasiallisen kulkutavan vaihtoehtoina mukaan otettiin kaupunkipyörät ja potkulaudat, sillä näiden käytön ennakoitiin olevan vuonna 2021 tai seuraavina lähivuosina jo sen verran yleistä, että ne saattaisivat erottua kulkutapajakaumissa omina kulkutapoinaan.

Autoliikenteessä ei eroteltu sähköautoja omaksi kulkutavakseen, vaikka sähkön osuus voimanlähteenä on kasvanut merkittävästi. Autoliikenteen käyttövoimien kehityksen seurantaan on olemassa tätä tutkimusta parempia tietolähteitä, minkä takia autoliikenteen käyttövoimia ei ole ollut mukana vastausvaihtoehtona.

Lisäksi taksin, raideliikenteen, bussiliikenteen ja vesiliikenteen määrittelyihin tehtiin pieniä nykyistä tilannetta paremmin kuvaavia tarkentavia ja selkeyttäviä muutoksia.

Tässä tutkimuksessa kulkutavat ryhmiteltiin kysymyslomakkeella luvussa Käsitteet olevan listan mukaisesti. Tutkimustuloksia analysoitaessa kulkutapoja on kuitenkin yhdistelty tulosten luettavuuden ja vastausmäärän riittävyyden varmistamiseksi. Jalankulkuun on laskettu mukaan kävellen, juosten, pyörätuolilla ja rollaattorilla tehdyt matkat. Polkupyörällä tehdyiksi matkoiksi lasketaan myös sähköpyörällä ja kaupunkipyörällä tehdyt matkat. Potkulaudalla (myös sähköpotkulaudalla) ja muulla liikunnallisella tavalla tehtyjä matkoja oli niin vähän, että ne on ryhmitelty luokkaan muu kulkutapa. Muuhun kulkutapaan on yhdistetty myös taksi sekä lento- ja lauttaliikenne. Henkilöautomatkoissa ovat mukana myös pakettiautolla tehdyt henkilöliikenteen matkat. Jalankulusta, pyöräliikenteestä ja joukkoliikenteestä käytetään yhteisnimitystä ”kestävät liikkumismuodot”.

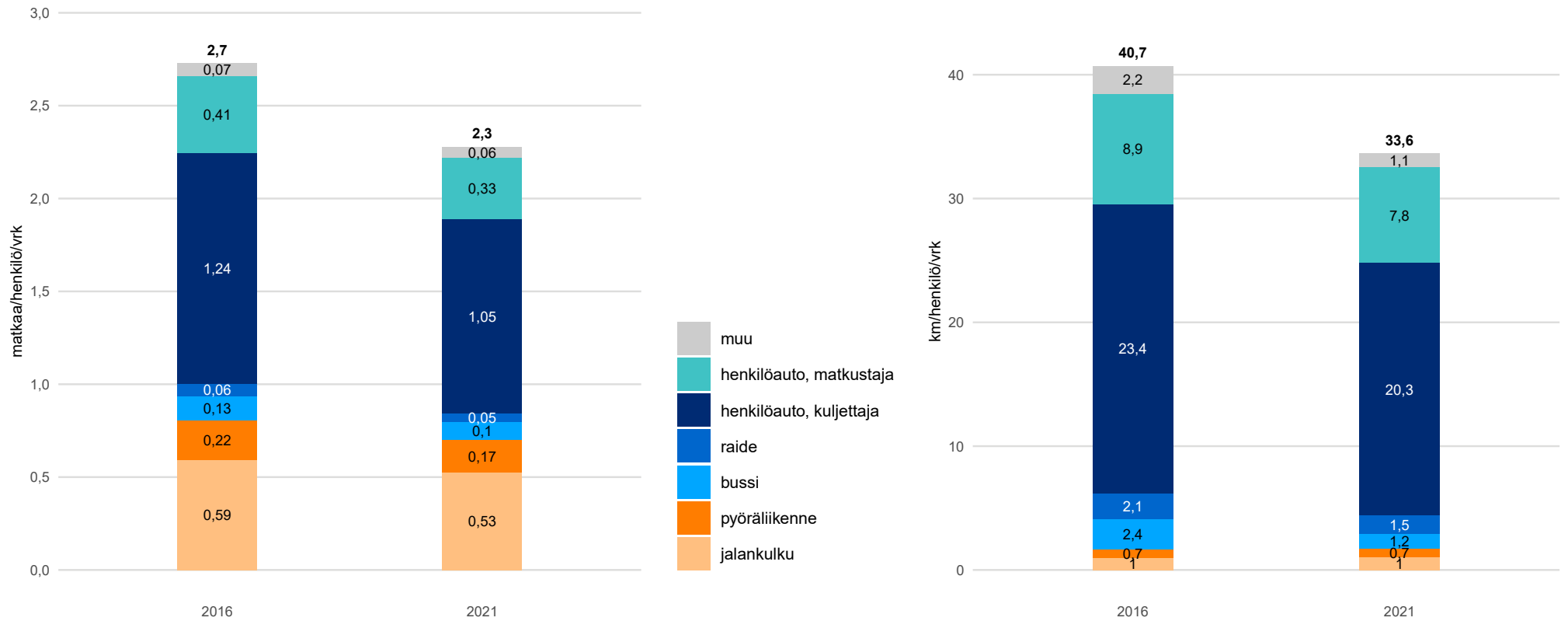
Vuoden 2021 aikana suomalaiset tekivät vuorokaudessa keskimäärin 2,3 matkaa ja liikkuivat näillä matkoillaan 34 kilometriä. Matkaluku ja matkasuorite olivat selvästi pienemmät kuin edellisessä tutkimuksessa. Vuonna 2016 matkaluku oli 2,7 matkaa päivässä ja matkasuorite 41 kilometriä päivässä. Eniten matkoja, 1,1 matkaa/hlö/vrk, tehtiin henkilöautolla kuljettajana. Jalankulun matkoja tehtiin toiseksi eniten, 0,53 matkaa/hlö/vrk. Päivittäinen kuljettu matka kävellen ja pyörällä olivat vuonna 2021 samalla tasolla kuin vuonna 2016, kun muilla

kulkutavoilla tehtyjen matkojen suoritteet vähentyivät. Suurin osa matkasuoritteesta tehtiin henkilöautolla kuljettajana (20,3 km/hlö/vrk) ja matkustajana (7,8 km/hlö/vrk). Kotimaanmatkojen matkaluku ja matkasuorite kulkutavoittain vuosina 2016 ja 2021 on esitetty kuvassa 12.

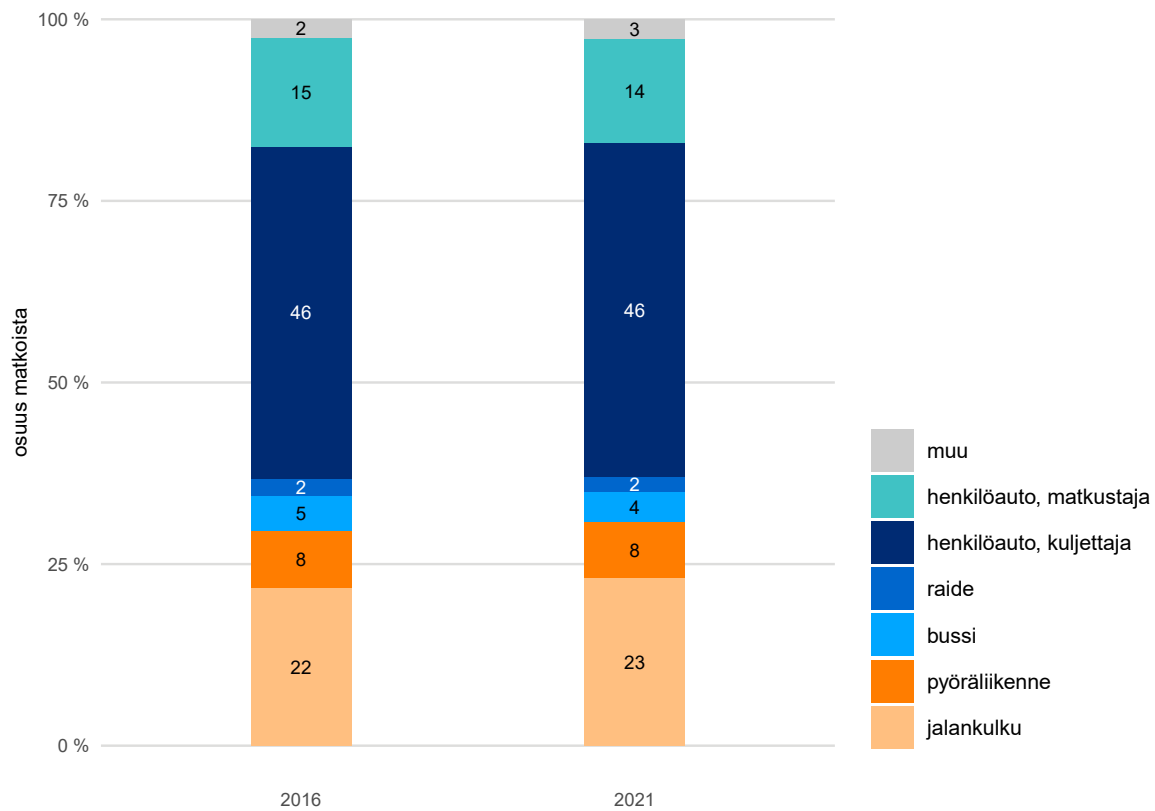
Kaikista kotimaanmatkoista 60 % tehtiin henkilöautolla joko kuljettajana tai matkustajana. Toiseksi yleisin kulkutapa oli jalankulku, jolla tehtiin 23 % matkoista. Pyörällä tehtyjen matkojen osuus oli 8 % ja joukkoliikenteellä tehtyjen 6 %. Kulkutapaosuuksissa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoteen 2016 verrattuna. Kotimaanmatkojen kulkutapaosuudet matkaluvusta on esitetty kuvassa 13.

Kotimaanmatkojen suoritteesta 83 % tehtiin henkilöautolla kuljettajana tai matkustajana. Jalankulun ja pyöräliikenteen suoriteosuus oli yhteensä 5 % ja joukkoliikenteen 8 %. Kotimaanmatkojen kulkutapaosuudet matkaluvusta ja matkasuoritteesta on esitetty kuvassa 14.

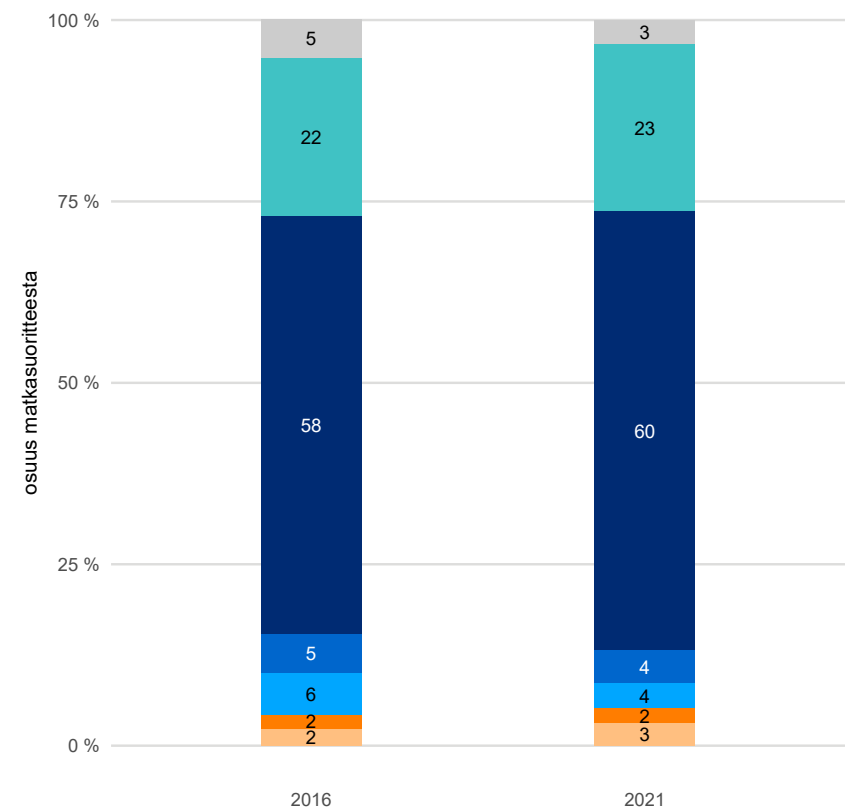
Kotimaanmatkojen matkaluku, matka- ja aikasuorite, keskipituus ja matkan kesto pääasiallisen kulkutavan mukaan sekä 95 prosentin luottamusväli on esitetty taulukossa 4 ja kotimaanmatkojen määrät ja kilometrisuorite pääkulkutavan mukaan vuositasolla taulukossa 5.

Kuva 12. Kotimaanmatkojen matkaluku ja matkasuorite kulkutavoittain vuosina 2016 ja 2021.

Kuva 13. Kotimaanmatkojen kulkutapaosuudet matkaluvusta vuosina 2016 ja 2021.

Kuva 14. Kotimaanmatkojen kulkutapaosuudet matkasuoritteesta vuosina 2016 ja 2021.

Taulukko 4. Kotimaanmatkojen matkaluku, matka- ja aikasuorite, keskipituus ja matkan kesto pääasiallisen kulkutavan mukaan sekä 95 prosentin virhemarginaalit.

Pääkulkutapa	Matkaluku (matkaa/hlö/vrk)		Matkasuorite (km/hlö/vrk)		Matkan pituus (km/matka)		Aikasuorite (min/hlö/vrk)		Matkan kesto (min/matka)	
	Keskiarvo	Virhemarginaali	Keskiarvo	Virhemarginaali	Keskiarvo	Virhemarginaali	Keskiarvo	Virhemarginaali	Keskiarvo	Virhemarginaali
yhteensä	2,28	± 0,05	33,6	± 1,8	14,8	± 0,7	67,0	± 2,2	29,4	± 0,8
muu	0,06	± 0,01	1,1	± 0,4	18,0	± 5,0	2,7	± 0,6	44,7	± 7,0
henkilöauto, matkustaja	0,33	± 0,02	7,8	± 1,1	23,7	± 2,7	10,4	± 1,1	31,7	± 2,6
henkilöauto, kuljettaja	1,05	± 0,04	20,3	± 1,2	19,5	± 0,8	27,8	± 1,3	26,6	± 0,9
raide	0,05	± 0,01	1,5	± 0,6	31,4	± 9,7	2,9	± 1,0	58,9	± 16,0
bussi	0,10	± 0,01	1,2	± 0,3	12,4	± 2,3	3,8	± 0,5	40,3	± 3,3
pyöräliikenne	0,17	± 0,02	0,7	± 0,1	3,9	± 0,3	3,9	± 0,5	22,2	± 1,3
jalankulku	0,53	± 0,03	1,0	± 0,1	2,0	± 0,1	15,6	± 1,0	29,6	± 1,4

Pääkulkutapa	Matkojen määrä (milj. matkaa)	Matkasuorite (milj. km)
muu	117	2 104
henkilöauto, matkustaja	625	14 817
henkilöauto, kuljettaja	1 993	38 785
raide	93	2 912
bussi	181	2 256
pyöräliikenne	332	1 288
jalankulku	1 002	1 962

Taulukko 5. Kotimaanmatkojen määrät ja kilometrisuorite pääkulkutavan mukaan vuositasona.

4.2 Matkojen pituusjakaumat kulkutavoittain ja kulkutapaosuuksien pituusjakauma

Kulkutapaosuuksien pituusjakauma

Kulkutapojen osuudet matkoista vaihtelivat tutkimuksessa voimakkaasti matkan pituudesta riippuen. Suurin osa kaikista yli 5 kilometrin matkoista tehtiin henkilöautolla kuljettajana. Henkilöautolla matkustajana tehdyillä matkoilla kulkutapaosuus oli suurimmillaan yli 70 kilometrin matkoilla. Jalankulun ja pyöräliikenteen osuus oli suurimmillaan lyhyillä matkoilla: alle kolmen kilometrin pituisista matkoista 47 % tehtiin kävellen ja 12 % pyörällä. Matkojen pituuden ollessa 5–10 kilometriä oli jalkaisin tehtyjen matkojen osuus enää 8 % ja pyörällä tehtyjen matkojen osuus 6 %. Joukkoliikenteen osuus kaikista matkoista oli suurimmillaan yli 200 kilometrin matkoilla, joista joukkoliikenteellä tehtiin 16 %. Kulkutapaosuudet matkan pituuden mukaan kotimaassa on esitetty kuvassa 15.

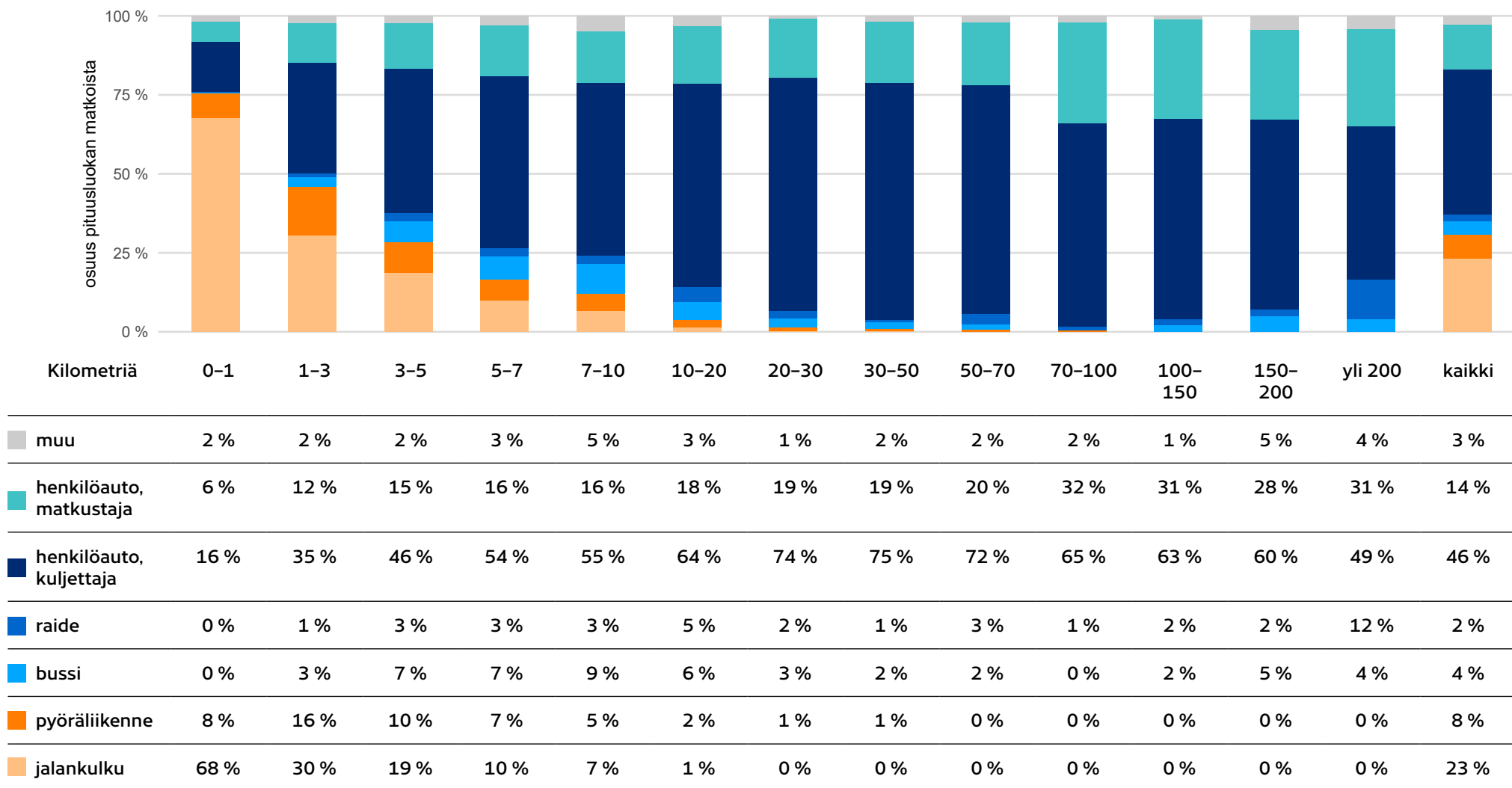
Kulkutapojen osuudet matkan keston mukaan kotimaassa jakautuivat hyvin samankaltaisesti kuin ne jakautuivat matkan pituuden suhteen. Jalankulun ja pyöräliikenteen osuus oli suurimmillaan alle 10 minuuttia kestäneillä matkoilla, joilla niiden yhteen laskettu osuus oli 42 %. Yli 10 minuuttia kestäneillä matkoilla henkilöauton osuus oli halitseva. Junan osuus kasvoi kestoaltaan yli neljän tunnin matkoilla, joilla sen kulkutapaosuus oli 18 %. Kulkutapaosuudet matkan keston mukaan kotimaassa on esitetty kuvassa 16.

Matkojen pituusjakaumat kulkutavoittain

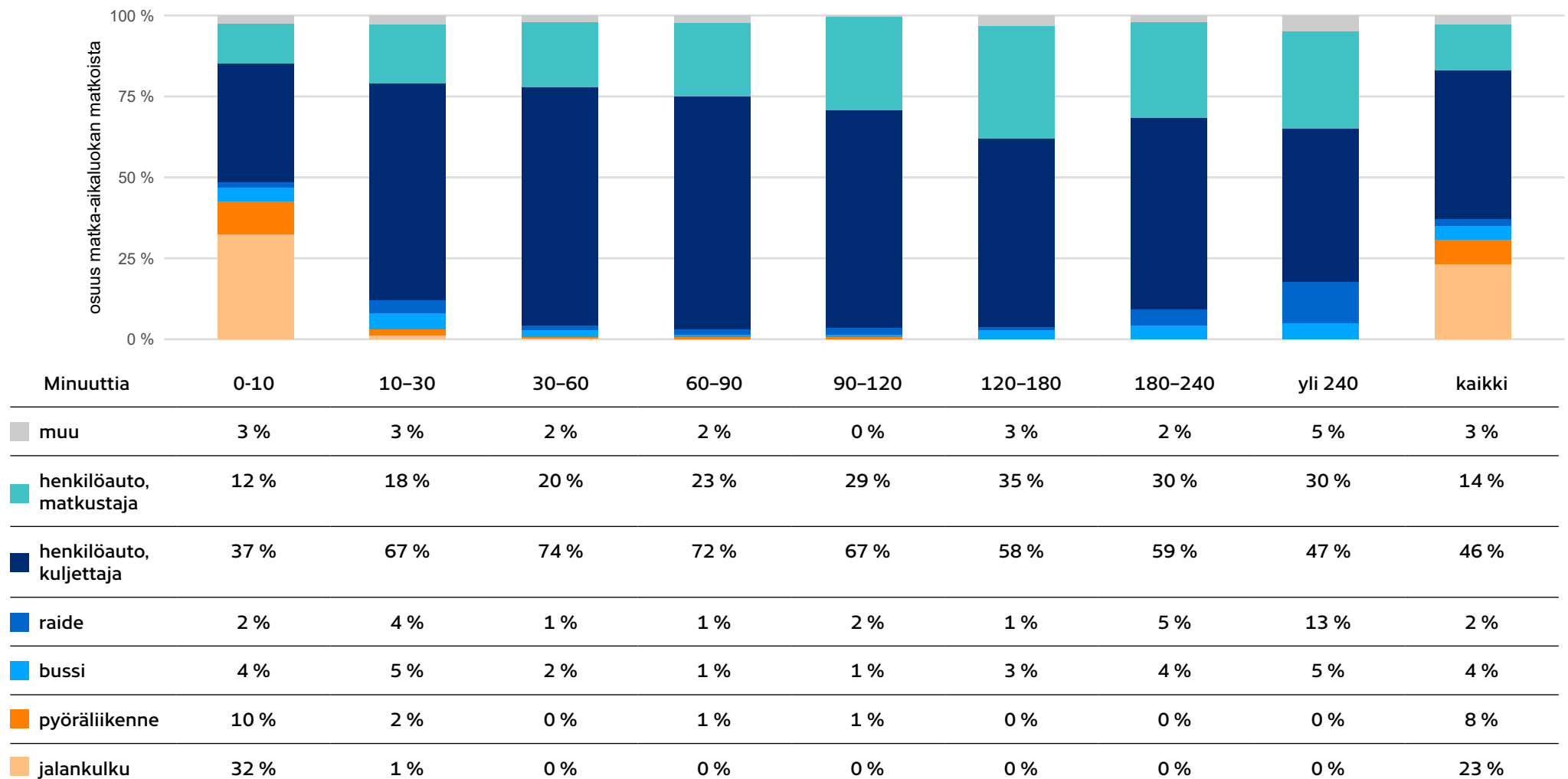
Kävellen vuonna 2021 kuljetuista matkoista 53 % oli alle kilometrin pituisia. Pyörällä tehdyistä matkoista 81 % oli alle viiden kilometrin mittaisia. Jalankulun ja pyöräliikenteen matkojen pituusjakaumat kotimaassa on esitetty kuvassa 17.

Bussilla kuljetuista matkoista 39 % oli pituudeltaan alle 5 kilometriä, 34 % pituudeltaan 5–10 kilometriä ja 27 % pituudeltaan yli 10 kilometriä. Raideliikenteellä tehdyt joukkoliikennematkat olivat keskimäärin pidempiä kuin bussiliikenteellä tehdyt matkat. Joukkoliikennematkojen pituusjakaumat kotimaassa on esitetty kuvassa 18.

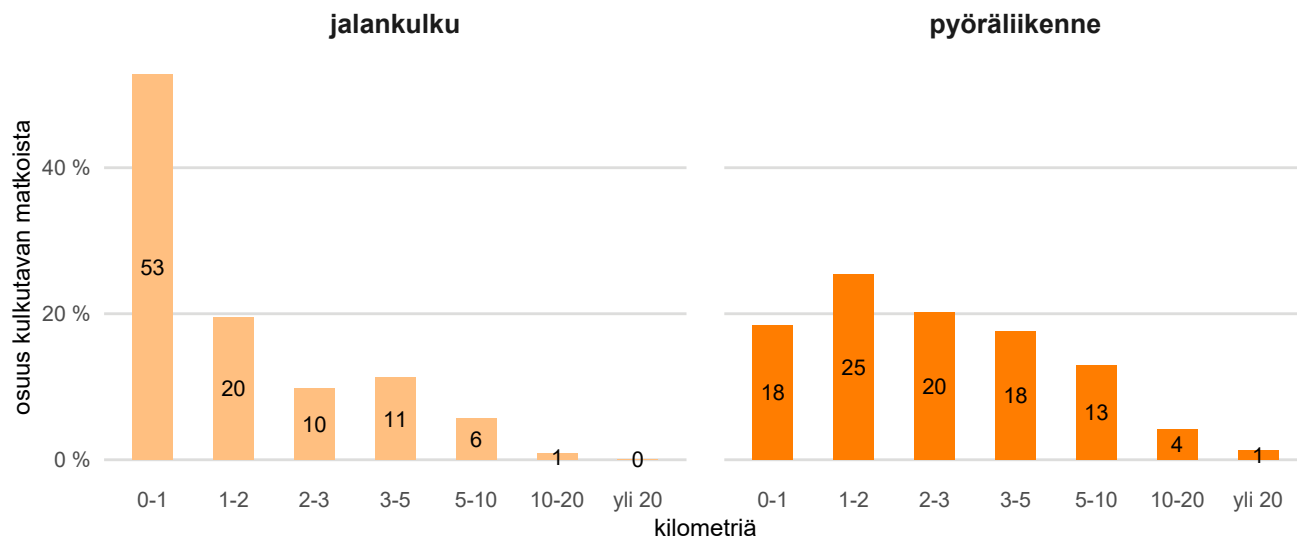
Henkilöautolla sekä kuljettajana että matkustajana tehdyt matkat jakautuivat varsin tasaisesti tarkastelluille pituusluokille välillä 1–50 km. Kaikkein lyhimpien ja kaikkein pisimpien henkilöautomatkojen osuus oli matkustajilla suurempi kuin kuljettajilla. Henkilöautomatkojen pituusjakaumat kotimaassa on esitetty kuvassa 19.

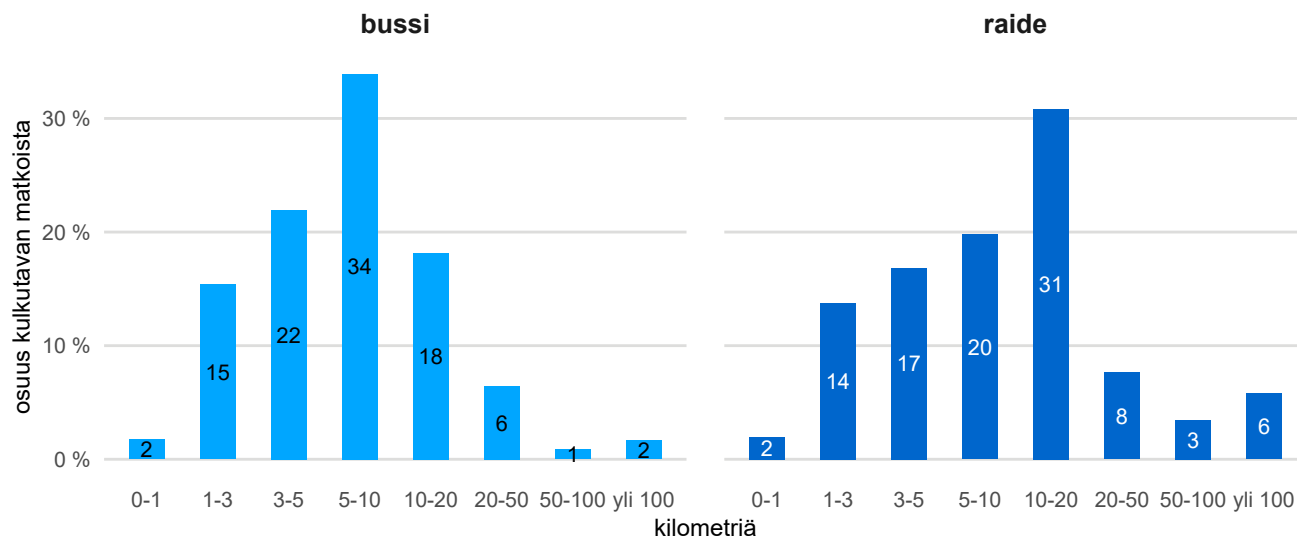
Kuva 15. Kuljetapaosuudet matkan pituuden mukaan kotimaassa.

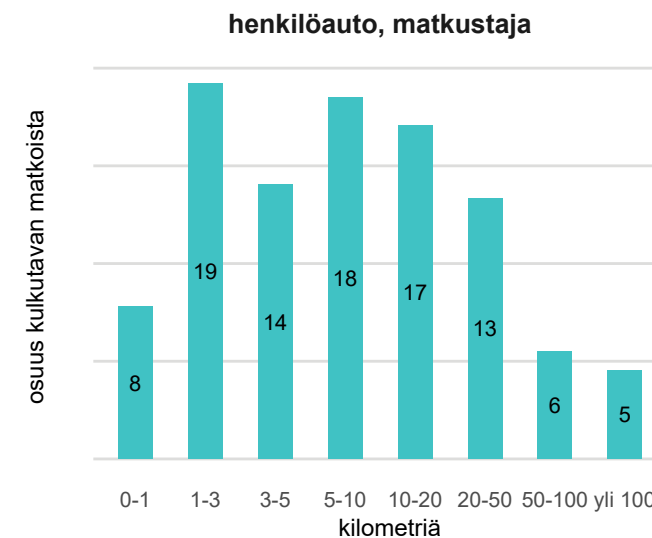
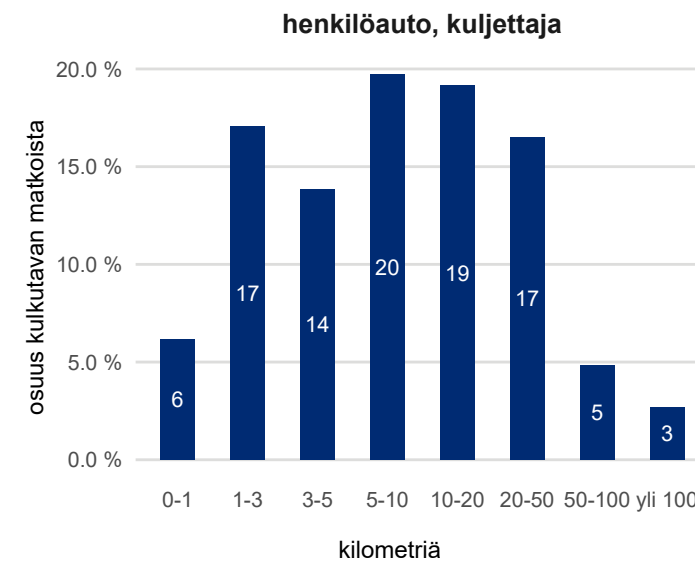
Kuva 16. Kuljutapaosuudet matkan keston mukaan kotimaassa.

Kuva 17. Jalankulun ja pyöräliikenteen matkojen pituusjakaumat kotimaassa.

Kuva 18. Joukkoliikennematkojen pituusjakaumat kotimaassa.

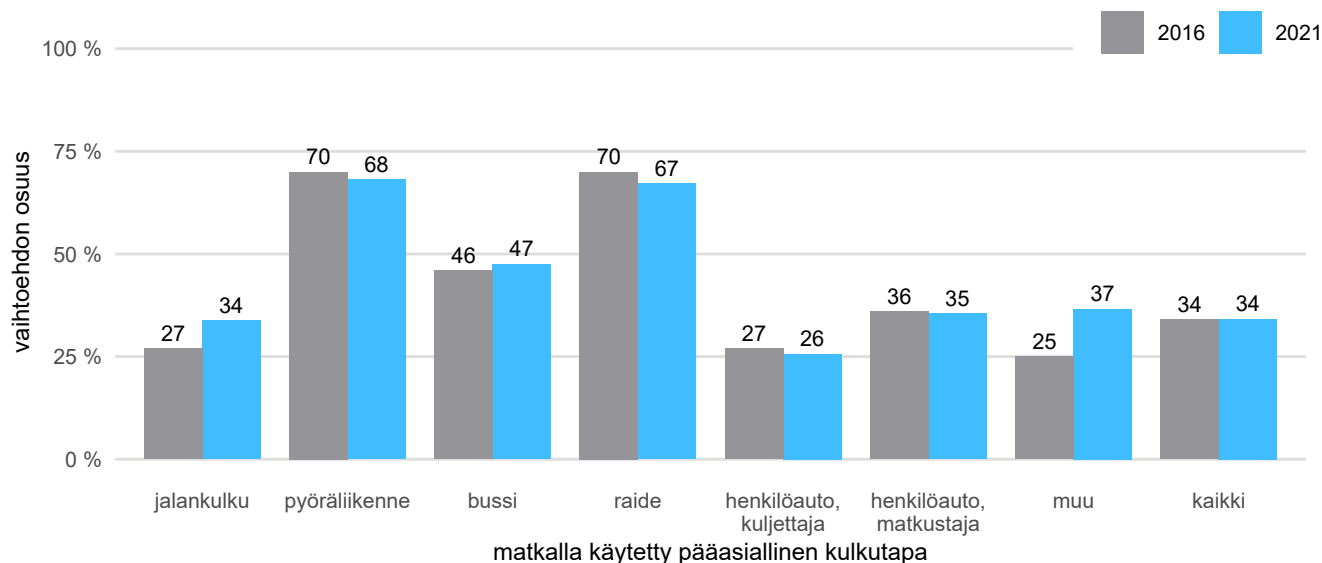
Kuva 19. Henkilöautomatkojen pituusjakaumat kotimaassa.

4.3 Vaihtoehtoiset kulkutavat

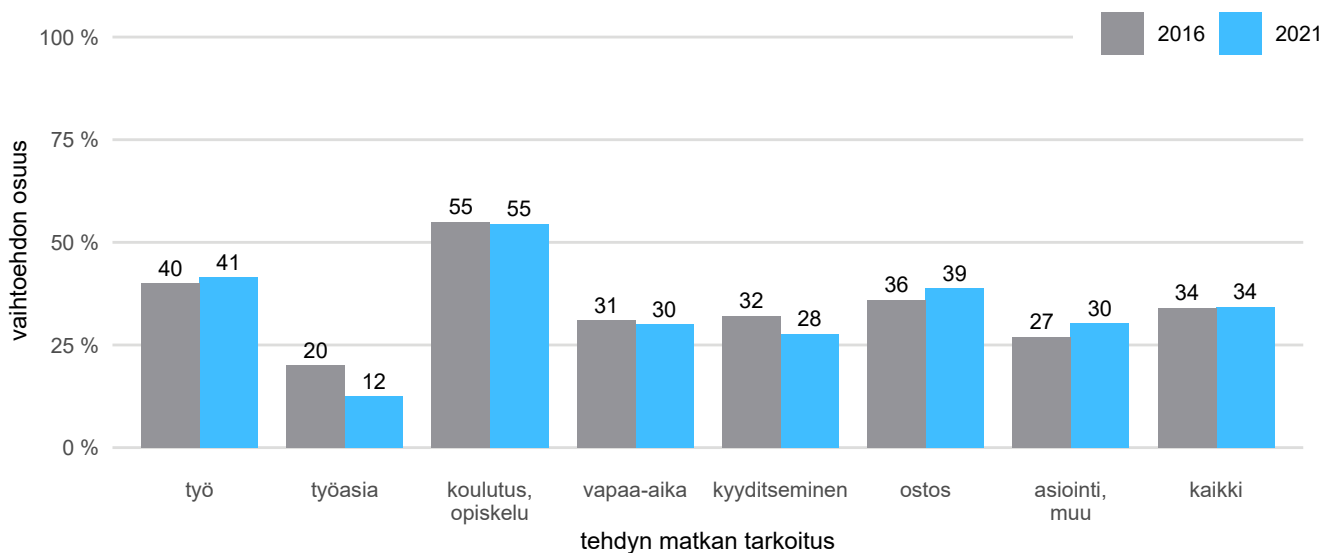
Tutkimuksessa selvitettiin vastaajilta, kokivatko eri liikkumismuotoja käyttäneet vastaajat heillä olleen vaihtoehtoa omille pääkulkutavan valinnoilleen. Kaikista matkoista 34 %:lle olisi ollut vaihtoehtoinen kulkutapa, mikä vastaa vuoden 2016 tuloksia. Useimmiten vaihtoehtoja käytetylle kulkutavalle koettiin olleen pyöräliikennematkoilla (68 %) ja junamatkoilla (67 %) ja vähiten henkilöautolla kuljettajana tehdyillä matkoilla (26 %). Vaihtoehtoisen kulkutavan olemassaolo kullekin pääkulkutavalle on esitetty kuvassa 20.

Matkan tarkoituksen mukaan tarkasteltuna vaihtoehtoinen kulkutapa olisi ollut useimmin mahdollinen koulu- ja opiskelumatkoille (55 %) ja työmatkoille (41 %) ja harvimminkin työasiamatkoille (12 %). Vuoden 2021 tuloksissa ei ole merkittäviä eroja aikaisempaan tutkimukseen. Vaihtoehtoisen kulkutavan olemassaolo matkan tarkoituksen mukaan on esitetty kuvassa 21.

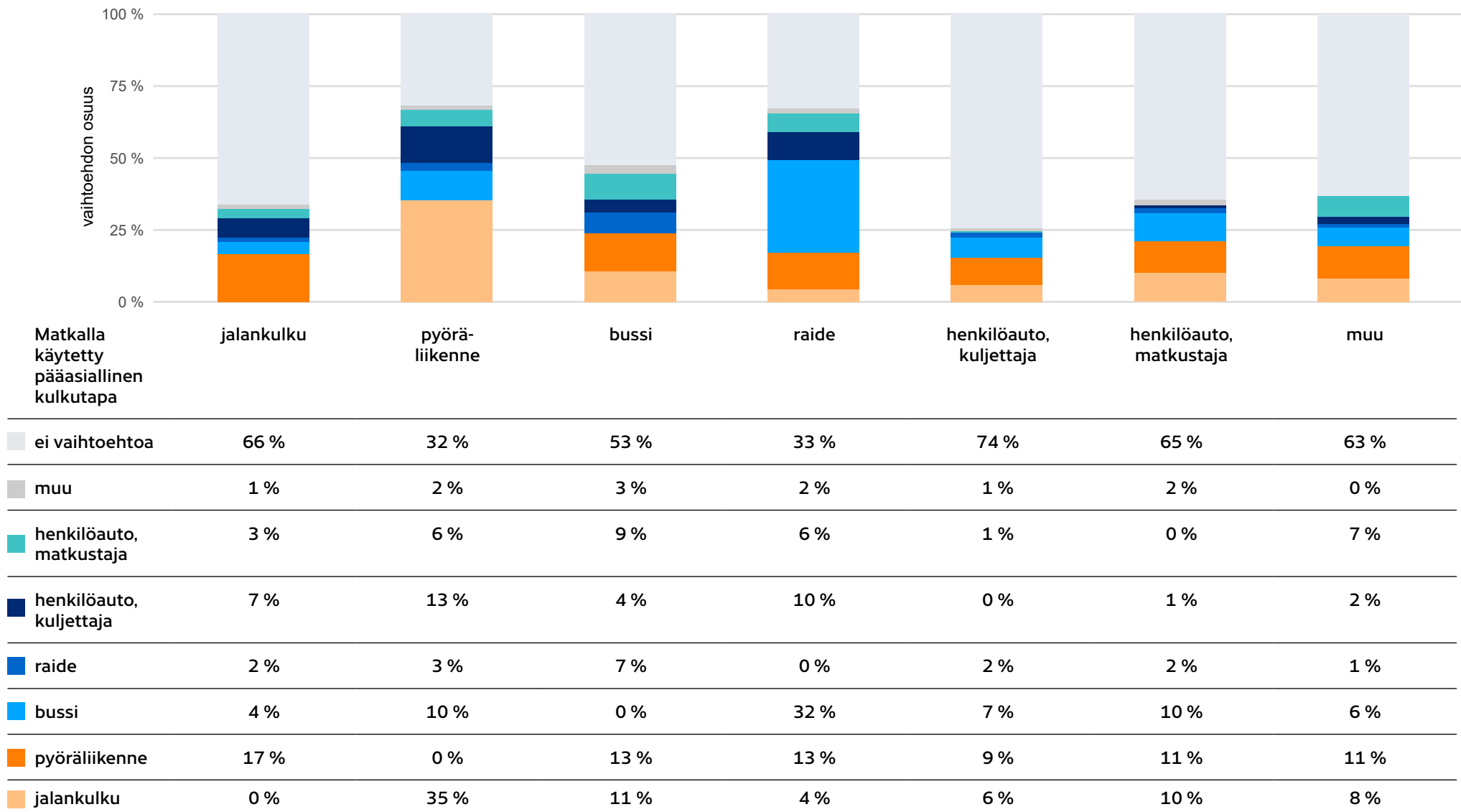
Tärkein korvaava kulkutapa pyöräliikennematkoille olisi ollut jalankulku, joka olisi ollut vaihtoehtoinen kulkutapa 35 %:lle pyöräliikennematkoista. Raideliikennematkoista 32 %:lle vaihtoehtoinen kulkutapa olisi ollut bussi. Kuljettajana tehdyistä henkilöautomatkoista 9 % olisi voinut korvata pyöräliikenteellä, 7 % bussimatalla ja 6 % jalankululla. Vaihtoehdot käytetylle pääasialliselle kulkutavalle on esitetty kuvassa 22.

Kuva 20. Vaihtoehtoisen kulkutavan olemassaolo kullekin pääkulkutavalle.

Kuva 21. Vaihtoehtoisen kulkutavan olemassaolo matkan tarkoituksen mukaan.

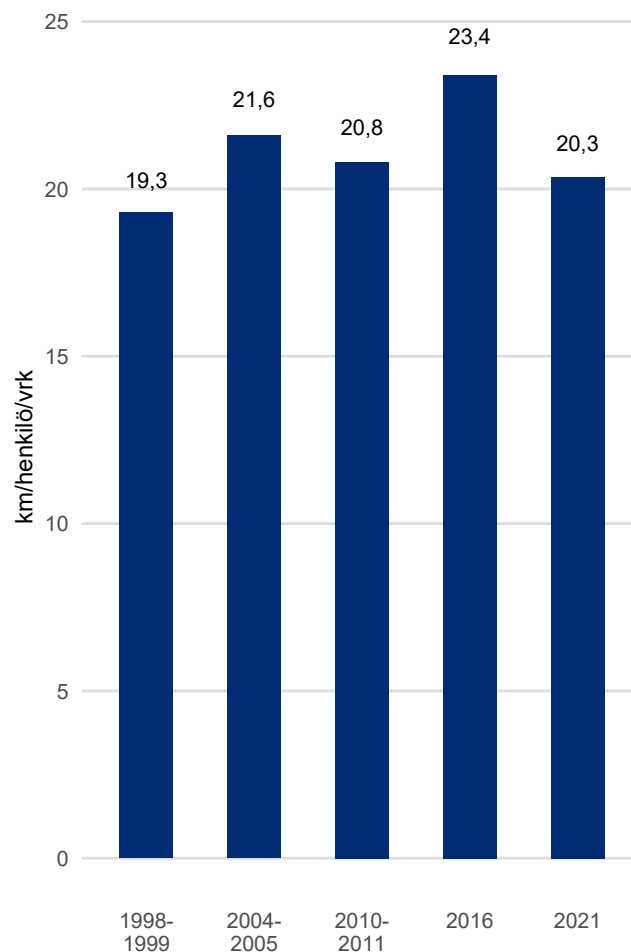

Kuva 22. Vaihtoehdot käytetylle pääasialliselle kulkutavalle. Aineistosta on poistettu vastaajat, jotka olivat ilmoittaneet vaihtoehdoksi jo käyttämänsä pääkulkutavan.

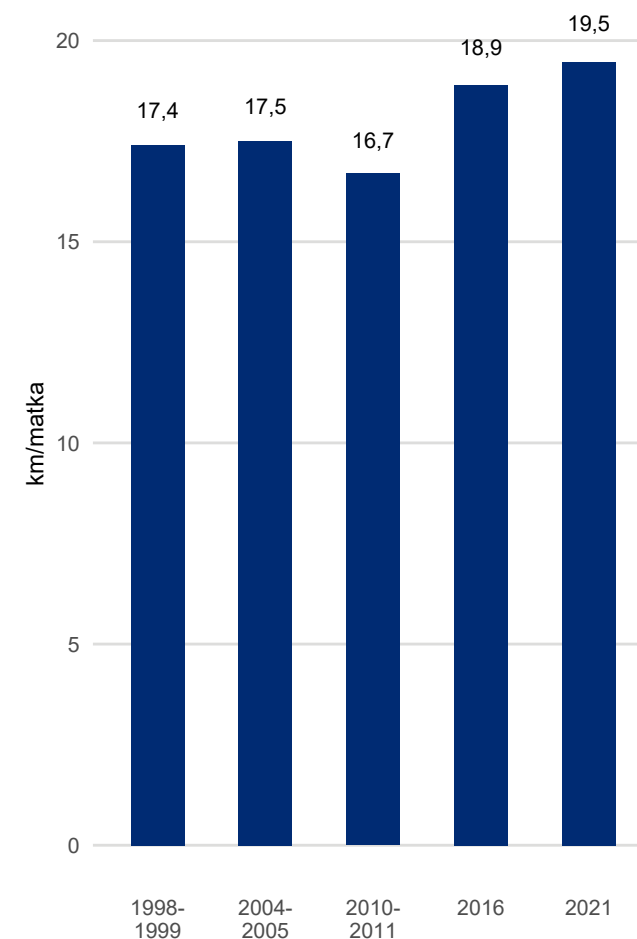
4.4 Henkilöautoilu, ajokortin haltijat ja kotitalouden ajoneuvot

Henkilöautosuorite ja matkojen pituus

Vuonna 2021 henkilöautolla kuljettajana ajettiin 20,3 km/hlö/vrk. Henkilöautolla kuljettajana ajettu suorite kasvoi vuodesta 1999 vuoteen 2016, jolloin henkilöautolla kuljettajana ajettiin 23,4 km/hlö/vrk. Vuonna 2021 henkilöautolla kuljettajana ajettu suorite vähentyi aikaisemmasta, mutta vähenemä oli suhteellisesti pienempi kuin koronapandemiasta johtunut kokonaismatkaluvun pienentyminen. Henkilöautolla kuljettajana tehtyjen matkojen matkan keskipituus kuitenkin kasvoi. Vuonna 2021 henkilöautolla kuljettajana tehtyjen matkojen keskipituus oli 19,5 km/hlö/vrk, mikä on samaa tasoa kuin matkapituuudet vuonna 2016. Kuvissa 23 ja 24 on esitetty henkilöautolla kuljettajana ajettu matkasuorite ja matkojen keskimääräinen pituus vuosina 1999–2021.

Kuva 23. Henkilöauton kuljettajana ajettu matkasuorite vuosina 1999–2021.

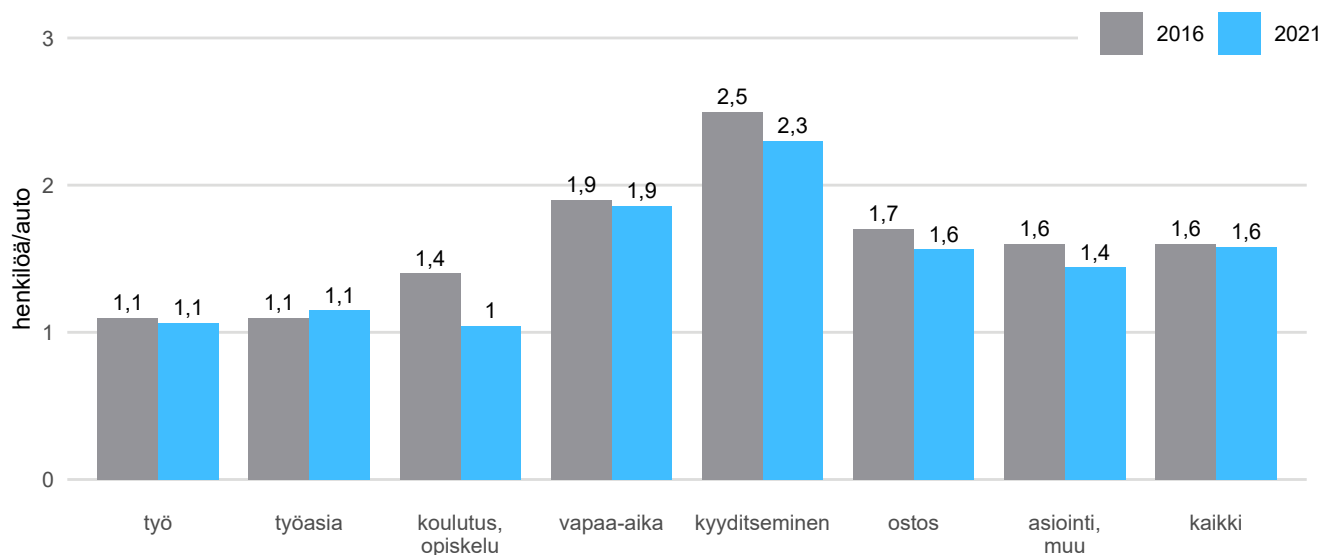

Kuva 24. Henkilöauton kuljettajana ajettujen matkojen keskimääräinen pituus 1999–2021

Henkilöauton keskiuormitus

Henkilöauton keskiuormitus oli tutkimuksessa 1,6 henkilöä. Henkilöauton keskiuormitus laskeettiin matkasuoritteesta, joten arvo kuvaa keskiuormitusta tiieverkolla. Matkaryhmittäin tarkasteltuna suurin keskiuormitus (2,3 henkilöä) oli kyyditsemiseen liittyvillä matkoilla. Myös va-

paa-ajanmatkoilla keskiuormitus oli keskiarvoa suurempi. Pienin keskiuormitus oli koulutukseen ja opiskeluun liittyvillä matkoilla, 1,0 henkilöä. Henkilöauton keskiuormitus kotimaanmatkoilla matkan tarkoituksen mukaan vuosina 2021 ja 2016 on esitetty kuvassa 25.

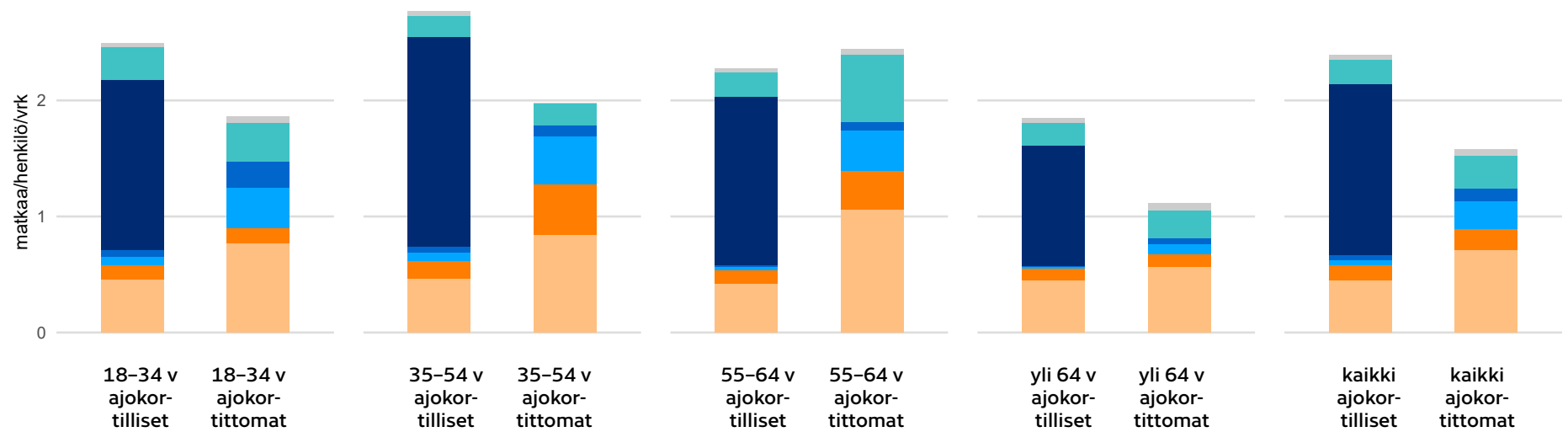

Kuva 25. Henkilöauton keskiuormitus kotimaanmatkoilla matkan tarkoituksen mukaan.

Ajokortin haltijat

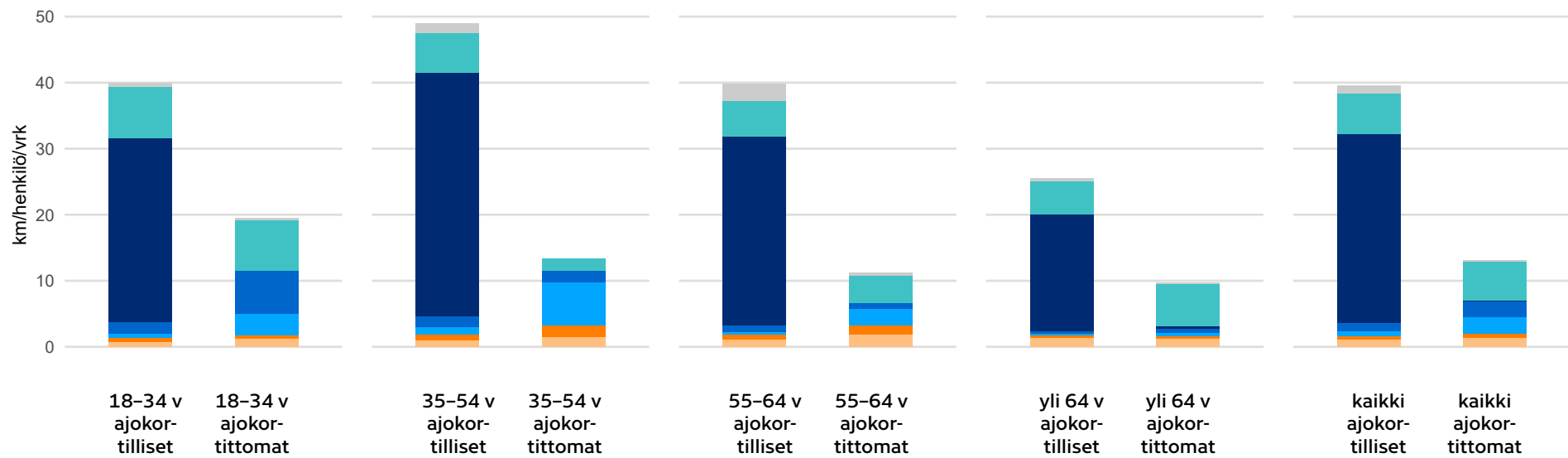
Ajokortin omistaminen ja sen myötä todennäköinen mahdollisuus auton käyttöön vaikutti suuresti tehtyjen matkojen määrään. Ajokortilliset tekivät vuonna 2021 päivässä 2,4 matkaa/hlö, mikä oli puolitoista kertaa niin paljon matkoja kuin mitä ajokortittomat tekivät (1,6 matkaa/hlö/vrk). Ikäryhmittäin tarkasteltuna ero korostui yli 64-vuotiailla. Ajokortin omistajilla yleisin kulkutapa matkaluvun mukaan tarkasteltuna oli autolla kuljettajana tehdyt matkat, kun ajokortittomilla yleisin kulkutapa oli jalankulku. Ajokortillisista eniten matkoja tekivät 35–54-vuotiaat (2,8 matkaa/hlö/vrk), kun ajokortittomista eniten matkoja tekivät ikäryhmään 55–64-vuotta kuuluneet (2,4 matkaa/hlö/vrk). Ajokortin hallinta ja kotimaan matkaluku ikäryhmittäin on esitetty kuvassa 26. Matkaluvut ja matkasuoritteet kulkutavoittain ja ikäryhmittäin ilman jakoa ajokortillisiin ja ajokortittomiin on esitetty luvussa 7.

Ero ajokortin omistuksen mukaan oli matkasuoritteessa vieläkin suurempi kuin matkojen määrässä. Ajokortillisten päivittäinen matkasuorite (40 km/hlö/vrk) oli keskimäärin yli kolminkertainen ajokortittomiin verrattuna (13 km/hlö/vrk). Suurimmillaan ero oli ikäluokissa 35–54- ja 55–64-vuotiaat. Ajokortin hallinta ja kotimaan matkasuorite ikäryhmittäin on esitetty kuvassa 27.

	18-34 v ajokortilliset	18-34 v ajokortittomat	35-54 v ajokortilliset	35-54 v ajokortittomat	55-64 v ajokortilliset	55-64 v ajokortittomat	yli 64 v ajokortilliset	yli 64 v ajokortittomat	kaikki ajokortilliset	kaikki ajokortittomat
muu	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1
henkilöauto, matkustaja	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,6	0,2	0,2	0,2	0,3
henkilöauto, kuljettaja	1,5	0,0	1,8	0,0	1,4	0,0	1,0	0,0	1,5	0,0
raide	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
bussi	0,1	0,4	0,1	0,4	0,0	0,3	0,0	0,1	0,0	0,2
pyöräliikenne	0,1	0,1	0,2	0,4	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1	0,2
jalankulku	0,5	0,8	0,5	0,8	0,4	1,1	0,4	0,6	0,4	0,7
yhteensä	2,5	1,9	2,8	2,0	2,3	2,4	1,8	1,1	2,4	1,6

Kuva 26. Ajokortin hallinta ja kotimaan matkaluku ikäryhmittäin.

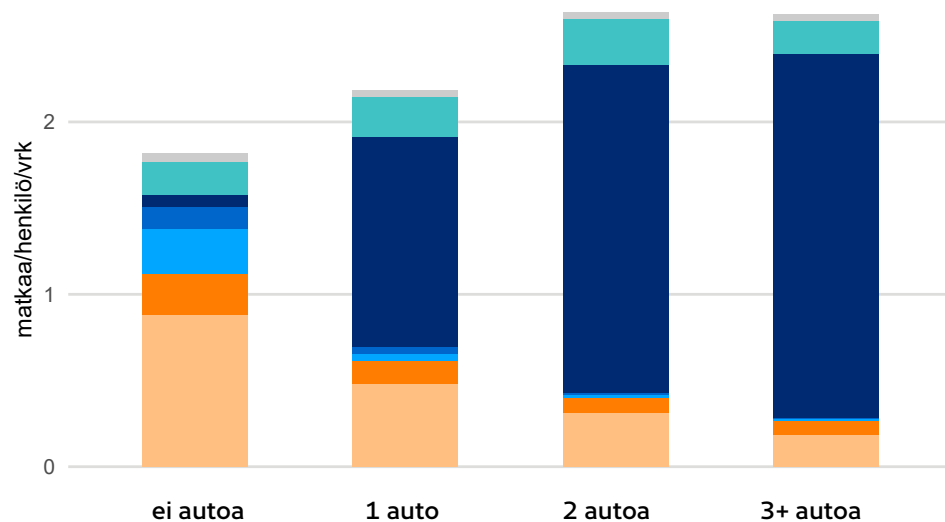
	18-34 v ajokortilliset	18-34 v ajokortittomat	35-54 v ajokortilliset	35-54 v ajokortittomat	55-64 v ajokortilliset	55-64 v ajokortittomat	yli 64 v ajokortilliset	yli 64 v ajokortittomat	kaikki ajokortilliset	kaikki ajokortittomat
muu	0,6	0,3	1,5	0,0	2,7	0,6	0,5	0,3	1,2	0,3
henkilöauto, matkustaja	7,9	7,8	6,1	1,8	5,4	4,1	5,0	6,3	6,1	5,8
henkilöauto, kuljettaja	27,8	0,0	36,9	0,0	28,7	0,0	17,7	0,4	28,6	0,2
raide	1,7	6,4	1,6	1,8	1,0	0,8	0,4	0,6	1,2	2,4
bussi	0,7	3,3	1,2	6,5	0,4	2,6	0,2	0,5	0,7	2,4
pyöräliikenne	0,5	0,5	0,8	1,7	0,7	1,3	0,5	0,4	0,6	0,7
jalankulku	0,7	1,2	1,0	1,5	1,1	1,8	1,3	1,1	1,0	1,3
yhteensä	40,0	19,4	49,0	13,4	39,9	11,3	25,5	9,8	39,5	13,1

Kuva 27. Ajokortin hallinta ja kotimaan matkasuorite ikäryhmittäin.

Kotitalouden ajoneuvot

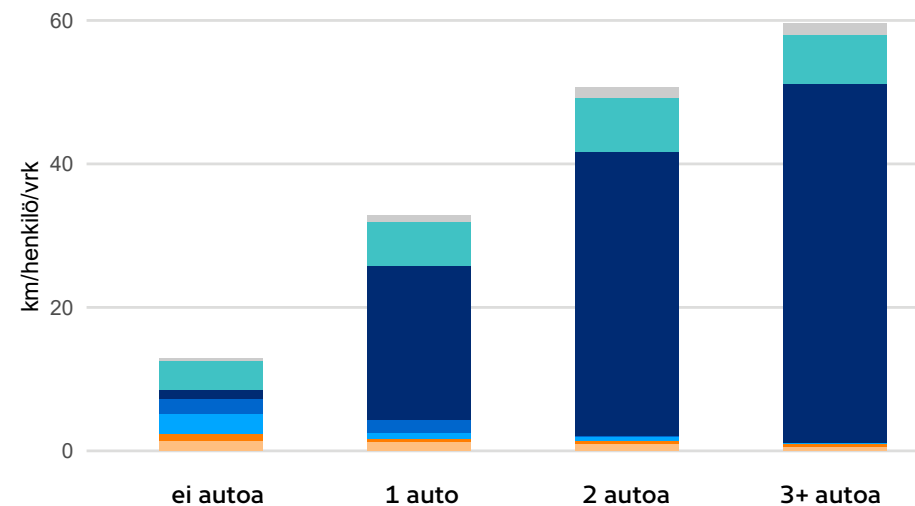
Kahden tai useamman auton asutokunnissa tehtiin eniten matkoja (2,6 matkaa/vrk/hlö), kun taas vähiten matkoja tehtiin autottomissa talouksissa (1,8 matkaa/vrk/hlö). Kestävän liikkumisen matkojen määrä ja osuus matkoista pieneni asutokunnan omistamien autojen määrän kasvaessa: autottomissa asutokunnissa tehtiin kävellen, pyörällä tai joukkoliikenteellä keskimäärin 1,5 matkaa/hlö/vrk, kun vastaava luku 3+ autoa omistavissa talouksissa oli 0,3 matkaa/hlö/vrk. Kotimaanmatkojen matkaluku kulkutavoittain ja asutokunnan omistamien autojen määrä on esitetty kuvassa 28.

Erot matkasuoritteessa olivat asutokunnan autojen määrän mukaan tarkasteltuna samansuuntaisia kuin matkaluvussa, mutta erot olivat vieläkin suuremmat. Eniten kilometrejä kertyi 3 tai enemmän autoja omistavissa asutokunnissa (60 km/hlö/vrk), kun pienin suorite oli autottomilla (13 km/hlö/vrk). Ero näiden luokkien matkasuoritteiden välillä oli siten lähes viisinkertainen. Kotimaanmatkojen matkasuorite kulkutavoittain ja asutokunnan omistamien autojen määrä on esitetty kuvassa 29.

	ei autoa	1 auto	2 autoa	3+ autoa
muu	0,1	0,0	0,0	0,0
henkilöauto, matkustaja	0,2	0,2	0,3	0,2
henkilöauto, kuljettaja	0,1	1,2	1,9	2,1
raide	0,1	0,0	0,0	0,0
bussi	0,3	0,0	0,0	0,0
pyöräliikenne	0,2	0,1	0,1	0,1
jalankulku	0,9	0,5	0,3	0,2
yhteensä	1,8	2,2	2,6	2,6

Kuva 28. Kotimaanmatkojen matkaluku kulutavoittain ja asutokunnan omistamien autojen määrä.

	ei autoa	1 auto	2 autoa	3+ autoa
muu	0,3	1,1	1,6	1,7
henkilöauto, matkustaja	4,1	6,2	7,4	6,8
henkilöauto, kuljettaja	1,3	21,3	39,7	50,1
raide	2,1	1,9	0,1	0,0
bussi	2,7	0,7	0,4	0,1
pyöräliikenne	1,0	0,6	0,5	0,5
jalankulku	1,3	1,1	0,9	0,5
yhteensä	12,8	32,9	50,7	59,6

Kuva 29. Kotimaanmatkojen matkasuorite kulutavoittain ja asutokunnan omistamien autojen määrä.

5. Kotimaanmatkojen tarkoitukset ja matkakohteet

5.1 Matkaryhmät

Matkaryhmät, eli matkan tarkoitus, pääteltiin tutkimuksessa vastaajan antaman matkan lähtö- ja määräpaikan mukaan. Ryhmittelyssä käytettiin Eurostatin suosittellemaa ryhmittelyä, jonka tarkempi kuvaus on raportin luvussa Käsitteet. Menetelmällisesti on huomattava lisäksi, että vuosien 2016 ja 2021 luvut eivät ole täysin vertailukelpoiset, koska kyyditsemismatkojen kysymystapaa muutettiin tutkimusten välillä ja tämä vaikuttaa kaikkien ryhmien tunnuslukuihin.

Suomalaiset tekivät vuonna 2021 eniten ostosmatkoja (0,43 matkaa/hlö/vrk) ja työmatkoja (0,36 matkaa/hlö/vrk). Molempien matkaryhmien matkojen määrät vähentyivät vuodesta 2016. Nämä matkaryhmät olivat yleisimpiä myös vuoden 2016 tutkimuksessa.

Eniten vuoteen 2016 verrattuna vähenivät vierailumatkat ja muut vapaa-aikaan liittyvät matkat. Ulkoiluun ja liikuntaan, työhön ja kyyditsemiseen liittyneiden matkojen matkaluvut pysyivät lähes vuoden 2016 tasolla. Matkaryhmä ”muu” sisältää mm. kodin ja ns. kakkoskodin välisiä matkoja, joita oli vuonna 2021 aiempaa enemmän. Kotimaan-

matkojen matkaluku matkan tarkoituksen mukaan vuosina 2016 ja 2021 on esitetty kuvissa 30 ja 32.

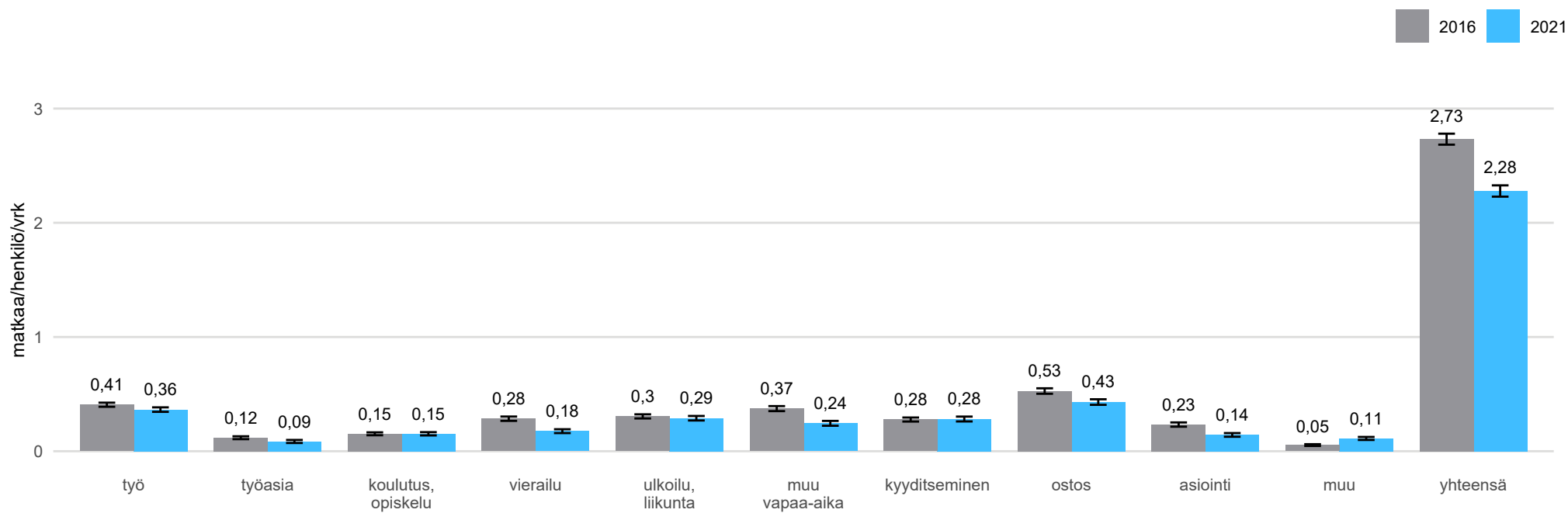
Ostosmatkat (19 %) ja työmatkat (16 %) olivat suurimmat matkaryhmät matkalukujen osuuden mukaan tarkasteltaessa. Ulkoiluun ja liikuntaan liittyvien matkojen suhteellinen osuus (13 %) kasvoi myös hieman vuodesta 2016. Selkeimmin vähennystä matkaryhmien suhteellisissa osuuksissa oli asiointimatkoissa ja muissa vapaa-ajan matkoissa. Matkaryhmien osuudet kotimaanmatkoista vuosina 2016 ja 2021 on esitetty kuvassa 31.

Suurimmat matkasuoritteet kertyivät työmatkoista (5,9 km/hlö/vrk), vapaa-ajan matkoista (5,6 km/hlö/vrk) ja vierailumatkoista (5,3 km/hlö/vrk). Vuoteen 2016 verrattuna työasia-, vierailu- ja muiden vapaa-ajan matkojen matkasuorite väheni eniten. Kotimaanmatkojen matkasuorite matkan tarkoituksen mukaan on esitetty kuvissa 32 ja 33.

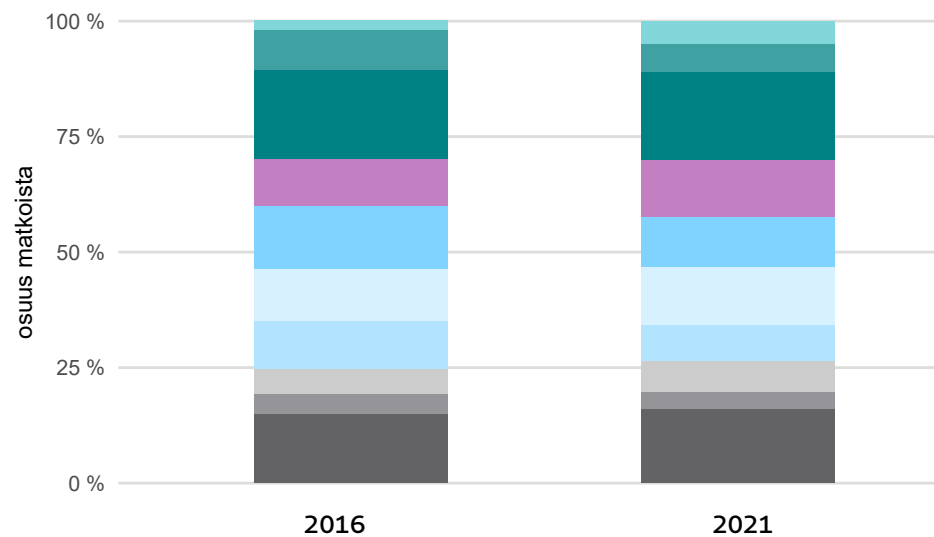
Työmatkat (18 %), muut vapaa-ajanmatkat (17 %) sekä vierailumatkat (16 %) olivat suurimmat matkaryhmät matkasuoritteiden mukaan tarkasteltuna. Työmatkojen ja kyyditsemismatkojen suoriteosuudet nousivat ja vierailumatkojen, työasia-

matkojen ja muiden vapaa-ajan matkojen osuudet pienentyivät edelliseen tutkimukseen verrattuna. Matkaryhmien osuudet kotimaan matkasuoritteesta on esitetty kuvassa 34.

Keskipituudeltaan pisimpiä matkoja vuonna 2021 olivat vierailumatkat (30 km/matka), työasiamatkat (24 km/matka) ja muut vapaa-ajan matkat (23 km/matka). Tilastollisesti merkitsevä muutos tapahtui työasiamatkoilla, joiden keskipituus pieneni 8 km/matka. Kotimaanmatkojen keskipituus matkan tarkoituksen mukaan vuosina 2016 ja 2021 on esitetty kuvassa 35.

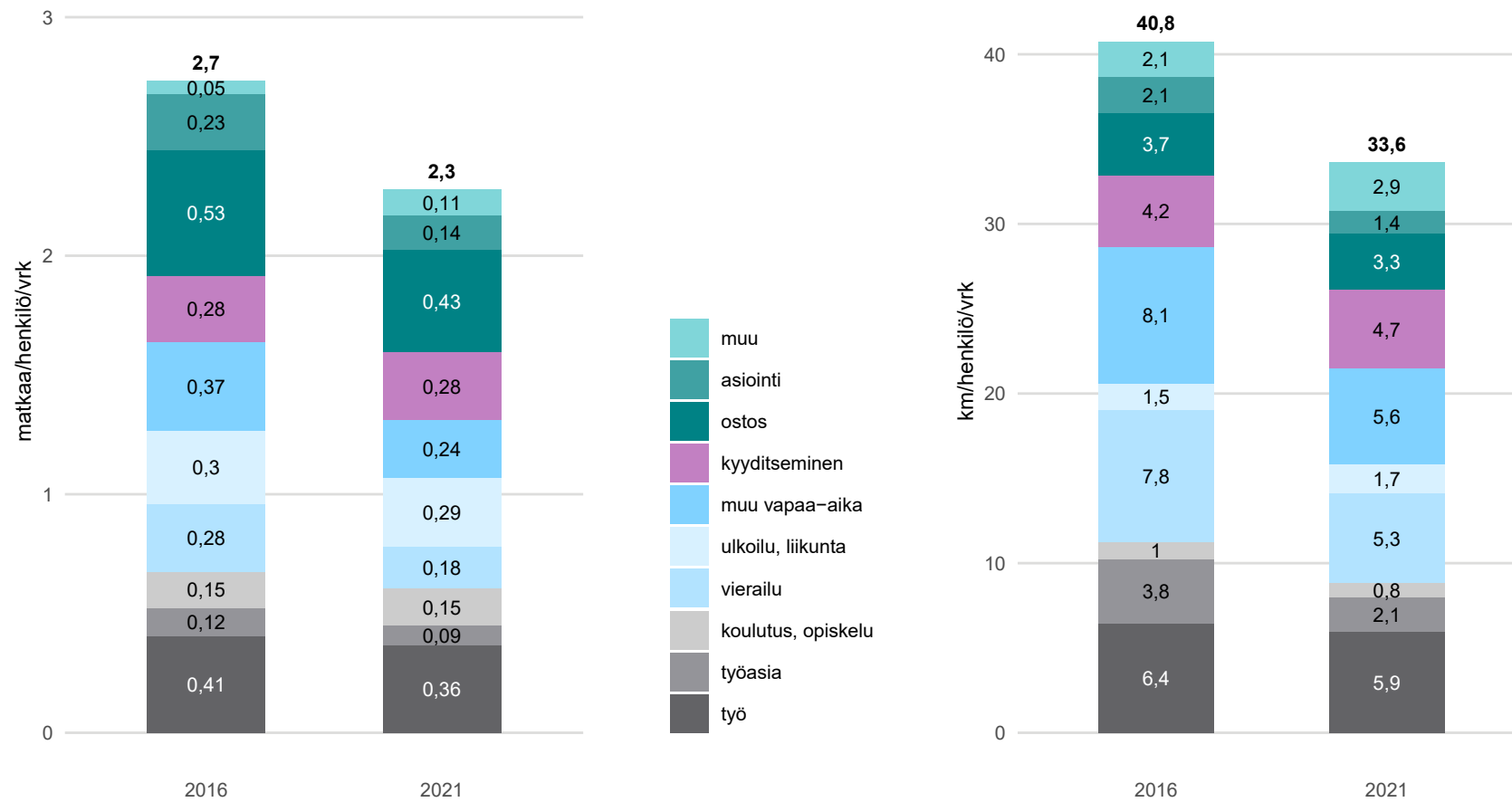

Kuva 30. Kotimaanmatkojen matkaluku matkan tarkoituksen mukaan sekä tunnuslukujen 95 prosentin luottamusväliä.

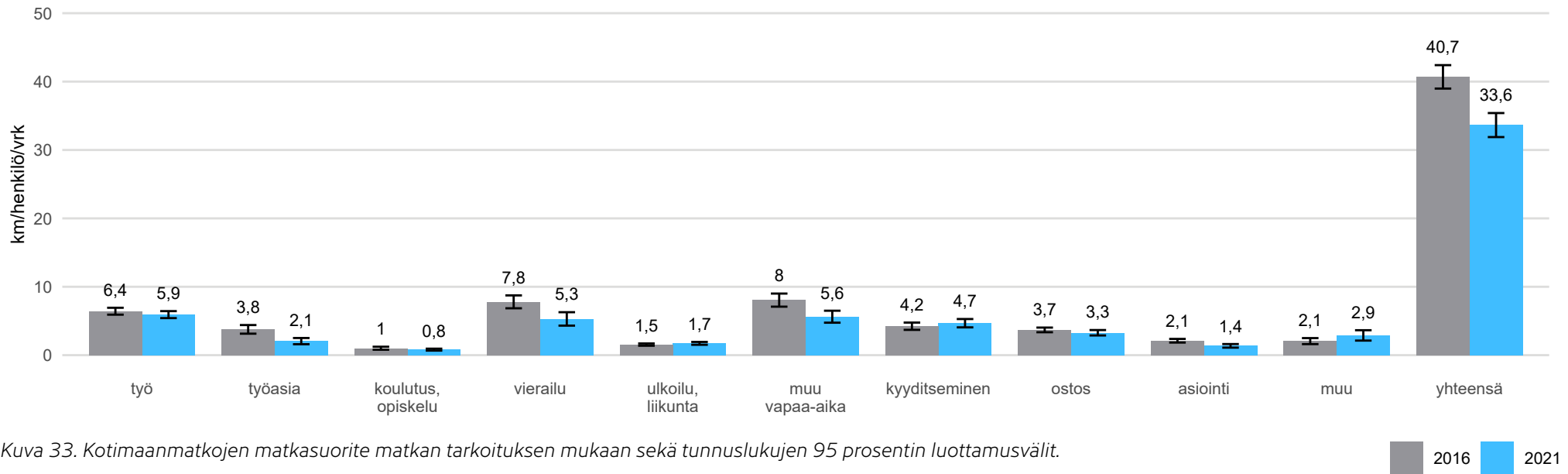

	2016	2021
muu	2 %	5 %
asiointi	9 %	6 %
ostos	19 %	19 %
kyyditseminen	10 %	12 %
muu vapaa-aika	14 %	11 %
ulkoilu, liikunta	11 %	13 %
vierailu	10 %	8 %
koulutus, opiskelu	6 %	7 %
työasia	4 %	4 %
työ	15 %	16 %

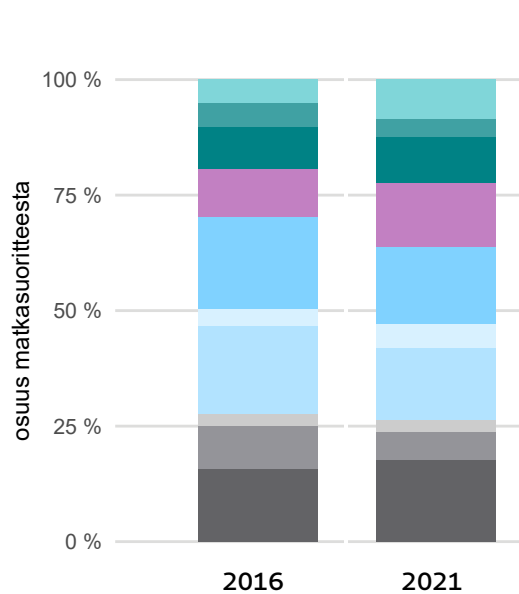
Kuva 31. Matkaryhmien osuudet kotimaanmatkoista.

Kuva 32. Kotimaanmatkojen matkaluku ja matkasuorite matkan tarkoituksen mukaan.

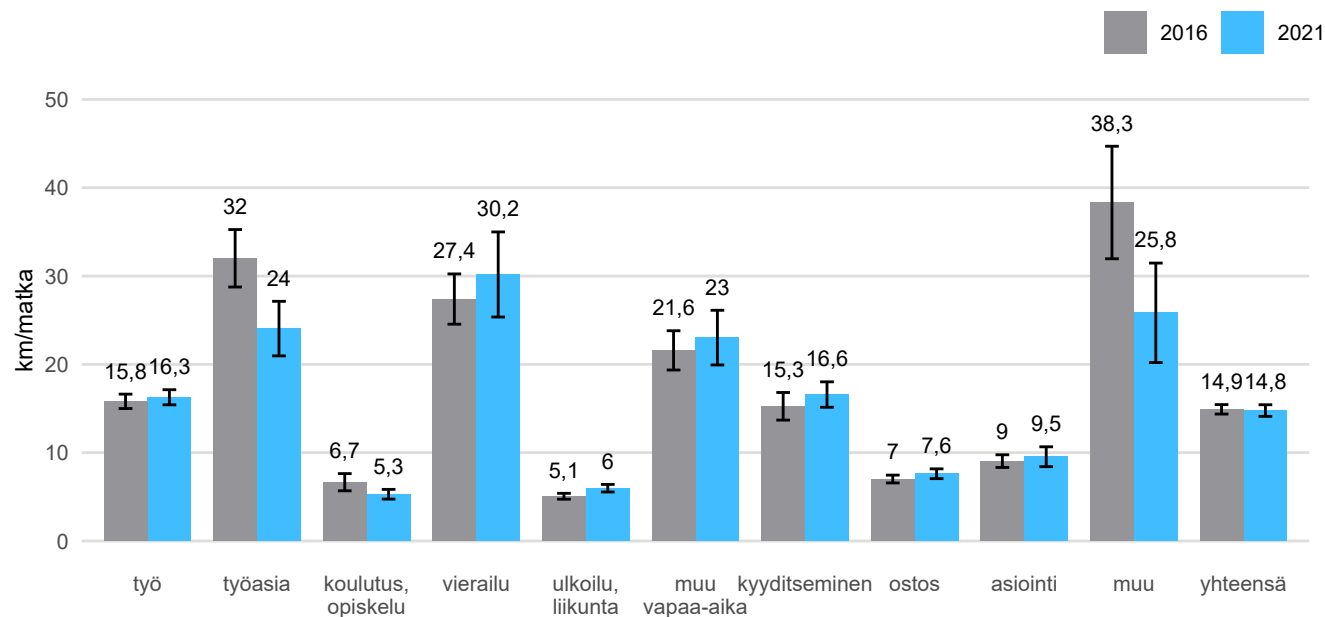

Kuva 33. Kotimaanmatkojen matkasuorite matkan tarkoituksen mukaan sekä tunnuslukujen 95 prosentin luottamusväli.

	2016	2021
muu	5 %	9 %
asiointi	5 %	4 %
ostos	9 %	10 %
kyyditseminen	10 %	14 %
muu vapaa-aika	20 %	17 %
ulkoilu, liikunta	4 %	5 %
vierailu	19 %	16 %
koulutus, opiskelu	2 %	2 %
työasia	9 %	6 %
työ	16 %	18 %

Kuva 34. Matkaryhmien osuudet kotimaan matkasuoritteesta.

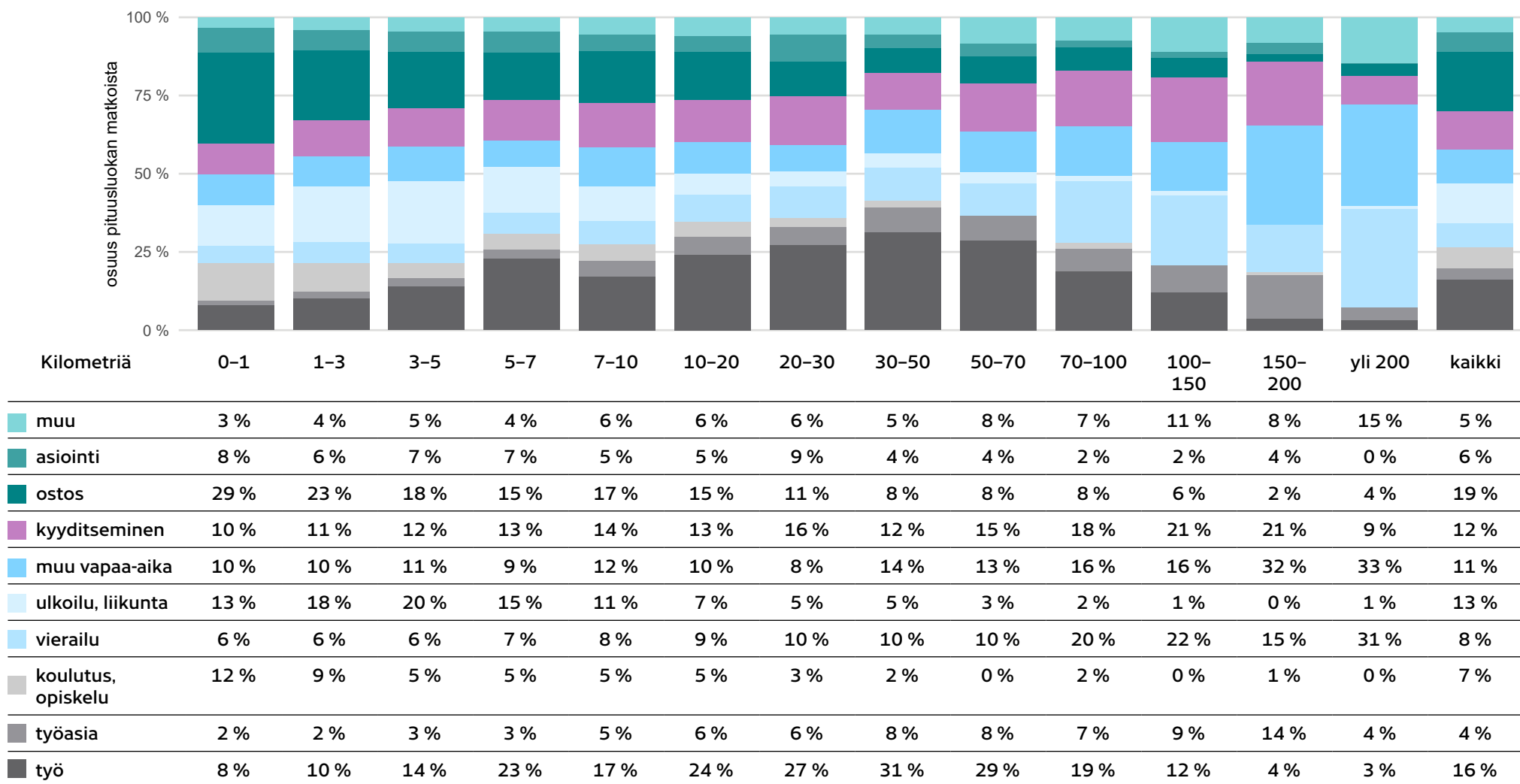

Kuva 35. Kotimaanmatkojen keskipituus matkan tarkoituksen mukaan sekä tunnuslukujen 95 prosentin luottamusvälit.

Ostosmatkat olivat suurin matkaryhmä alle 3 km matkoilla noin 26 % osuudella. Ostosmatkojen osuus laski tasaisesti matkojen pituuden kasvaessa. Työmatkojen osuus alle 3 km matkoilla oli noin 9 % ja kasvoi matkan pidentyessä siten, että se oli suurimmillaan (31 %) 30–50 km:n matkoilla. Tämän jälkeen työmatkojen osuus matkoista pieneni matkan pidentyessä. Ulkoilu- ja liikuntamat-

kojen osuus kaikista matkoista oli suurimmillaan alle 5 km:n matkoilla. Pisimmissä matkaluokissa korostuivat vierailumatkat ja muut vapaa-ajan matkat, joiden osuus on yli puolet yli 150 km:n matkoista. Matkojen pituusjakauma matkaryhmittäin on esitetty kuvassa 36.

Kotimaanmatkojen tunnusluvut ja 95 prosentin luottamusrajat matkan tarkoituksen mukaan on esitetty taulukossa 6.

Kuva 36. Matkojen pituusjakauma matkaryhmittäin.

Taulukko 6. Kotimaanmatkojen tunnusluvut ja 95 prosentin virhemarginaalit matkan tarkoituksen mukaan.

Matkan tarkoitus	Matkaluku (matkaa/hlö/vrk)		Matkasuorite (km/hlö/vrk)		Matkan pituus (km/matka)	
	Keskiarvo	Virhemarginaali	Keskiarvo	Virhemarginaali	Keskiarvo	Virhemarginaali
yhteensä	2,28	± 0,05	33,6	± 1,8	14,8	± 0,7
muu	0,11	± 0,01	2,9	± 0,8	25,8	± 5,6
asiointi	0,14	± 0,02	1,4	± 0,3	9,5	± 1,1
ostos	0,43	± 0,02	3,3	± 0,4	7,6	± 0,6
kyyditseminen	0,28	± 0,02	4,7	± 0,6	16,6	± 1,4
muu vapaa-aika	0,24	± 0,02	5,6	± 0,9	23,0	± 3,1
ulkoilu, liikunta	0,29	± 0,02	1,7	± 0,2	6,0	± 0,4
vierailu	0,18	± 0,02	5,3	± 1,0	30,2	± 4,8
koulutus, opiskelu	0,15	± 0,01	0,8	± 0,1	5,3	± 0,6
työasia	0,09	± 0,01	2,1	± 0,5	24,0	± 3,1
työ	0,36	± 0,02	5,9	± 0,5	16,3	± 0,9

5.2 Matkakohteet

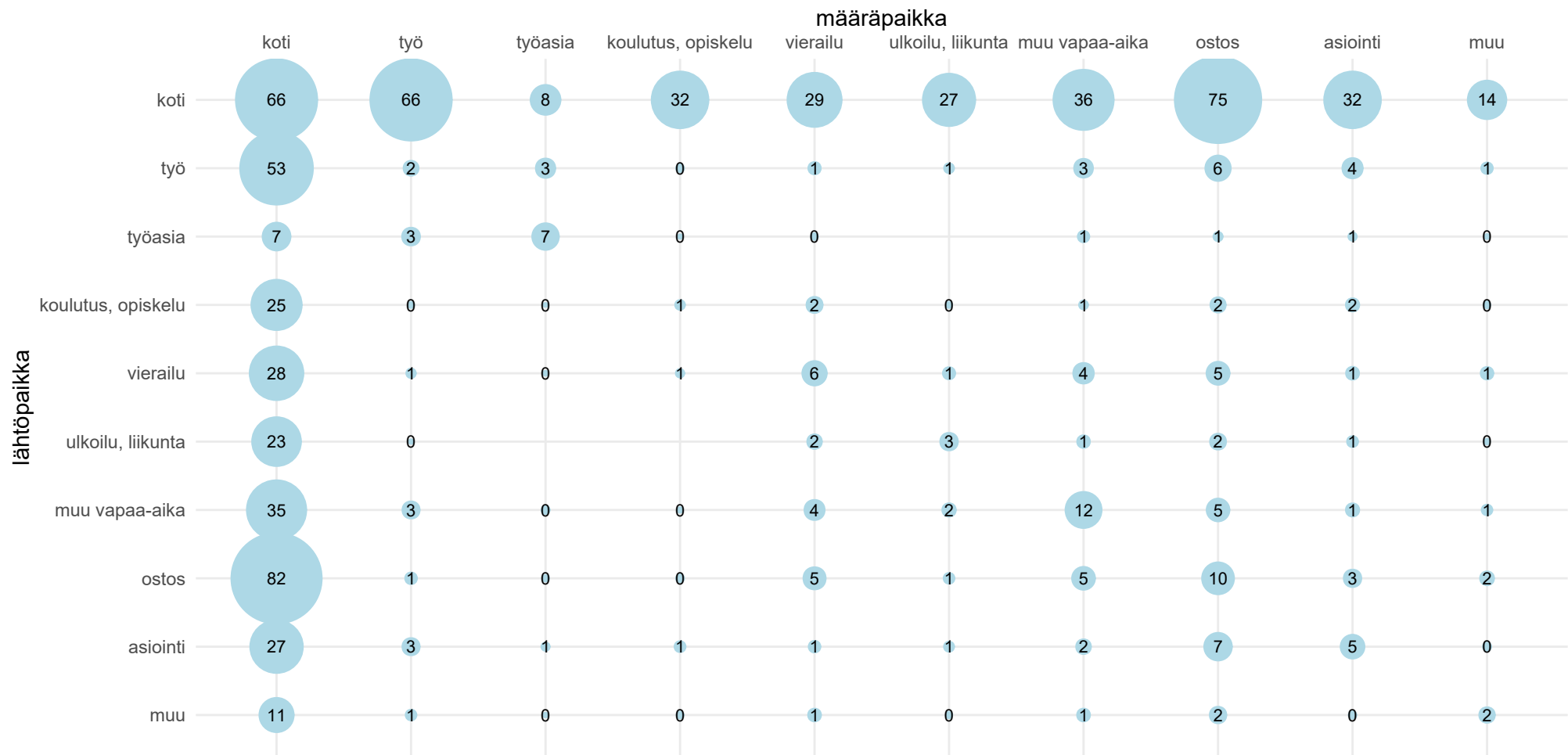
Kukin suomalainen teki vuonna 2021 keskimäärin 828 matkaa. Niistä 81 % oli kotiperäisiä, eli kotoa tai vakituisesta asunnosta alkavia tai sinne päättyviä. Kotiperäisten matkojen osuus kasvoi vuoden 2021 tutkimuksessa merkittävästi edelliseen tutkimukseen verrattuna. Yleisimmät kotiperäiset matkakohteet olivat ostospaikka (päivittäistavarakauppa, kauppakeskus tai muu ostospaikka, yhteensä 19 % matkoista) ja työpaikka (14% matkoista). Muualta kuin kotoa alkaneissa tai sinne päättyneissä matkoissa yleisin kohde oli ostospaikka (5 % matkoista). Muita yleisiä kohteita näillä matkoilla olivat työpaikka, vierailupaikka ja työasiakohde. Kotimaanmatkojen lähtö- ja määräpaikat vuonna 2021 on esitetty taulukossa 7 ja kuvassa 37.

Henkilöautolla kuljettajana tehdyillä matkoilla suurin ryhmä olivat kodin ja ostos- tai asiointipaikan väliset matkat. Toinen suuri ryhmä olivat kodin ja työn, koulun tai opiskelupaikan väliset matkat. Henkilöauton matkustajilla yleisin matka oli kodin ja ostos- tai asiointipaikan välillä.

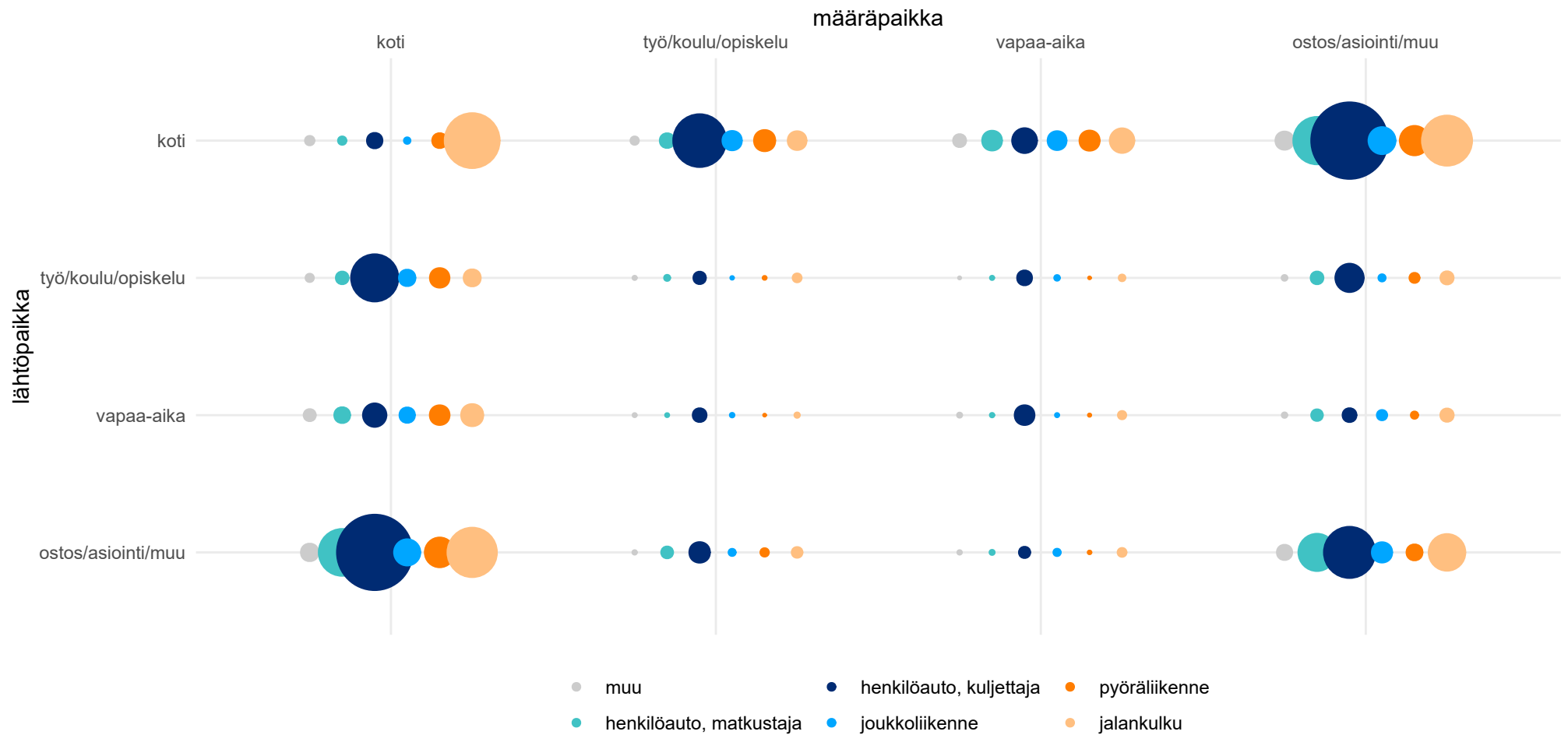
Jalankulkumatkoista yleisimpiä olivat kotoa alka- vat ja kotiin päättyvät lenkit. Myös ostos- ja asiointipaikkoihin kuljettiin paljon kävellen. Pyörällä ja joukkoliikenteellä tehtyjen matkojen määräpaikat jakautuivat melko tasaisesti, ostos- ja asiointimatkojen ollessa suurin matkakohde. Matkojen lähtö- ja määräpaikat eri kulkutavoilla on esitetty kuvassa 38.

Taulukko 7. Kotiperäisten ja muiden kuin kotiperäisten matkojen suuntautuminen kohteisiin.

matkakohde	Osuus kaikista matkoista (%)	
	Kotiperäiset matkat	Muut kuin kotiperäiset matkat
työpaikka	14,3 %	1,6 %
päivittäistavarakauppa	12,4 %	2,9 %
koti/vakituinen asunto	7,9 %	-
vierailupaikka	6,9 %	2,6 %
liikunta- tai ulkoilupaikka	6,0 %	1,0 %
koulutuspaikka	5,8 %	0,3 %
kauppakeskus	4,0 %	1,0 %
asiointipaikka	3,9 %	0,9 %
pysähdyspaikka henkilön noutamiseen/jättämiseen	3,2 %	1,3 %
muu kohde	3,1 %	1,0 %
erittelemätön vapaa-ajankohde	3,1 %	0,7 %
ostospaikka	2,4 %	0,9 %
työasiakohde	1,9 %	1,4 %
ravintola, kahvila, lounaspaikka ym.	1,7 %	1,0 %
luontoalue	1,4 %	0,5 %
vapaa-ajan asunto	1,2 %	0,7 %
esikoulu/hoitopaikka	1,0 %	0,1 %
kulttuuriin liittyvä kohde	0,8 %	0,3 %
pubi, baari, yökerho	0,2 %	0,1 %
hotelli tai muu tilapäinen yöpymispaikka	0,1 %	0,4 %

Kuva 37. Kotimaanmatkojen vuosittaiset lähtö- ja määräpaikat henkilöä kohden (matkaa/henkilö/vuosi).

Kuva 38. Kotimaanmatkojen vuosittaiset lähtö- ja määräpaikat kulkutavoittain henkilöä kohden (matkaa/henkilö/vuosi).

5.3 Kulkutapojen käyttö erityyppisillä matkoilla

Kulkutapojen käyttö eri matkan tarkoituksissa

Eri kulkutavoilla tehdyt matkojen osuudet vaihtelivat merkittävästi matkan tarkoituksen mukaan. Ulkoiluun ja liikuntaan liittyvistä matkoista 60 % tehtiin jalan. Jalankulun osuus oli suuri myös koulutus- ja opiskelumatkoilla (32 %), ostosmatkoilla (26 %) ja muilla vapaa-ajan matkoilla (23 %). Pyöräliikenteen ja joukkoliikenteen osuudet kaikista matkoista olivat suurimmillaan koulutukseen ja opiskeluun liittyvillä matkoilla, joista 20 % tehtiin pyörällä ja 15 % joukkoliikenteellä. Henkilöautolla kuljettajana tehtiin valtaosa työmatkoista (70 %) ja työasiamatkoista (80 %) sekä kyyditsemisistä (63 %) ja noin puolet ostos-, asiointi- ja vierailumatkoista. Kulkutapojen osuudet eri matkaryhmien matkoista on esitetty kuvassa 39.

Matkasuoritteiden kohdalla henkilöauton kuljettajana ajettu osuus oli hallitseva useimmissa matkaryhmissä. Suurin henkilöauton osuus oli työmatkoilla, joilla henkilöauton kuljettajana ajettujen suoritteen osuus oli 86 %. Poikkeuksena edellisestä olivat koulutukseen ja opiskeluun sekä ulkoiluun ja liikuntaan liittyvät matkat, joilla henkilöauton suoriteosuus oli vain noin kolmannes. Koulu- ja opiskelumatkoilla bussin suoriteosuus oli viidennes ja ulkoilu- ja liikuntamatkoilla jalankulun osuus oli kolmannes. Ulkoilu- ja liikuntamatkojen jalankulun suuri matkasuoriteosuus kertoo

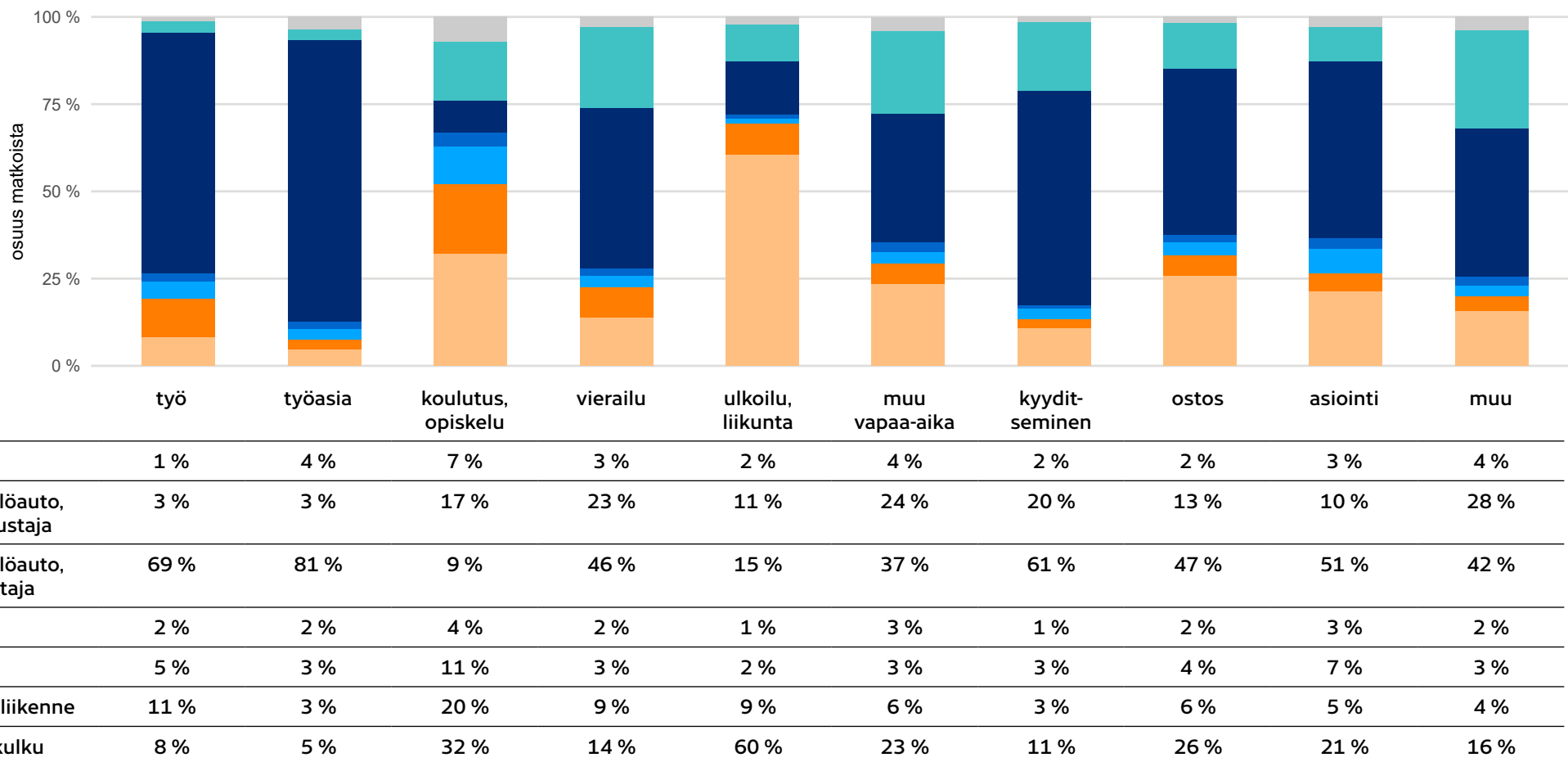
ulkoiluun ja liikuntaan liittyvien jalankulkumatkojen pituudesta. Kulkutapojen osuudet erityyppisten matkojen suoritteesta on esitetty kuvassa 40.

Matkaryhmien osuudet eri kulkutavoilla tehdyistä matkoista

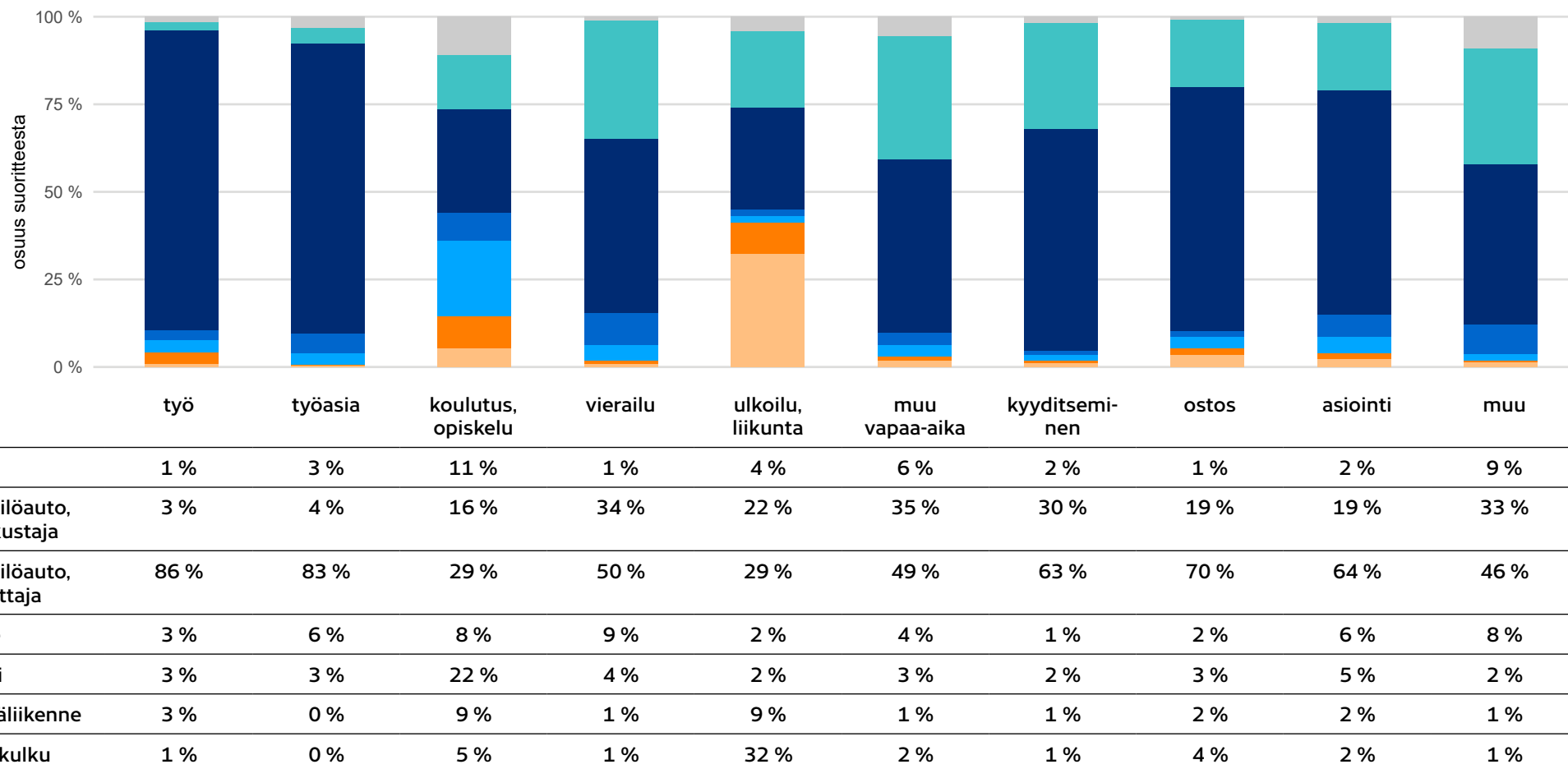
Matkan tarkoituksia kulkutavoittain tarkasteltuna yleisimmät matkojen tarkoitukset olivat: jalankulussa ulkoilu ja liikunta (33 % matkoista), pyöräliikenteessä työmatkat (23 % matkoista), bussilla työmatkat (19 % matkoista), raideliikenteessä ostosmatkat (18 % matkoista), henkilöautolla kuljettajana tehdyissä matkoissa työmatkat (24 % matkoista) ja henkilöautolla matkustajana tehdyissä matkoissa muut vapaa-ajan matkat (18 % matkoista). Ostosmatkojen osuus oli merkittävä kaikkien kulkutapojen matkoista (12–21 % ko. kulkutavan matkoista). Matkojen tarkoitusten osuudet eri kulkutapojen matkoista on esitetty kuvassa 41.

Jalankulkumatkojen suoritteesta yli puolet koostui ulkoilu- ja liikuntamatkoista. Pyöräliikennematkojen suoritteesta suurimmat osuudet olivat työmatkoilla ja ulkoilu- ja liikuntamatkoilla. Bussimatkojen suoritteesta työmatkojen ja vierailumatkojen osuudet olivat merkittävimmät. Raideliikenteen suoritteesta suurin osuus oli vierailumatkoilla. Henkilöauton kuljettajana aje-

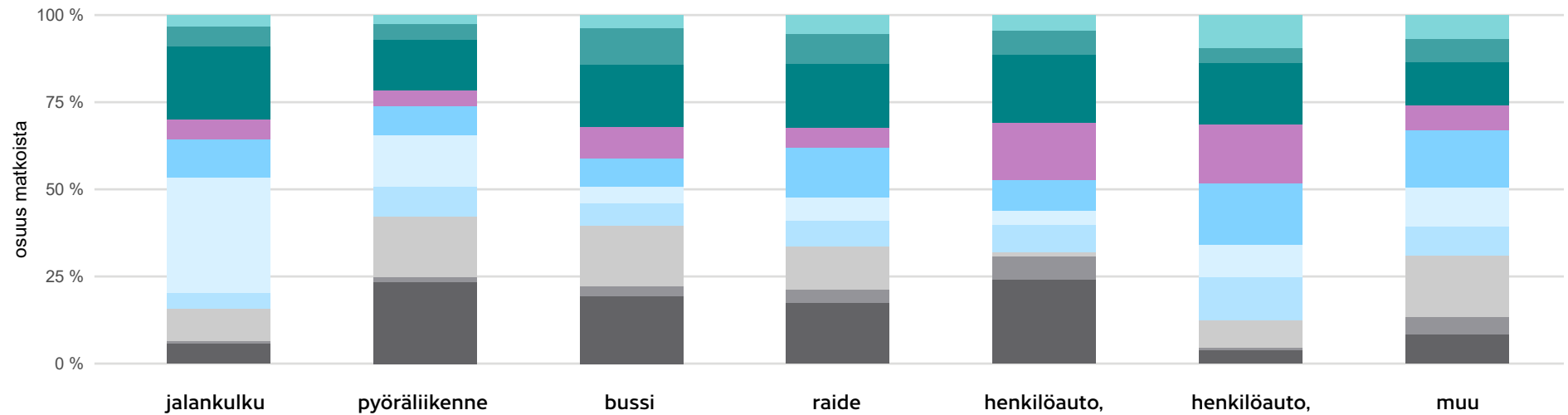
tusta suoritteesta suuri osa koostui työmatkoista ja henkilöauton matkustajana muista vapaa-ajan matkoista ja vierailumatkoista. Matkojen tarkoitukset eri kulkutapojen matkasuoritteesta on esitetty kuvassa 42.

Kuva 39. Kuljetapojen osuudet eri matkaryhmien matkoista.

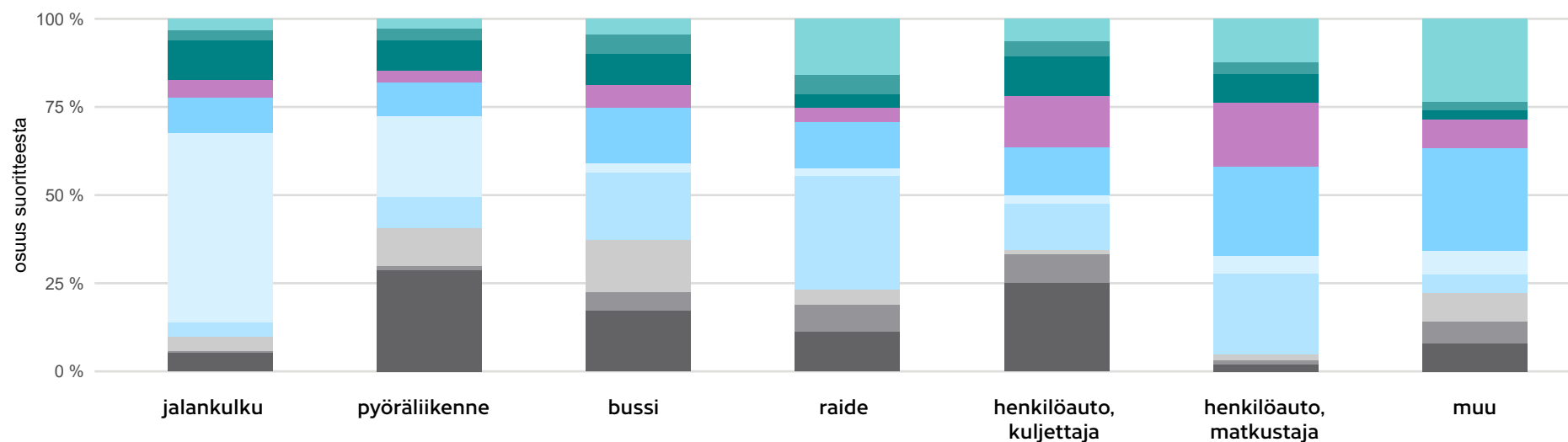

Kuva 40. Kulikutapojen osuudet erityyppisten matkojen suoritteesta.

	jalankulku	pyöräliikenne	bussi	raide	henkilöauto, kuljettaja	henkilöauto, matkustaja	muu
muu	3 %	3 %	4 %	6 %	5 %	10 %	7 %
asiointi	6 %	4 %	10 %	9 %	7 %	4 %	7 %
ostos	21 %	15 %	18 %	18 %	20 %	17 %	12 %
kyyditseminen	6 %	4 %	9 %	6 %	17 %	17 %	7 %
muu vapaa-aika	11 %	9 %	8 %	14 %	9 %	18 %	17 %
ulkoilu, liikunta	33 %	15 %	5 %	7 %	4 %	9 %	11 %
vierailu	5 %	9 %	6 %	7 %	8 %	12 %	8 %
koulutus, opiskelu	9 %	17 %	17 %	13 %	1 %	8 %	18 %
työasia	1 %	1 %	3 %	4 %	7 %	1 %	5 %
työ	6 %	23 %	19 %	17 %	24 %	4 %	8 %

Kuva 41. Matkojen tarkoitusten osuudet eri kulkutapojen matkoista.

	jalankulku	pyöräliikenne	bussi	raide	henkilöauto, kuljettaja	henkilöauto, matkustaja	muu
muu	3 %	3 %	4 %	16 %	6 %	12 %	24 %
asiointi	3 %	3 %	6 %	6 %	4 %	3 %	2 %
ostos	11 %	9 %	9 %	4 %	11 %	8 %	3 %
kyyditseminen	5 %	4 %	7 %	4 %	15 %	18 %	8 %
muu vapaa-aika	10 %	10 %	16 %	13 %	14 %	25 %	29 %
ulkoilu, liikunta	54 %	23 %	3 %	2 %	2 %	5 %	7 %
vierailu	4 %	9 %	19 %	32 %	13 %	23 %	5 %
koulutus, opiskelu	4 %	11 %	15 %	4 %	1 %	2 %	8 %
työasia	1 %	1 %	5 %	8 %	8 %	1 %	6 %
työ	5 %	29 %	17 %	11 %	25 %	2 %	8 %

Kuva 42. Matkojen tarkoitukset eri kulkutapojen matkasuoritteesta.

6. Liikkuminen eri alueilla ja asuinympäristöissä

6.1 Kaupunki-maaseutuluokitus

Luokitus

Kaupunki-maaseutuluokitus erottelee kaupunkialueet maaseutualueista ja sen avulla on mahdollista havainnollistaa liikkumisen alueellisia eroja paremmin kuin kuntarajoihin perustuvilla luokituksilla. Aiemman tutkimustiedon perusteella kaupunkialueet ja maaseutualueet ovat liikkumisen osalta erilaisia. Kaupunki-maaseutuluokitus on esitetty kuvassa 43.

Viimeisen parin vuosikymmenen aikana väestö on keskittynyt tasaisesti enemmän kaupunkialueille (Tilastokeskus 2021). Ydinmaaseudun ja harvaan asutun maaseudun väestö on samalla vähentynyt. Kaupunkialueella asuu noin 62 % väestöstä, kehysalueilla ja paikalliskesköksissä 17 % ja maaseudulla 21 %.

Liikkuminen kaupungeissa ja maaseudulla

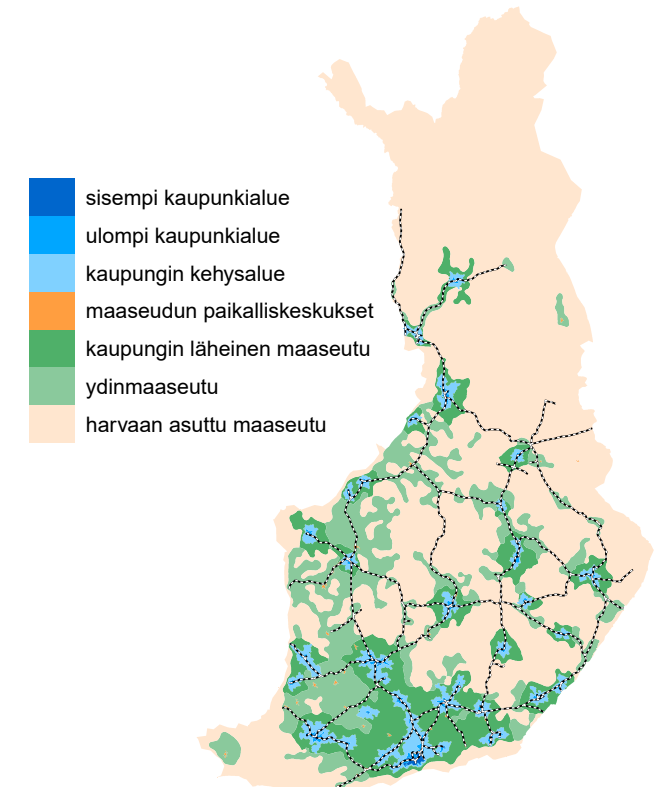
Eniten matkoja vuonna 2021 tehtiin maaseudun paikalliskesköksissä (2,5 matkaa/hlö/vrk) ja vähiten harvaan asutulla maaseudulla (1,9 matkaa/hlö/vrk). Matkaluvut vuonna 2021 olivat kaikilla aluetyypeillä pienemmät kuin vuonna 2016. Keskimääräinen vuorokauden matkaluku vuosina 2016 ja 2021 eri aluetyypeillä on esitetty kuvassa 44.

Suurin matkasuorite vuonna 2021 syntyi kaupungin läheisellä maaseudulla, 45 km/hlö/vrk. Pienin suorite oli sisemmällä kaupunkialueella, 27 km/hlö/vrk. Koko maan keskiarvo oli 34 km/hlö/vrk. Keskimääräisen vuorokauden matkasuorite vuosina 2021 ja 2016 eri aluetyypeillä on esitetty kuvassa 45.

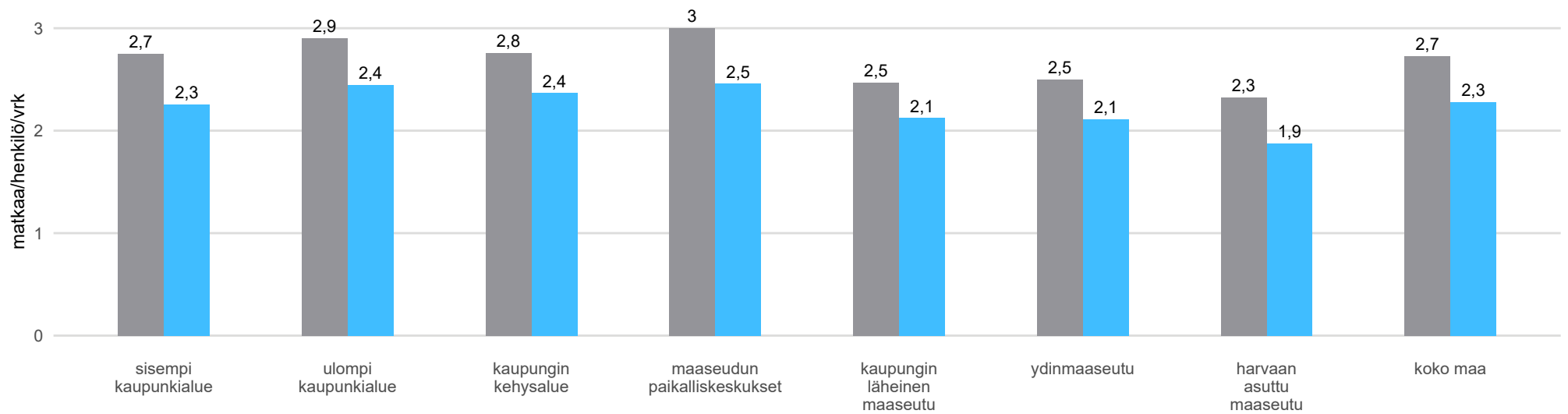
Kestävillä kulkutavoilla tehtyjen matkojen osuus oli suurin maankäytöltään tiiveimmillä alueilla eli sisemmillä kaupunkialueilla, ulommilla kaupunkialueilla ja maaseudun paikalliskesköksissä. Sisemmillä kaupunkialueilla 53 % matkoista tehtiin kestävillä kulkutavoilla. Harvemmin asutuilla alueilla kestävien kulkutapojen osuus oli pienempi ja henkilöauton osuus hallitseva. Kaupungin läheisellä maaseudulla, kaupungin kehysalueella, ydinmaaseudulla sekä harvaan asutulla maaseudulla henkilöautolla kuljettajana ja matkustajana tehtyjen matkojen osuus oli yli 75 %. Kotimaanmatkojen osuudet kulkutavoittain kaupunki-maaseutuluokituksen mukaan on esitetty kuvassa 46.

Henkilöautolla kuljettajana tehtyjen matkojen suoriteosuus oli yli puolet kaikilla aluetyypeillä lukuun ottamatta sisempää kaupunkialuetta, jossa osuus oli hieman alle puolet. Suurin osuus oli harvaan asutulla maaseudulla, lähes kolme neljäsosaa. Kestävien kulkutapojen suoriteosuus oli suurin sisemmällä kaupunkialueella, jossa hieman vajaa neljännes suoritteesta syntyi jalankulku-,

pyöräliikenne- ja joukkoliikennematkoista. Ydinmaaseudulla sekä kaupungin läheisellä ja harvaan asutulla maaseudulla kestäville kulkutavoilla tehtyjen matkojen osuus suoritteesta oli runsaasti alle kymmenesosa. Kotimaanmatkojen matkasuoriteosuudet kulkutavoittain kaupunki-maaseutuluokituksen mukaan on esitetty kuvassa 47.

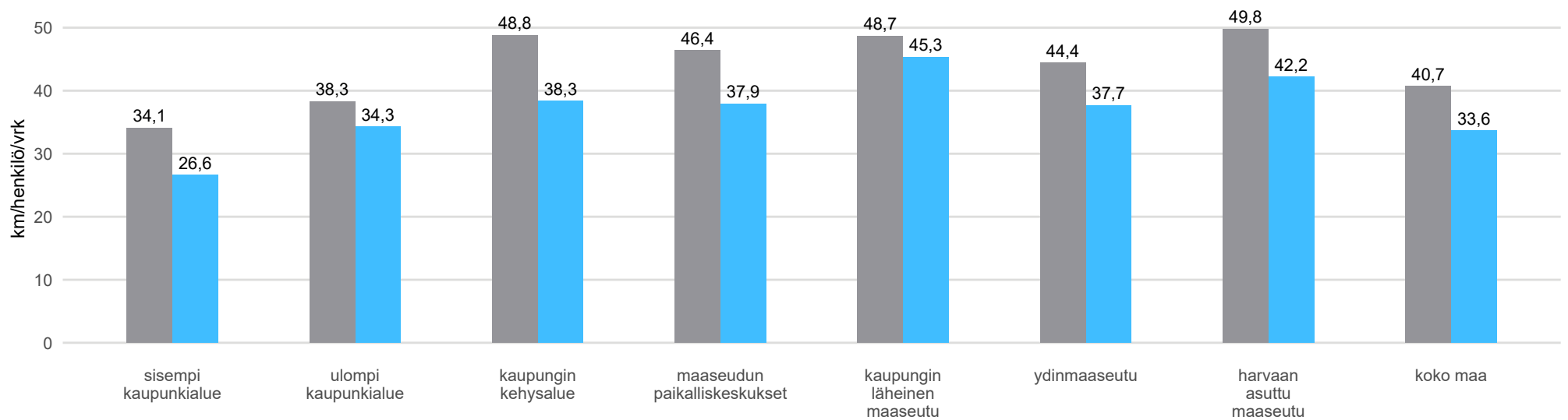

Kuva 43. Kaupunki-maaseutuluokitus (lähde: Tilastokeskus)

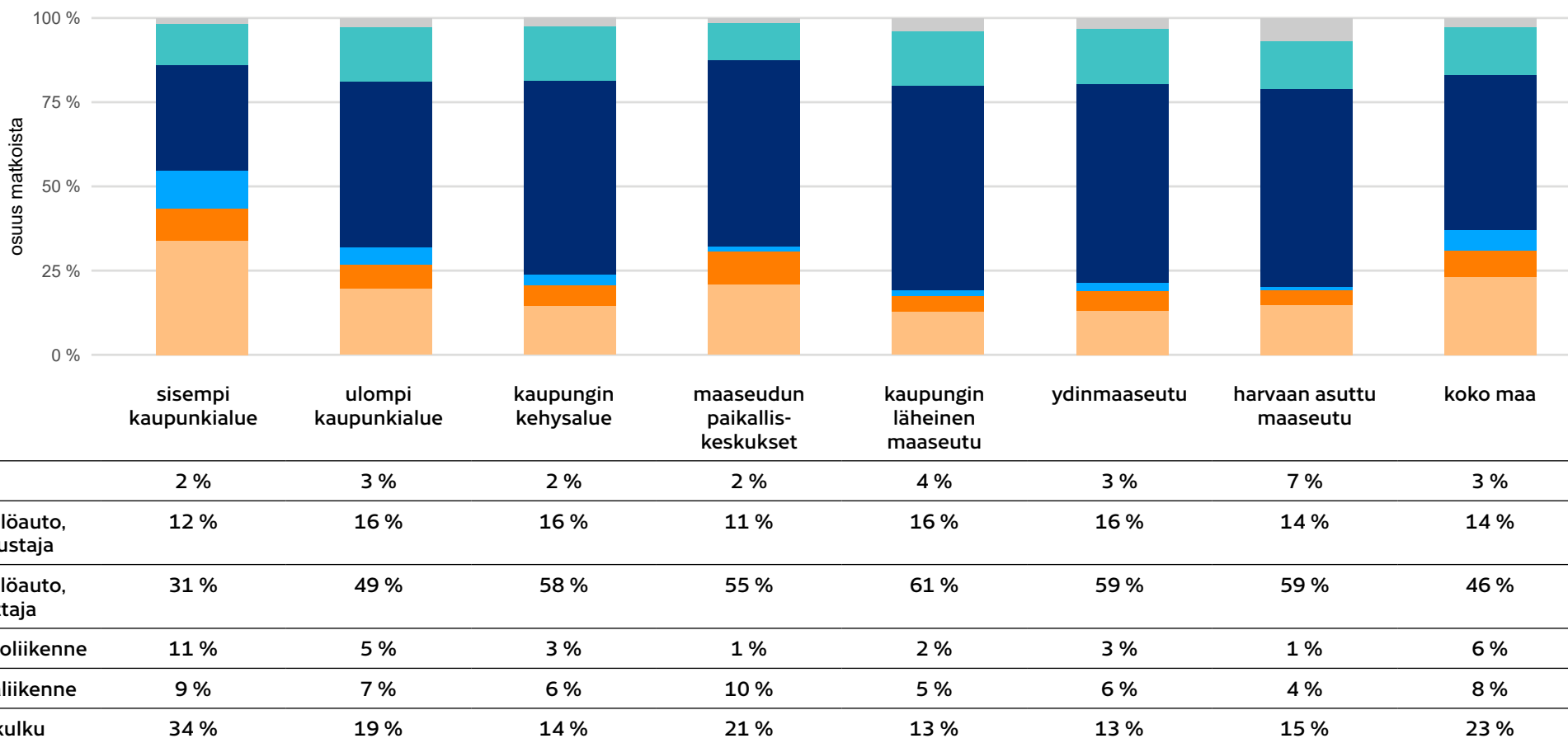

Kuva 44. Keskimääräisen vuorokauden matkaluku vuosina 2016 ja 2021 eri aluetyypeillä.

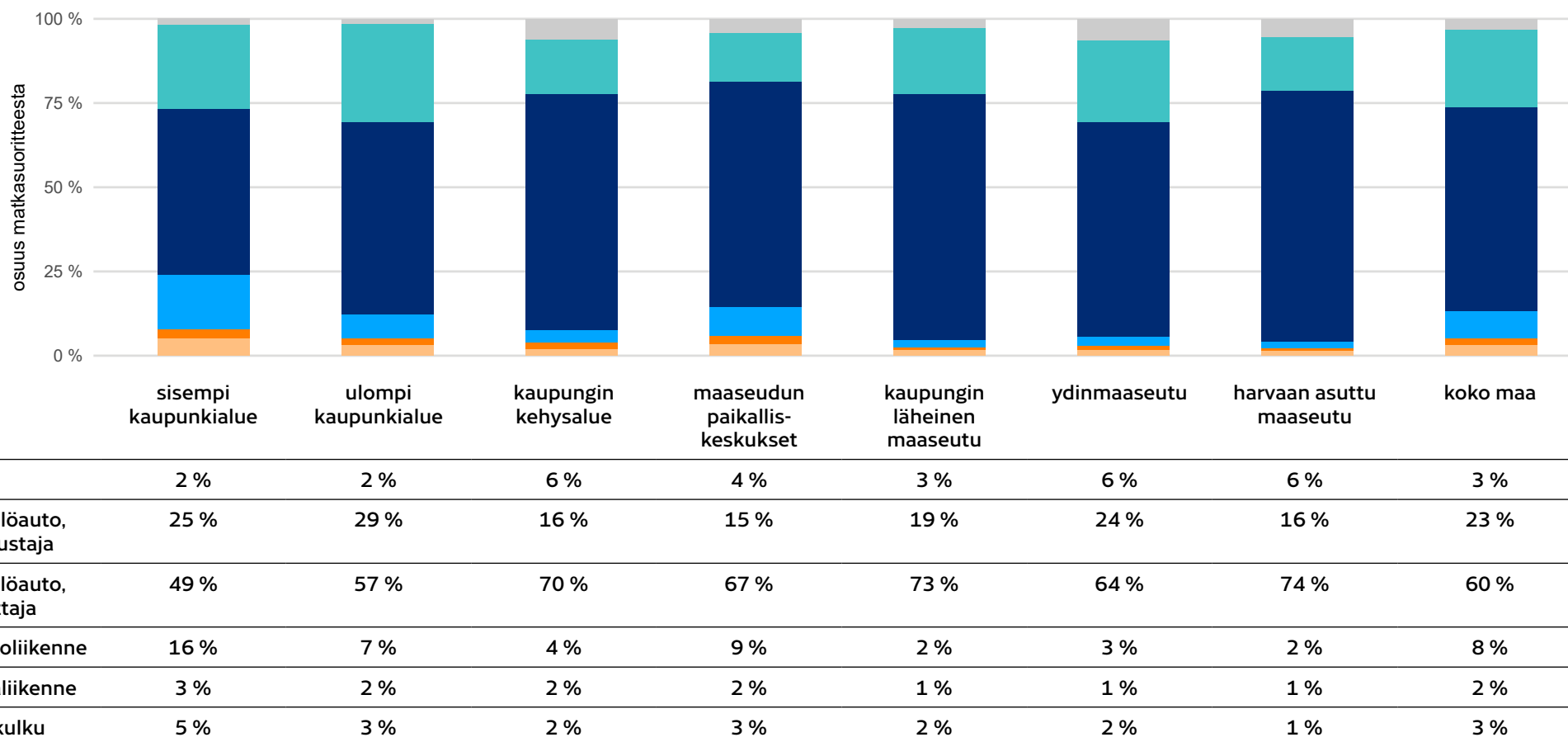
■ 2016 ■ 2021

Kuva 45. Keskimääräisen vuorokauden matkasuorite vuosina 2016 ja 2021 eri aluetyypeillä.

Kuva 46. Kotimaanmatkojen osuudet kulkutavoittain kaupunki-maaseutuluokituksen mukaan.

Kuva 47. Kotimaanmatkojen matkasuoriteosuudet kulkutavoittain kaupunki-maaseutuluokituksen mukaan.

6.2 Liikkuminen kuntaryhmittäin

Kuntaryhmät

Tutkimuksen otannassa Suomen kunnat jaettiin liikkumisen kannalta mahdollisimman samankaltaisiin ryhmiin. Kuntaryhmiä olivat pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen), muut suuret kaupungit (Tampere, Turku, Oulu, Lahti, Kuopio ja Jyväskylä), keskiuuret kaupungit, suurten kaupunkien ympäriskunnat ja aidot pienet kaupungit (jatkossa kehyskunnat ja pienet kaupungit) sekä muut kunnat. Ryhmittely oli käytössä myös vuoden 2016 tutkimuksessa. Tässä tutkimuksessa luokittelua muutettiin 13 kunnan osalta. Muutoksen tavoitteena oli täsmentää kuntien jakoa viiteen sisäisesti yhtenäiseen ja kokonaisasukasmääriltään lähes samankokoiseen ryhmään. Muutoksien vuoksi muut kunnat -ryhmän asukasluku aikaisempaan tutkimukseen verrattuna pieneni 88 000 asukkaalla, ryhmän keskiuuret kaupungit asukasluku kasvoi 79 000 asukkaalla ja ryhmän suurten kaupunkien ympäriskunnat kasvoi 9 000 asukkaalla. Kuntaryhmät on esitetty kuvassa 48.

Liikkuminen kuntaryhmittäin

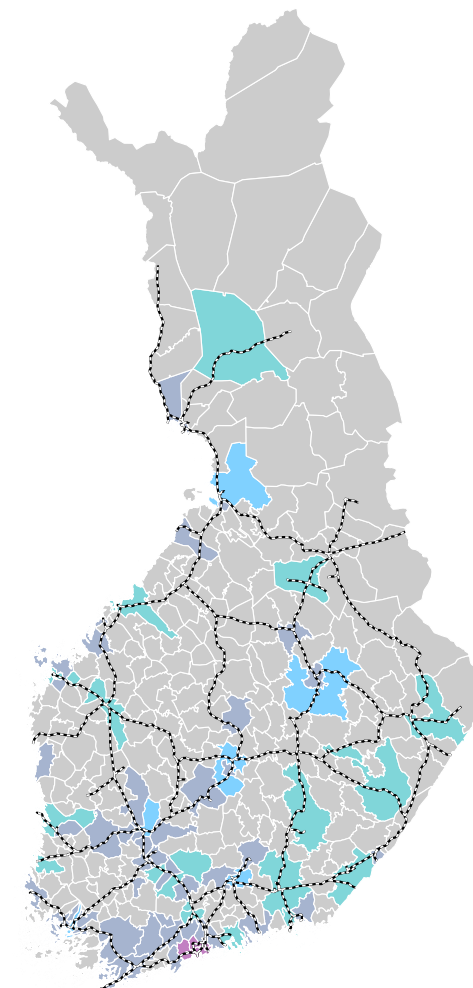
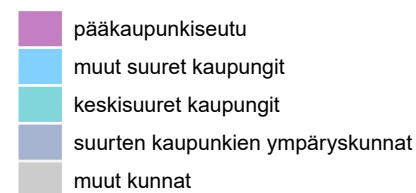
Eri kuntaryhmissä asuneiden suomalaisten matkojen kokonaismäärässä oli vain hyvin vähän vaihtelua kuntaryhmien kesken. Vuonna 2021 vähiten matkoja tehtiin ryhmässä muut kunnat (2,1 matkaa/vrk) ja eniten muissa suurissa kaupungeissa ja suurten kaupunkien ympäriskunnissa (2,4 mat-

kaa/vrk). Matkojen määrät pienentyivät kaikissa kuntaryhmissä vuoteen 2016 verrattuna. Eniten matkat vähentyivät pääkaupunkiseudulla. Keskimääräinen vuorokauden matkaluku vuosina 2016 ja 2021 eri kuntaryhmissä on esitetty kuvassa 49.

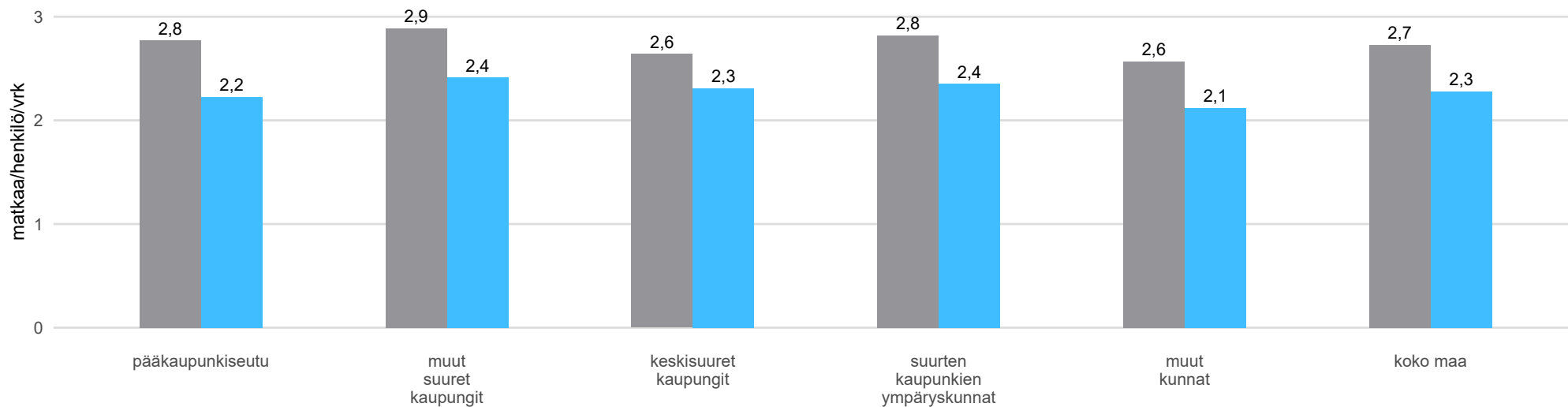
Suurin matkasuorite vuonna 2021 oli kuntaryhmässä muut kunnat, 40 km/hlö/vrk, ja pienin ryhmässä muut suuret kaupungit, 29 km/hlö/vrk. Matkasuoritteet pienentyivät vuoteen 2016 verrattuna kaikissa kuntaryhmissä, pääkaupunkiseudulla vähiten (-3 km/hlö/vrk) ja muissa suurissa kaupungeissa eniten (-10 km/hlö/vrk). Keskimääräinen vuorokauden matkasuorite vuosina 2016 ja 2021 eri kuntaryhmissä on esitetty kuvassa 50.

Kestävien kulkutapojen osuus kaikista matkoista oli suurin pääkaupunkiseudulla (56 %) ja pieneni tasaisesti kunnan koon pienentyessä. Ryhmässä muut kunnat kestävien kulkutapojen osuus oli 22 %, henkilöautolla kuljettajana ja matkustaja tehtyjen matkojen osuuden ollessa 74 %. Kotimaanmatkojen osuudet kulkutavoittain kuntaryhmittelyn mukaan on esitetty kuvassa 51.

Henkilöautolla kuljettajana tehtyjen matkojen suoriteosuus oli yli puolet pääkaupunkiseutua lukuun ottamatta kaikissa kuntaryhmissä. Suurin osuus oli ryhmässä muut kunnat, jossa 70 % suoritteesta on henkilöauton kuljettajana. Kestävien kulkutapojen osuus suoritteesta on suurin pääkaupunkiseudulla, noin viidennes kokonaissuoritteesta. Kotimaanmatkojen matkasuoriteosuudet kulkutavoittain kuntaryhmittelyn mukaan on esitetty kuvassa 52.

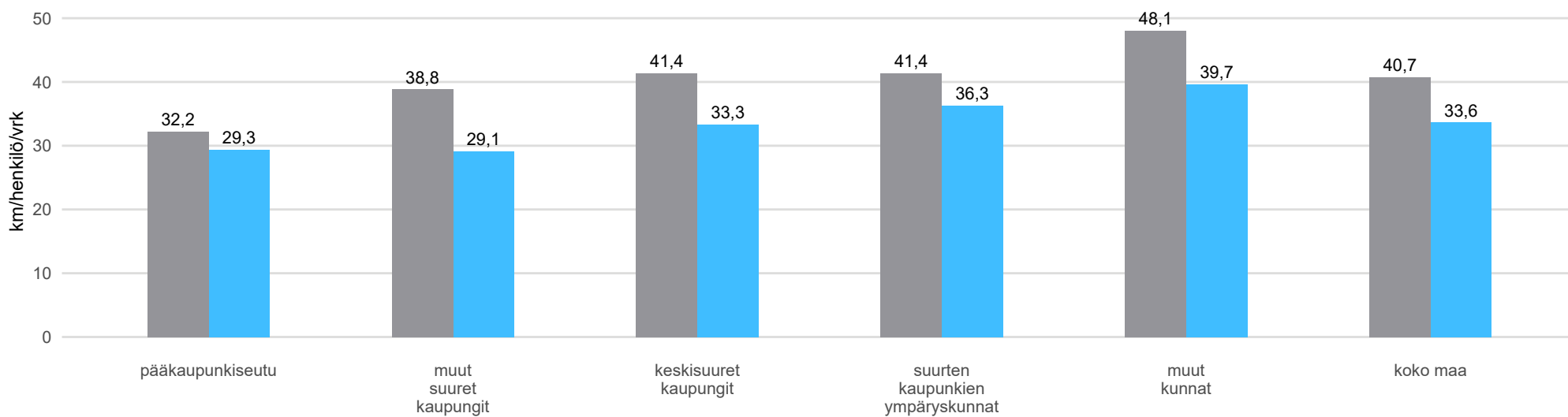

Kuva 48. Kuntaryhmät

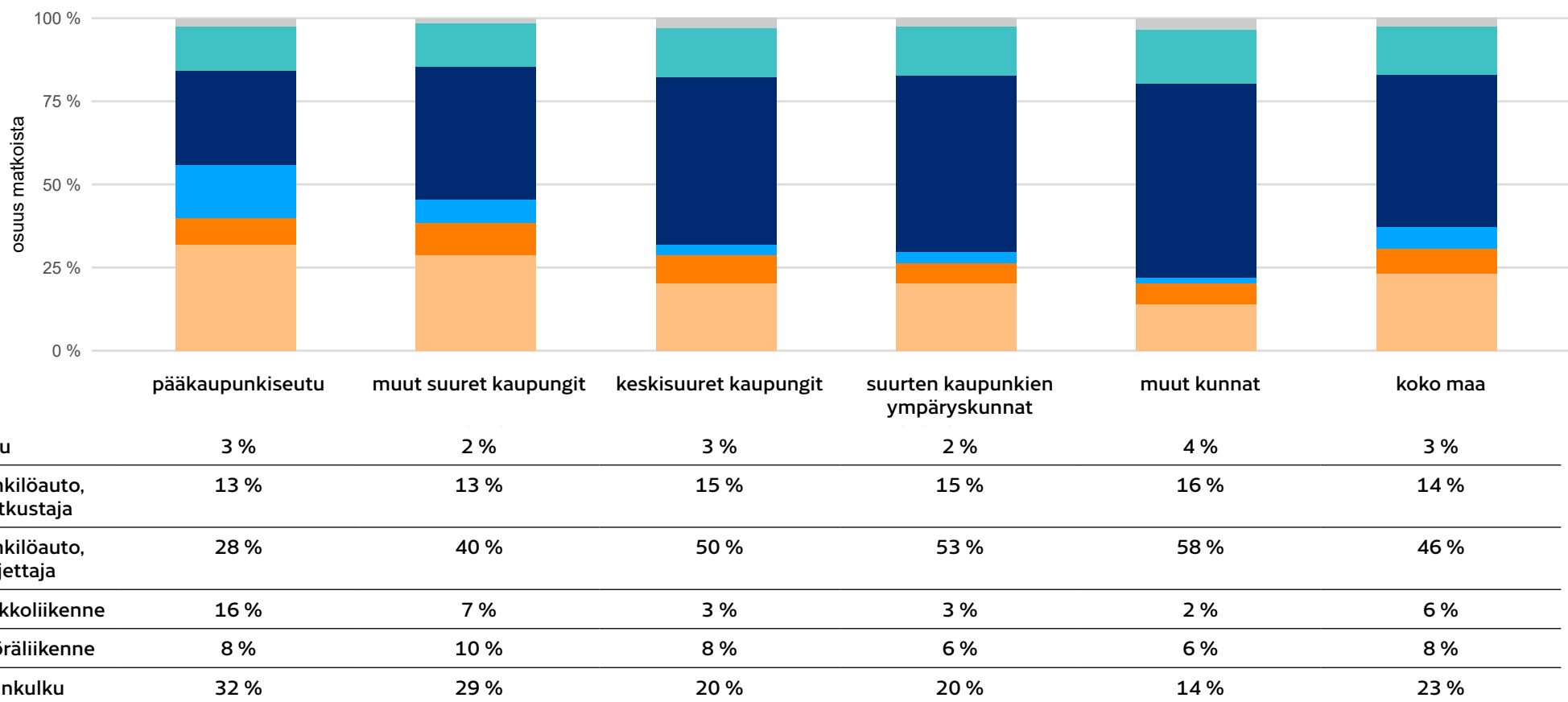

Kuva 49. Keskimääräinen vuorokauden matkaluku vuosina 2016 ja 2021 eri kuntaryhmissä.

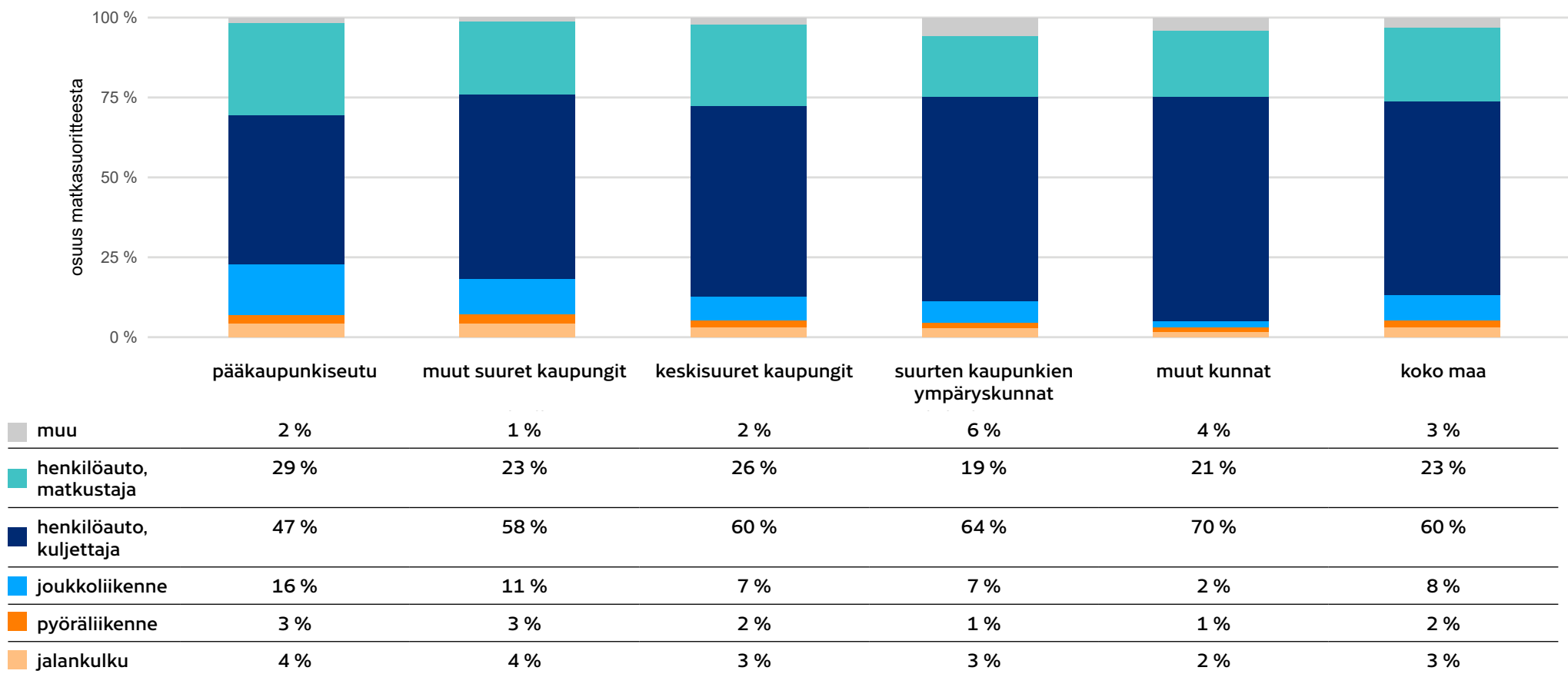
■ 2016 ■ 2021

Kuva 50. Keskimääräinen vuorokauden matkasuorite vuosina 2016 ja 2021 eri kuntaryhmissä.

Kuva 51. Kotimaanmatkojen osuudet kulkutavoittain kuntaryhmittelyn mukaan.

Kuva 52. Kotimaanmatkojen matkasuoriteosuudet kulkutavoittain kuntaryhmittelyn mukaan.

6.3 Seutujen vertailu

Tutkimuksessa mukana olleet seudut

Valtakunnallisessa henkilöliikennetutkimuksessa on kerätty vuodesta 2016 lähtien useita erillisiä otoksia: valtakunnallinen otos ja kaupunkiseutujen lisäotokset. Vuoden 2021 tutkimukseen osallistui omalla lisäotoksellaan kaikkiaan 12 kaupunkia tai seutua: Hämeenlinnan, Kajaanin ja Porin kaupungit, Helsingin, Oulun ja Tampereen seudut, Joensuun ja Turun kaupunkiseudut, Jyväskylän MAL-seutu, Päijät-Häme sekä itäinen ja läntinen Uusimaa. Tutkimukseen lisäotoksella osallistuneet seudut on esitetty kuvassa 53.

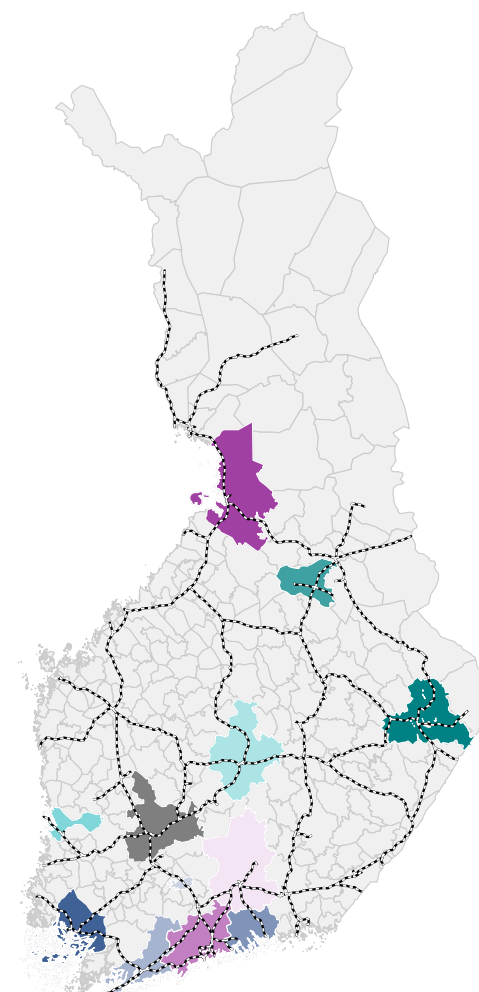
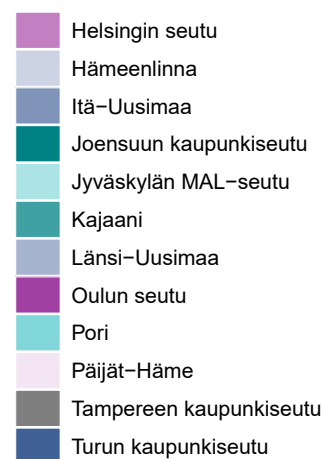
Kaupunkien ja seutujen lisäotokset olivat kooltaan erilaisia, mutta tutkimus toteutettiin valtakunnallisesti ja kaikilla mainituilla seuduilla yhtäaikaaisesti ja yhtäläisin menetelmin. Siten tulokset ovat vertailukelpoisia sekä seutujen kesken että koko maahan nähden. Jokaisesta seudusta laadittiin oma raporttinsa, ja ne ovat samanmuotoiset keskinäisen vertailun helpottamiseksi. Seutujen lisäotosten koot ja vastausmäärät on esitetty liitteessä 1.

Liikkuminen seuduittain

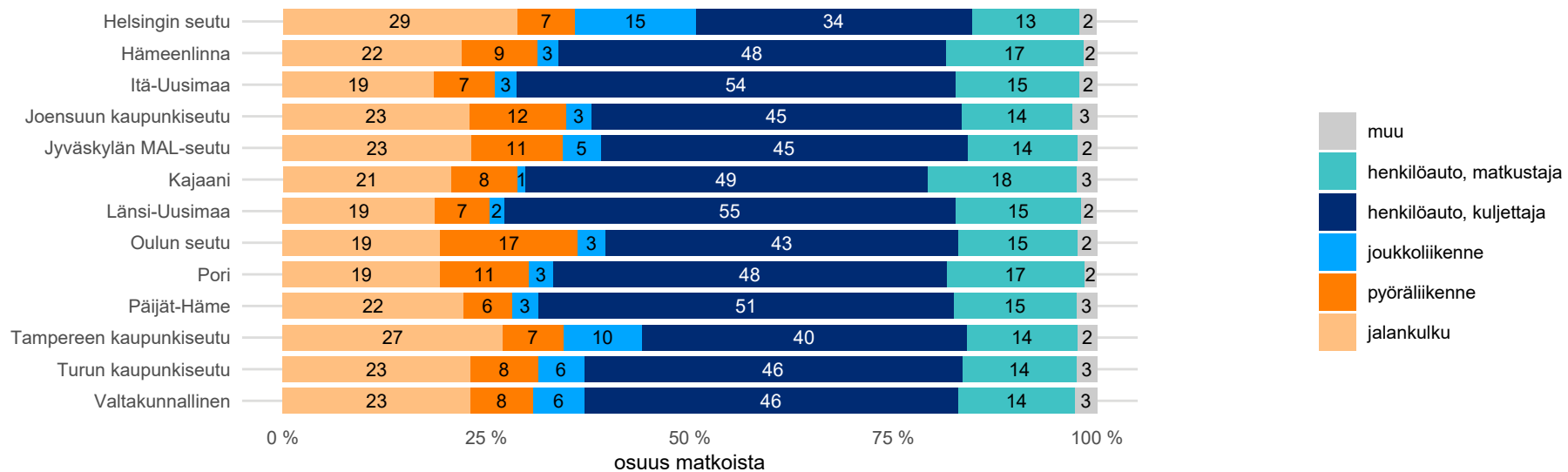
Suurin kestävä liikenteen osuus, 51 % matkoista, oli Helsingin seudulla, jossa erityisesti jalankulun (29 %) ja joukkoliikenteen (15 %) osuudet olivat muita seutuja selvästi korkeammat. Pyöräliikenteen matkojen osuus oli selkeästi suurin Oulun seudulla (17 %). Pyöräliikenteen osuus oli yli 10 %

myös Joensuun kaupunkiseudulla, Jyväskylän MAL-alueella ja Porissa. Henkilöautolla kuljettajana ajettujen matkojen osuus oli suurin Länsi-Uudellamaalla (55 %) ja pienin Helsingin seudulla (34 %). Kotimaanmatkojen kulkutapaosuuksien vertailu koko maassa ja tutkimukseen lisäotoksella osallistuneilla seuduilla on esitetty kuvassa 54.

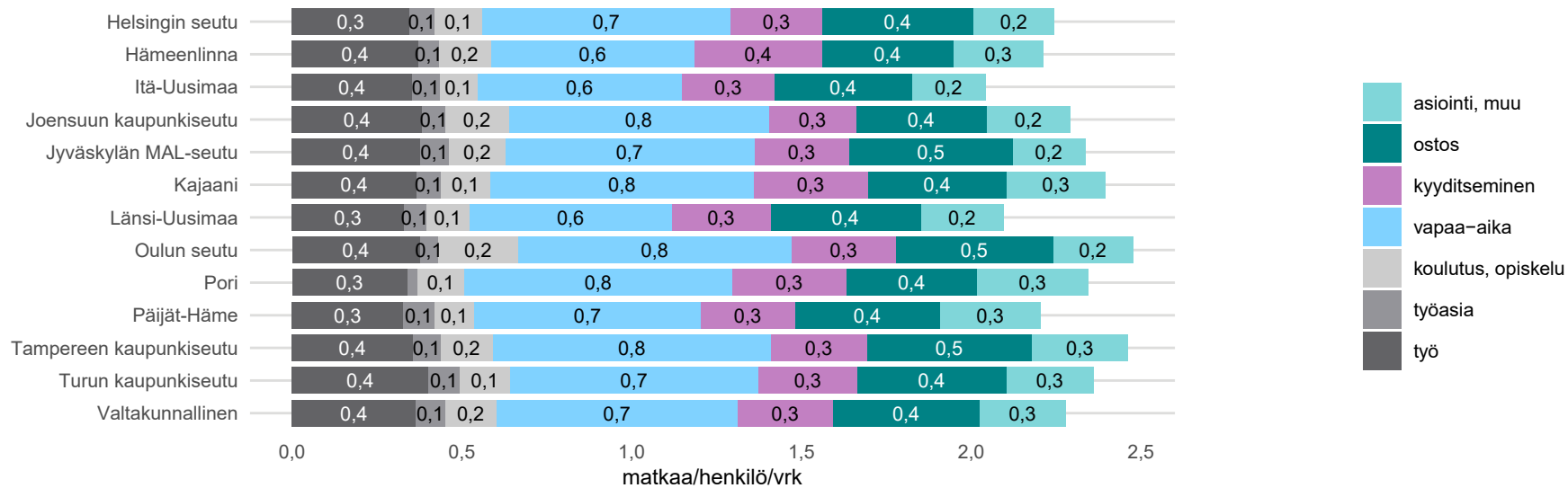
Vuorokaudessa tehtyjen matkojen kokonaismäärässä oli vaihtelua seuduittain: eniten matkoja tehtiin Oulun seudulla ja Tampereen seudulla, 2,5 matkaa/hlö/vrk, ja vähiten Itä-Uudellamaalla, 2,0 matkaa/hlö/vrk. Merkittäviä eroja matkan tarkoituksissa alueiden kesken ei ollut. Kotimaanmatkojen keskimääräinen matkaluku matkan tarkoituksen mukaan koko maassa ja tutkimukseen lisäotannalla osallistuneilla seuduilla on esitetty kuvassa 55.

Kuva 53. Tutkimukseen lisäotoksella osallistuneet seudut.

Kuva 54. Kotimaanmatkojen kulkutapaosuudet koko maassa ja tutkimukseen lisäotoksella osallistuneilla seuduilla.

Kuva 55. Kotimaanmatkojen keskimääräinen matkaluku matkan tarkoituksen mukaan koko maassa ja tutkimukseen lisäotannalla osallistuneilla seuduilla.

7. Eri väestöryhmien liikkuminen

7.1 Eri-ikäisten miesten ja naisten liikkuminen

Naiset ja miehet tekivät vuonna 2021 saman verran matkoja, 2,3 matkaa/hlö/vrk. Sekä miehistä että naisista eniten matkoja tekivät 35–54-vuotiaat: miehet 2,6 ja naiset 2,7 matkaa/hlö/vrk. Vähiten matkoja tekivät yli 74-vuotiaat: miehet 1,5 ja naiset 1,2 matkaa/hlö/vrk. Vuodesta 2016 matkaluku pieneni: miehillä matkaluku vuonna 2016 oli 2,7 ja naisilla 2,8 matkaa/hlö/vrk. Eniten vähenivät 35–54-vuotiaiden naisten matkat. Päivittäinen matkaluku ikäryhmittäin vuonna 2021 ja 2016 on esitetty kuvassa 56.

Miesten matkasuorite oli suurempi kuin naisilla: miesten 38 km/hlö/vrk ja naisten 30 km/hlö/vrk. Suurin matkasuorite oli ikäryhmässä 35–54-vuotiaat: miesten 51 km/hlö/vrk ja naisten 40 km/hlö/vrk. Pienin suorite oli yli 74-vuotiailla: miehillä 18 km/hlö/vrk ja naisilla 12 km/hlö/vrk. Päivittäinen matkasuorite ikäryhmittäin vuonna 2021 ja 2016 on esitetty kuvassa 57.

Matkojen tarkoitukset vaihtelivat ikäryhmittäin seuraten luontaista elämäntilanteeseen liittyvää logiikkaa: koulutukseen ja opiskeluun liittyviä matkoja tekivät eniten alle 17-vuotiaat, työ- ja työasiamatkoja työikäiset ja kyyditsemismatkoja lasten vanhempien ikäryhmä. Vapaa-ajanmatkojen määrä oli suurin 6–17-vuotiailla. Eläkeiässä

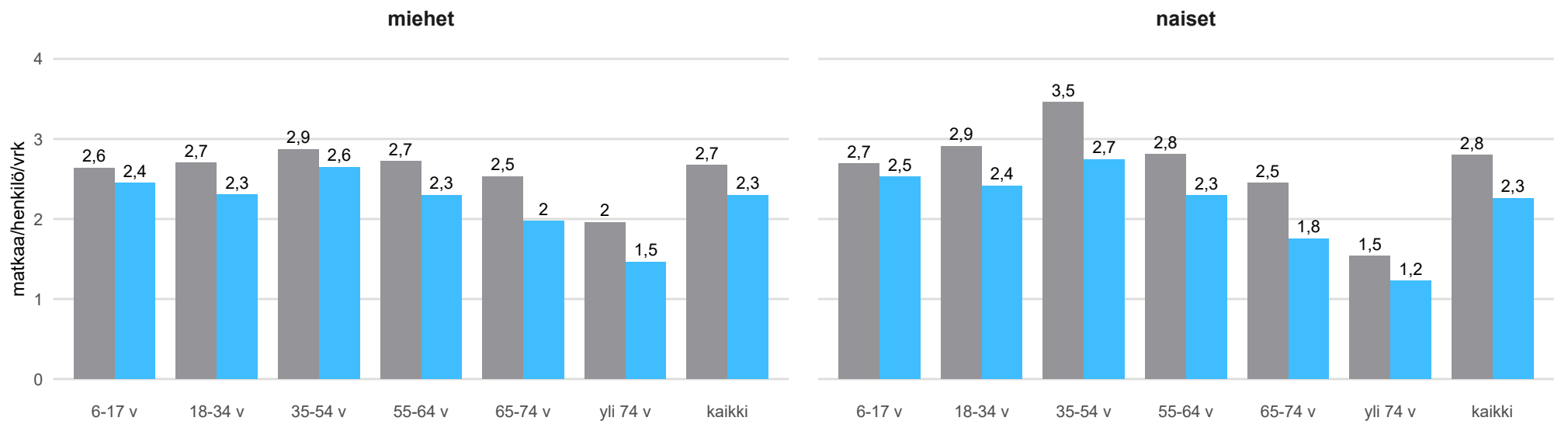
matkojen kokonaismäärä väheni, sillä pois jääneet työmatkat eivät merkittävässä määrin korvautuneet muilla matkaryhmillä. Eri tarkoituksissa tehtyjen matkojen matkaluvuissa ei ollut suuria eroja miesten ja naisten välillä missään ikäluokassa. Eri tarkoituksessa tehtyjen matkojen matkaluku iän ja sukupuolen mukaan on esitetty kuvassa 58.

Miesten naisia suurempi matkasuorite ei selittynyt suuremmalla suoritteella jonkin matkaryhmän matkoilla, vaan suorite oli miehillä suurempi kaikissa matkaryhmissä. Suurin matkasuorite kaikissa ikäryhmissä kertyi vapaa-ajanmatkoista. Eri tarkoituksessa tehtyjen matkojen matkasuorite iän ja sukupuolen mukaan on esitetty kuvassa 59.

Eri ikäisten miesten ja naisten kulkutapojen käytössä oli merkittäviä eroja sekä sukupuolten että ikäryhmien välillä. Miehet toimivat selvästi useammin henkilöauton kuljettajana, kun taas naiset olivat useammin henkilöauton matkustajana. Erityisen vähän autolla ajoivat yli 74-vuotiaat naiset. Naisilla henkilöauton käyttö kuljettajana ja matkustajana yhteensä oli miehiä vähäisempää kaikissa ikäryhmissä nuorinta ikäluokkaa lukuun ottamatta. Naiset kävelivät ja käyttivät joukko-liikennettä selvästi miehiä enemmän. Erityisen suuri ero oli yli 65-vuotiaiden jalankulkumatkoissa, joita naiset tekivät huomattavasti miehiä enemmän. Pyöräily oli suosituinta 6–17-vuotiaiden miesten keskuudessa, vaikka pyörän käyttö

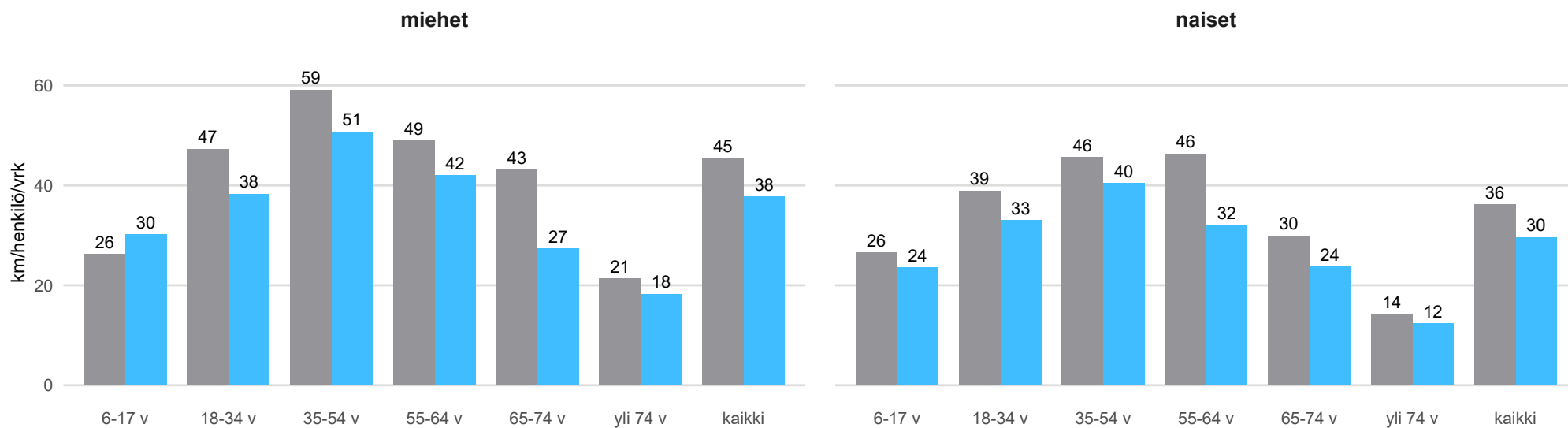
keskimäärin oli naisilla hieman yleisempää. Eri kulkutavoilla tehtyjen matkojen osuudet kaikista matkoista sukupuolen ja ikäryhmän mukaan on esitetty kuvassa 60.

Matkasuoritteista näkyi ero naisten ja miesten liikkumisessa autolla: naisten henkilöautolla kuljettajana tehtyjen matkojen matkasuoriteosuus oli kaikissa ikäryhmissä pienempi kuin miehillä. Naisten henkilöautossa matkustajana tekemien matkojen matkasuoriteosuus taas oli selvästi suurempi kuin miehillä. Alle 18-vuotiailla miehillä ja naisilla suoritteesta suurin osuus muodostui henkilöautossa matkustajana tehdyistä matkoista. Vuoden 2021 tuloksissa näkyi ajokortin myöntämisiässä tapahtunut muutos. Henkilöauton ajokortti on voitu syksystä 2018 lähtien myöntää poikkeusluvalla 17-vuotiaalle, jos nuoren säännöllinen kulkeminen kouluun, töihin, työssäoppimiseen tai harrastukseen on kulkuyhteyksistä tai muista erityisistä syistä johtuen hankalaa. Autolla kuljettajana tehdyt matkat näkyivät 6–17-vuotiaiden miesten ikäryhmässä hieman jo matkaluvussa, mutta erityisesti ne näkyivät matkasuoritteessa, jossa sen osuus oli 7 %. Eri kulkutavoilla tehtyjen matkojen osuudet matkasuoritteesta sukupuolen ja ikäryhmän mukaan on esitetty kuvassa 61.

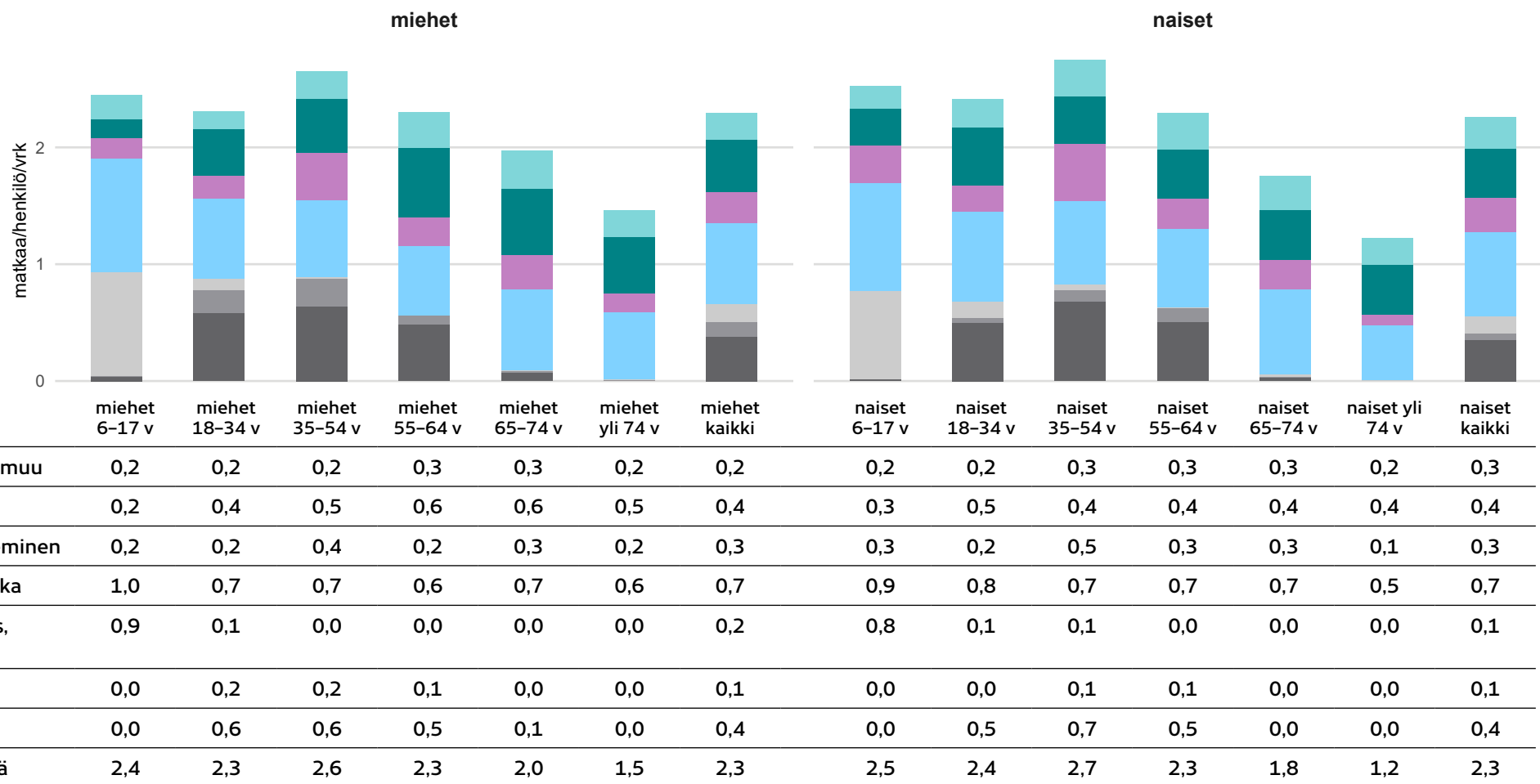

Kuva 56. Päivittäinen matkaluku ikäryhmittäin vuosina 2016 ja 2021.

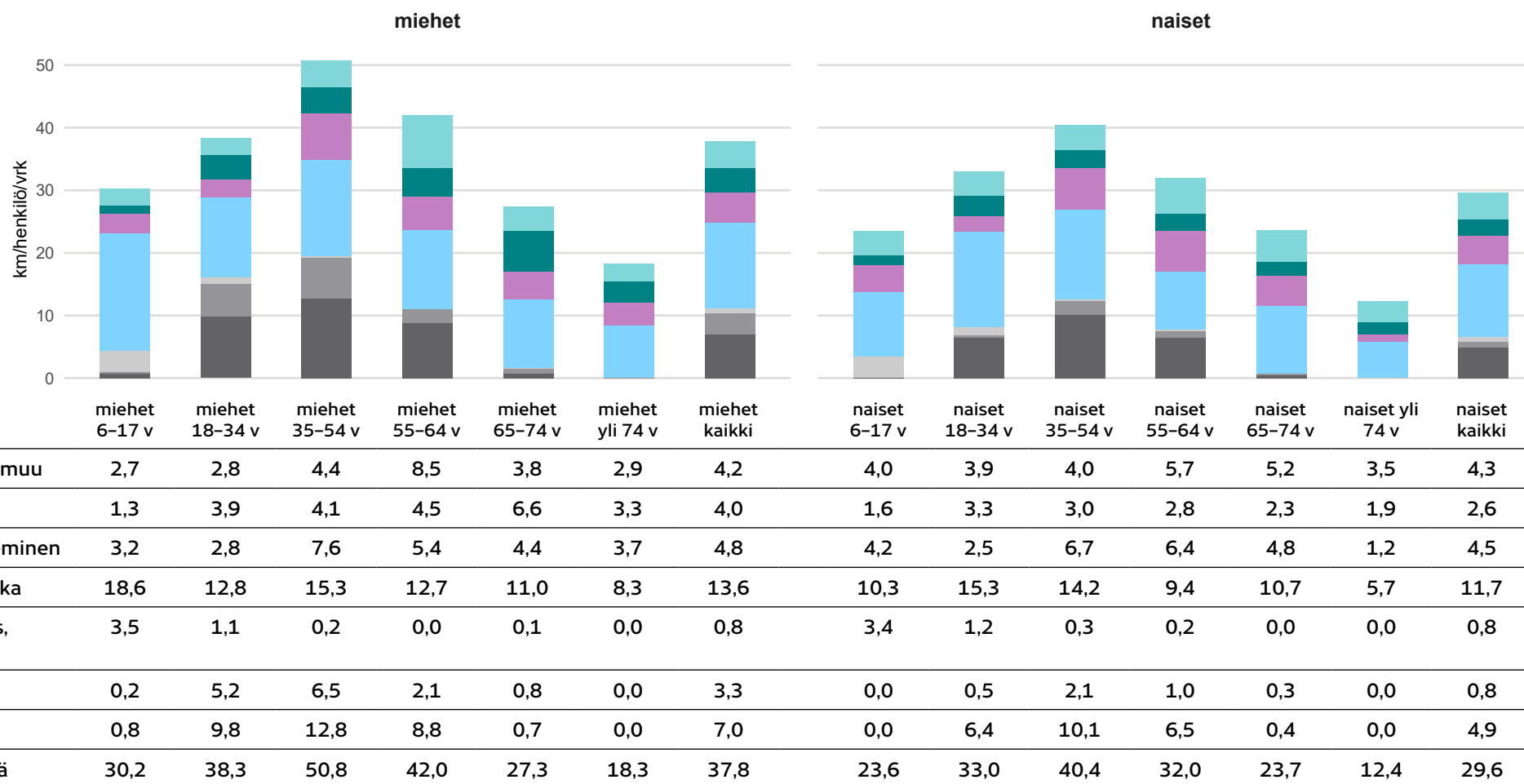
■ 2016 ■ 2021

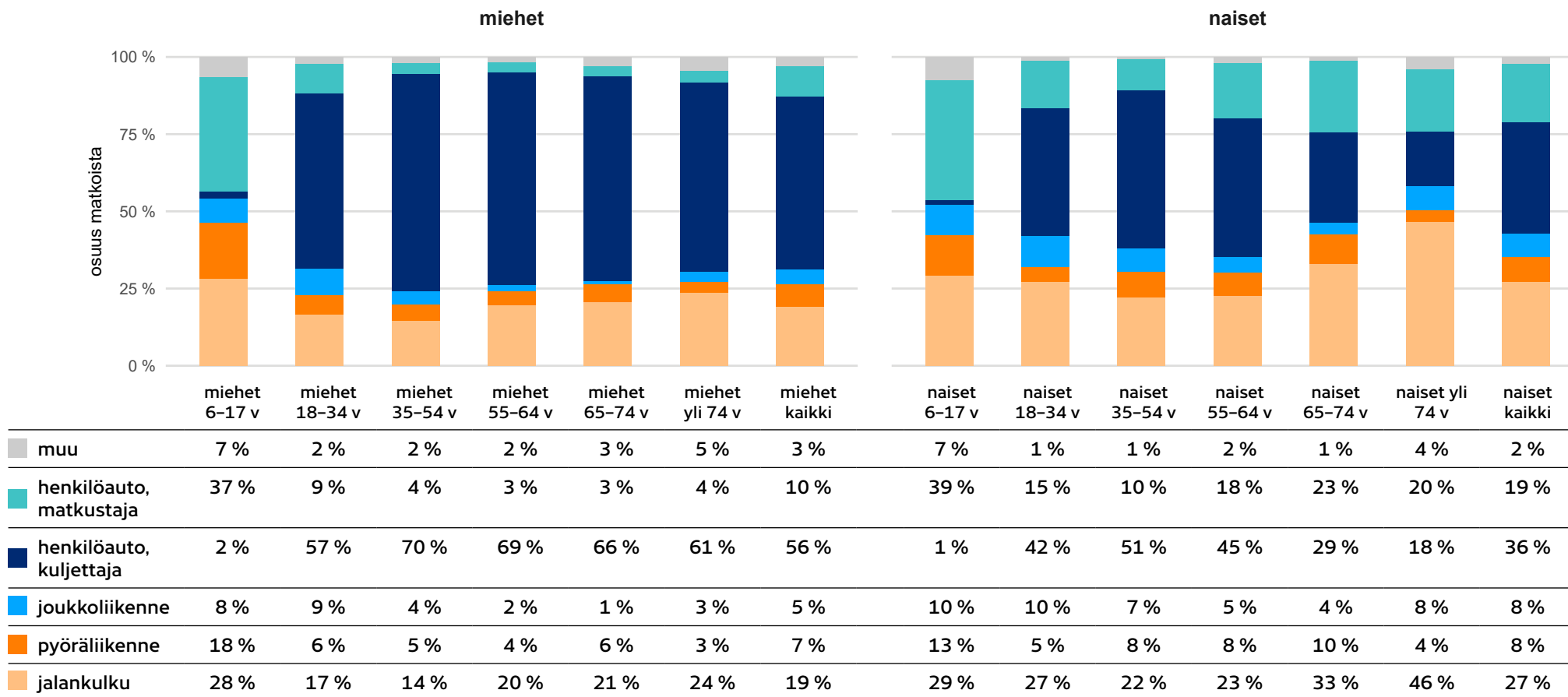
Kuva 57. Päivittäinen matkasuorite ikäryhmittäin vuosina 2016 ja 2021.

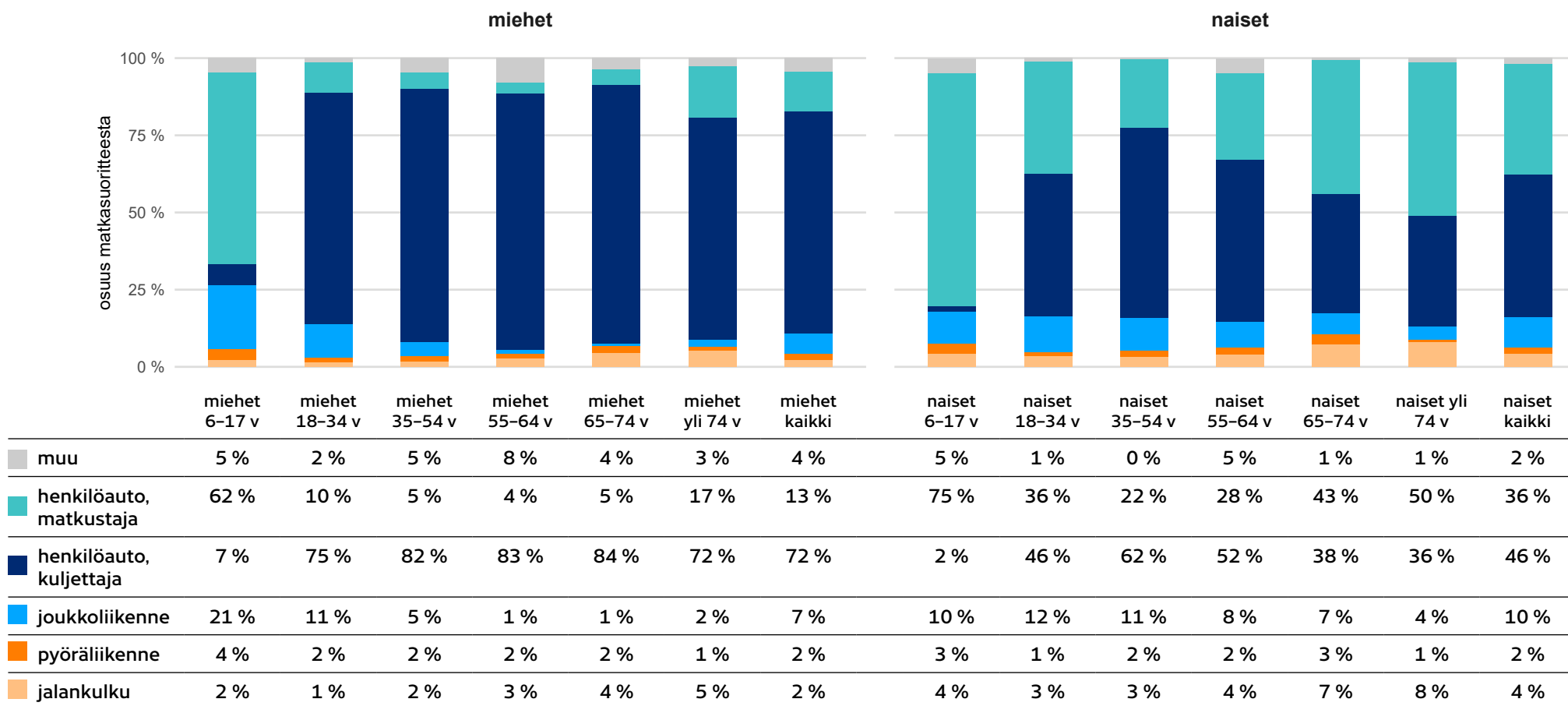
Kuva 58. Eri tarkoituksessa tehtyjen matkojen matkaluku iän ja sukupuolen mukaan.

Kuva 59. Eri tarkoituksessa tehtyjen matkojen matkasuorite iän ja sukupuolen mukaan.

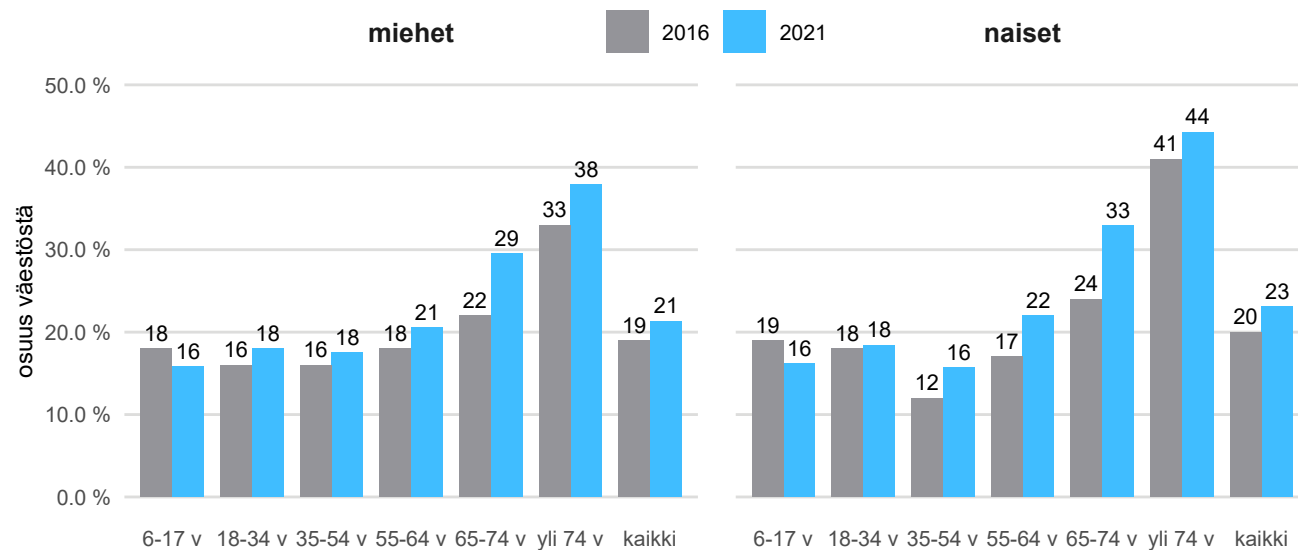
Kuva 60. Eri kulkutavoilla tehtyjen matkojen osuudet kaikista matkoista sukupuolen ja ikäryhmän mukaan.

Kuva 61. Eri kulkutavoilla tehtyjen matkojen osuudet matkasuoritteesta sukupuolen ja ikäryhmän mukaan.

7.2 Liikkumattomuus

Liikkumattomuudella tarkoitetaan tässä tutkimuksessa tilannetta, jossa henkilö ei tehnyt tutkimuspäivän aikana yhtään matkaa. Liikkumattomuus lisääntyi kolme prosenttiyksikköä vuodesta 2016. Eniten liikkumattomuus lisääntyi ikäryhmässä 65–74-vuotiaat, mihin todennäköisesti osaltaan vaikuttivat koronapandemian aikana riskiryhmille annetut suositukset kontaktien välttämisestä. Vuonna 2021 tutkimusvuorokauden aikana liikkumattomia oli suomalaisista kaikkiaan 22 %. Liikkumattomien osuus alle 6–64-vuotiailla oli 16–21 %. Eläkeiän ylittäneillä osuus kasvaa noin 31 %:iin ja lisääntyy edelleen siten, että 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmässä miehistä liikkumattomia oli 38 % ja naisista 44 %. Liikkumattomuus sukupuolen ja iän mukaan on esitetty kuvassa 62.

Kuva 62. Liikkumattomuus sukupuolen ja iän mukaan.

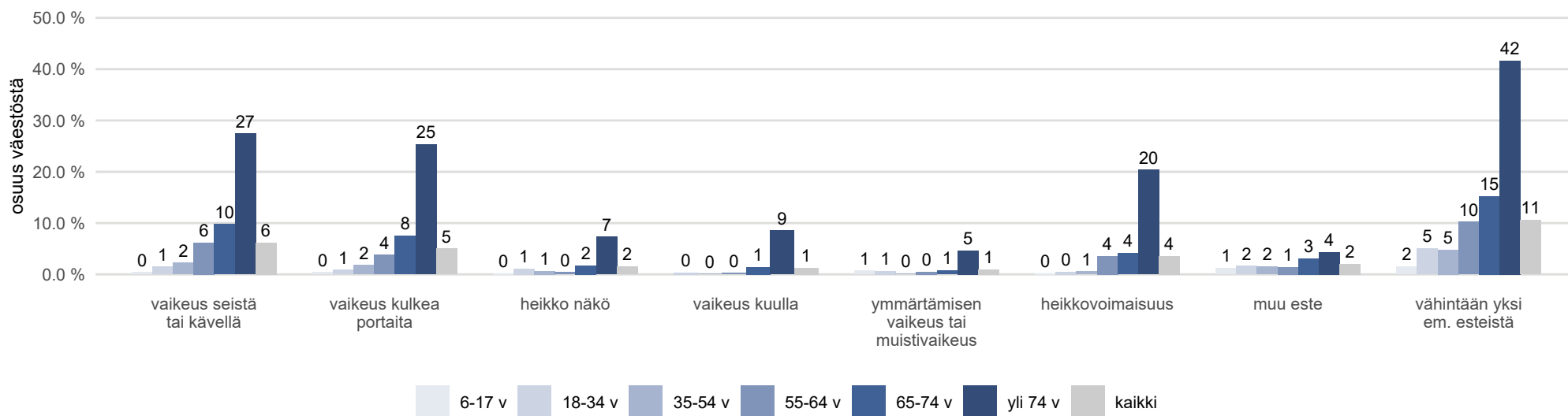
7.3 Liikkumisen esteet

Tutkimuksessa selvitettiin liikkumista vaikeuttavien tekijöiden yleisyyttä ja niiden vaikutuksia liikkumiseen. Liikkumista vaikeuttavia tekijöitä voivat olla:

- vaikeus seistä tai kävellä
- vaikeus nousta tai laskeutua portaita
- heikko näkö tai sokeus
- vaikeus kuulla tai kuurous
- ymmärtämisen tai osaamisen vaikeus tai muistivaikeus
- heikkovoimaisuus (esimerkiksi vaikeus kantaa tai kuljettaa tavaroita)
- muu liikkumista haittaava este.

Liikkumista haittaavat esteet

Liikkumista haittaavien esteiden yleisyys kasvaa merkittävästi iän myötä. Jokin liikkumista vaikeuttava este oli 11 %:lla suomalaisista, mutta 75 vuotta täyttäneistä jokin tai useampi liikkumiseen vaikuttava este tai haitta oli 42 %:lla. Erityisesti kognitiivisiin taitoihin liittyvät esteet voivat olla aineistossa aliedustettuina, sillä tutkimus edellyttää kykyä vastata tutkimuskysymyksiin puhelimitse, verkossa tai kirjeitse. Liikkumista haittaavat esteet ikäryhmittäin on esitetty kuvassa 63.

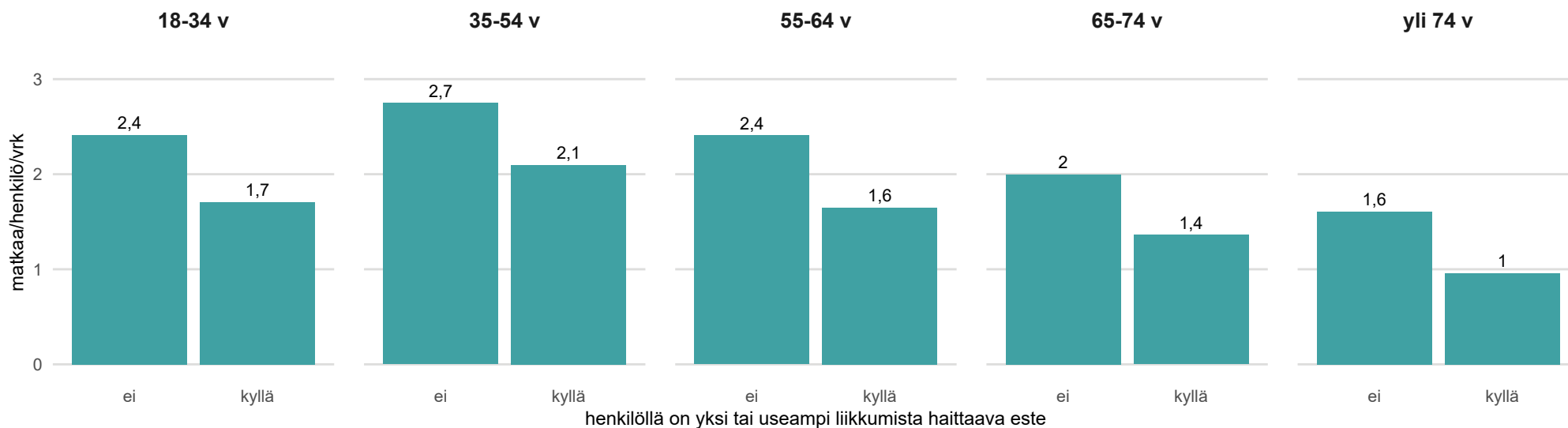

Kuva 63. Liikkumista haittaavat esteet ikäryhmittäin.

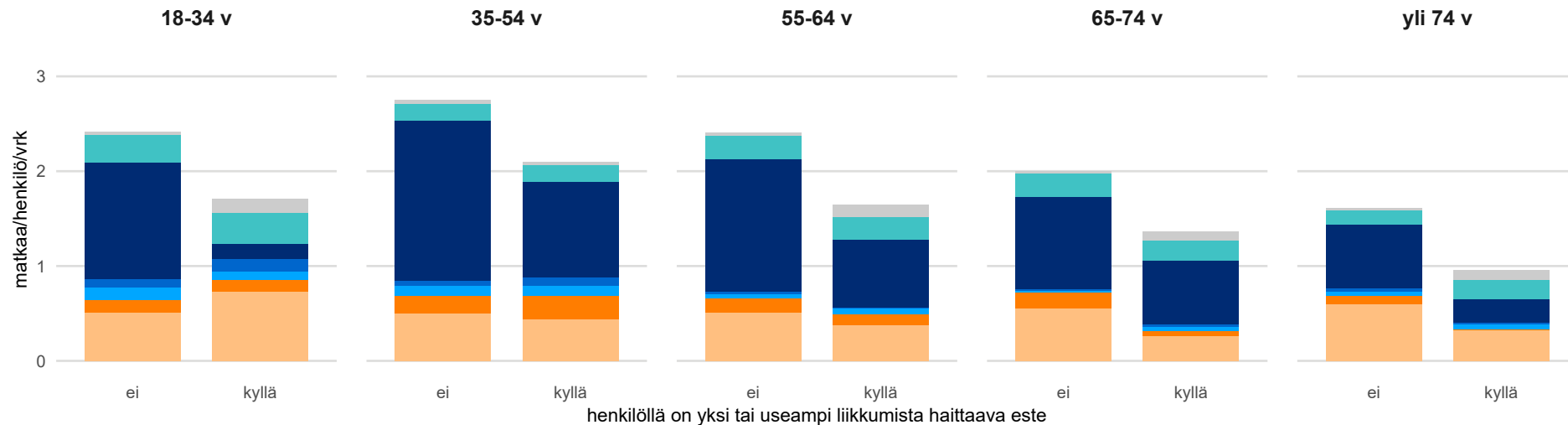
Esteiden vaikutus liikkumiseen

Liikkumista haittaavat esteet vähensivät liikkumista kaikissa ikäryhmissä. Suurin vähenemä oli 74-vuotiailla, joilla matkaluku oli 40 % pienempi, jos vastaajalla oli liikkumista haittaava este. Pienin vähenemä oli ikäryhmässä 35–54-vuotiaat. Ikäryhmän 6–17-vuotiaat tulokset on jätetty pois havaintojen liian pienen määrän vuoksi. Kotimaanmatkojen matkaluku ikäryhmittäin ja liikkumista haittaavan esteen mukaan on esitetty kuvassa 64.

Kulutusvoittain tarkasteltuna liikkumista haittaavat esteet vähensivät selkeimmin henkilöauton kuljettajana tehtyjen matkojen osuutta etenkin ikäryhmässä 18–34-vuotiaat. Kotimaanmatkojen kulkutapajakauma ikäryhmittäin ja liikkumista haittaavien esteiden mukaan on esitetty kuvassa 65.

Kuva 64. Kotimaanmatkojen matkaluku ikäryhmittäin sen mukaan, onko henkilöllä jokin liikkumista haittaava este.

muu	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1
henkilöauto, matkustaja	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2
henkilöauto, kuljettaja	1,2	0,2	1,7	1,0	1,4	0,7	1,0	0,7	0,7	0,3
raide	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
bussi	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
pyöräliikenne	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0
jalankulku	0,5	0,7	0,5	0,4	0,5	0,4	0,6	0,3	0,6	0,3
yhteensä	2,4	1,7	2,7	2,1	2,4	1,6	2,0	1,4	1,6	1,0

Kuva 65. Kotimaanmatkojen kulkutapajakauma ikäryhmittäin sen mukaan, onko henkilöllä jokin liikkumista haittaava este.

8. Kotimaanmatkojen ajalliset vaihtelut

8.1 Kuukausivaihtelut

Kuukausittaiset matkamäärät ja matkasuoritteet olivat läpi vuoden pienempiä 2021 kuin vuonna 2016. Vuonna 2021 lukumääräisesti eniten matkoja, 2,5 matkaa/hlö/vrk, suomalaiset tekivät elo-, syys ja marraskuussa, kun muina kuukausina tehtyjen matkojen määrä vaihteli 2,0–2,4 matkaa/hlö/vrk. Tehtyjen matkojen määrä kasvoi hieman syksyllä, mitä osaltaan selittää koronarajoitusten lieventyminen. Kotimaanmatkojen matkaluku eri kuukausina vuosina 2016 ja 2021 on esitetty kuvassa 66.

Suurin matkasuorite vuonna 2021 oli elokuussa, 42 km/hlö/vrk, ja pienin tammikuussa, 25 km/hlö/vrk. Touko-syyskuussa matkasuorite oli korkeampi kuin alku- tai loppuvuotena. Tulos poikkeaa vuoden 2016 tutkimuksen tuloksista, joissa vaihtelu kuukausien välillä oli suurempaa ja vastaavaa kasvua kesäkaudella ei ollut. Kotimaanmatkojen matkasuorite eri kuukausina vuosina 2016 ja 2021 on esitetty kuvassa 67.

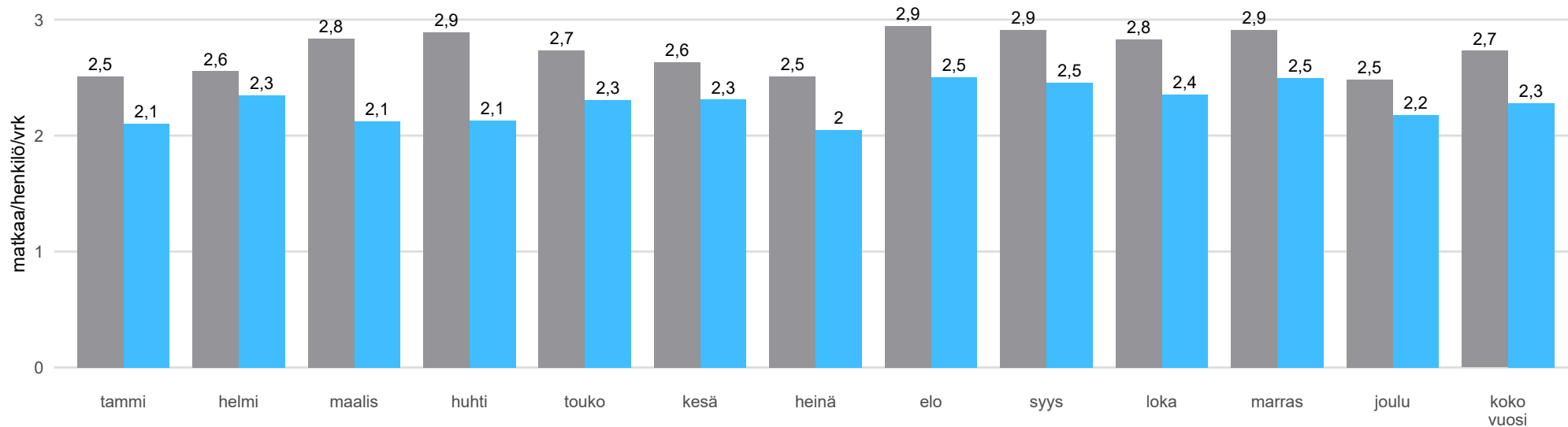
Erot kotimaanmatkojen tarkoituksissa vuodenajan mukaan tarkasteltuina olivat pieniä. Vapaa-ajan matkojen määrissä oli pientä nousua kesäkuukausina: keväällä vapaa-ajan matkoja tehtiin 0,6 matkaa/hlö/vrk, kesällä 0,8 matkaa/hlö/vrk, syksyllä 0,8 matkaa/hlö/vrk ja talvella 0,6 matka/hlö/vrk. Vapaa-ajamatkojen suoritteissa

teessa kesä sen sijaan näkyi selkeänä suoritteen kasvuna: heinäkuussa vapaa-ajanmatkojen suorite oli 21 km/hlö/vrk, kun se pienimmillään tammikuussa oli 7 km/hlö/vrk. Työmatkojen suoritteet vähentävät hieman loma-ajat, mikä näkyy heinäkuun, joulukuun ja tammikuun työmatkasuoritteissa. Kyyditsemismatkojen matkasuorite oli touko-lokakuussa muuta vuotta korkeampi. Muiden matkaryhmien kohdalla matkasuoritteissa ei ollut suuria vaihteluita. Kotimaanmatkojen matkaluku kuukauden ja matkan tarkoituksen mukaan on esitetty kuvassa 68 ja matkasuorite kuvassa 69.

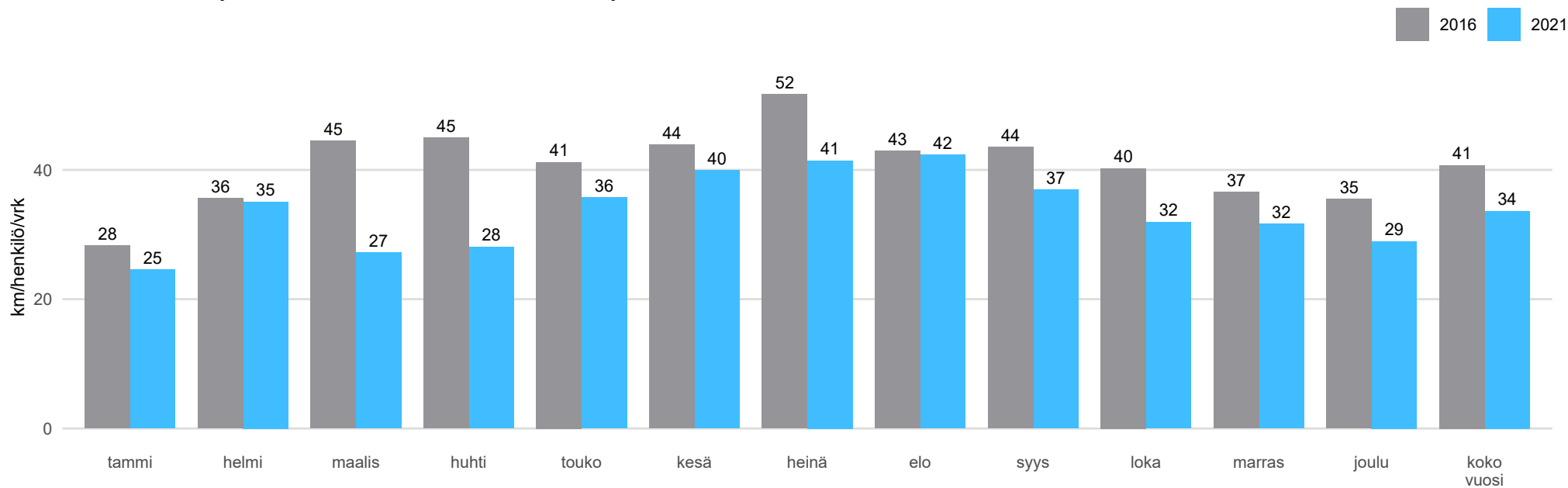
Henkilöautolla tehtyjen matkojen osuus kaikista matkoista oli vuonna 2021 yli puolet kaikkina kuukausina. Suurin henkilöauton kulkutapaosuus (henkilöauto kuljettajana ja matkustajana) oli kesä-, heinä- ja syyskuussa, 63–66 %, ja pienin marraskuussa, 56 %. Jalankulun osuus tehdyistä matkoista oli melko tasainen talvella ja keväällä, 23–27 % tehdyistä matkoista. Kesän ja alkusyksyn aikana jalankulun osuus väheni hieman osuuden ollessa 16–23 % kaikista matkoista. Pyöräliikenteen osuus oli suurin touko- ja kesäkuussa, 12 % matkoista, ja pienin helmikuussa, 2 % matkoista. Joukkoliikenteen, erityisesti bussiliikenteen, osuus kasvoi marras- ja joulukuussa, jolloin joukkoliikenteen kulkutapaosuus oli 9–10 % matkoista. Muina kuukausina joukkoliikenteen käyttö oli melko tasaista kulkutapaosuuden vaihdellessa 4–7 % välillä. Kulkutapojen osuudet kotimaan

matkoista kuukauden mukaan vuonna 2021 on esitetty kuvassa 70.

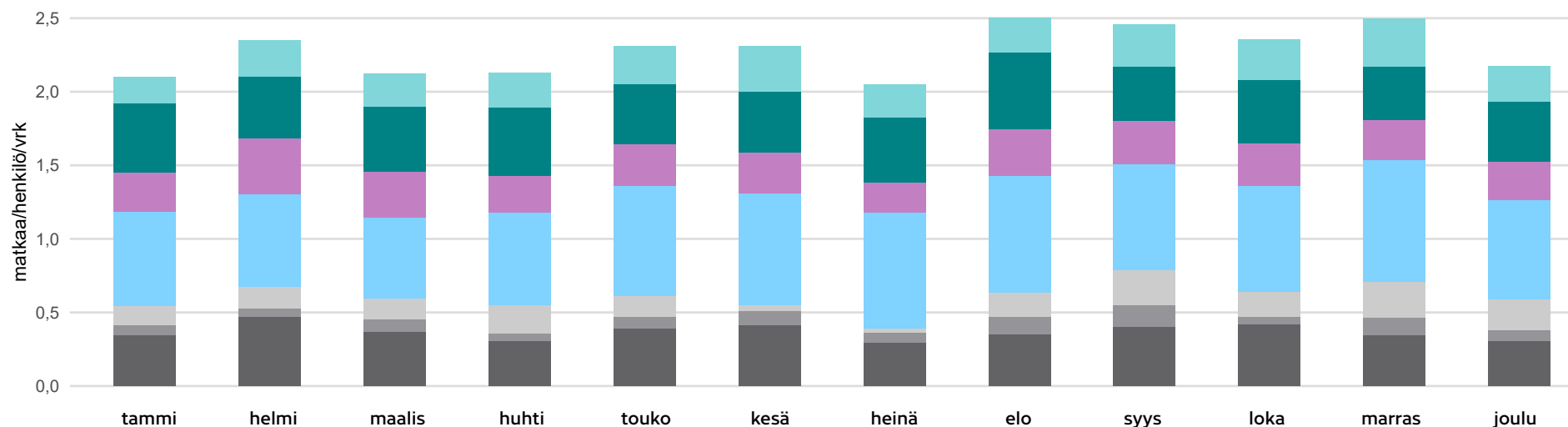
Matkasuoritteiden kulkutapaosuuksissa eniten vaihtelua kuukausittain oli henkilöautolla matkustajana sekä joukkoliikenteellä tehdyissä matkoissa. Henkilöautolla matkustajana tehtyjen matkojen suorite oli suurin helmikuussa (29 %) ja kesä-elokuussa (27–29 %), jolloin tehtiin myös paljon vapaa-ajanmatkoja. Joukkoliikennematkojen suorite oli selkeästi muita kuukausia pienempi erityisesti maalisi- ja elokuussa. Muutosten syynä lienevät koronarajoituksista aiheutuneet muutokset liikkumisessa. Kulkutapojen osuudet kotimaan matkasuoritteesta kuukauden mukaan vuonna 2021 on esitetty kuvassa 71.

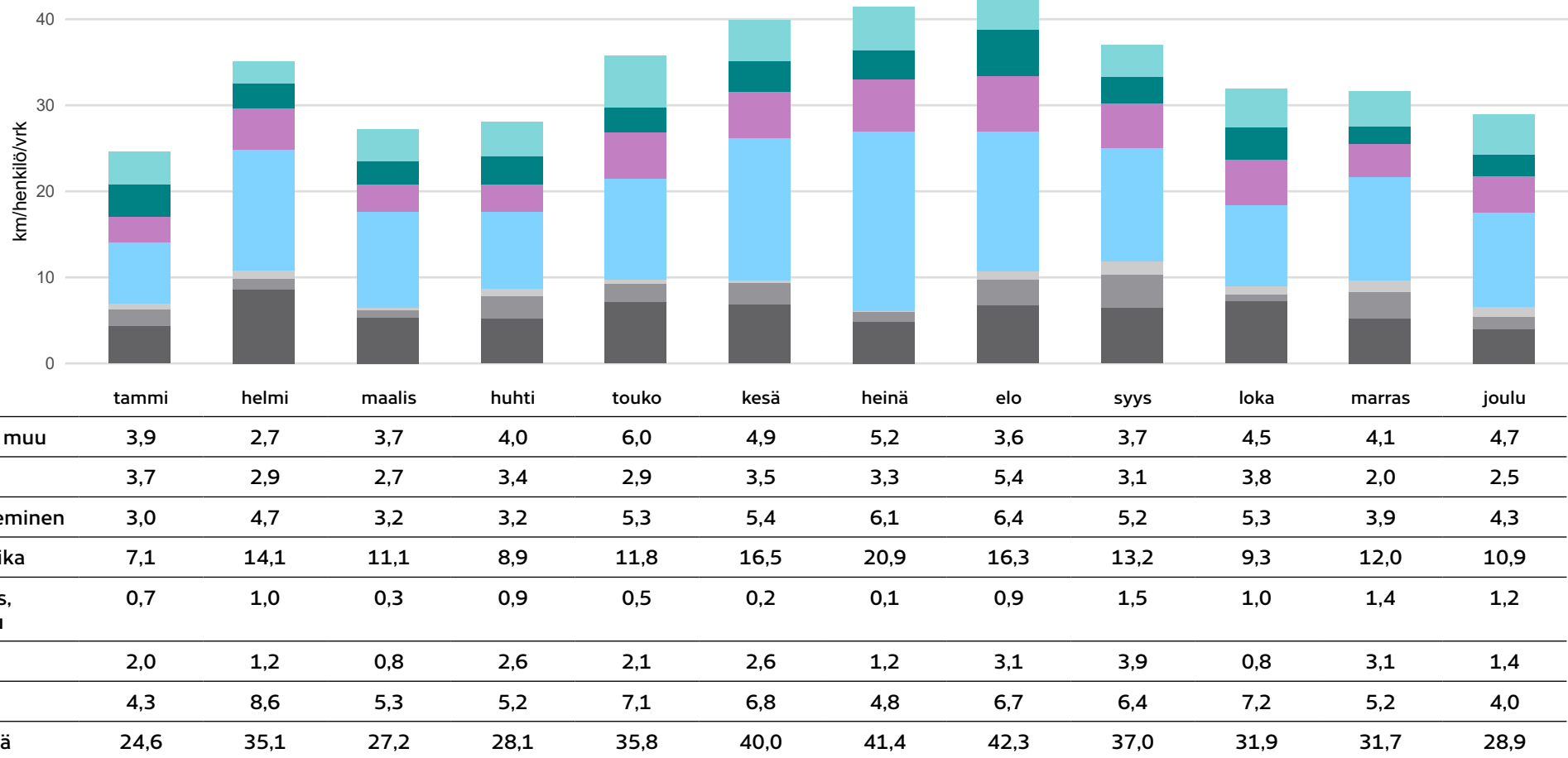
Kuva 66. Kotimaanmatkojen matkaluku eri kuukausina vuosina 2016 ja 2021.

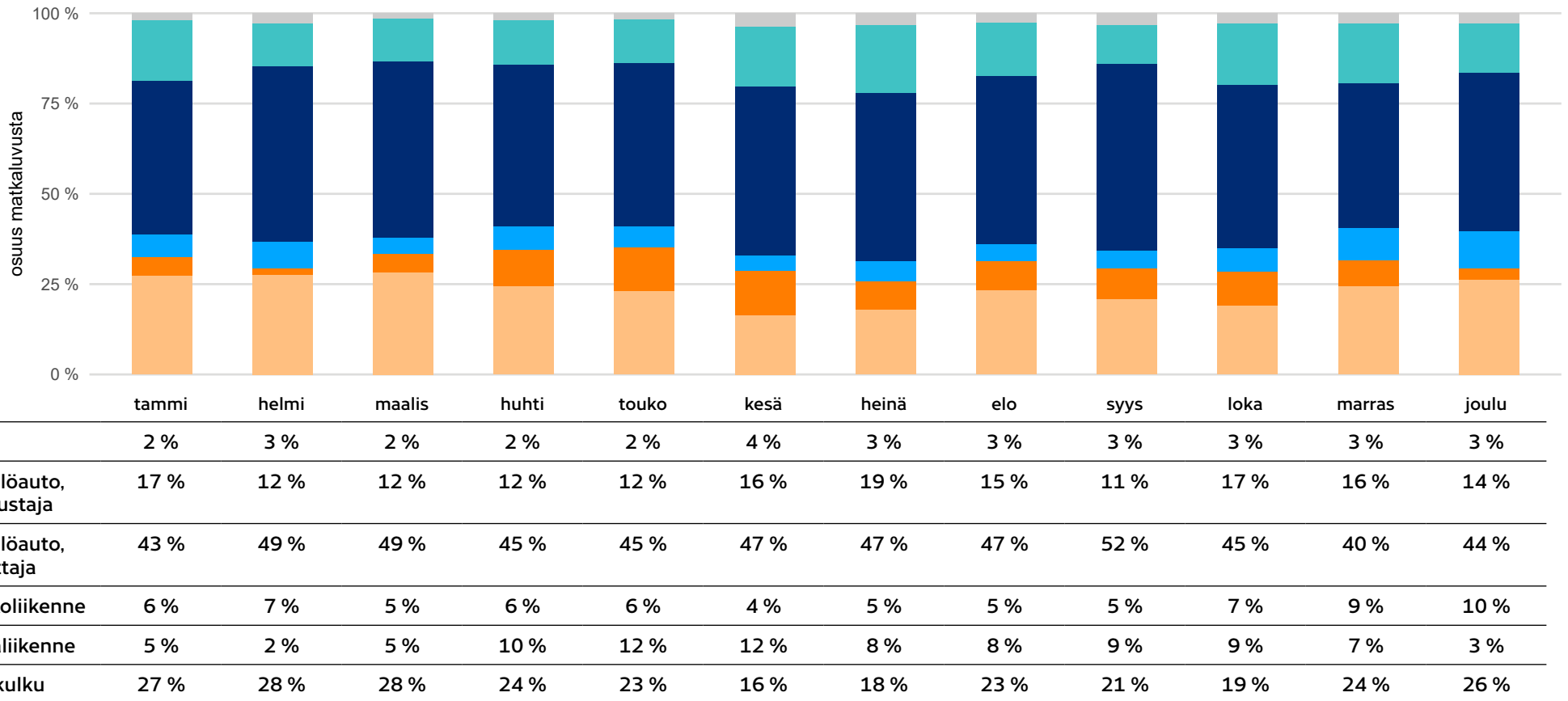
Kuva 67. Kotimaanmatkojen matkasuorite eri kuukausina vuosina 2016 ja 2021.

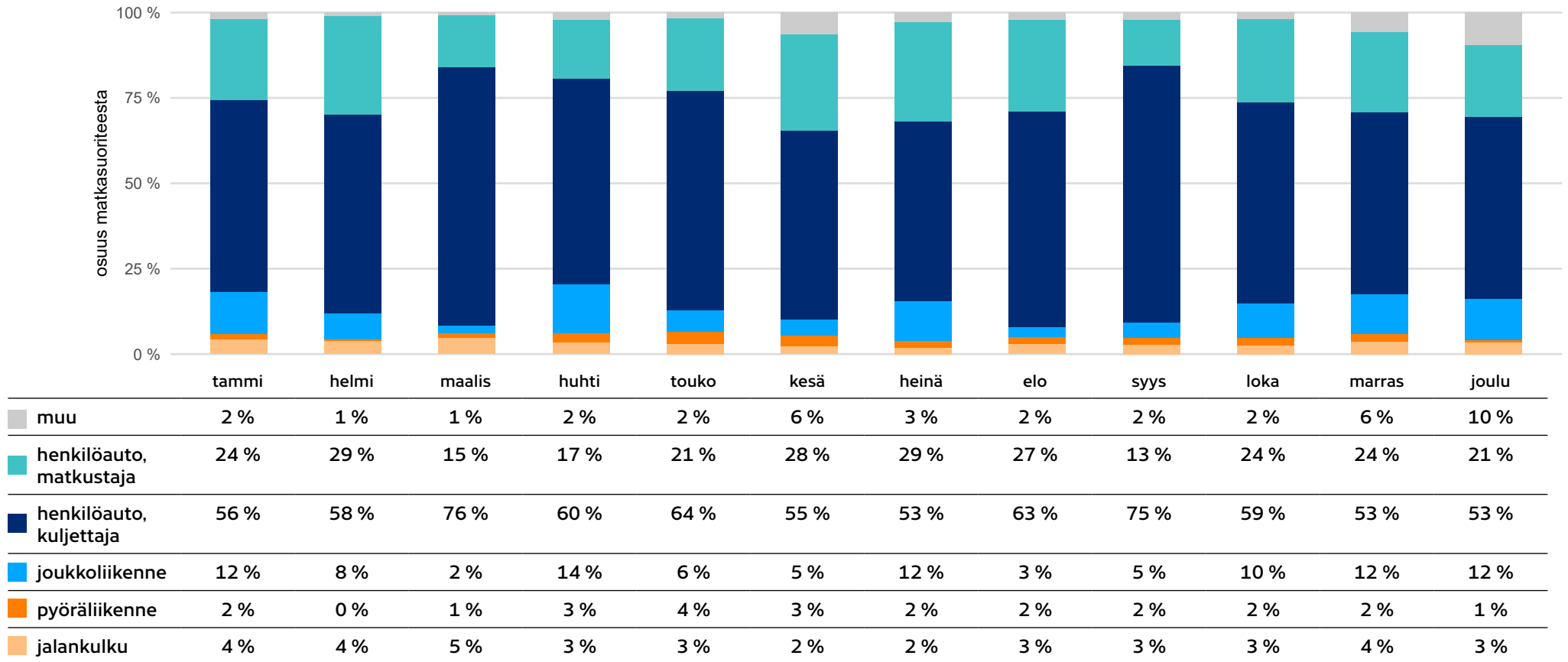
Kuva 68. Kotimaanmatkojen matkaluku kuukauden ja matkan tarkoituksen mukaan.

Kuva 69. Kotimaanmatkojen matkasuorite kuukauden ja matkan tarkoituksen mukaan.

Kuva 70. Kulikutapojen osuudet kotimaan matkoista kuukauden mukaan.

Kuva 71. Kulutusajon osuudet kotimaan matkasuoritteesta kuukauden mukaan.

8.2 Viikonpäivävaihtelu

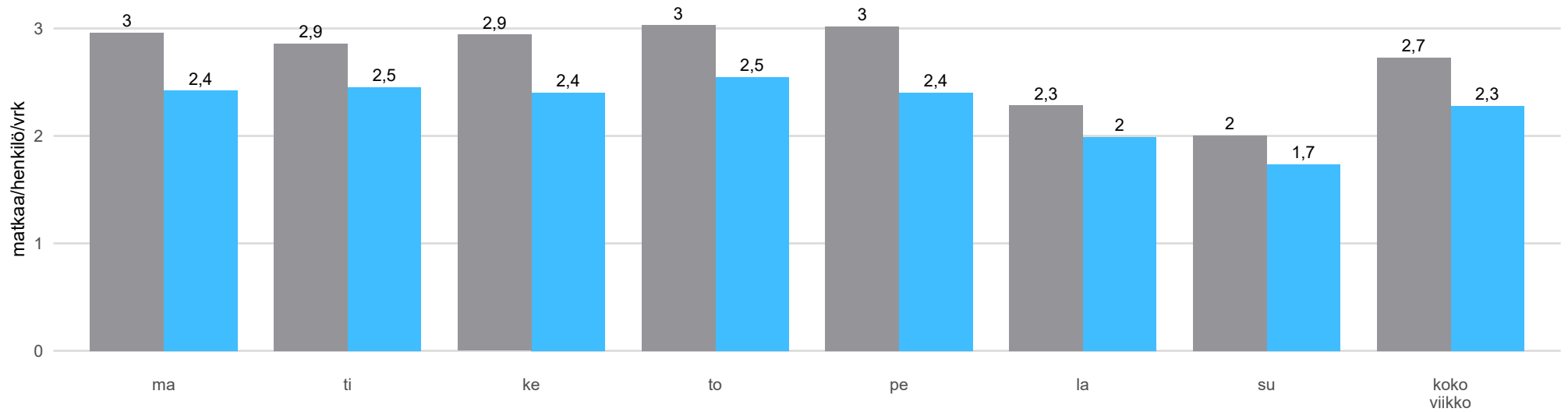
Vuonna 2021 liikkuminen maanantaista perjantaihin oli matkojen määrän mukaan tarkasteltuna hyvin samankaltaista (2,4–2,5 matkaa/hlö/vrk). Arkisin matkojen määrä oli korkeampi kuin viikonloppuna (1,7–2,0 matkaa/hlö/vrk). Matkaluvut olivat kaikkina päivinä pienemmät kuin vuonna 2016. Kotimaanmatkojen matkaluku eri viikonpäivinä vuosina 2016 ja 2021 on esitetty kuvassa 72.

Matkasuorite vaihteli eri viikonpäivinä matkalukua voimakkaammin. Selvästi pienin suorite oli keskiviikkona (27 km/hlö/vrk) ja suurin torstaina (38 km/hlö/vrk). Edellisessä tutkimuksessa suurin suorite oli perjantaina. Viikonloppuna tehdyt matkat olivat keskimääräistä pidempiä, sillä viikonloppun suorite (35–37 km/hlö/vrk) oli samaa suuruusluokkaa torstain ja perjantain suoritteen kanssa, vaikka viikonloppun matkamäärät (1,7–2,0 matkaa/hlö/vrk) olivat arkipäiviä pienempiä. Matkasuoritteet olivat kaikkina päivinä pienemmät kuin vuonna 2016. Kotimaanmatkojen matkasuorite eri viikonpäivinä vuosina 2016 ja 2021 on esitetty kuvassa 73.

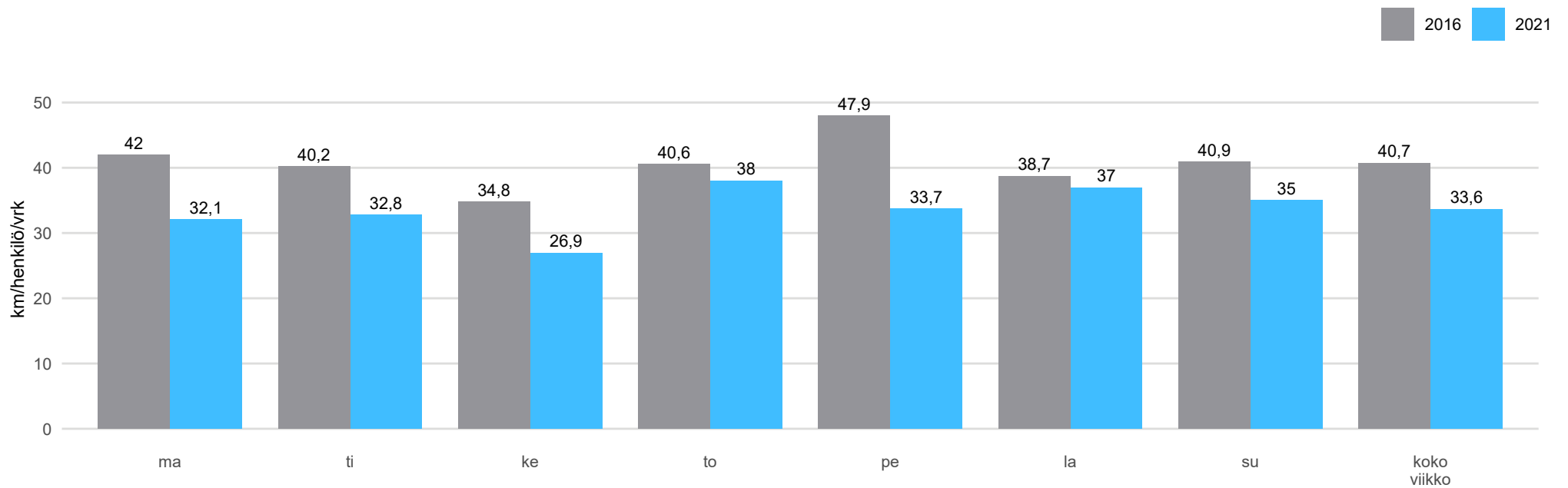
Matkojen tarkoitukset vaihtelivat vuonna 2021 eri viikonpäivinä loogisesti: työhön ja opiskeluun liittyvät matkat painottuivat arkipäiville, ostosmatkat lisääntyivät hieman perjantaina ja lauantaina, ja vapaa-ajanmatkat lisääntyivät viikonloppuna. Matkasuoritteessa näkyi vastaavat vaihtelut kuin matkaluvussakin: työmatkojen ja työasiamatkojen suorite keskittyi arkipäiville (yhteensä 8,5–

13,1 km/hlö/vrk) ja vapaa-ajan matkat viikonloppuun (19–21 km/hlö/vrk). Ostosmatkojen suorite kasvoi hieman lauantaina (4,2 km/hlö/vrk) ja kyyditseminen painottui loppuviikkoon torstaista sunnuntaihin (4,9–5,9 km/hlö/vrk). Kotimaanmatkojen matkaluku viikonpäivän ja matkan tarkoituksen mukaan on esitetty kuvassa 74 ja matkasuorite kuvassa 75.

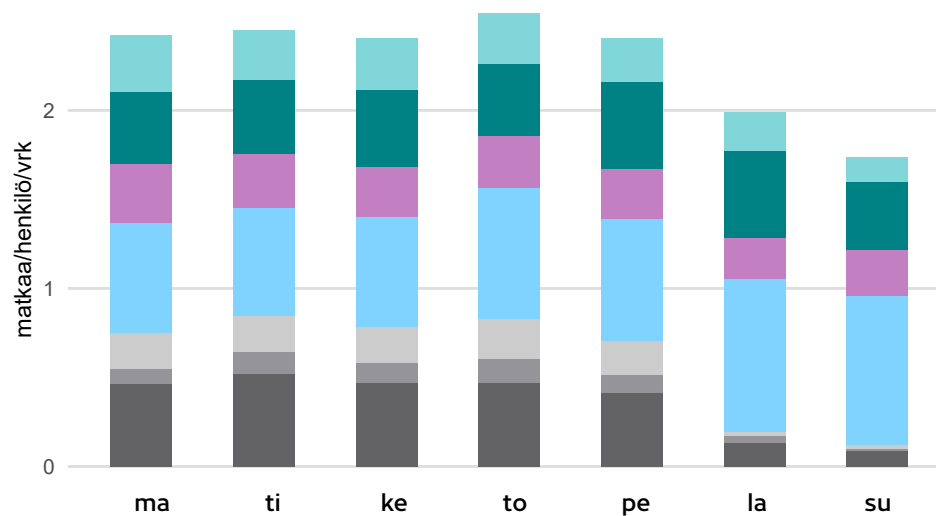
Kulikutapajakauman muutokset viikonpäivien mukaan korreloivat matkan tarkoitusten muutosten kanssa: viikonloppuna henkilöauton kuljettajana tehtyjen matkojen osuus pieneni ja henkilöautolla matkustajana tehtyjen matkojen osuus suureni. Kestävien kulkutapojen osuudet olivat suhteellisen tasaiset kaikkina viikonpäivinä. Kotimaanmatkojen arkipäivien matkasuoritteesta henkilöautolla kuljettajana tehtyjen matkojen suoriteosuus oli 61–66 %, henkilöauton matkustajan 13–25 % sekä jalankulun, pyöräliikenteen ja joukkoliikenteen yhteenlaskettu suoriteosuus 10–19 %. Viikonloppuna henkilöauton matkustajana tehtyjen matkojen suoriteosuus kasvoi ja oli sekä lauantaina että sunnuntaina 33 %. Kotimaanmatkojen kulkutapaosuudet viikonpäivän ja kulkutavan mukaan on esitetty kuvassa 76 ja suoriteosuudet kuvassa 77.

Kuva 72. Kotimaanmatkojen matkailuku eri viikonpäivinä vuosina 2016 ja 2021.

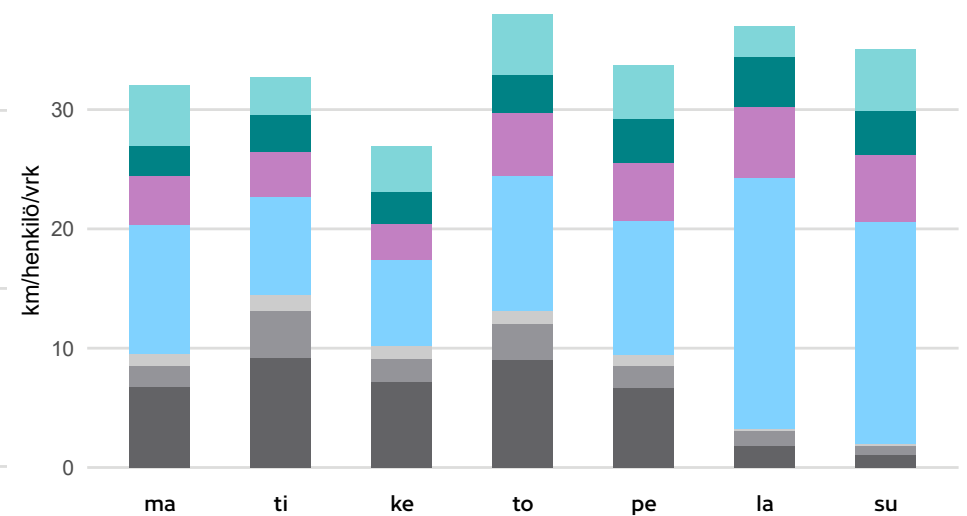

Kuva 73. Kotimaanmatkojen matkasuorite eri viikonpäivinä vuosina 2016 ja 2021.

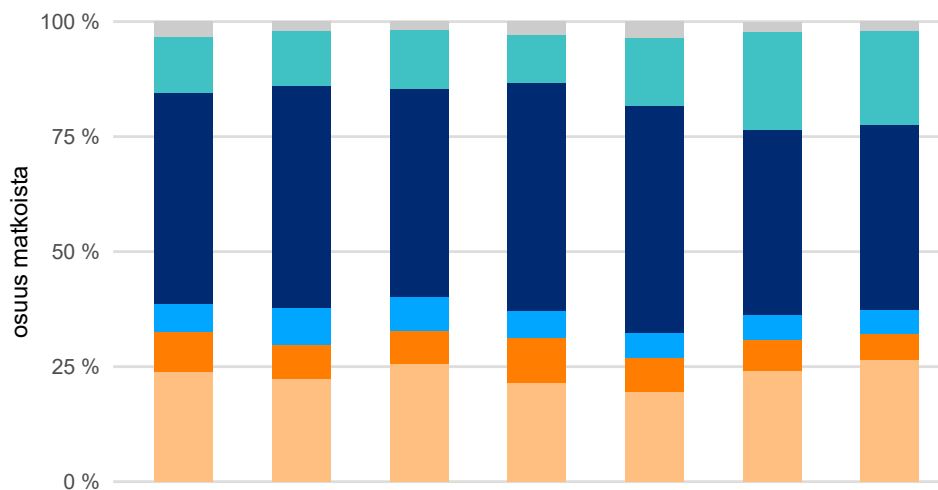
	ma	ti	ke	to	pe	la	su
asiointi, muu	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,1
ostos	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,4
kyyditseminen	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3
vapaa-aika	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,9	0,8
koulutus, opiskelu	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0
työasia	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
työ	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,1	0,1
yhteensä	2,4	2,5	2,4	2,5	2,4	2,0	1,7

Kuva 74. Kotimaanmatkojen matkaluku viikonpäivän ja matkan tarkoituksen mukaan.

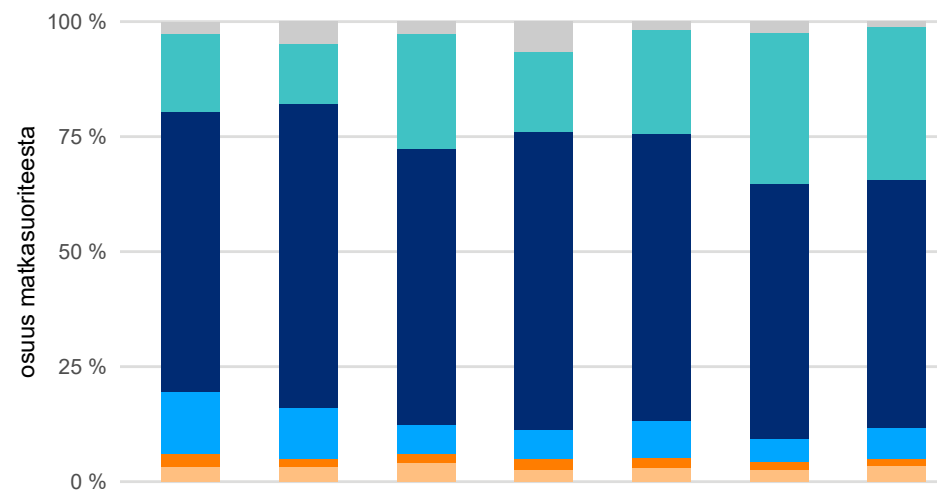
	ma	ti	ke	to	pe	la	su
asiointi, muu	5,2	3,3	3,9	5,1	4,5	2,6	5,1
ostos	2,5	3,1	2,6	3,1	3,7	4,2	3,7
kyyditseminen	4,1	3,7	3,1	5,4	4,9	5,9	5,7
vapaa-aika	10,8	8,3	7,2	11,3	11,3	21,1	18,6
koulutus, opiskelu	1,0	1,3	1,1	1,2	0,9	0,1	0,1
työasia	1,8	3,9	1,9	2,9	1,9	1,2	0,7
työ	6,7	9,2	7,1	9,0	6,6	1,8	1,1
yhteensä	32,1	32,8	26,9	38,0	33,7	37,0	35,0

Kuva 75. Kotimaanmatkojen matkasuorite viikonpäivän ja matkan tarkoituksen mukaan.

	ma	ti	ke	to	pe	la	su
muu	3 %	2 %	2 %	3 %	4 %	2 %	2 %
henkilöauto, matkustaja	12 %	12 %	13 %	10 %	15 %	21 %	21 %
henkilöauto, kuljettaja	46 %	48 %	45 %	49 %	49 %	40 %	40 %
joukkoliikenne	6 %	8 %	7 %	6 %	6 %	5 %	5 %
pyöräliikenne	9 %	7 %	7 %	10 %	7 %	7 %	6 %
jalankulku	24 %	22 %	26 %	21 %	19 %	24 %	26 %

Kuva 76. Kotimaanmatkojen osuudet viikonpäivän ja kulkutavan mukaan.

	ma	ti	ke	to	pe	la	su
muu	3 %	5 %	3 %	7 %	2 %	2 %	1 %
henkilöauto, matkustaja	17 %	13 %	25 %	17 %	23 %	33 %	33 %
henkilöauto, kuljettaja	61 %	66 %	60 %	65 %	62 %	56 %	54 %
joukkoliikenne	13 %	11 %	6 %	6 %	8 %	5 %	7 %
pyöräliikenne	3 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %
jalankulku	3 %	3 %	4 %	2 %	3 %	3 %	3 %

Kuva 77. Kotimaanmatkojen suoriteosuudet viikonpäivän ja kulkutavan mukaan.

8.3 Tuntivaihtelu

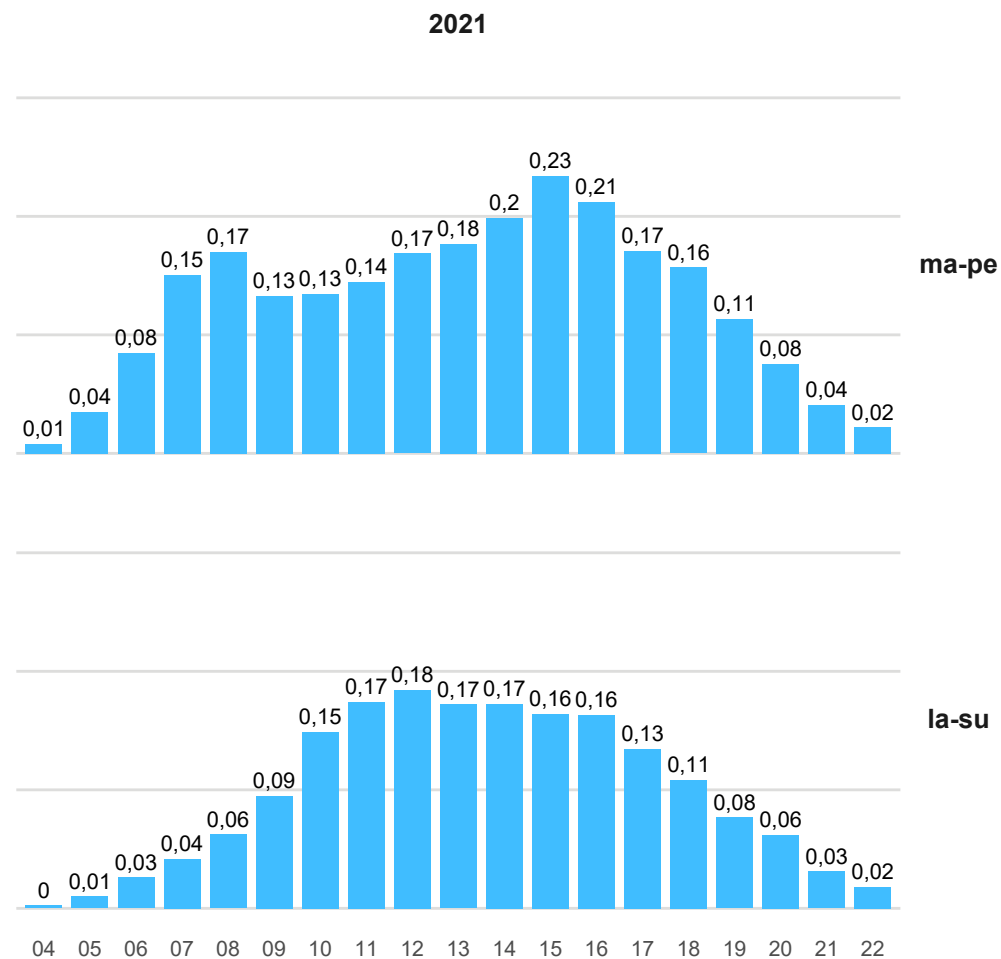
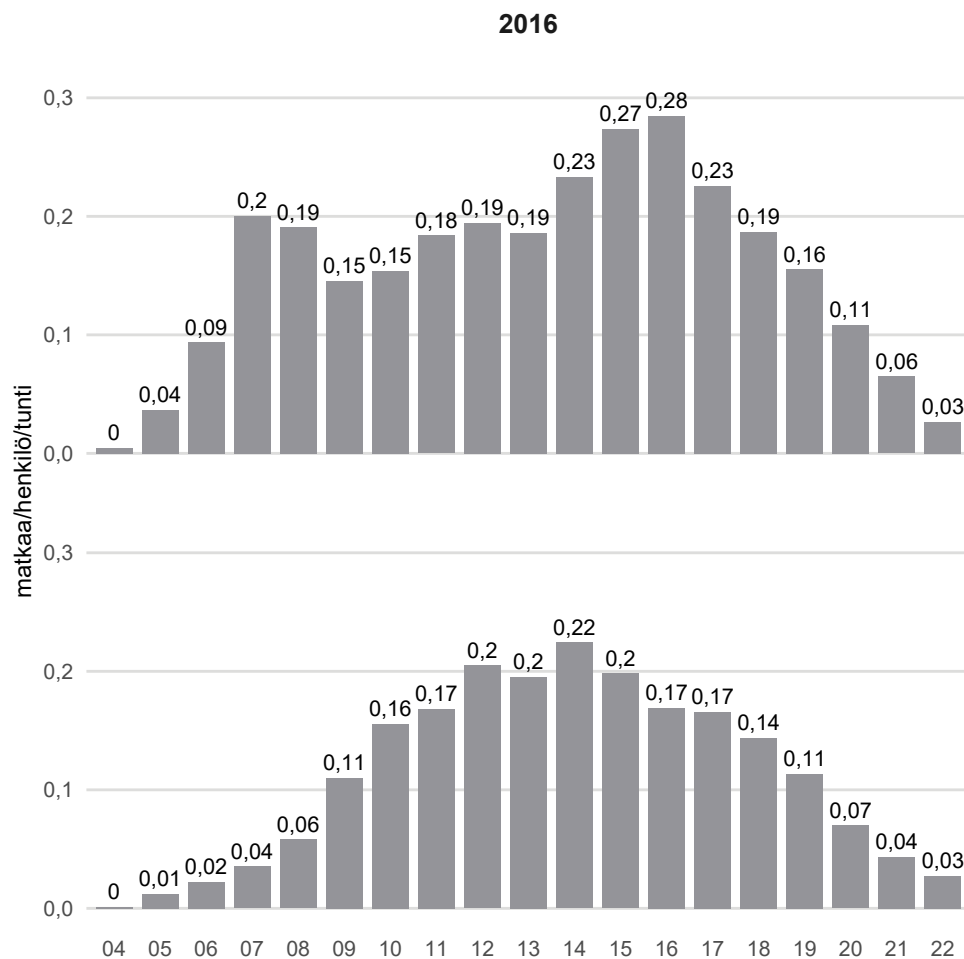
Tuntivaihtelu kuvaa kunkin tunnin aikana alkavien matkojen matkalukua koko päivän matkoista. Vuoden 2021 arkipäivinä (ma-pe) matkoja tehtiin eniten aamulla klo 7–9 ja iltapäivällä klo 15–17. Viikonloppuisin (la-su) tuntivaihtelu oli erilaista: eniten matkoja tehtiin päivällä klo 10–17, ja matkaluvut aamulla ja illalla olivat pienempiä. Vuonna 2021 tuntivaihtelut olivat vuoden 2016 vaihteluja vastaavat, mutta pienempien matkalukujen vuoksi tuntikohtaiset matkamäärät sekä arkipäivien aamu- ja iltahuiput olivat pienemmät kuin 2016. Matkojen tuntivaihtelu vuosien 2016 ja 2021 tutkimuksissa on esitetty kuvassa 78.

Arkipäivien iltahuippu klo 15–17 muodostui erityisesti henkilöautolla tehtyjen matkojen suuremmasta määrästä. Pyöräliikenteen vilkkaimmat ajat olivat aamulla klo 7–9 ja iltapäivällä klo 13–17. Jalankulun ja joukkoliikenteen matkojen määrä pysyi melko tasaisena aamusta iltaan asti. Kotimaanmatkojen matkaluku arkena kulkutavan ja matkalle lähdön ajankohdan mukaan on esitetty kuvassa 79.

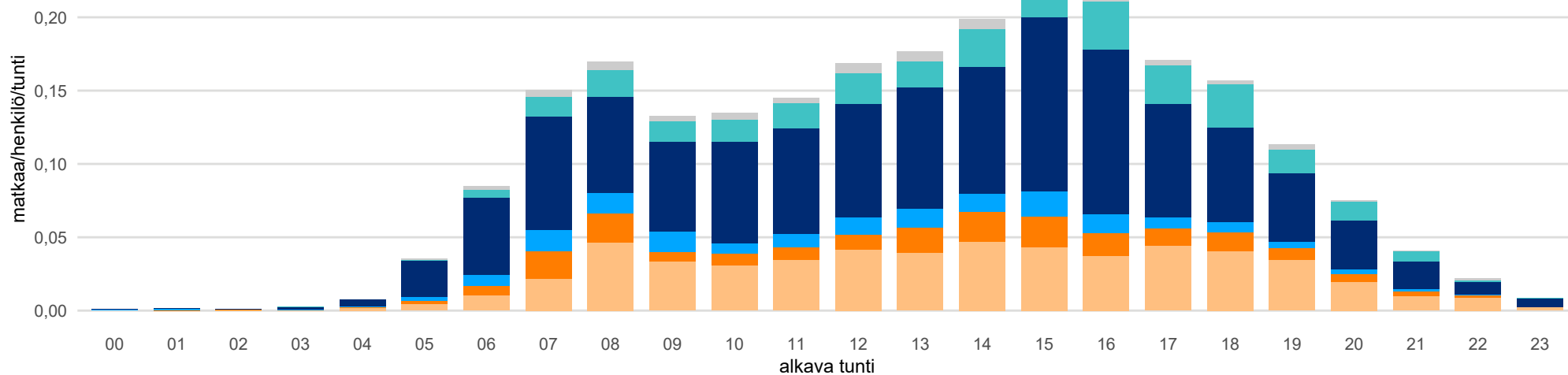
Viikonloppuna klo 10–18 kulkutapojen osuudet vaihtelivat vain vähän. Alkuiltapäivästä klo 13–15 joukkoliikenteellä tehtyjen matkojen määrä kasvoi hieman ja samaan aikaan kävellen tehtyjen matkojen määrä väheni. Kotimaanmatkojen matkaluku viikonloppuna kulkutavan ja matkalle lähdön ajankohdan mukaan on esitetty kuvassa 80.

Työmatkat painottuivat arkisin klo 6–9 ja klo 15–17 välisille ajankohdille. Ostos- ja asiointimatkoja tehtiin paljon päiväsaikaan klo 10–14. Vapaa-ajan matkoja tehtiin eniten klo 17–19. Koulumatkat alkoivat pääsääntöisesti klo 7–8 välillä, mutta niiden paluumatkat jakautuivat melko tasaisesti kaikille iltapäivän tunneille. Työasiamatkat ajoittuivat varsin tasaisesti klo 6 ja 18 välille. Viikonloppuisin matkat eri matkaryhmissä jakautuivat melko tasaisesti klo 10 ja 18 välillä. Kotimaanmatkojen matkaluku arkena ja viikonloppuna matkan tarkoituksen ja matkalle lähdön ajankohdan mukaan on esitetty kuvissa 81 ja 82.

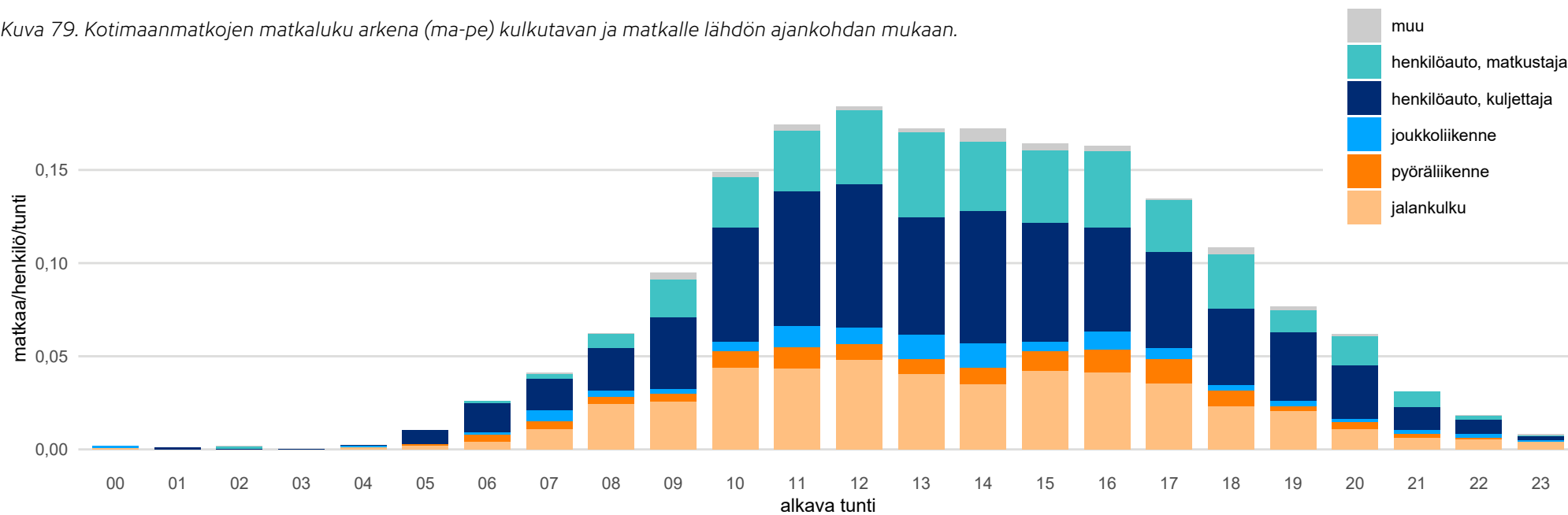
Jalankulun, pyöräliikenteen, joukkoliikenteen ja henkilöauton tuntivaihtelut arkena ja viikonloppuna on esitetty kuvassa 83.

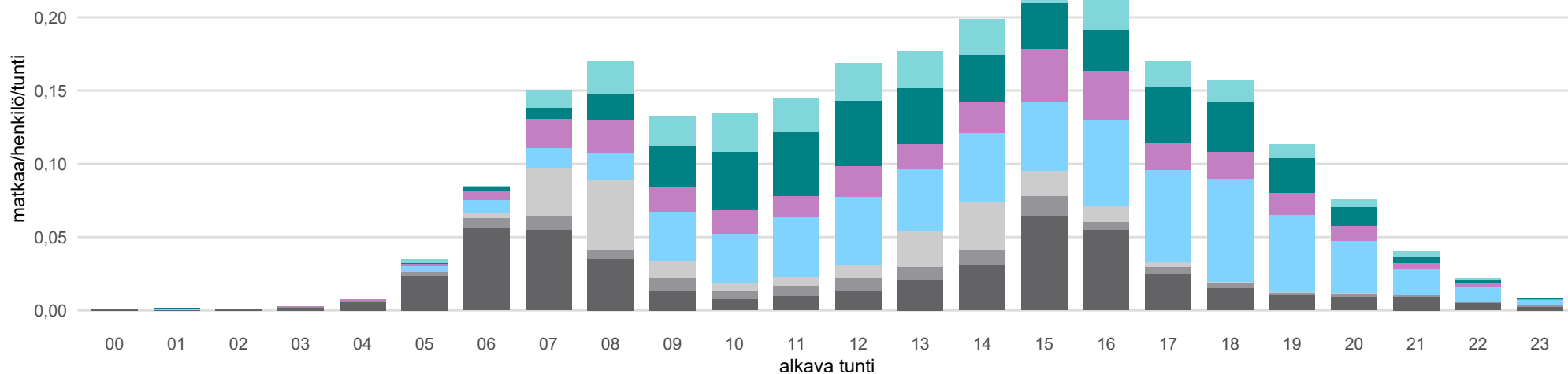
Kuva 78. Matkojen tuntivaihtelu vuosien 2016 ja 2021 tutkimuksissa.

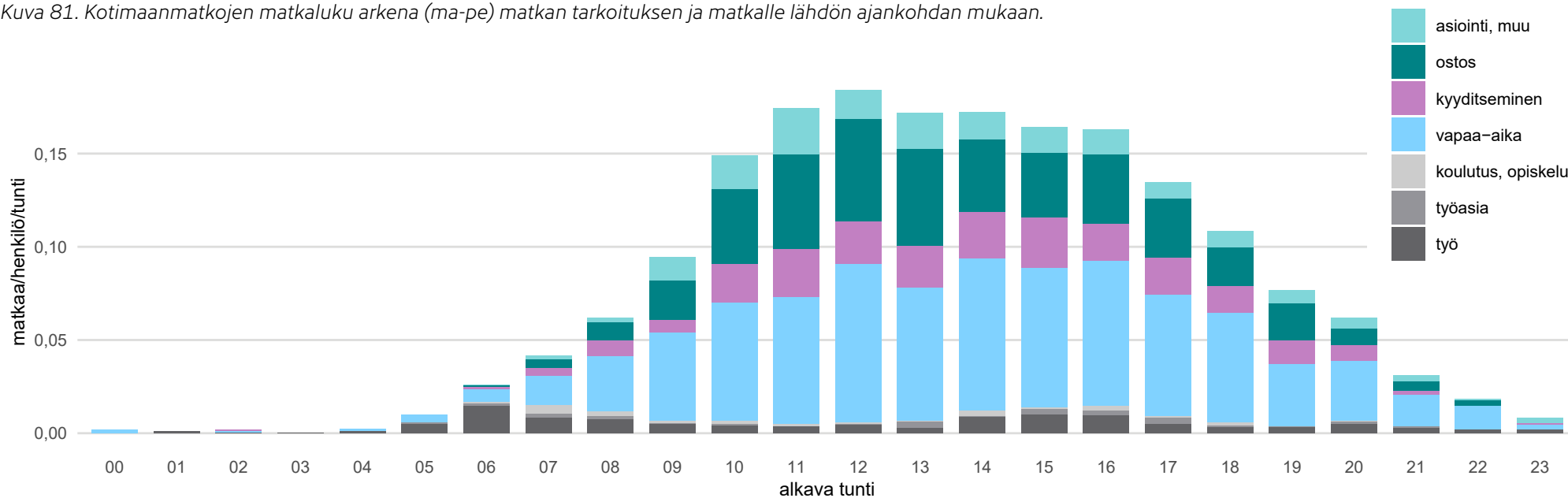
Kuva 79. Kotimaanmatkojen matkaluku arkena (ma-pe) kulkutavan ja matkalle lähdön ajankohdan mukaan.

Kuva 80. Kotimaanmatkojen matkaluku viikonloppuna (la-su) kulkutavan ja matkalle lähdön ajankohdan mukaan.

Kuva 81. Kotimaanmatkojen matkaluku arkena (ma-pe) matkan tarkoituksen ja matkalle lähdön ajankohdan mukaan.

Kuva 82. Kotimaanmatkojen matkaluku viikonloppuna (la-su) matkan tarkoituksen ja matkalle lähdön ajankohdan mukaan.

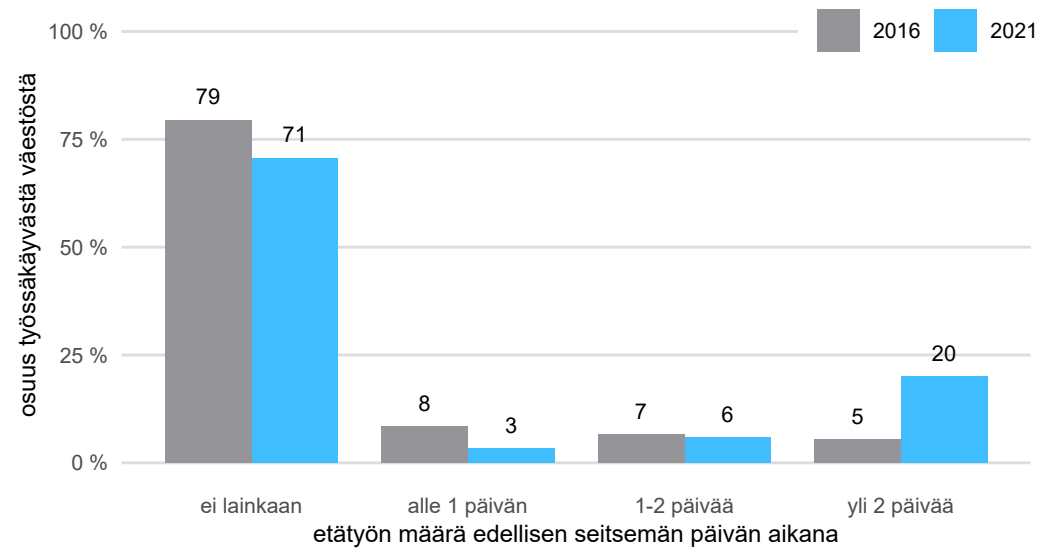
Kuva 83. Jalankulun, pyöräliikenteen, joukkoliikenteen ja henkilöautoliikenteen tuntivaihtelut arkena ja viikonloppuna.

9. Etätyö ja työmatkat

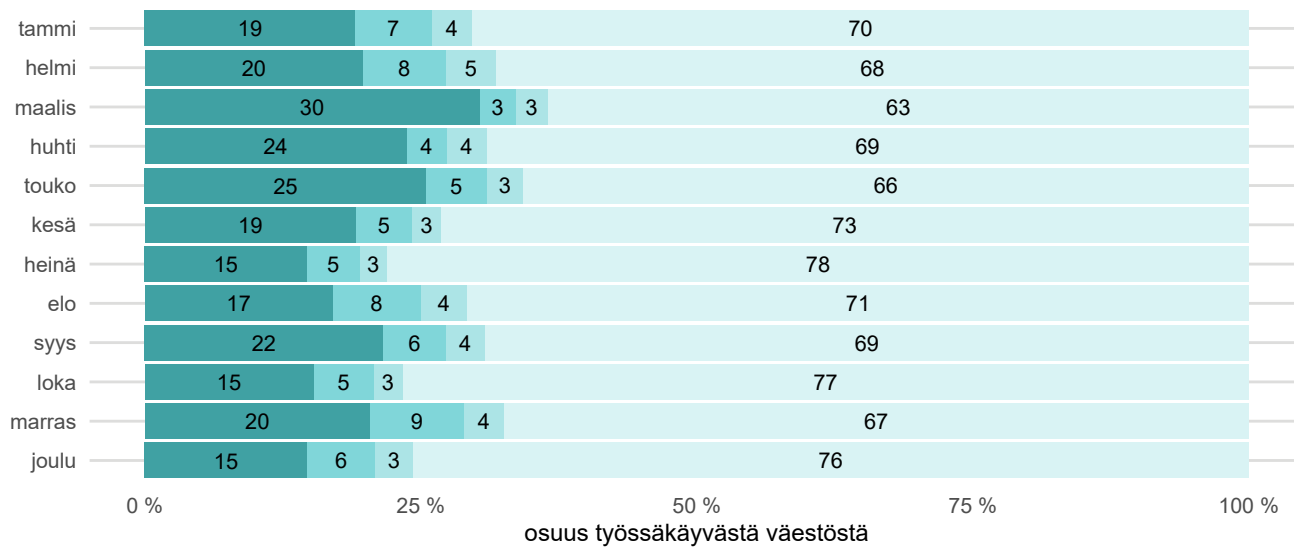
9.1 Etätöiden tekeminen

Etätöiden tekeminen lisääntyi vuodesta 2016 vuoteen 2021. Vuonna 2021 tutkimukseen vastanneista työssäkäyvistä 29 % teki etätöitä tutkimuspäivää edeltäneiden seitsemän vuorokauden aikana, kun vastaava osuus vuonna 2016 oli 21 %. Yli kaksi päivää etätöitä tehneiden osuus vuonna 2021 oli peräti 20 %, kun se vuonna 2016 oli 5 %. Etätöitä edellisen seitsemän päivän aikana tehneiden osuus väestöstä on esitetty kuvassa 84.

Yleisimmin etätöitä tehtiin maaliskuussa (39 %) ja vähiten heinäkuussa ja lokakuussa (23 %). Maaliskuun alussa 2021 maahan julistettiin koronapandemian vuoksi kahden kuukauden mittaiset poikkeusolot. Etätöiden tekemisen määrässä oli pientä vähenemistä vuoden 2021 loppua kohden, mikä aiheutui lieventyneistä etätyösuosituksista. Etätöiden tekeminen tutkimuskuukauden mukaan vuonna 2021 on esitetty kuvassa 85.

Kuva 84. Etätöitä edellisen seitsemän päivän aikana tehneiden osuus väestöstä.

Kuva 85. Etätöiden tekeminen tutkimuskuukauden mukaan vuonna 2021.

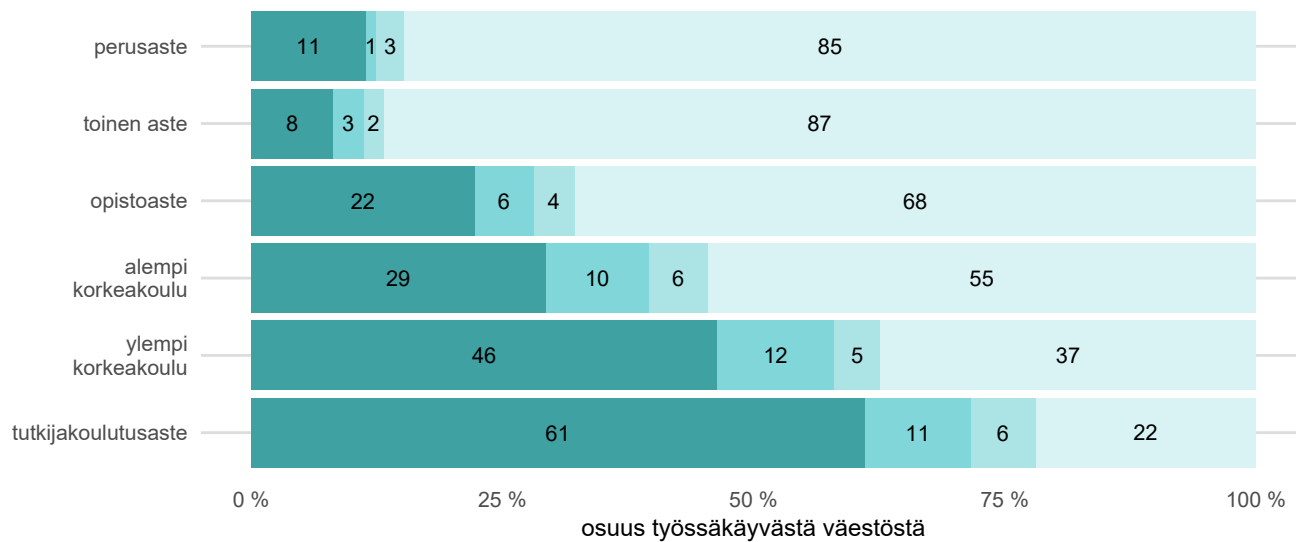
9.2 Etätöiden tekeminen eri väestöryhmissä

Vuoden 2021 tutkimuksen mukaan etätyön tekemiseen vaikutti vastaajan koulutus: mitä korkeampi koulutus, sitä suurempi oli tehdyn etätyön osuus. Vähiten etätöitä edeltäneen seitsemän vuorokauden aikana tekivät toisen asteen suorittaneet (13 %) ja eniten tutkijakoulutuksen suorittaneet (78 %). Koulutustaustasta riippumatta suurin osa etätyötä tehneistä oli edeltäneiden 7 päivän aikana ollut etätöissä yli 2 päivää. Etätöiden tekeminen henkilön koulutuksen mukaan on esitetty kuvassa 86.

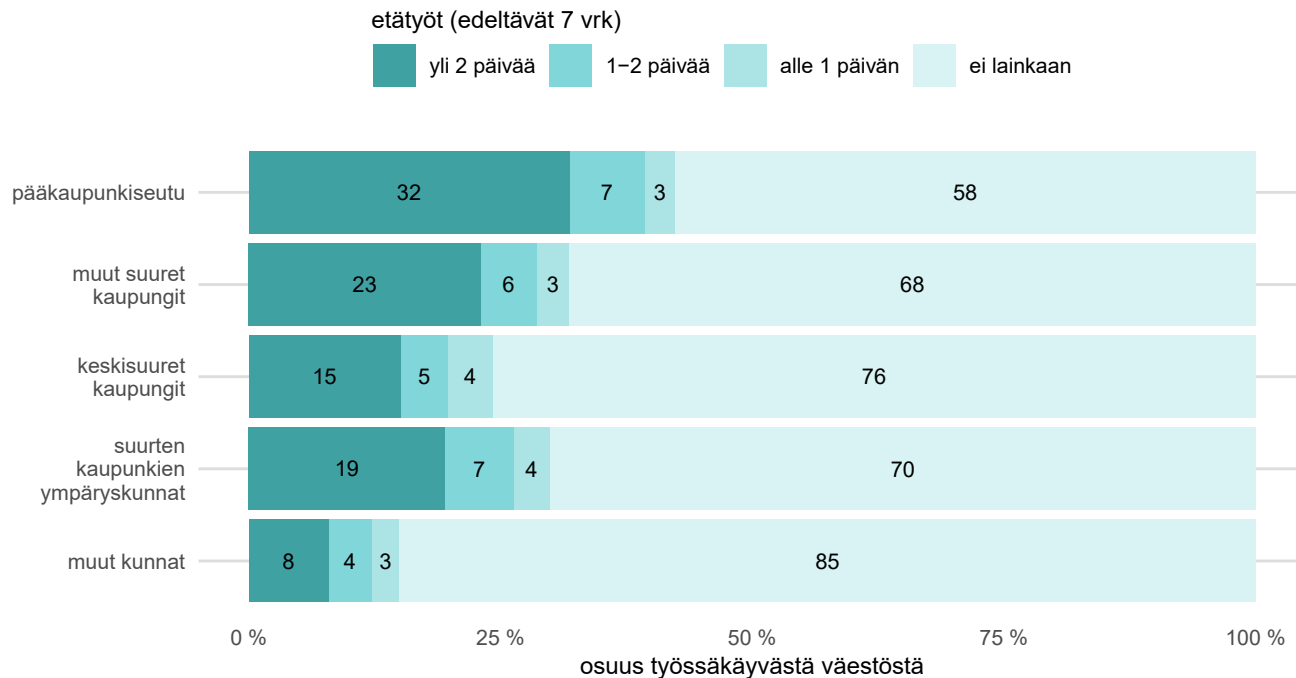
etätyöt (edeltävät 7 vrk)

Etätöiden tekemisen määrä vaihteli myös alueittain. Eniten etätöitä tehtiin pääkaupunkiseudulla, jossa etätyötä teki edeltäneen seitsemän vuorokauden aikana 42 % työssäkävivistä. Muissa suurissa kaupungeissa etätöitä tehneiden osuus oli 32 %, suurten kaupunkien ympäryskunnissa 30 %, keskisuurissa kaupungeissa 24 % ja muissa kunnissa 15 %. Etätöiden tekeminen henkilön asuinkunnan mukaan kuntaryhmittäin on esitetty kuvassa 87.

Kuva 86. Etätöiden tekeminen henkilön koulutuksen mukaan.

Kuva 87. Etätöiden tekeminen henkilön asuinkunnan mukaan kuntaryhmittäin.

9.3 Matkamäärät ja etätyöt

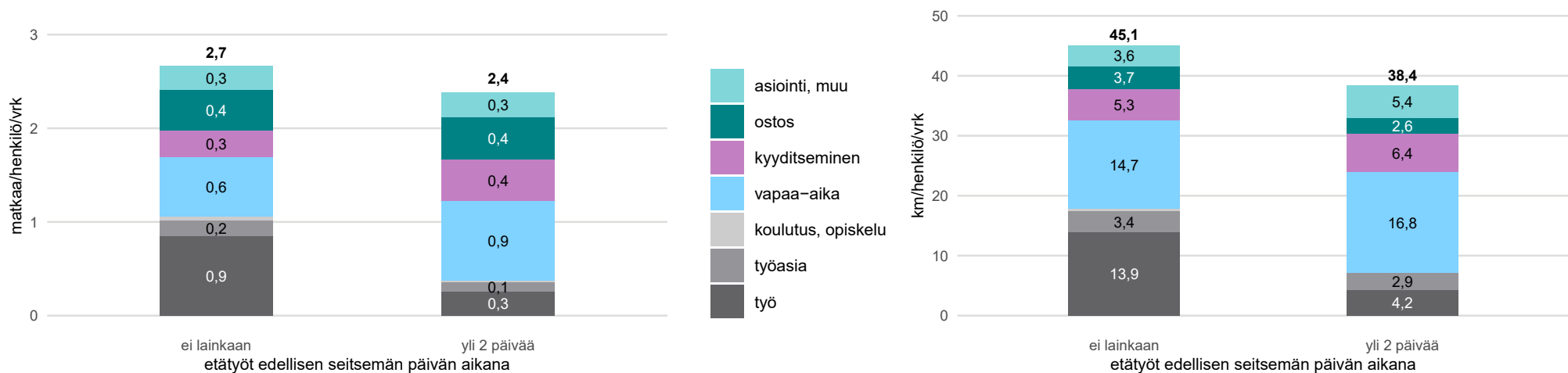
Tutkimuksessa kysyttiin vastaajan etätöiden tekemisestä tutkimuspäivää edeltäneiden seitsemän vuorokauden aikana. Tutkimuksessa ei kuitenkaan kysytty, oliko työssäkävyyhän vastaajaryhmään kuulunut henkilö töissä tutkimuspäivänä tai tekikö hän etätöitä tutkimuspäivänä. Siten tulokset eivät anna täysin tarkkaa kuvaa etätyön tekemisen vaikutuksista matkalukuun ja matkasuoritteeseen. Paras lähtökohta on tarkastella yli kaksi päivää viikossa etätöitä tehneitä, koska heistä suuren osan voi olettaa tehneen etätöitä myös tutkimuspäivänä. Vertailukohtaksi heille otettiin henkilöt, jotka eivät tehneet lainkaan etätöitä.

Etätyön vaikutus liikkumisen kokonaismäärään oli vuonna 2021 hyvin pieni. Etätöitä vähintään kaksi päivää viikossa tehneet kompensoivat säästyneet työmatkat lähes kokonaan muilla matkoilla. Erityisesti vapaa-ajan matkoja tehtiin enemmän. Matkaluku matkan tarkoituksen mukaan ei lainkaan etätyötä tehneiden ja yli kaksi päivää etätöitä tehneiden joukossa on esitetty kuvassa 88.

Etätöiden tekeminen vähensi työmatkojen suoritetta: ei lainkaan etätöitä tehneillä työmatkojen suorite oli 14 km/hlö/vrk, kun vastaava suorite yli kaksi päivää etätöitä tehneillä oli 4 km/hlö/vrk. Vähennystä oli hieman myös työasiamatkojen suoritteessa, mutta ei yhtä paljon kuin työmatkoissa. Etätöitä tehneillä vapaa-ajan matkoihin ja kyyditsemiseen liittyvä suorite oli puolestaan suurempi kuin ei lainkaan etätyötä tehneillä. Matkasuorite matkan tarkoituksen mukaan ei lainkaan

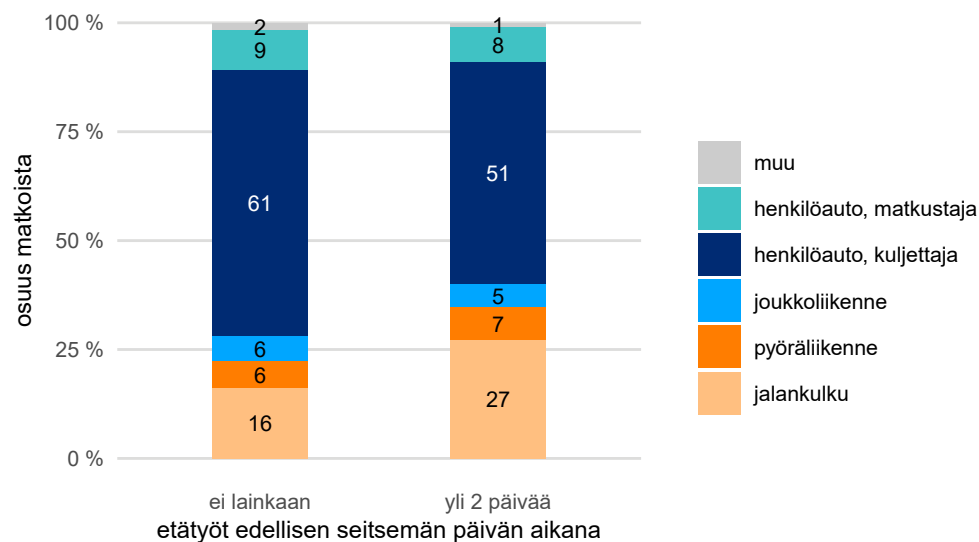
etätöitä tehneiden ja yli kaksi päivää etätöitä tehneiden joukossa on esitetty kuvassa 89.

Yli kaksi päivää etätöitä viikossa tehneillä henkilöautolla kuljettujen matkojen osuus (51 %) oli 10 prosenttiyksikköä pienempi kuin ei lainkaan etätöitä tehneillä. Ero on merkittävä. Kävelten tehtyjen matkojen osuus taas oli etätyötä tehneillä merkittävästi suurempi kuin ei lainkaan etätöitä tehneillä. Erot eri määrän etätyötä tehneiden kulkutavoissa selittyvät eri matkaryhmien kulkutavoilla (kuva 39): työmatkoilla yleisin kulkutapa oli henkilöauto, minkä vuoksi paljon etätyötä tehneillä henkilöautomatkat vähenivät työmatkojen vähenemisen mukana. Vapaa-ajan matkoihin kuuluvia ulkoiluun ja liikuntaan liittyviä matkoja tehdään paljon kävelten ja pyörällä, mikä taas selittää jalankulkumatkojen osuuden kasvun. Kulkutapaosuudet ei lainkaan etätöitä tehneillä ja yli kaksi päivää etätöitä tehneillä on esitetty kuvassa 90.

Kuva 88. Matkaluku matkan tarkoituksen mukaan ei lainkaan etätyötä tehneiden ja yli kaksi päivää etätöitä tehneiden joukossa.

Kuva 89. Matkasuorite matkan tarkoituksen mukaan ei lainkaan etätöitä tehneiden ja yli kaksi päivää etätöitä tehneiden joukossa.

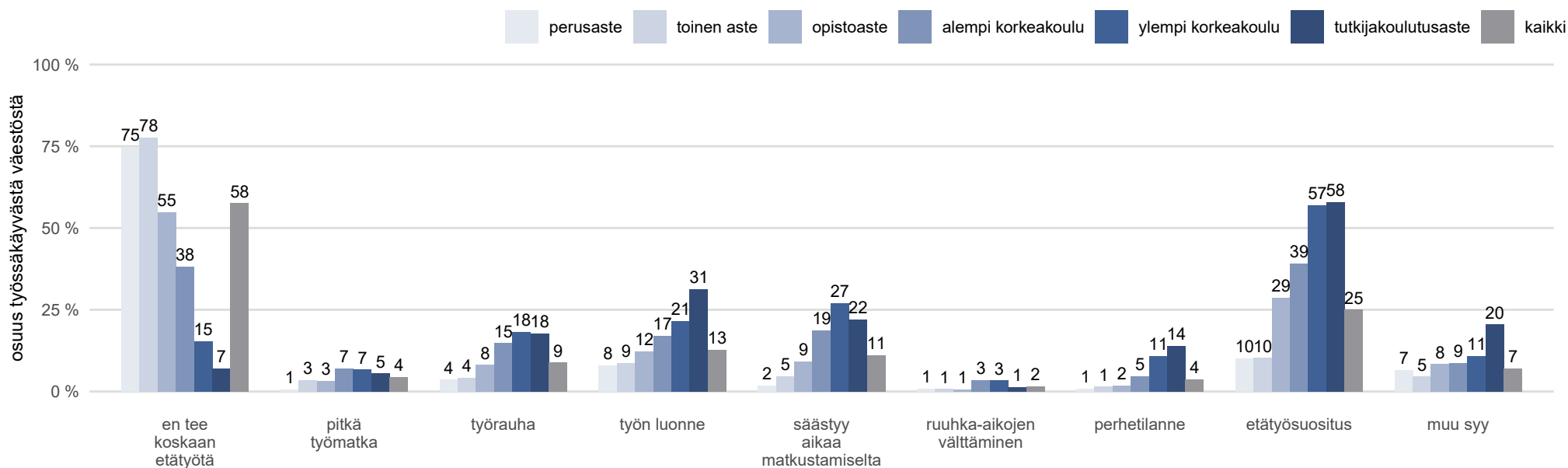
Kuva 90. Kulkutapaosuudet ei lainkaan etätyötä tehneiden ja yli kaksi päivää etätöitä tehneiden joukossa.

9.4 Etätöiden tekemisen pääasiallinen syy

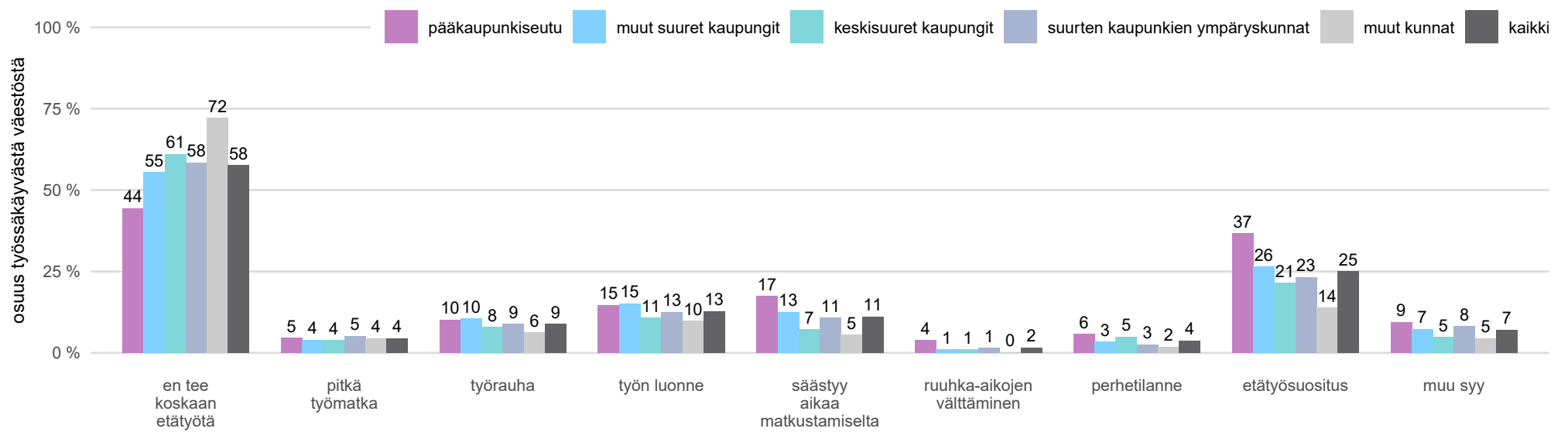
Etätöiden tekemisen syitä kysyttäessä yhtenä vastausvaihtoehtona oli ”en tee koskaan etätöitä”. Kysymys ja sen analysointi eroaa kappaleen 9.1 tuloksista siten, että etätöiden syy -kysymyksen asettelussa kysyttiin etätöiden tekemisestä yleensä, ei ainoastaan edeltäneen seitsemän vuorokauden aikana. Ei lainkaan etätöitä tehneiden määrä työssäkäyvistä saadaan siis laajemmin tämän kysymyksen kautta. Tutkimuksessa 58 % työssäkäyvistä vastasi, että ei koskaan tee etätöitä.

Etätöiden tekeminen oli sitä yleisempää mitä korkeammin koulutettu henkilö on. Perusasteen ja toisen asteen koulutuksen suorittaneista 75–78 % ilmoitti tutkimuksessa, että ei koskaan tee etätöitä. Toisena ääripäänä olivat tutkijakoulutuksen suorittaneet, joista 93 % teki joskus etätöitä. Etätöiden tekemiseen työrauhaan ja työn luonteen liittyvät syyt olivat sitä merkittävämpiä, mitä korkeampi oli vastaajan koulutusaste. Etätöiden suosituksia oli vuonna 2021 enemmän työpajoilla, joissa oli korkeasti koulutettua työvoimaa. Etätöiden tekemisen syyt koulutuksen mukaan on esitetty kuvassa 91.

Kuntaryhmittäin tarkasteltuna tärkein yksittäinen syy etätöiden tekemiselle kaikissa kuntaryhmissä oli etätöiden suositus. Matka-ajan säästyminen, työrauha ja työn luonne olivat muita eniten mainittuja syitä etätöiden tekemiselle. Ruuhka-aikojen välttäminen, pitkät työmatkat tai perhetilanne eivät syinä nousseet erityisesti esille missään kuntaryhmissä. Etätöiden tekemisen syyt kuntaryhmittäin on esitetty kuvassa 92.

Kuva 91. Etätöiden tekemisen syyt koulutuksen mukaan.

Kuva 92. Etätöiden tekemisen syyt kuntaryhmittäin.

Liitteet

1) Tutkimusmenetelmä

2) Tutkimuslomakkeet

LIITE 1 Tutkimusmenetelmä

Vuoden 2021 henkilöliikennetutkimus toteutettiin monimenetelmätutkimuksena. Otokseen valituille henkilöille lähetettiin kirje, jossa kerrottiin tutkimuksen tavoitteista sekä selostettiin tutkimuksen sisältö ja keskeiset käsitteet. Kirjeessä kerrottiin ajankohta, jolloin haastattelija yrittäisi ottaa ensimmäistä kertaa yhteyttä. Samalla kerrottiin, että tutkimukseen voi vastata myös verkossa. Verkkovastaamista varten kirjeessä oli henkilökohtaiset vastaustunnukset. Tutkimuspäivän aamuna vastaajat saivat matkapuhelimeensa muistutuksen tutkimuksesta ja muistutusviestin vielä tutkimuspäivää seuraavan päivän iltana. Jos vastausta ei saatu määräaikaan mennessä, lähetettiin otokseen valitulle henkilölle uusi kirje ja tämän mukana paperilomake palautuskuorineen.

Jos tutkimukseen valittu henkilö oli lapsi tai alle 15-vuotias nuori, osoitettiin kirje lapsen väestökisteriin merkitylle huoltajalle. Haastattelut toteutettiin suomen, ruotsin ja englannin kielellä. Verkkovastaaminen oli mahdollista myös venäjäksi.

Valittavissa olleista vastaustavoista 48,2 % vastasi netissä (joko tietokoneella tai mobiililaitteella). Puhelinhaastattelun valitsi 40,8 % vastanneista ja kaikkiaan kirjeitse vastasi 11,0 %.

Tutkimuksen laadun varmistamiseksi haastattelijat koulutettiin ennen haastattelujen aloittamista. Aineiston keräystä seurattiin päivittäin ja tutkimuksesta laadittiin joka kuukausi laatukatsaus. Haastattelijat saivat säännöllisesti palautetta haastattelujen onnistumisesta. Tällä tavoin pyrittiin saavuttamaan mahdollisimman tasalaatuista aineistoa.

Henkilöliikennetutkimuksessa selvitettiin kuusi vuotta täyttäneiden Suomessa henkikirjoitettujen henkilöiden liikkumista. Otos poimittiin koko maasta Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Tutkimusjakso oli 01/2021–12/2021. Tutkimuksen vastausaste oli 26,7 %. Kaikkiaan tutkimukseen vastasi noin 23 500 henkilöä, josta valtakunnallisen tutkimusosion vastausmäärä oli runsaat

6 600. Otokseen valittuja henkilöitä yritettiin tavoittaa kahdeksana peräkkäisenä päivänä varsinaisen tutkimuspäivän jälkeen, kuitenkin niin, että loma-aikoina ja pyhinä tavoitusjaksoa pidentettiin tarpeen mukaan. Tutkimuksen otoskoot ja analyysissä käytettävissä olevat havaintomäärät on koottu taulukkoon.

Valtakunnallisen tutkimuksen tuloksissa on esitetty vain valtakunnalliseen otokseen kuuluneiden henkilöiden antamat vastaukset, kun taas seutujen tuloksissa on mukana seudullisen otoksen lisäksi myös valtakunnallisen otoksen vastaajat.

Taulukko 1. Tutkimuksen otoskoot ja analyyseissä käytettävissä olevat havaintomäärät valtakunnallisessa tutkimusosiossa ja seuduilla.

Otosalue	Otoskoko (kpl) 1)	Vastaajat otoksesta (kpl)	Lisävastaukset seuduille 2)	Matkoja aineistossa
Helsingin seutu	9 000	2 070	1 550	8 200
Hämeenlinna	1 000	260	60	760
Itä-Uusimaa	5 000	1 210	80	2 720
Joensuun kaupunkiseutu	2 000	560	130	1 620
Jyväskylän MAL-seutu	7 000	2 060	290	5 340
Kajaani	3 000	780	60	2 060
Länsi-Uusimaa	5 000	1 200	100	2 790
Oulun seutu	8 000	2 180	320	6 130
Pori	2 000	470	90	1 340
Päijät-Häme	6 000	1 800	260	4 620
Tampereen seutu	8 000	2 330	520	7 030
Turun kaupunkiseutu	7 000	1 930	420	5 670
Valtakunnallinen	25 000	6 640		15 530

1) Otoskoko vain ympärivuotisen otoksen osalta. Tampereen erillistä syksyn otantaa ei huomioitu, koska luvut eivät mukana tämän raportin tuloksissa.

2) Valtakunnallisesta otoksesta kullekin seudulle saatavat lisähavainnot.

LIITE 2 Tutkimuslomakkeet

- Tutkimuslomake, valtakunnallinen, aikuiset
- Tutkimuslomake, seudut, aikuiset
- Tutkimuslomake, valtakunnallinen, lapset alle 15 v
- Tutkimuslomake, seudut, lapset alle 15 v

Tutkimuskoodisi:

Tutkimuspäiväsi:

Henkilöliikennetutkimus 2021
Liikenne- ja viestintävirasto

Taustatiedot

Jos et halua osallistua tutkimukseen vastaamalla sähköiseen kyselyyn osoitteessa www.hlt21.fi, voit osallistua siihen myös vastaamalla näillä tutkimuslomakkeilla. Toivomme sinun osallistuvan tutkimukseen, vaikka et olisi tehnyt yhtään matkaa tutkimuspäivänäsi.

Vastaa aluksi taustatietoihisi ja liikkumistottumuksiasi koskeviin kysymyksiin, ja täytä sen jälkeen yllämainitut tutkimuspäiväsi matkat matkapäiväkirjaan.

Kun olet vastannut kaikkiin kysymyksiin ja lisännyt kaikki tutkimuspäiväsi aikana tekemäsi matkat, ole hyvä ja lähetä nämä tutkimuslomakkeet mahdollisimman pian oheisella palautuskuorella. Postimaksu on maksettu valmiiksi puolestasi.

1 Minkä ikäinen olet? Vastaa kokonaisina vuosina.

2 Mikä on sukupuolesi?

- Mies
 Nainen
 Muu tai en halua vastata

3 Mikä on kotiosoitteesi? (Kadun tai tien nimi ja talon numero).

4 Missä kunnassa asut?

5 Asutko...

- Kerros- tai luhtitalossa
 Rivitalossa
 Paritalossa
 Omakotitalossa
 Palveluasunnossa, ryhmäkodissa, laitoksessa tai muussa vastaavassa
 Muu asumismuoto

6 Onko sinulla käytettävissäsi vapaa-ajan asuntoa tai muuta toista asuntoa, jota käytät säännöllisesti?

- Kyllä, missä kunnassa? _____
 Ei

7 Onko sinulla henkilöauton ajokorttia?

- Kyllä, voimassa oleva
 Ei, mutta on joskus ollut
 Ei ole koskaan ollut

8 Montako henkilöä kuuluu talouteesi? Laske itsesi mukaan.

9 Kysyisimme lisätietoja kotitaloutesi muista jäsenistä:

	Onko hän... M = Mies N = Nainen Muu = Muu tai en halua vastata	Minkä ikäinen hän on?	Onko hänellä henkilöauton ajokorttia? K = Kyllä E = Ei ? = En osaa sanoa
1			
2			
3			
4			
5			
6			

10 Mitkä ovat sinun henkilökohtaiset ansio- ja pääomatulosi ennen verovähennyksiä (ns. bruttotulot) vuodessa? Tuloja ovat mm. palkka, eläke, opintotuki, työttömyyskorvaus ja etuudet, tulo omasta yrityksestä tai maataloudesta, palkkiot ja osingot.

- 0 - 9 999 euroa vuodessa
 10 000 - 19 999 euroa vuodessa
 20 000 - 29 999 euroa vuodessa
 30 000 - 39 999 euroa vuodessa
 40 000 - 49 999 euroa vuodessa
 50 000 - 59 999 euroa vuodessa
 60 000 - 69 999 euroa vuodessa
 70 000 - 99 999 euroa vuodessa
 100 000 - 149 999 euroa vuodessa
 Yli 150 000 euroa vuodessa
 En osaa sanoa tai en halua vastata

11 Mitkä ovat kotitaloutesi yhteenlasketut ansio- ja pääomatulot ennen verovähennyksiä (ns. bruttotulot) vuodessa? Tuloja ovat mm. palkka, eläke, opintotuki, työttömyyskorvaus ja etuudet, tulo omasta yrityksestä tai maataloudesta, palkkiot ja osingot.

- 0 - 19 999 euroa vuodessa
 20 000 - 39 999 euroa vuodessa
 40 000 - 59 999 euroa vuodessa
 60 000 - 79 999 euroa vuodessa
 80 000 - 99 999 euroa vuodessa
 100 000 - 119 999 euroa vuodessa
 120 000 - 149 999 euroa vuodessa
 150 000 - 199 999 euroa vuodessa
 Yli 200 000 euroa vuodessa
 En osaa sanoa tai en halua vastata

12 Mikä seuraavista kuvaa parhaiten tämänhetkistä työssäkäyntiäsi?

- Kokopäivätyö
 Osa-aikatyö tai lyhennetty työaika
 Teen työtä satunnaisesti
 Lomautettu osa-aikaisesti
 Lomautettu kokoaikaisesti
 Työtön
 En käy lainkaan työssä
 En osaa sanoa

13 Mikä kuvaa parhaiten tämänhetkistä pääasiallista toimintaasi?

- Työntekijä
 Alempi toimihenkilö
 Ylempi tai johtavassa asemassa oleva toimihenkilö
 Maatalousyrittäjä/maanviljelijä
 Muu yrittäjä
 Kotiäiti, -isä tai vanhempainvapaalla
 Eläkeläinen
 Varusmies- tai siviilipalvelus
 Opiskelija (lukio, ammattiopisto, korkeakoulu, ...)
 Koululainen (peruskoulu)
 Alle kouluikäinen
 Muu

14 Mikä on koulutuksesi? Ilmoita ylin suoritettu tutkinto.

- Ei koulutusta tai perusaste kesken
 Perusaste suoritettuna
 Toinen aste suoritettuna (esim. ylioppilastutkinto, ammattikoulu)
 Opistoaste suoritettuna
 Alempi korkeakoulu tai ammatillinen korkeakoulu suoritettuna
 Ylempi korkea-aste suoritettuna
 Tutkijakoulutusaste suoritettuna

15 Teetkö pääasiallista ansiotyötäsi useimmiten kodin ulkopuolella?

- Kyllä, useimmiten samassa paikassa
 Kyllä, teen liikkuvaa työtä
 En, teen työtä kotona tai kotitilallani

16 Kuinka paljon teit etätyötä viimeisen 7 vuorokauden aikana?

- En lainkaan
 Alle 1 päivän
 1-2 päivää
 Yli 2 päivää

17 Mitkä ovat tärkeimmät syyt etätyölle? Valitse korkeintaan kolme syytä.

- En tee koskaan etätyötä
 Pitkä työmatka
 Työrauha
 Työn luonne
 Säästyy aikaa matkustamiselta
 Ruuhka-aikojen välttäminen
 Perhetilanne
 Etätyösuositus
 Muu syy

18 Onko sinulla voimassaolevaa joukkoliikenteen kausilippua?

- Kyllä
 Ei

19 Kuinka monta henkilöautoa kotitaloudessasi on vakituisesti käytössä?

20 Kysyisimme jokaisesta taloutesi autosta seuraavat asiat:

	Rasti, jos työsuhdeauto	Ajokilometrit viimeisen 12 kuukauden aikana? Jos olet vaihtanut autoa vuoden sisällä, laske yhteen entisen ja nykyisen auton kilometrit 12 kuukauden aikana samalle riville.
1		
2		
3		
4		
5		

21 Kuinka usein sinulla on käytettävissäsi henkilöauto matkoihisi niin, että ajat itse?

- Aina tai lähes aina
 Joskus
 Ei koskaan
 En osaa sanoa

22 Kuinka usein sinulla on käytettävissäsi henkilöauto matkoihisi niin, että joku toinen ajaa?

- Aina tai lähes aina
 Joskus
 Ei koskaan
 En osaa sanoa

23 Onko sinulla jokin liikkumista haittaava este? Voit valita useita.

- Ei liikkumis- tai toimintaesteitä
 Vaikeus seistä tai kävellä
 Vaikeus nousta tai laskeutua portaita
 Heikko näkö tai sokeus
 Vaikeus kuulla tai kuurous
 Ymmärtämisen tai osaamisen vaikeus tai muistivaikeus
 Heikkovoimaisuus (esim. vaikeus kantaa tai kuljettaa tavaroita)
 Muu este
 En osaa sanoa tai en halua vastata

24 Kuinka usein käytit seuraavia kulkutapoja viimeisen kahden kuukauden aikana?

	5-7 päivänä viikossa	2-4 päivänä viikossa	Yhtenä päivänä viikossa	Harvemmin	En ole käyttänyt viimeisen kahden kuukauden aikana	En osaa sanoa
Henkilö-auto	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Joukkoliikenne	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kävely (koko matka)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Polkupyöräily (koko matka)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

25 Mitä seuraavista palveluista olet käyttänyt viimeisen kahden kuukauden aikana?

- Kimppakyydin sopiminen internetissä
 Yhteiskäyttöauto tai vuokra-auto
 Kaupunkipyörä
 Yhteiskäyttöinen sähköpotkulauta (esim. Voi, Tier, Lime)
 Eri kulkutapoja yhdistelevä maksullinen liikkumispalvelu (esim. Whim, Kyyti)
 Ruokaostosten kotiinkuljetus
 En mitään näistä

26 Mitä seuraavista liikkumiseen liittyvistä työsuhde-eduista käytät?

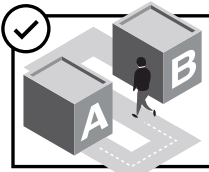
- Työsuhdeauto
 Työnantajan täysin maksama pysäköinti työpaikalla
 Työnantajan osittain maksama pysäköinti työpaikalla
 Työnantajan tukema joukkoliikennelippu
 Työnantajan tuki pyörän ostamiseen tai huoltoon
 Työnantajan tarjoama polkupyörän pysäköintipaikka
 Korkealaatuiset suihku- ja puukeutumistilat
 Yhteiskäyttöautot
 Työnantajan maksama kaupunkipyörä tai yhteiskäyttöpolkupyörä
 Muu etu

Matkapäiväkirja

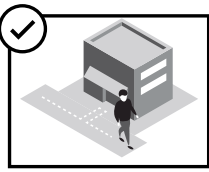
Lisää tähän matkapäiväkirjaan tutkimuspäiväsi aikana tekemät matkat alkaen klo 00.00.

Löydät tutkimuspäiväsi lomakkeen etusivulta, ja matkakohteiden ja kulkutapojen määritelmät takasivulta.

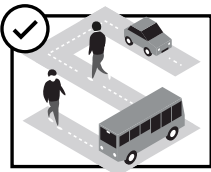
Mikä on matka?

Matkalla tarkoitetaan siirtymistä paikasta toiseen. Myös lähtöpaikkaan päättävä lenkki on matka.

Matka voi sisältää pieniä pysähdyksiä tai poikkeamia, esimerkiksi kioskille. Jos kulkeminen keskeytyy pidemmäksi aikaa tai matkan tarkoitus muuttuu, katsotaan matkan loppuvan ja uuden alkavan.

Matkan voi kulkea yhdellä tai useammalla kulkutavalla. Jos vaihdat kulkuvälinettä kesken matkan esimerkiksi bussista toiseen, merkitse molemmat bussit erikseen. Myös kävely pysäkillä tai pysäkillä toiselle kuuluu matkaan.

Omassa pihapiirissä tai tilalla liikkumista ei katsota matkaksi. Myöskään ammattiautoilijan tai muun ammatikseen muita ihmisiä tai esineitä kuljettavan työssä tapahtuvaa liikkumista ei merkitä tutkimukseen. Matkat työpaikalle ja takaisin katsotaan kuitenkin matkoiksi.

Jos et liikkunut tutkimuspäivänäsi pihapiirin ulkopuolella, merkitse rasti alla olevaan ruutuun. Myös tämä on tutkimuksen kannalta arvokas tieto.

En tehnyt tutkimuspäivänä yhtään matkaa

Onko työsi päätehtävä ihmisten tai tavaroiden kuljettaminen tai liikennevälineessä työskentely?

Kyllä
Esimerkiksi bussinkuljettaja, konduktööri, taksinkuljettaja, kuorma-autonkuljettaja, postinkantaja, kukkalähetti, pizzalähetti jne. liikkuvat ammattimaisesti, koska tavaroiden tai ihmisten kuljetus on työn päätehtävä.

Ei
Esimerkiksi myyntiedustaja, putkimies, rakennusmies ja kotisairaanhoidaja eivät liiku ammattimaisesti, koska työn päätehtävä ei ole ihmisten tai tavaroiden kuljetus, vaan liikkuminen on edellytys varsinaisen työn suorittamiselle.

Ole hyvä ja lähetä täytetyt tutkimuslomakkeet mahdollisimman pian oheisella palautuskuorella.

	Esimerkkimatka	Matka 1	Matka 2
Lähtöpaikan tyyppi Katso matkakohteet viimeiseltä sivulta.	1 Oma koti		
Lähtöpaikan osoite Kadun/tien nimi ja talon numero, paikkakunta	Aleksanterinkatu 20, Helsinki		
Lähtöpaikan maa, jos muu kuin Suomi			
Lähtöaika	07:30		
Määränpään tyyppi Katso matkakohteet viimeiseltä sivulta.	15 Liikunta- tai ulkoilu paikka		
Määränpään osoite Kadun/tien nimi ja talon numero, paikkakunta	Itämerenkatu 1, Helsinki		
Määränpään maa, jos muu kuin Suomi			
Saapumisaika	08:00		
Millaisia kulkutapoja käytit matkan aikana? Katso kulkutavat viimeiseltä sivulta. Kirjaa kaikki käyttämäsi kulkutavat aikajärjestyksessä. Muista merkitä myös yli 100 metrin kävelyosuudet. Jos vaihdot kulkutapaa kesken matkan, esim. bussista toiseen, kirjaa molemmat bussit erikseen.	- 1 Jalankulku - 13 Lähiliikenteen bussi - 13 Lähiliikenteen bussi - 1 Jalankulku		
Mikä oli pääkulkutapasi eli millä kuljtit matkan kilometreissä pisimmän osuuden? Katso kulkutavat viimeiseltä sivulta.	13 Lähiliikenteen bussi		
Olisitko voinut tehdä matkan jollain muulla pääkulkutavalla? Jos vaihtoehtoja on useita, valitse se, jonka olisit valinnut todennäköisimmin. Katso kulkutavat viimeiseltä sivulta.	☒ Kyllä, millä? ☐ En 2 Polkupyörä	☐ Kyllä, millä? ☐ En	☐ Kyllä, millä? ☐ En
Matkan pituus	3 km 200 m	km m	km m
Kuinka suuren osan matkasta kuljtit jalan?	0 km 300 m	km m	km m
Kuinka suuren osan matkasta kuljtit polkupyörällä?	0 km 0 m	km m	km m
Kuinka monta henkilöä oli mukana pääosalla matkaa? Laske itsesi mukaan. Mainitse vain seurassasi olleet matkustajat, ei esimerkiksi joukkoliikennevälineen kaikkia matkustajia. Jos liikut yksin, merkitse 1.	1		
Kuuluiko matkaseurueeseen kotitaloutesi ulkopuolisia jäseniä?	☐ Kyllä ☒ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei
Oliko matkan tarkoitus kyyditseminen tai saattaminen?	☐ Kyllä, olin saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, minut saatettiin tai sain kyydin ☐ Kyllä, olin matkalla mukana, mutta en saattajana tai saatettavana ☒ Ei	☐ Kyllä, olin saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, minut saatettiin tai sain kyydin ☐ Kyllä, olin matkalla mukana, mutta en saattajana tai saatettavana ☐ Ei	☐ Kyllä, olin saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, minut saatettiin tai sain kyydin ☐ Kyllä, olin matkalla mukana, mutta en saattajana tai saatettavana ☐ Ei

Tutkimuskoodisi:

Tutkimuspäiväsi:

Taustatiedot

Jos et halua osallistua tutkimukseen vastaamalla sähköiseen kyselyyn osoitteessa www.hlt21.fi, voit osallistua siihen myös vastaamalla näillä tutkimuslomakkeilla. Toivomme sinun osallistuvan tutkimukseen, vaikka et olisi tehnyt yhtään matkaa tutkimuspäivänäsi.

Vastaa aluksi taustatietoihisi ja liikkumistottumuksiasi koskeviin kysymyksiin, ja täytä sen jälkeen yllämainitut tutkimuspäiväsi matkat matkapäiväkirjaan.

Kun olet vastannut kaikkiin kysymyksiin ja lisännyt kaikki tutkimuspäiväsi aikana tekemäsi matkat, ole hyvä ja lähetä nämä tutkimuslomakkeet mahdollisimman pian oheisella palautuskuorella. Postimaksu on maksettu valmiiksi puolestasi.

1 Minkä ikäinen olet? Vastaa kokonaisina vuosina.

2 Mikä on sukupuolesi?

- Mies
 Nainen
 Muu tai en halua vastata

3 Mikä on kotiosoitteesi? (Kadun tai tien nimi ja talon numero).

4 Missä kunnassa asut?

5 Asutko...

- Kerros- tai luhtitalossa
 Rivitalossa
 Paritalossa
 Omakotitalossa
 Palveluasunnossa, ryhmäkodissa, laitoksessa tai muussa vastaavassa
 Muu asumismuoto

6 Onko sinulla henkilöauton ajokorttia?

- Kyllä, voimassa oleva
 Ei, mutta on joskus ollut
 Ei ole koskaan ollut

7 Montako henkilöä kuuluu talouteesi? Laske itsesi mukaan.

8 Kysyisimme lisätietoja kotitaloutesi muista jäsenistä:

	Onko hän... M = Mies N = Nainen Muu = Muu tai en halua vastata	Minkä ikäinen hän on?	Onko hänellä henkilöauton ajokorttia? K = Kyllä E = Ei ? = En osaa sanoa
1			
2			
3			
4			
5			
6			

9 Mitkä ovat sinun henkilökohtaiset ansio- ja pääomatulosi ennen verovähennyksiä (ns. bruttotulot) vuodessa? Tuloja ovat mm. palkka, eläke, opintotuki, työttömyyskorvaus ja etuudet, tulo omasta yrityksestä tai maataloudesta, palkkiot ja osingot.

- 0 – 9 999 euroa vuodessa
 10 000 – 19 999 euroa vuodessa
 20 000 – 29 999 euroa vuodessa
 30 000 – 39 999 euroa vuodessa
 40 000 – 49 999 euroa vuodessa
 50 000 – 59 999 euroa vuodessa
 60 000 – 69 999 euroa vuodessa
 70 000 – 99 999 euroa vuodessa
 100 000 – 149 999 euroa vuodessa
 Yli 150 000 euroa vuodessa
 En osaa sanoa tai en halua vastata

10 Mitkä ovat kotitaloutesi yhteenlasketut ansio- ja pääomatulot ennen verovähennyksiä (ns. bruttotulot) vuodessa? Tuloja ovat mm. palkka, eläke, opintotuki, työttömyyskorvaus ja etuudet, tulo omasta yrityksestä tai maataloudesta, palkkiot ja osingot.

- 0 – 19 999 euroa vuodessa
 20 000 – 39 999 euroa vuodessa
 40 000 – 59 999 euroa vuodessa
 60 000 – 79 999 euroa vuodessa
 80 000 – 99 999 euroa vuodessa
 100 000 – 119 999 euroa vuodessa
 120 000 – 149 999 euroa vuodessa
 150 000 – 199 999 euroa vuodessa
 Yli 200 000 euroa vuodessa
 En osaa sanoa tai en halua vastata

11 Mikä seuraavista kuvaa parhaiten tämänhetkistä työssäkäyntiäsi?

- Kokopäivätyö
 Osa-aikatyö tai lyhennetty työaika
 Teen työtä satunnaisesti
 Lomautettu osa-aikaisesti
 Lomautettu kokoaikaisesti
 Työtön
 En käy lainkaan työssä
 En osaa sanoa

12 Mikä kuvaa parhaiten tämänhetkistä pääasiallista toimintaasi?

- Työntekijä
 Alempi toimihenkilö
 Ylempi tai johtavassa asemassa oleva toimihenkilö
 Maatalousyrittäjä/maanviljelijä
 Muu yrittäjä
 Kotiäiti, -isä tai vanhempainvapaalla
 Eläkeläinen
 Varusmies- tai siviilipalvelus
 Opiskelija (lukio, ammattiopisto, korkeakoulu, ...)
 Koululainen (peruskoulu)
 Alle kouluikäinen
 Muu

13 Mikä on koulutuksesi? Ilmoita ylin suoritettu tutkinto.

- Ei koulutusta tai perusaste kesken
 Perusaste suoritettuna
 Toinen aste suoritettuna (esim. ylioppilastutkinto, ammattikoulu)
 Opistoaste suoritettuna
 Alempi korkeakoulu tai ammatillinen korkeakoulu suoritettuna
 Ylempi korkea-aste suoritettuna
 Tutkijakoulutusaste suoritettuna

14 Kuinka paljon teit etätöitä viimeisen 7 vuorokauden aikana?

- En lainkaan
 Alle 1 päivän
 1 - 2 päivää
 Yli 2 päivää

15 Mitkä ovat tärkeimmät syyt etätöille? Valitse korkeintaan kolme syytä.

- En tee koskaan etätöitä
 Pitkä työmatka
 Työrauha
 Työn luonne
 Säästy aika matkustamiselta
 Ruuhka-aikojen välttäminen
 Perhetilanne
 Etätösuositus
 Muu syy

16 Onko sinulla voimassaolevaa joukkoliikenteen kausilippua?

- Kyllä
 Ei

17 Kuinka monta toimivaa polkupyörää taloudessasi on?

18 Kuinka moni näistä on sähköpyörä?

19 Kuinka monta henkilöautoa kotitaloudessasi on vakituisesti käytössä?

20 Kysyisimme jokaisesta taloutesi autosta seuraavat asiat:

	Ajokilometrit viimeisen 12 kuukauden aikana? Jos olet vaihtanut autoa vuoden sisällä, laske yhteen entisen ja nykyisen auton kilometrit 12 kuukauden aikana samalle riville.
1	
2	
3	
4	
5	

21 Kuinka usein sinulla on käytettävissäsi henkilöauto matkoihisi niin, että ajat itse?

- Aina tai lähes aina
 Joskus
 Ei koskaan
 En osaa sanoa

22 Kuinka usein sinulla on käytettävissäsi henkilöauto matkoihisi niin, että joku toinen ajaa?

- Aina tai lähes aina
 Joskus
 Ei koskaan
 En osaa sanoa

23 Oletko vähentänyt henkilöauton käyttöä ympäristösyistä viimeisen 12 kuukauden aikana?

- Kyllä, paljon
 Kyllä, jonkin verran
 En ole vähentänyt
 En, koska en ole aikaisemminkaan juuri käyttänyt henkilöautoa
 En osaa sanoa

24 Mitä seuraavista palveluista olet käyttänyt viimeisen kahden kuukauden aikana?

- Kimppakyydin sopiminen internetissä
 Yhteiskäyttöauto tai vuokra-auto
 Kaupunkipyörä
 Yhteiskäyttöinen sähköpotkulauta (esim. Voi, Tier, Lime)
 Eri kulkutapoja yhdistelevä maksullinen liikkumispalvelu (esim. Whim, Kyyti)
 Ruokaostosten kotiinkuljetus
 En mitään näistä

25 Kuinka paljon asuinkunnassasi pitäisi mielestäsi panostaa seuraaviin asioihin?

	Merkit- tävästi enemmän kuin nyt	Hieman enem- män kuin nyt	Saman- verran kuin nyt	Hieman vähem- män kuin nyt	Merkit- tävästi vähemmän kuin nyt	En osaa sanoa
Jalankulun olosuhteet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pyörä- liikenteen olosuhteet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Joukko- liikenne- palvelut	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilö- autoilun olosuhteet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Liikenteen vähentäminen etätöitä lisäämällä	☐	☐	☐	☐	☐	☐

26 Kuinka tärkeänä pidät liikenteen hiilidioksidipäästöjen vähentämistä?

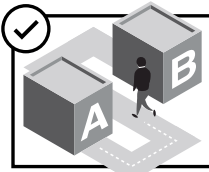
- Erittäin tärkeänä
 Melko tärkeänä
 En kovin tärkeänä
 En lainkaan tärkeänä
 En osaa sanoa

Matkapäiväkirja

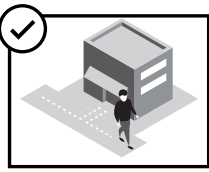
Lisää tähän matkapäiväkirjaan tutkimuspäiväsi aikana tekemät matkat alkaen klo 00.00.

Löydät tutkimuspäiväsi lomakkeen etusivulta, ja matkakohteiden ja kulkutapojen määritelmät takasivulta.

Mikä on matka?

Matkalla tarkoitetaan siirtymistä paikasta toiseen. Myös lähtöpaikkaan päättävä lenkki on matka.

Matka voi sisältää pieniä pysähdyksiä tai poikkeamia, esimerkiksi kioskille. Jos kulkeminen keskeytyy pidemmäksi aikaa tai matkan tarkoitus muuttuu, katsotaan matkan loppuvan ja uuden alkavan.

Matkan voi kulkea yhdellä tai useammalla kulkutavalla. Jos vaihdat kulkuvälinettä kesken matkan esimerkiksi bussista toiseen, merkitse molemmat bussit erikseen. Myös kävely pysäkillä tai pysäkillä toiselle kuuluu matkaan.

Omassa pihapiirissä tai tilalla liikkumista ei katsota matkaksi. Myöskään ammattiautoilijan tai muun ammatikseen muita ihmisiä tai esineitä kuljettavan työssä tapahtuvaa liikkumista ei merkitä tutkimukseen. Matkat työpaikalle ja takaisin katsotaan kuitenkin matkoiksi.

Jos et liikkunut tutkimuspäivänäsi pihapiirin ulkopuolella, merkitse rasti alla olevaan ruutuun. Myös tämä on tutkimuksen kannalta arvokas tieto.

En tehnyt tutkimuspäivänä yhtään matkaa

Onko työsi päätehtävä ihmisten tai tavaroiden kuljettaminen tai liikennevälineessä työskentely?

Kyllä
Esimerkiksi bussinkuljettaja, konduktööri, taksinkuljettaja, kuorma-autonkuljettaja, postinkantaja, kukkalähetti, pizzalähetti jne. liikkuvat ammattimaisesti, koska tavaroiden tai ihmisten kuljetus on työn päätehtävä.

Ei
Esimerkiksi myyntiedustaja, putkimies, rakennusmies ja kotisairaanhoidaja eivät liiku ammattimaisesti, koska työn päätehtävä ei ole ihmisten tai tavaroiden kuljetus, vaan liikkuminen on edellytys varsinaisen työn suorittamiselle.

Ole hyvä ja lähetä täytetyt tutkimuslomakkeet mahdollisimman pian oheisella palautuskuorella.

	Esimerkkimatka	Matka 1	Matka 2
Lähtöpaikan tyyppi Katso matkakohteet viimeiseltä sivulta.	1 Oma koti		
Lähtöpaikan osoite Kadun/tien nimi ja talon numero, paikkakunta	Aleksanterinkatu 20, Helsinki		
Lähtöpaikan maa, jos muu kuin Suomi			
Lähtöaika	07:30		
Määränpään tyyppi Katso matkakohteet viimeiseltä sivulta.	15 Liikunta- tai ulkoilu paikka		
Määränpään osoite Kadun/tien nimi ja talon numero, paikkakunta	Itämerenkatu 1, Helsinki		
Määränpään maa, jos muu kuin Suomi			
Saapumisaika	08:00		
Millaisia kulkutapoja käytit matkan aikana? Katso kulkutavat viimeiseltä sivulta. Kirjaa kaikki käyttämäsi kulkutavat aikajärjestyksessä. Muista merkitä myös yli 100 metrin kävelyosuudet. Jos vaihdot kulkutapaa kesken matkan, esim. bussista toiseen, kirjaa molemmat bussit erikseen.	- 1 Jalankulku - 13 Lähiliikenteen bussi - 13 Lähiliikenteen bussi - 1 Jalankulku		
Mikä oli pääkulkutapasi eli millä kuljtit matkan kilometreissä pisimmän osuuden? Katso kulkutavat viimeiseltä sivulta.	13 Lähiliikenteen bussi		
Olisitko voinut tehdä matkan jollain muulla pääkulkutavalla? Jos vaihtoehtoja on useita, valitse se, jonka olisit valinnut todennäköisimmin. Katso kulkutavat viimeiseltä sivulta.	☒ Kyllä, millä? ☐ En 2 Polkupyörä	☐ Kyllä, millä? ☐ En	☐ Kyllä, millä? ☐ En
Matkan pituus	3 km 200 m	km m	km m
Kuinka suuren osan matkasta kuljtit jalan?	0 km 300 m	km m	km m
Kuinka suuren osan matkasta kuljtit polkupyörällä?	0 km 0 m	km m	km m
Kuinka monta henkilöä oli mukana pääosalla matkaa? Laske itsesi mukaan. Mainitse vain seurassasi olleet matkustajat, ei esimerkiksi joukkoliikennevälineen kaikkia matkustajia. Jos liikut yksin, merkitse 1.	1		
Kuuluiko matkaseurueeseen kotitaloutesi ulkopuolisia jäseniä?	☐ Kyllä ☒ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei
Oliko matkan tarkoitus kyyditseminen tai saattaminen?	☐ Kyllä, olin saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, minut saatettiin tai sain kyydin ☐ Kyllä, olin matkalla mukana, mutta en saattajana tai saatettavana ☒ Ei	☐ Kyllä, olin saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, minut saatettiin tai sain kyydin ☐ Kyllä, olin matkalla mukana, mutta en saattajana tai saatettavana ☐ Ei	☐ Kyllä, olin saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, minut saatettiin tai sain kyydin ☐ Kyllä, olin matkalla mukana, mutta en saattajana tai saatettavana ☐ Ei

Tutkimuslomake, valtakunnallinen, lapset alle 15 v

Liikenne- ja viestintävirasto

Tutkimuskoodisi:

Tutkimuspäiväsi:

Henkilöliikennetutkimus 2021
Liikenne- ja viestintävirasto

Taustatiedot

Jos ette halua osallistua tutkimukseen vastaamalla sähköiseen kyselyyn osoitteessa www.hlt21.fi, voitte osallistua siihen myös vastaamalla näillä tutkimuslomakkeilla. Huomaathan, että voitte osallistua tutkimukseen, vaikka lapsesi ei tekisi yhtään matkaa tutkimuspäivänsä aikana.

Vastatkaa aluksi lapsen taustatietoja ja liikkumistottumuksia koskeviin kysymyksiin. Lisätkää sen jälkeen lapsen yllämainitun tutkimuspäivän aikana matkat matkapäiväkirjaan.

Kun olette vastanneet kaikkiin kysymyksiin ja lisänneet kaikki lapsen tutkimuspäivän aikana tekemät matkat, ole hyvä ja lähetä nämä tutkimuslomakkeet mahdollisimman pian oheisella palautuskuorella. Postimaksu on maksettu valmiiksi puolestasi.

1 Minkä ikäinen tutkimukseen valittu on?
Vastaa kokonaisina vuosina.

2 Mikä on hänen sukupuolensa?

- Mies
 Nainen
 Muu tai ei halua vastata

3 Mikä on hänen kotiosoitteensa? (Kadun tai tien nimi ja talon numero).

4 Missä kunnassa hän asuu?

5 Asuuko hän...

- Kerros- tai luhtitalossa
 Rivitalossa
 Paritalossa
 Omakotitalossa
 Palveluasunnossa, ryhmäkodissa, laitoksessa tai muussa vastaavassa
 Muu asumismuoto

6 Onko hänellä käytettävissään vapaa-ajan asuntoa tai muuta toista asuntoa, jota hän käyttää säännöllisesti?

- Kyllä, missä kunnassa? _____
 Ei

7 Montako henkilöä hänen talouteensa kuuluu hänet mukaanlukien?

8 Ketä muita hänen kotitalouteensa kuuluu?

	Onko hän... M = Mies N = Nainen Muu = Muu tai ei halua vastata	Minkä ikäinen hän on?	Onko hänellä henkilöauton ajokorttia? K = Kyllä E = Ei ? = Ei osaa sanoa
1			
2			
3			
4			
5			
6			

9 Mitkä ovat hänen henkilökohtaiset ansio- ja pääomatulonsa ennen verovähennyksiä (ns. bruttotulot) vuodessa? Tuloja ovat mm. palkka, eläke, opintotuki, työttömyyskorvaus ja etuudet, tulo omasta yrityksestä tai maataloudesta, palkkiot ja osingot.

- 0 – 9 999 euroa vuodessa
 10 000 – 19 999 euroa vuodessa
 20 000 – 29 999 euroa vuodessa
 30 000 – 39 999 euroa vuodessa
 40 000 – 49 999 euroa vuodessa
 50 000 – 59 999 euroa vuodessa
 60 000 – 69 999 euroa vuodessa
 70 000 – 99 999 euroa vuodessa
 100 000 – 149 999 euroa vuodessa
 Yli 150 000 euroa vuodessa
 Ei osaa sanoa tai ei halua vastata

10 Mitkä ovat hänen kotitaloutensa yhteenlasketut ansio- ja pääomatulot ennen verovähennyksiä (ns. bruttotulot) vuodessa? Tuloja ovat mm. palkka, eläke, opintotuki, työttömyyskorvaus ja etuudet, tulo omasta yrityksestä tai maataloudesta, palkkiot ja osingot.

- 0 – 19 999 euroa vuodessa
 20 000 – 39 999 euroa vuodessa
 40 000 – 59 999 euroa vuodessa
 60 000 – 79 999 euroa vuodessa
 80 000 – 99 999 euroa vuodessa
 100 000 – 119 999 euroa vuodessa
 120 000 – 149 999 euroa vuodessa
 150 000 – 199 999 euroa vuodessa
 Yli 200 000 euroa vuodessa
 Ei osaa sanoa tai ei halua vastata

11 Mikä kuvaa parhaiten hänen tämänhetkistä pääasiallista toimintaansa?

- Työntekijä
- Alempi toimihenkilö
- Ylempi tai johtavassa asemassa oleva toimihenkilö
- Maatalousyrittäjä/maanviljelijä
- Muu yrittäjä
- Kotiäiti, -isä tai vanhempainvapaalla
- Eläkeläinen
- Varusmies- tai siviilipalvelus
- Opiskelija (lukio, ammattiopisto, korkeakoulu, ...)
- Koululainen (peruskoulu)
- Alle kouluikäinen
- Muu

12 Mikä on hänen koulutuksensa? Ilmoita ylin suoritettu tutkinto.

- Ei koulutusta tai perusaste kesken
- Perusaste suoritettuna
- Toinen aste suoritettuna (esim. ylioppilastutkinto, ammattikoulu)
- Opistoaste suoritettuna
- Alempi korkeakoulu tai ammatillinen korkeakoulu suoritettuna
- Ylempi korkea-aste suoritettuna
- Tutkijakoulutusaste suoritettuna

13 Onko hänellä voimassaolevaa joukkoliikenteen kausilippua?

- Kyllä
- Ei

14 Kuinka monta henkilöautoa hänen kotitaloudessaan on vakituisesti käytössä?

15 Kysyisimme jokaisesta hänen taloudessaan olevasta autosta seuraavat asiat:

	Rasti, jos työsuhteauto	Ajokilometrit viimeisen 12 kuukauden aikana? Jos autoa on vaihdettu vuoden sisällä, laske yhteen entisen ja nykyisen auton kilometrit 12 kuukauden aikana samalle riville.
1		
2		
3		
4		
5		

16 Kuinka usein hänellä on käytettävissään henkilöauto niin, että joku toinen ajaa?

- Aina tai lähes aina
- Joskus
- Ei koskaan
- Ei osaa sanoa

17 Onko hänellä jokin liikkumista haittaava este? Voit valita useita.

- Ei liikkumis- tai toimintaesteitä
- Vaikeus seistä tai kävellä
- Vaikeus nousta tai laskeutua portaita
- Heikko näkö tai sokeus
- Vaikeus kuulla tai kuurous
- Ymmärtämisen tai osaamisen vaikeus tai muistivaikeus
- Heikkovoimaisuus (esim. vaikeus kantaa tai kuljettaa tavaroita)
- Muu este
- Ei osaa sanoa tai ei halua vastata

18 Kuinka usein hän käytti seuraavia kulkutapoja viimeisen kahden kuukauden aikana?

	5-7 päivänä viikossa	2-4 päivänä viikossa	Yhtenä päivänä viikossa	Harvemmin	Ei ole käyttänyt viimeisen kahden kuukauden aikana	Ei osaa sanoa
Henkilöauto	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Joukkoliikenne	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kävely (koko matka)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Polkupyöräily (koko matka)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

19 Mitä seuraavista palveluista hän on käyttänyt viimeisen kahden kuukauden aikana?

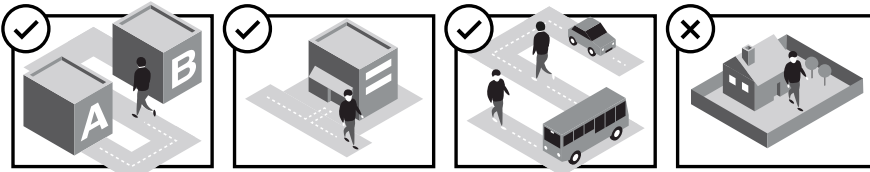
- Kimppakyydin sopiminen internetissä
- Yhteiskäyttöauto tai vuokra-auto
- Kaupunkipyörä
- Yhteiskäyttöinen sähköpotkulauta (esim. Voi, Tier, Lime)
- Eri kulkutapoja yhdistelevä maksullinen liikkumispalvelu (esim. Whim, Kyyti)
- Ruokaostosten kotiinkuljetus
- Ei mitään näistä

Matkapäiväkirja

Lisätäkää tähän lapsen tutkimuspäivän aikana tekemät matkat alkuen klo 00.00.

Löydät tutkimuspäivän lomakkeen etusivulta, ja matkakohteiden ja kulkutapojen määritelmät takasivulta.

Mikä on matka?

Matkalla tarkoitetaan siirtymistä paikasta toiseen. Myös lähtöpaikkaan päättävä lenkki on matka.

Matka voi sisältää pieniä pysähdyksiä tai poikkeamia, esimerkiksi kioskille. Jos kulkeminen keskeytyy pidemmäksi aikaa tai matkan tarkoitus muuttuu, katsotaan matkan loppuvan ja uuden alkavan.

Matkan voi kulkea yhdellä tai useammalla kulkutavalla. Jos vaihdat kulkuvälinettä kesken matkan esimerkiksi bussista toiseen, merkitse molemmat bussit erikseen. Myös kävely pysäkillä tai pysäkiltä toiselle kuuluu matkaan.

Omassa pihapiirissä tai tilalla liikkumista ei katsota matkaksi. Myöskään ammattiautoilijan tai muun ammatikseen muita ihmisiä tai esineitä kuljettavan työssä tapahtuvaa liikkumista ei merkitä tutkimukseen. Matkat työpaikalle ja takaisin katsotaan kuitenkin matkoiksi.

Jos lapsesi ei liikkunut tutkimuspäivänä pihapiirin ulkopuolella, merkitse rasti alla olevaan ruutuun. Myös tämä on tutkimuksen kannalta arvokas tieto.

Lapseni ei tehnyt tutkimuspäivänsä aikana yhtään matkaa

Ole hyvä ja lähetä täytetyt tutkimuslomakkeet mahdollisimman pian oheisella palautuskuorella.

	Esimerkkimatka	Matka 1	Matka 2
Lähtöpaikan tyyppi Katso matkakohteet viimeiseltä sivulta.	1 Oma koti		
Lähtöpaikan osoite Kadun/tien nimi ja talon numero, paikkakunta	Aleksanterinkatu 20, Helsinki		
Lähtöpaikan maa, jos muu kuin Suomi			
Lähtöaika	07:30		
Määränpään tyyppi Katso matkakohteet viimeiseltä sivulta.	15 Liikunta- tai ulkoilupaiikka		
Määränpään osoite Kadun/tien nimi ja talon numero, paikkakunta	Itämerenkatu 1, Helsinki		
Määränpään maa, jos muu kuin Suomi			
Saapumisaika	08:00		
Millaisia kulkutapoja hän käytti matkan aikana? Katso kulkutavat viimeiseltä sivulta. Kirjaa kaikki kulkutavat aikajärjestyksessä. Muista merkitä myös yli 100 metrin kävelyosuudet. Jos hän vaihtoi kulkutapaa kesken matkan, esim. bussista toiseen, kirjaa molemmat bussit erikseen.	- 1 Jalankulku - 13 Lähiliikenteen bussi - 13 Lähiliikenteen bussi - 1 Jalankulku		
Mikä oli pääkulkutapa eli millä hän kulki matkan kilometreissä pisimmän osuuden? Katso kulkutavat viimeiseltä sivulta.	13 Lähiliikenteen bussi		
Olisiko hän voinut tehdä matkan jollain muulla pääkulkutavalla? Jos vaihtoehtoja on useita, valitse se, jonka hän olisi valinnut todennäköisimmin. Katso kulkutavat viimeiseltä sivulta.	☒ Kyllä, millä? ☐ Ei	☐ Kyllä, millä? ☐ Ei	☐ Kyllä, millä? ☐ Ei
Matkan pituus	3 km 200 m	km m	km m
Kuinka suuren osan matkasta hän kulki jalan?	0 km 300 m	km m	km m
Kuinka suuren osan matkasta hän kulki polkupyörällä?	0 km 0 m	km m	km m
Kuinka monta henkilöä oli mukana pääosalla matkaa hänet mukaan lukien? Mainitse vain hänen seurassaan olleet matkustajat, ei esimerkiksi joukkoliikennevälineen kaikkia matkustajia. Jos hän liikkui yksin, merkitse 1.	1		
Kuuluiko matkaseurueeseen hänen kotitaloutensa ulkopuolisia jäseniä?	☐ Kyllä ☒ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei
Oliko matkan tarkoitus kyyditseminen tai saattaminen?	☐ Kyllä, hän oli saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, hänet saatettiin tai hän sai kyydin Kyllä, hän oli matkalla mukana, mutta ei saattajana tai saatettavana ☒ Ei	☐ Kyllä, hän oli saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, hänet saatettiin tai hän sai kyydin Kyllä, hän oli matkalla mukana, mutta ei saattajana tai saatettavana ☐ Ei	☐ Kyllä, hän oli saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, hänet saatettiin tai hän sai kyydin Kyllä, hän oli matkalla mukana, mutta ei saattajana tai saatettavana ☐ Ei

Matka 3	Matka 4	Matka 5	Matka 6	Matka 7
☐ Kyllä, millä? ☐ Ei	☐ Kyllä, millä? ☐ Ei	☐ Kyllä, millä? ☐ Ei	☐ Kyllä, millä? ☐ Ei	☐ Kyllä, millä? ☐ Ei
km m	km m	km m	km m	km m
km m	km m	km m	km m	km m
km m	km m	km m	km m	km m
☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei
☐ Kyllä, hän oli saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, hänet saatettiin tai hän sai kyydin Kyllä, hän oli matkalla mukana, mutta ei saattajana tai saatettavana ☐ Ei	☐ Kyllä, hän oli saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, hänet saatettiin tai hän sai kyydin Kyllä, hän oli matkalla mukana, mutta ei saattajana tai saatettavana ☐ Ei	☐ Kyllä, hän oli saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, hänet saatettiin tai hän sai kyydin Kyllä, hän oli matkalla mukana, mutta ei saattajana tai saatettavana ☐ Ei	☐ Kyllä, hän oli saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, hänet saatettiin tai hän sai kyydin Kyllä, hän oli matkalla mukana, mutta ei saattajana tai saatettavana ☐ Ei	☐ Kyllä, hän oli saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, hänet saatettiin tai hän sai kyydin Kyllä, hän oli matkalla mukana, mutta ei saattajana tai saatettavana ☐ Ei

Matkakohteet

Koti

- Oma koti
- Muu vakituinen asunto (esim. kakkosasunto)

Työ, opiskelu, koulu ja hoitopaikka

- Oma ensisijainen työpaikka
- Oma muu työpaikka
- Työhön liittyvä kohde tai työasiointipaikka
- Oma koulu tai opiskelupaikka
- Oma hoitopaikka tai esikoulu

Kyyditys, saattaminen

- Pysähdyspaikka henkilön noutamista/jättämistä varten (esim. asema tai perheenjäsenen työpaikka, koulu, hoitopaikka)

Ostos- tai asiointipaikka

- Päivittäistavaroiden ostopaikka
- Asiointipaikka (pankki, toimisto, lääkäri, posti, kauppa jne.)
- Kauppakeskus
- Muu ostospaikka
- Ravintola, kahvila, lounaspaikka tai vastaava
- Pubi, baari, yökerho

Liikunta, ulkoilu, urheilu

- Liikunta- tai ulkoilupaatikka
- Luontoalue

Vapaa-aika

- Vierailupaikka (sukulaisten, ystävien, tuttavien luona)
- Kulttuurikohde tai muu viihde- tai juhlatilaisuus
- Kesämökki tai vapaa-ajan asunto
- Muu vapaa-ajan kohde (esim. harrastuspaikka tai matkailukohde)

Yöpyminen

- Hotelli tai muu tilapäinen yöpymispaikka

Muu

- Muu kohde

Kulikutavat

Kävely, pyöräily ja ulkoliikunta

- Jalankulku (kävely, juoksu, pyörätuoli, rollaattori)
- Polkupyörä (myös sähköpyörä)
- Kaupunkipyörä
- Potkulauta (myös sähköpotkulauta)
- Muu liikunnallinen kulkutapa

Henkilö- tai pakettiauto

- Henkilöauto (kuljettajana)
- Henkilöauto (matkustajana)
- Pakettiauto (kuljettajana)
- Pakettiauto (matkustajana)

Taksi- tai kutsuliikenne

- Taksi
- Koulutaksi
- Kutsubussi- tai taksi

Bussi

- Lähiliikenteen bussi
- Kaukoliikenteen linja-auto
- Tilausbussi (esim. turistibussi tai koululaisretkibus)
- Muu bussi

Raideliikenne

- Lähi- tai taajamajuna
- Kaukojuna
- Raitiovaunu
- Metro
- Muu raideliikenne

Ilmailiikenne

- Reittilento
- Tilauslento
- Muu lentokone (pienkone, helikopteri)
- Muu moottoroimaton ilmailiikenne

Vesiliikenne

- Soutuvene
- Purjevene
- Moottorivene
- Laiva/autolautta/pika-alus
- Lossi/yhteysalus/lautta
- Muu vesiliikenne

Muu ajoneuvo

- Moottoripyörä
- Mopo
- Mopoauto
- Kuorma-auto
- Traktori, työkone
- Muu

Lisätietoja tutkimuksesta

www.hlt21.fi

tai puhelinnumerosta

0800 19889

ma-pe klo 9-17

Tutkimuslomake, seudut, lapset alle 15 v

Henkilöliikennetutkimus 2021
Liikenne- ja viestintävirasto

Taustatiedot

Jos ette halua osallistua tutkimukseen vastaamalla sähköiseen kyselyyn osoitteessa www.hlt21.fi, voitte osallistua siihen myös vastaamalla näillä tutkimuslomakkeilla. Huomaathan, että voitte osallistua tutkimukseen, vaikka lapsesi ei tekisi yhtään matkaa tutkimuspäivänsä aikana.

Vastatkaa aluksi lapsen taustatietoja ja liikkumistottumuksia koskeviin kysymyksiin. Lisätkää sen jälkeen lapsen yllämainitun tutkimuspäivän aikana matkat matkapäiväkirjaan.

Kun olette vastanneet kaikkiin kysymyksiin ja lisänneet kaikki lapsen tutkimuspäivän aikana tekemät matkat, ole hyvä ja lähetä nämä tutkimuslomakkeet mahdollisimman pian oheisella palautuskuorella. Postimaksu on maksettu valmiiksi puolestasi.

1 Minkä ikäinen tutkimukseen valittu on?
Vastaa kokonaisina vuosina.

2 Mikä on hänen sukupuolensa?

- Mies
 Nainen
 Muu tai ei halua vastata

3 Mikä on hänen kotiosoitensa? (Kadun tai tien nimi ja talon numero).

Tutkimuskoodisi:

Tutkimuspäiväsi:

4 Missä kunnassa hän asuu?

5 Asuuko hän...

- Kerros- tai luhtitalossa
 Rivitalossa
 Paritalossa
 Omakotitalossa
 Palveluasunnossa, ryhmäkodissa, laitoksessa tai muussa vastaavassa
 Muu asumismuoto

6 Montako henkilöä hänen talouteensa kuuluu hänet mukaanlukien?

7 Kysyisimme lisätietoja kotitaloutesi muista jäsenistä:

	Onko hän... M = Mies N = Nainen Muu = Muu tai en halua vastata	Minkä ikäinen hän on?	Onko hänellä henkilöauton ajokorttia? K = Kyllä E = Ei ? = En osaa sanoa
1			
2			
3			
4			
5			
6			

8 Mitkä ovat hänen henkilökohtaiset ansio- ja pääomatulonsa ennen verovähennyksiä (ns. bruttotulot) vuodessa? Tuloja ovat mm. palkka, eläke, opintotuki, työttömyyskorvaus ja etuudet, tulo omasta yrityksestä tai maataloudesta, palkkiot ja osingot.

- 0 - 9 999 euroa vuodessa
 10 000 - 19 999 euroa vuodessa
 20 000 - 29 999 euroa vuodessa
 30 000 - 39 999 euroa vuodessa
 40 000 - 49 999 euroa vuodessa
 50 000 - 59 999 euroa vuodessa
 60 000 - 69 999 euroa vuodessa
 70 000 - 99 999 euroa vuodessa
 100 000 - 149 999 euroa vuodessa
 Yli 150 000 euroa vuodessa
 Ei osaa sanoa tai ei halua vastata

9 Mitkä ovat hänen kotitaloutensa yhteenlasketut ansio- ja pääomatulot ennen verovähennyksiä (ns. bruttotulot) vuodessa? Tuloja ovat mm. palkka, eläke, opintotuki, työttömyyskorvaus ja etuudet, tulo omasta yrityksestä tai maataloudesta, palkkiot ja osingot.

- 0 - 19 999 euroa vuodessa
 20 000 - 39 999 euroa vuodessa
 40 000 - 59 999 euroa vuodessa
 60 000 - 79 999 euroa vuodessa
 80 000 - 99 999 euroa vuodessa
 100 000 - 119 999 euroa vuodessa
 120 000 - 149 999 euroa vuodessa
 150 000 - 199 999 euroa vuodessa
 Yli 200 000 euroa vuodessa
 Ei osaa sanoa tai ei halua vastata

10 Mikä kuvaa parhaiten hänen tämänhetkistä pääasiallista toimintaansa?

- Työntekijä
 Alempi toimihenkilö
 Ylempi tai johtavassa asemassa oleva toimihenkilö
 Maatalousyrittäjä/maanviljelijä
 Muu yrittäjä
 Kotiäiti, -isä tai vanhempainvapaalla
 Eläkeläinen
 Varusmies- tai siviilipalvelus
 Opiskelija (lukio, ammattiopisto, korkeakoulu, ...)
 Koululainen (peruskoulu)
 Alle kouluikäinen
 Muu

**11 Mikä on hänen koulutuksensa?
Ilmoita ylin suoritettu tutkinto.**

- Ei koulutusta tai perusaste kesken
 Perusaste suoritettuna
 Toinen aste suoritettuna (esim. ylioppilastutkinto, ammattikoulu)
 Opistoaste suoritettuna
 Alempi korkeakoulu tai ammatillinen korkeakoulu suoritettuna
 Ylempi korkea-aste suoritettuna
 Tutkijakoulutusaste suoritettuna

**12 Onko hänellä voimassaolevaa
joukkoliikenteen kausilippua?**

- Kyllä
 Ei

**13 Kuinka monta toimivaa polkupyörää hänen
taloudessaan on?**

14 Kuinka moni näistä on sähköpyörä?

**15 Kuinka monta henkilöautoa hänen
kotitaloudessaan on vakituisesti käytössä?**

**16 Kysyisimme jokaisesta talutesi autosta
seuraavat asiat:**

	Ajokilometrit viimeisen 12 kuukauden aikana? Jos autoa on vaihdettu vuoden sisällä, laske yhteen entisen ja nykyisen auton kilometrit 12 kuukauden aikana samalle riville.
1	
2	
3	
4	
5	

**17 Kuinka usein hänellä on käytettävissään
henkilöauto niin, että joku toinen ajaa?**

- Aina tai lähes aina
 Joskus
 Ei koskaan
 Ei osaa sanoa

**18 Mitä seuraavista palveluista hän on
käyttänyt viimeisen kahden kuukauden
aikana?**

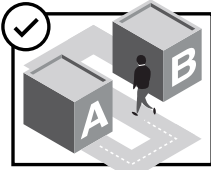
- Kimppakyydin sopiminen internetissä
 Yhteiskäyttöauto tai vuokra-auto
 Kaupunkipyörä
 Yhteiskäyttöinen sähköpotkulauta (esim. Voi, Tier, Lime)
 Eri kulkutapoja yhdistelevä maksullinen liikkumispalvelu (esim. Whim, Kyyti)
 Ruokaostosten kotiinkuljetus
 Ei mitään näistä

Matkapäiväkirja

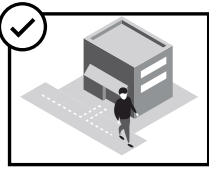
Lisätäkää tähän lapsen tutkimuspäivän aikana tekemät matkat alkuen klo 00.00.

Löydät tutkimuspäivän lomakkeen etusivulta, ja matkakohteiden ja kulkutapojen määritelmät takasivulta.

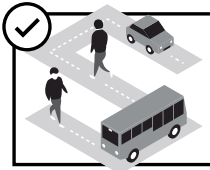
Mikä on matka?

Matkalla tarkoitetaan siirtymistä paikasta toiseen. Myös lähtöpaikkaan päättävä lenkki on matka.

Matka voi sisältää pieniä pysähdyksiä tai poikkeamia, esimerkiksi kioskille. Jos kulkeminen keskeytyy pidemmäksi aikaa tai matkan tarkoitus muuttuu, katsotaan matkan loppuvan ja uuden matkan alkavan.

Matkan voi kulkea yhdellä tai useammalla kulkutavalla. Jos vaihdat kulkuvälinettä kesken matkan esimerkiksi bussista toiseen, merkitse molemmat bussit erikseen. Myös kävely pysäkillä tai pysäkiltä toiselle kuuluu matkaan.

Omassa pihapiirissä tai tilalla liikkumista ei katsota matkaksi. Myöskään ammattiautoilijan tai muun ammatikseen muita ihmisiä tai esineitä kuljettavan työssä tapahtuvaa liikkumista ei merkitä tutkimukseen. Matkat työpaikalle ja takaisin katsotaan kuitenkin matkoiksi.

Jos lapsesi ei liikkunut tutkimuspäivänä pihapiirin ulkopuolella, merkitse rasti alla olevaan ruutuun. Myös tämä on tutkimuksen kannalta arvokas tieto.

Lapseni ei tehnyt tutkimuspäivänsä aikana yhtään matkaa

Ole hyvä ja lähetä täytetyt tutkimuslomakkeet mahdollisimman pian oheisella palautuskuorella.

	Esimerkkimatka	Matka 1	Matka 2
Lähtöpaikan tyyppi Katso matkakohteet viimeiseltä sivulta.	1 Oma koti		
Lähtöpaikan osoite Kadun/tien nimi ja talon numero, paikkakunta	Aleksanterinkatu 20, Helsinki		
Lähtöpaikan maa, jos muu kuin Suomi			
Lähtöaika	07:30		
Määränpään tyyppi Katso matkakohteet viimeiseltä sivulta.	15 Liikunta- tai ulkoilu paikka		
Määränpään osoite Kadun/tien nimi ja talon numero, paikkakunta	Itämerenkatu 1, Helsinki		
Määränpään maa, jos muu kuin Suomi			
Saapumisaika	08:00		
Millaisia kulkutapoja hän käytti matkan aikana? Katso kulkutavat viimeiseltä sivulta. Kirjaa kaikki kulkutavat aikajärjestyksessä. Muista merkitä myös yli 100 metrin kävelyosuudet. Jos hän vaihtoi kulkutapaa kesken matkan, esim. bussista toiseen, kirjaa molemmat bussit erikseen.	- 1 Jalankulku - 13 Lähiliikenteen bussi - 13 Lähiliikenteen bussi - 1 Jalankulku		
Mikä oli pääkulkutapa eli millä hän kulki matkan kilometreissä pisimmän osuuden? Katso kulkutavat viimeiseltä sivulta.	13 Lähiliikenteen bussi		
Olisiko hän voinut tehdä matkan jollain muulla pääkulkutavalla? Jos vaihtoehtoja on useita, valitse se, jonka hän olisi valinnut todennäköisimmin. Katso kulkutavat viimeiseltä sivulta.	☒ Kyllä, millä? ☐ Ei	☐ Kyllä, millä? ☐ Ei	☐ Kyllä, millä? ☐ Ei
Matkan pituus	3 km 200 m	km m	km m
Kuinka suuren osan matkasta hän kulki jalan?	0 km 300 m	km m	km m
Kuinka suuren osan matkasta hän kulki polkupyörällä?	0 km 0 m	km m	km m
Kuinka monta henkilöä oli mukana pääosalla matkaa hänet mukaan lukien? Mainitse vain hänen seurassaan olleet matkustajat, ei esimerkiksi joukkoliikennevälineen kaikkia matkustajia. Jos hän liikkui yksin, merkitse 1.	1		
Kuuluiko matkaseurueeseen hänen kotitaloutensa ulkopuolisia jäseniä?	☐ Kyllä ☒ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei
Oliko matkan tarkoitus kyyditseminen tai saattaminen?	☐ Kyllä, hän oli saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, hänet saatettiin tai hän sai kyydin Kyllä, hän oli matkalla mukana, mutta ei saattajana tai saatettavana ☒ Ei	☐ Kyllä, hän oli saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, hänet saatettiin tai hän sai kyydin Kyllä, hän oli matkalla mukana, mutta ei saattajana tai saatettavana ☐ Ei	☐ Kyllä, hän oli saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, hänet saatettiin tai hän sai kyydin Kyllä, hän oli matkalla mukana, mutta ei saattajana tai saatettavana ☐ Ei

Matka 3	Matka 4	Matka 5	Matka 6	Matka 7
☐ Kyllä, millä? ☐ Ei	☐ Kyllä, millä? ☐ Ei	☐ Kyllä, millä? ☐ Ei	☐ Kyllä, millä? ☐ Ei	☐ Kyllä, millä? ☐ Ei
km m	km m	km m	km m	km m
km m	km m	km m	km m	km m
km m	km m	km m	km m	km m
☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei	☐ Kyllä ☐ Ei
☐ Kyllä, hän oli saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, hänet saatettiin tai hän sai kyydin Kyllä, hän oli matkalla mukana, mutta ei saattajana tai saatettavana ☐ Ei	☐ Kyllä, hän oli saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, hänet saatettiin tai hän sai kyydin Kyllä, hän oli matkalla mukana, mutta ei saattajana tai saatettavana ☐ Ei	☐ Kyllä, hän oli saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, hänet saatettiin tai hän sai kyydin Kyllä, hän oli matkalla mukana, mutta ei saattajana tai saatettavana ☐ Ei	☐ Kyllä, hän oli saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, hänet saatettiin tai hän sai kyydin Kyllä, hän oli matkalla mukana, mutta ei saattajana tai saatettavana ☐ Ei	☐ Kyllä, hän oli saattaja tai kyyditsijä ☐ Kyllä, hänet saatettiin tai hän sai kyydin Kyllä, hän oli matkalla mukana, mutta ei saattajana tai saatettavana ☐ Ei

Matkakohteet

Koti

- Oma koti
- Muu vakituinen asunto (esim. kakkosasunto)

Työ, opiskelu, koulu ja hoitopaikka

- Oma ensisijainen työpaikka
- Oma muu työpaikka
- Työhön liittyvä kohde tai työasiointipaikka
- Oma koulu tai opiskelupaikka
- Oma hoitopaikka tai esikoulu

Kyyditys, saattaminen

- Pysähdyspaikka henkilön noutamista/jättämistä varten (esim. asema tai perheenjäsenen työpaikka, koulu, hoitopaikka)

Ostos- tai asiointipaikka

- Päivittäistavaroiden ostopaikka
- Asiointipaikka (pankki, toimisto, lääkäri, posti, kamppaamo jne.)
- Kauppakeskus
- Muu ostospaikka
- Ravintola, kahvila, lounaspaikka tai vastaava
- Pubi, baari, yökerho

Liikunta, ulkoilu, urheilu

- Liikunta- tai ulkoilupaikka
- Luontoalue

Vapaa-aika

- Vierailupaikka (sukulaisten, ystävien, tuttavien luona)
- Kulttuurikohde tai muu viihde- tai juhlatilaisuus
- Kesämökki tai vapaa-ajan asunto
- Muu vapaa-ajan kohde (esim. harrastuspaikka tai matkailukohde)

Yöpyminen

- Hotelli tai muu tilapäinen yöpymispaikka

Muu

- Muu kohde

Kulkutavat

Kävely, pyöräily ja ulkoliikunta

- Jalankulku (kävely, juoksu, pyörätyö, rollaattori)
- Polkupyörä (myös sähköpyörä)
- Kaupunkipyörä
- Potkulauta (myös sähköpotkulauta)
- Muu liikunnallinen kulkutapa

Henkilö- tai pakettiauto

- Henkilöauto (kuljettajana)
- Henkilöauto (matkustajana)
- Pakettiauto (kuljettajana)
- Pakettiauto (matkustajana)

Taksi- tai kutsuliikenne

- Taksi
- Koulutaksi
- Kutsubussi- tai taksi

Bussi

- Lähiliikenteen bussi
- Kaukoliikenteen linja-auto
- Tilausbussi (esim. turistibussi tai koululaisretkibussi)
- Muu bussi

Raideliikenne

- Lähi- tai taajamajuna
- Kaukojuna
- Raitiovaunu
- Metro
- Muu raideliikenne

Ilmailiikenne

- Reittilento
- Tilauslento
- Muu lentokone (pienkone, helikopteri)
- Muu moottoroimaton ilmailiikenne

Vesiliikenne

- Soutuvene
- Purjevene
- Moottorivene
- Laiva/autolautta/pika-alus
- Lossi/yhteysalus/lautta
- Muu vesiliikenne

Muu ajoneuvo

- Moottoripyörä
- Mopo
- Mopoauto
- Kuorma-auto
- Traktori, työkone
- Muu

Lisätietoja tutkimuksesta

www.hlt21.fi

tai puhelinnumerosta

0800 19889

ma-pe klo 9-17

Raporttiin tehdyt korjaukset

Päivitys 20.2.2023

Kuvan 91 ulkoasua korjattu, täydennetty määritelmiä ja korjattu termejä sivuilla 19, 24 ja 40.

Päivitys 6.4.2023

Kesken jääneiden matkapäiväkirjojen käsittelyyn tehtiin korjaus, mikä vaikutti vastaajien kokonaismäärään ja ei yhtään matkoja tehneiden määrään. Samalla tarkennettiin muutamien taustamuuttujien käyttöä tutkimustietokantaan ja tuloksiin. Muutokset vaikuttivat moniin tuloksiin, mutta muutokset olivat keskimäärin hyvin pieniä.

Päivitys 31.5.2024

Vastaajien laajenuksen väestövastaavuutta korjattiin erityisesti aikuisten ja lasten osuuksien suhteen. Tämä vaikutti kaikkiin tuloksiin, mutta suurimmat erot koskivat kulkutapoja ja matkojen tarkoituksia.

Hyväksytyjen vastaajien määrittämiseen tehtiin pieni muokkaus, mikä lisäsi hieman vastaajamääriä.

Luottamusvälilaskennasta havaittu pieni toteutusvirhe korjattiin, millä ei ollut juurikaan vaikutusta tuloksiin.

Tiettyjen yksittäisten matkojen osalta on korjattu joko kulkutapaa, pituutta tai tietoa siitä, onko matka kotimaan sisäinen. Näiden muokkausten yhteisvaikutus tuloksiin oli pääasiassa hyvin pieni.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
PL 320, 00059 TRAFICOM
p. 029 534 5000
traficom.fi

ISBN 978-952-311-836-2
ISSN 2669-8781 (verkkójulkaisu)